

**PARLAMENT FEDERACIJE
BOSNE I HERCEGOVINE**

ISSN 1512-7079

409

Na osnovu člana IV.B.7. a) (IV) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, donosim

UKAZ

**O PROGLAŠENJU ZAKONA O ZAŠTITI I
SPAŠAVANJU LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD
PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA**

Proглашава se Zakon o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća koji je donio Parlament Federacije BiH na sjednici Predstavničkog doma od 20. maja 2003. godine i na sjednici Doma naroda od 9. jula 2003. godine.

Broj 01-543/03
30. jula 2003. godine
Sarajevo

Predsjednik
Niko Lozančić, s. r.

ZAKON

**O ZAŠTITI I SPAŠAVANJU LJUDI I MATERIJALNIH
DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA**

I - OSNOVNE ODREDBE

Član 1.

Ovim zakonom uređuje se sistem zaštite i spašavanja ljudi, biljnog i životinjskog svijeta, materijalnih, kulturnih, historijskih i drugih dobara i okoliša (u daljem tekstu: ljudi i materijalna dobra) od prirodnih nepogoda, tehničko-tehnoloških, ekoloških i drugih nesreća ili ratnih opasnosti (u daljem tekstu: prirodne i druge nesreće), prava i dužnosti građana i organa Federacije, kantona i općina, privrednih društava i drugih pravnih lica, te druga pitanja od značaja za oblast zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Federacija).

Član 2.

Zaštita i spašavanje od prirodnih i drugih nesreća obuhvata: programiranje, planiranje, organiziranje, obučavanje i osposobljavanje, provođenje, nadzor i finansiranje mjera i aktivnosti za zaštitu i spašavanje od prirodnih i drugih nesreća s ciljem sprečavanja opasnosti, smanjenja broja nesreća i žrtava, te

otklanjanja i ublažavanja štetnih djelovanja i posljedica prirodnih i drugih nesreća.

Poslovi zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća su od općeg interesa za Federaciju.

Član 3.

U smislu ovoga zakona pod pojmom:

- 1) prirodne nepogode podrazumijevaju se događaji koji su uzrokovani djelovanjem prirodne sile na koje ljudski faktor ne može uticati kao što su: potres, poplava, visoki snijeg i snežni nanosi, olujni ili orkanski vjetar, grād, prolom oblaka, klizište, suša, hladnoća, te masovne pojave ljudskih, životinjskih i biljnih bolesti;
- 2) tehničko-tehnološke nesreće podrazumijevaju se događaji koji su izmakli kontroli pri obavljanju određene djelatnosti ili upravljanja određenim sredstvima za rad i rad s opasnim tvarima, naftom i njenim derivatima i energetskim plinovima tokom njihove proizvodnje, prerade, upotrebe, skladištenja, pretovara, prijevoza ili uklanjanja, čije posljedice ugrožavaju ljude i materijalna dobra;
- 3) druge nesreće podrazumijevaju velike nesreće u cestovnom, željezničkom, zračnom ili pomorskom prometu, požar, rudarske nesreće, rušenje brana, atomske, nuklearne ili druge nesreće koje uzrokuje čovjek svojim aktivnostima, rat, vanredno stanje ili drugi oblici masovnog uništavanja ljudi i materijalnih dobara.

Član 4.

Federacija osigurava izgradnju jedinstvene organizacije zaštite i spašavanja na teritoriji Federacije, u skladu sa ovim zakonom i drugim propisima, planovima i drugim dokumentima kojima se uređuju pitanja organiziranja, razvoja, pripremanja i upotrebe snaga i sredstava namijenjenih za zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća.

Svi vidovi zaštite od prirodnih i drugih nesreća organiziraju se i provode u skladu s načelima međunarodnog humanitarnog prava i međunarodnog prava o zaštiti ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, kao i preuzetim međunarodnim obavezama.

Član 5.

Jedinstvena organizacija zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, prema ovom zakonu, ostvaruje se organiziranjem i poduzimanjem sljedećih mjera i aktivnosti:

- 1) otkrivanje, praćenje i sprečavanje opasnosti od prirodnih i drugih nesreća;
- 2) osmatranje i uzbunjivanje o opasnostima i davanje uputstava za zaštitu i spašavanje;
- 3) obučavanje i osposobljavanje za zaštitu i spašavanje;
- 4) organiziranje, opremanje, obučavanje i osposobljavanje civilne zaštite i uspostavljanje i održavanje drugih vidova zaštite i spašavanja;
- 5) mobilizacija i aktiviranje snaga i sredstava za zaštitu i spašavanje;
- 6) otklanjanje posljedica prirodnih i drugih nesreća do osiguranja osnovnih uvjeta za život;
- 7) nadzor nad provođenjem propisa o zaštiti od prirodnih i drugih nesreća;
- 8) pružanje pomoći Republici Srpskoj i Distriktu Brčko u Bosni i Hercegovini, susjednim i drugim državama u slučaju prirodne ili druge nesreće;
- 9) traženje pomoći od Republike Srpske i Distrikta Brčko Bosne i Hercegovine i susjednih i drugih država u slučaju prirodne ili druge nesreće.

Član 6.

Mjere i aktivnosti iz člana 5. ovoga zakona ostvaruju se putem civilne zaštite koja predstavlja organizirani oblik zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, u skladu sa ovim zakonom i drugim propisima.

Civilna zaštita i druge djelatnosti namijenjene za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća imaju humanitarne, nevojne i natpolitičke karakteristike i zasnivaju se na solidarnosti i uzajamnom pomaganju svih učesnika u zaštiti i spašavanju.

Član 7.

Zaštitu i spašavanje provode građani, organi vlasti, privredna društva i druga pravna lica, službe zaštite i spašavanja, štabovi, jedinice i povjerenici civilne zaštite, u okviru svojih prava i dužnosti, a na principima suradnje, solidarnosti i uzajamnosti svih učesnika u sprečavanju, otklanjanju ili ublažavanju posljedica djelovanja prirodnih ili drugih nesreća.

Zaštita i spašavanje života i zdravlja ljudi ima prioritet u odnosu na sve druge zaštitne i spasilačke aktivnosti.

U slučaju prirodne ili druge nesreće svako je dužan pomagati u skladu sa svojim mogućnostima i sposobnostima.

Član 8.

Nadležni organi Federacije putem nadležnih institucija Bosne i Hercegovine i neposredno, u skladu s Ustavom Bosne i Hercegovine i Ustavom Federacije, ostvaruju međunarodnu suradnju radi provođenja zaštite od prirodnih i drugih nesreća, naročito zaključivanjem međunarodnih ugovora i izvještavanjem drugih država o opasnostima i posljedicama prirodnih i drugih nesreća i, po potrebi, pružanjem ili traženjem pomoći u zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara na teritoriji Federacije.

Član 9.

Dan civilne zaštite Federacije je 1. mart - Svjetski dan civilne zaštite.

II - PRAVA I DUŽNOSTI GRAĐANA

Član 10.

Građani imaju pravo i dužnost učestvovati u civilnoj zaštiti, službi osmatranja i uzbunjivanja, izvršavati obavezu davanja materijalnih sredstava i obučavati se za ličnu i uzajamnu zaštitu i za provođenje mjera zaštite i spašavanja.

Pored prava i dužnosti iz stava 1. ovog člana, građani imaju i pravo i dužnost:

- 1) da u skladu sa zakonom i planovima zaštite i spašavanja budu raspoređeni u štabove, službe zaštite i spašavanja, jedinice i povjerenike civilne zaštite;
- 2) da podatke značajne za zaštitu i spašavanje koje saznaju ili primijete, hitno dostavljaju najbližem centru za osmatranje i uzbunjivanje ili policijskoj upravi ili upravi civilne zaštite kantona ili službi civilne zaštite općine;
- 3) da daju podatke potrebne za vođenje evidencija u oblasti zaštite i spašavanja, kao i da u roku od osam dana od dana nastale promjene, prijave sve promjene koje se odnose na prebivalište, adresu stana, ime, zasnivanje i prestanak

radnog odnosa, sticanje stručne spreme i druge podatke od značaja za zaštitu i spašavanje.

Član 11.

U zaštiti i spašavanju dužni su učestvovati radnosposobni građani od 18 do 60 godina života (muškarci), odnosno od 18 do 55 godina života (žene).

Član 12.

U civilnu zaštitu ne raspoređuju se:

- 1) lica na službi u Vojski Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Vojska Federacije);
- 2) službenici i namještenici organa unutrašnjih poslova, pripadnici policije i kaznenopopravnih zavoda;
- 3) trudnice, majke i samohrani roditelji koji imaju jedno dijete mlade od sedam godina života, odnosno dvoje ili više djece mlade od 10 godina života, kao i staratelji djece bez roditelja tih godina života;
- 4) staratelji starim i iznemoglim licima;
- 5) lica proglašena nesposobnim za služenje u civilnoj zaštiti.

Član 13.

Zdravstvenu sposobnost građana za služenje u civilnoj zaštiti i obučavanju za civilnu zaštitu utvrđuju nadležne zdravstvene ustanove, u skladu sa propisom iz stava 2. ovog člana.

Vlada Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Vlada Federacije), na prijedlog Federalne uprave civilne zaštite, propisat će osnove i mjerila za utvrđivanje zdravstvene i psihofizičke sposobnosti za služenje građana u civilnoj zaštiti i obučavanju za civilnu zaštitu.

Član 14.

Pravo i dužnost obučavanja za učešće u civilnoj zaštiti imaju, pod uvjetima propisanim ovim zakonom, građani od navršanih 15 do 60 godina života (muškarci), odnosno od 15 do 55 godina života (žene), ako su sposobni polaziti obuku.

Član 15.

U civilnoj zaštiti dobrovoljno mogu učestvovati svi muškarci i žene stariji od 15 godina, s pravima i dužnostima pripadnika civilne zaštite.

Član 16.

Građani imaju obavezu da daju na privremeno korištenje civilnoj zaštiti vozila, strojeve, opremu i druga materijalna sredstava, zemljište, objekte, uređaje i energetske izvore potrebne za zaštitu i spašavanje od prirodnih i drugih nesreća.

Pod davanjem materijalnih sredstava smatra se i postavljanje sredstava i uređaja za službu osmatranja i uzbunjivanja na poslovnim i drugim objektima građana, a izuzetno i na stambenim zgradama, ako se ta sredstva i uređaji ne mogu postaviti na drugim objektima.

Vlada Federacije, na prijedlog Federalne uprave civilne zaštite, će odrediti materijalna sredstva iz st. 1. i 2. ovog člana koja će građani biti dužni davati za potrebe civilne zaštite i utvrditi svrhu i način predaje, kao i davanje naknade za korištena, oštećena ili uništena sredstva.

Član 17.

Građanin koji je od nadležnog štaba civilne zaštite ili uprave civilne zaštite ili službe civilne zaštite pozvan radi učešća u zaštiti i spašavanju, dužan je odazvati se pozivu tog štaba, odnosno uprave ili službe na mjesto i u vrijeme određeno u pozivu.

Član 18.

Lica u radnom odnosu koja budu pozvana na vršenje poslova civilne zaštite, u skladu sa članom 17. ovog zakona, imaju pravo na novčanu naknadu koju obračunava i isplaćuje organ koji ih je pozvao od osnovice koju čini njegova prosječna mjesečna plaća ostvarena u prethodnom mjesecu prije mjeseca u kojem je vršio poslove civilne zaštite, srazmjerno vremenu angažiranja u civilnoj zaštiti.

Vrijeme provedeno na vršenju poslova iz stava 1. ovog člana računa se u radni staž i doprinos za penzijsko-invalidsko osiguranje plaća pravno lice kod kojeg se lice iz stava 1. ovog člana nalazi u radnom odnosu.

Lica koja samostalno obavljaju neku djelatnost i koja budu pozvana na vršenje poslova civilne zaštite, u skladu sa članom

17. ovog zakona, imaju pravo na novčanu naknadu koju obračunava i isplaćuje organ koji ih je pozvao, s tim da ta lica sama vrše uplatu doprinosa za penzijsko-invalidsko osiguranje.

Naknada iz stava 1. ovog člana pripada i nezaposlenim građanima, koju isplaćuje nadležni organ civilne zaštite koji je građanina angažirao za vršenje poslova. Naknada se obračunava na osnovicu koju čini prosječna mjesečna netoplaća ostvarena u Federaciji prema posljednjem saopćenju Federalnog zavoda za statistiku, u prethodnom mjesecu u odnosu na mjesec u kojem je građanin angažiran na poslovima civilne zaštite.

Član 19.

Građanin kada po odluci nadležnog organa civilne zaštite sudjeluje u zaštiti i spašavanju od prirodnih i drugih nesreća, pa bude povrijeđen ili kod kojeg nastupi bolest, odnosno invalidnost kao neposredna posljedica vršenja zadataka u toj zaštiti, ima po tom osnovu prava iz penzijsko-invalidskog i zdravstvenog osiguranja kao za slučaj povrede na radu.

Članovi obitelji građanina koji je učestvujući u zaštiti i spašavanju od prirodnih i drugih nesreća izgubio život imaju prava iz penzijsko-invalidskog i zdravstvenog osiguranja kao da je izgubio život za slučaj povrede na radu.

Prava iz st. 1. i 2. ovog člana ostvaruju se na način i pod uvjetima utvrđenim zakonom i drugim propisima o penzijsko-invalidskom i zdravstvenom osiguranju.

Član 20.

Građanin kada po odluci nadležnog organa civilne zaštite sudjeluje u zaštiti i spašavanju od prirodnih i drugih nesreća i bez svoje krivnje zadobije povredu ili oboli, te zbog toga kod njega nastupi tjelesno oštećenje od najmanje 20 %, ima pravo na jednokratnu novčanu pomoć čija se visina utvrđuje prema stepenu tjelesnog oštećenja.

Ako građanin u uvjetima iz stava 1. ovog člana izgubi život, pravo na jednokratnu novčanu pomoć pripada njegovoj obitelji.

Visinu i postupak ostvarivanja prava na jednokratnu novčanu pomoć propisuje Vlada Federacije, na prijedlog Federalne uprave civilne zaštite, s tim da ta pomoć ne može biti manja od tri prosječne plaće u Federaciji ostvarene u kalendarskoj godini koja prethodi godini u kojoj su se desile okolnosti iz st. 1. ili 2. ovog člana.

Član 21.

Građanin kada po odluci nadležnog organa civilne zaštite sudjeluje u zaštiti i spašavanju od prirodne i druge nesreće, ili obuci ili vježbi civilne zaštite, ima pravo na prijevoz, smještaj i ishranu tokom učešća u zaštiti i spašavanju, obuci ili vježbi.

Smještaj i ishrana iz stava 1. ovog člana osigurava se pod uvjetom ako je učešće u zaštiti i spašavanju, obuci ili vježbi trajalo neprekidno duže od osam sati.

Građaninu kojem nije osigurana odgovarajuća odjeća i obuća civilne zaštite, već u akcijama zaštite i spašavanja nosi vlastitu odjeću i obuću pripada pravo na naknadu za uništenje ili oštećenje odjeću i obuću, srazmjerno vrijednosti uništenja ili oštećenja prema mjesnim prilikama.

Sredstva za naknade iz ovog člana osiguravaju se u budžetu kantona i općina, a isplaćuje organ koji je pozvao građanina na vršenje poslova civilne zaštite, obuku ili vježbu.

Član 22.

Građanin koji je angažiran za vršenje kurirsko-pozivarskih poslova radi provođenja mobilizacije snaga i sredstava civilne zaštite, tokom vršenja tih poslova ima status pripadnika civilne zaštite.

III - PRAVA I DUŽNOSTI ORGANA FEDERACIJE, KANTONA, GRADOVA I OPĆINA

1. Nadležnost organa Federacije

Član 23.

Parlament Federacije Bosne i Hercegovine donosi Program zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Federalni program).

Član 24.

Vlada Federacije, u oblasti zaštite i spašavanja:

- 1) donosi procjenu ugroženosti od prirodnih i drugih nesreća u Federaciji;
- 2) predlaže Federalni program;
- 3) donosi Plan zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Federalni plan);
- 4) utvrđuje jedinstvenu metodologiju za procjenu šteta od prirodnih i drugih nesreća;
- 5) razmatra stanje zaštite i spašavanja u Federaciji i donosi propise o organiziranju, pripremanju i djelovanju civilne zaštite u Federaciji;
- 6) na prijedlog Federalnog štaba civilne zaštite proglašava nastanak prirodne i druge nesreće u Federaciji;
- 7) osigurava potrebna finansijska sredstva u budžetu Federacije za finansiranje potreba zaštite i spašavanja iz nadležnosti Federacije;
- 8) vrši i druge poslove zaštite i spašavanja u skladu sa zakonom i drugim propisima.

Član 25.

Federalna ministarstva i drugi organi Federacije, u okviru svog djelokruga, u oblasti zaštite i spašavanja:

- 1) organiziraju, planiraju i osiguravaju provođenje preventivnih mjera zaštite za zaštitu vlastitog ljudstva, materijalnih sredstava i objekata koje koriste u svom radu;
- 2) provode mjere zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara iz svoje oblasti, a naročito mjere koje zapovijedi Federalni štab civilne zaštite koje se odnose na angažiranje službi zaštite i spašavanja, privrednih društava i drugih pravnih lica u zaštiti i spašavanju;
- 3) obavještavaju Federalnu upravu civilne zaštite o podacima koji su od značaja za planiranje, organiziranje i provođenje zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara iz nadležnosti Federacije;
- 4) učestvuju u izradi elaborata za izvođenje zajedničkih i samostalnih vježbi zaštite i spašavanja;
- 5) vrše i druge poslove u oblasti zaštite i spašavanja u skladu sa zakonom, drugim propisima i općim aktima.

Član 26.

Upravne, stručne i druge poslove u oblasti zaštite i spašavanja iz nadležnosti Federacije vrši Federalna uprava civilne zaštite (u daljem tekstu: Federalna uprava) kao samostalna federalna uprava.

Federalna uprava, u oblasti zaštite i spašavanja, vrši sljedeće poslove:

- 1) provodi utvrđenu politiku i osigurava izvršenje federalnih zakona i drugih federalnih propisa u oblasti zaštite i spašavanja;
- 2) izrađuje procjenu ugroženosti za teritoriju Federacije;
- 3) izrađuje Federalni program zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća u Federaciji;
- 4) predlaže Federalni plan zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća u Federaciji;
- 5) priprema elemente Plana odbrane Federacije iz oblasti zaštite i spašavanja;
- 6) donosi propise o sadržaju, načinu i rokovima izvještavanja o prirodnim i drugim nesrećama;
- 7) organizira, priprema i obučava štabove, jedinice i povjerenike civilne zaštite i službe zaštite i spašavanja;
- 8) organizira i uskladuje provođenje mjera zaštite i spašavanja;
- 9) organizira službu osmatranja i uzbunjivanja;
- 10) ostvaruje međunarodnu suradnju u oblasti zaštite i spašavanja u skladu sa propisima u nadležnosti državnih organa vlasti;
- 11) kantonalnim organima uprave, kantonalnim ustanovama i općinskim službama za upravu izdaje instrukcije za izvršavanje federalne politike, ovog zakona i drugih federalnih propisa iz oblasti zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara;
- 12) vrši inspekcijski nadzor u oblasti zaštite i spašavanja;
- 13) vodi propisane evidencije i vrši druge poslove zaštite i spašavanja u skladu sa zakonom i drugim propisima i općim aktima.

2. Nadležnost kantona

Član 27.

Kanton u oblasti zaštite i spašavanja:

- 1) razmatra stanje priprema za zaštitu i spašavanje i donosi mjere za organiziranje, razvoj i jačanje civilne zaštite u kantonu;
- 2) donosi program zaštite od prirodnih i drugih nesreća kantona;
- 3) donosi propise o organiziranju i funkcioniranju civilne zaštite kantona, u skladu sa ovim zakonom i drugim propisima;
- 4) organizira službu osmatranja i uzbunjivanja u kantonu, u skladu sa ovim zakonom i osigurava njeno funkcioniranje;
- 5) uređuje pitanja finansiranja zaštite i spašavanja iz nadležnosti kantona;
- 6) donosi akte o osnivanju kantonalnog štaba civilne zaštite, postavljenju komandanta i načelnika štaba i određivanju funkcija u kantonalnim ministarstvima, kantonalnoj upravi civilne zaštite i drugim tijelima kantonalne uprave - čiji su nosioci po položaju članovi kantonalnog štaba civilne zaštite;
- 7) donosi plan zaštite od prirodnih i drugih nesreća u kantonu;
- 8) na prijedlog kantonalnog štaba civilne zaštite proglašava stanje prirodne i druge nesreće na području kantona i naređuje upotrebu snaga i sredstava civilne zaštite, organa uprave, privrednih društava i drugih pravnih lica sa područja kantona na prevenciji, ublažavanju i otklanjanju štetnih posljedica po ljude i materijalna dobra;
- 9) vrši i druge poslove zaštite i spašavanja u skladu sa zakonom i drugim propisima.

Propisom kantona utvrđuju se nadležnosti kantonalnih organa vlasti u izvršavanju poslova iz stava 1. ovoga člana u skladu sa ovim zakonom.

Član 28.

Upravne, stručne i druge poslove u oblasti zaštite i spašavanja iz nadležnosti kantona vrši kantonalna uprava civilne zaštite kao samostalna kantonalna uprava.

Kantonalna uprava civilne zaštite obavlja sljedeće poslove:

- 1) organizira, priprema i prati funkcioniranje zaštite i spašavanja na području kantona;
- 2) izrađuje procjenu ugroženosti za područje kantona;
- 3) priprema program zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća u kantonu;
- 4) predlaže plan zaštite od prirodnih i drugih nesreća u kantonu;
- 5) prati stanje priprema zaštite i spašavanja i predlaže mjere za unapređenje organizacije i osposobljavanja civilne zaštite kantona i općina;
- 6) organizira i prati realiziranje obuke nosilaca civilne zaštite;
- 7) organizira i koordinira provođenje mjera zaštite i spašavanja;
- 8) predlaže programe zajedničkih i samostalnih vježbi i izradu elaborata za izvođenje vježbi pripadnika civilne zaštite, organa uprave, privrednih društava i drugih pravnih lica iz oblasti zaštite i spašavanja;
- 9) predlaže i poduzima mjere za popunu ljudstvom štabova, jedinica civilne zaštite i službi zaštite i spašavanja, te njihovo opremanje materijalno-tehničkim sredstvima;
- 10) priprema propise u oblasti zaštite i spašavanja iz nadležnosti kantona;
- 11) organizira i provodi obuku stanovništva i pruža pomoć službama civilne zaštite općina u vršenju poslova iz njihove nadležnosti;
- 12) vrši inspekcijski nadzor iz oblasti zaštite i spašavanja;
- 13) vodi propisane evidencije i vrši druge poslove zaštite i spašavanja u skladu sa zakonom, drugim propisima i općim aktima.

3. Nadležnost općine odnosno Grada

Član 29.

U ostvarivanju prava i dužnosti u oblasti zaštite i spašavanja, općina odnosno Grad:

- 1) donosi odluku o organiziranju i funkcioniranju zaštite i spašavanja općine odnosno Grada i osigurava njeno provođenje u skladu sa ovim zakonom i propisima kantona;
- 2) donosi program zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća općine odnosno Grada;
- 3) planira i utvrđuje izvore finansiranja za izvršavanje poslova zaštite i spašavanja iz nadležnosti općine odnosno Grada;
- 4) organizira službu osmatranja i uzbunjivanja u općini odnosno Gradu, u skladu sa ovim zakonom i osigurava njeno funkcioniranje;
- 5) donosi akte o osnivanju općinskog odnosno gradskog štaba civilne zaštite, postavljenju komandanta i načelnika štaba i određivanju funkcija u općinskim odnosno gradskim službama za upravu i službi civilne zaštite općine odnosno Grada, čiji su nosioci po položaju članovi općinskog odnosno gradskog štaba civilne zaštite;
- 6) donosi plan zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća općine odnosno Grada;
- 7) proglašava stanje prirodne i druge nesreće i naređuje upotrebu snaga i sredstava civilne zaštite, službi za upravu, privrednih društava i drugih pravnih lica sa područja općine odnosno Grada na prevenciji, ublažavanju i otklanjanju štetnih posljedica od prirodnih i drugih nesreća po ljude i materijalna dobra na području općine odnosno Grada;
- 8) vrši i druge poslove zaštite i spašavanja u skladu sa zakonom, drugim propisima i općim aktima.

Član 30.

Propisom općine odnosno Grada utvrđuju se nadležnosti općinskih odnosno gradskih organa vlasti u izvršavanju poslova iz člana 29. ovog zakona u skladu sa ovim zakonom i propisima kantona.

Član 31.

Upravne, stručne i druge poslove zaštite i spašavanja iz nadležnosti općine vrši služba civilne zaštite općine.

Služba civilne zaštite općine, u oblasti zaštite i spašavanja, obavlja sljedeće poslove:

- 1) organizira, priprema i provodi zaštitu i spašavanje na području općine;
- 2) izrađuje procjenu ugroženosti za područje općine;
- 3) priprema program zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća u općini;
- 4) predlaže plan zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća u općini;
- 5) prati stanje priprema za zaštitu i spašavanje i predlaže mjere za unapređenje organiziranja i osposobljavanja civilne zaštite;
- 6) organizira, izvodi i prati realizaciju obuke građana na provođenju lične i uzajamne zaštite;
- 7) organizira i koordinira provođenje mjera zaštite i spašavanja, predlaže program samostalnih vježbi i izrađuje elaborat za izvođenje vježbi civilne zaštite u općini;
- 8) vrši popunu ljudstvom štabova civilne zaštite, službi zaštite i spašavanja i jedinica civilne zaštite i određuje povjerenike civilne zaštite i osigurava njihovo opremanje materijalno-tehničkim sredstvima, te organizira, izvodi i prati realizaciju njihove obuke;
- 9) priprema propise u oblasti zaštite i spašavanja iz nadležnosti općine;
- 10) vodi propisane evidencije i vrši druge poslove zaštite i spašavanja u skladu sa zakonom i drugim propisima i općim aktima.

IV - PRAVA I DUŽNOSTI PRIVREDNIH DRUŠTAVA I DRUGIH PRAVNIH LICA

Član 32.

Privredna društva i druga pravna lica (u daljem tekstu: pravna lica) koja obavljaju djelatnosti iz oblasti: zdravstva, veterinarstva, stambenih i komunalnih poslova, vodoprivrede, šumarstva, poljoprivrede, hemijske i petrohemijske industrije, rudarstva, građevinarstva, transporta, opskrbe, ugostiteljstva, vatrogastva, hidrometeorologije, seizmologije, ekologije i

drugih oblasti u kojima se obavljaju djelatnosti od značaja za zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća dužna su organizirati i provoditi poslove zaštite i spašavanja u skladu sa ovim i drugim zakonima, drugim propisima i općim aktima nadležnih organa.

U izvršenju poslova iz stava 1. ovoga člana pravna lica provode odgovarajuće pripreme, donose i razrađuju planove zaštite i spašavanja za svoje djelovanje u zaštiti i spašavanju, planiraju i osiguravaju materijalno-tehnička sredstva za provođenje mjera zaštite i spašavanja i organiziraju jedinice i povjerenike civilne zaštite, opremaju te jedinice i povjerenike potrebnom opremom i sredstvima i osposobljavaju ih za njihovo učešće u zaštiti i spašavanju.

U toku vođenja akcija zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, pravna lica iz stava 1. ovoga člana dužna su provoditi odluke nadležnog štaba civilne zaštite koji rukovodi akcijama zaštite i spašavanja na području na kojem se nalaze objekti tih pravnih lica.

Kada pravna lica u okviru obavljanja svoje redovne djelatnosti utvrde postojanje određene opasnosti od prirodne nepogode, tehnološke, ekološke ili druge nesreće, dužna su podatke o takvoj opasnosti odmah dostaviti najbližoj službi osmatranja i uzbunjivanja ili službi civilne zaštite ili najbližoj policijskoj upravi.

Član 33.

U pripremi i provođenju zaštite i spašavanja u okviru svoje redovne djelatnosti obavezno učestvuju organizacije Crvenog krsta i druge humanitarne organizacije i udruženja građana (gorska služba spašavanja, planinari, speleolozi, alpinisti, radioamateri, ronionci i dr.), u skladu sa međunarodnim ugovorima i sporazumima i njihovim pravilima o organiziranju. U obavljanju tih poslova, te organizacije i udruženja ostvaruju suradnju s upravama civilne zaštite kantona i službama civilne zaštite općina i postupaju po nalogu nadležnog štaba civilne zaštite.

Organizacije iz stava 1. ovog člana dužne su u svojim programima rada utvrditi zadatke, organizaciju djelovanja i aktivnosti kojima se osigurava učešće njihovih članova, organa i službi u zaštiti i spašavanju.

Član 34.

Fakulteti i druge visokoškolske ustanove i pravna lica koja se bave naučnoistraživačkim radom dužna su obavještavati Federalnu upravu i kantonalne uprave civilne zaštite o naučnim saznanjima i davati im podatke i obavještenja o svojim istraživanjima, a koja su od značaja za zaštitu i spašavanje.

Član 35.

Pravna lica, vlasnici i korisnici telekomunikacijskih i informacijskih sistema i veza dužni su dati prioritet u korištenju tih sistema i veza službama osmatranja i uzbunjivanja, upravama civilne zaštite i službama civilne zaštite općine, odnosno štabovima civilne zaštite kada rukovode akcijama zaštite i spašavanja na određenom području.

Član 36.

Sva pravna lica dužna su davati materijalna sredstva za potrebe civilne zaštite u skladu sa propisom Vlade Federacije, koji se donosi u skladu sa odredbom stava 3. člana 16. ovog zakona.

V - UČEŠĆE VOJSKE FEDERACIJE U ZAŠTITI I SPAŠAVANJU

Član 37.

U uvjetima kada snage i sredstva civilne zaštite nisu dovoljna za efikasnu zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, komandant Federalnog štaba civilne zaštite može podnijeti zahtjev Federalnom ministarstvu odbrane-Federalnom ministarstvu obrane (u daljem tekstu: Federalno ministarstvo odbrane) za upotrebu Vojske Federacije na zadacima zaštite i spašavanja, što se vrši u skladu sa procedurama iz člana 39. ovog zakona.

Kada u zaštiti i spašavanju učestvuju vojne jedinice njima komanduju vojne starješine, u skladu sa naredbama komandanta

štaba civilne zaštite koji na određenom prostoru rukovodi akcijama zaštite i spašavanja.

Član 38.

U hitnim slučajevima, a naročito kada je u pitanju spašavanje ugroženih ljudskih života, Vojska Federacije može intervenisati i samoinicijativno o čemu odmah izvještava neposredno višu komandu i nadležni štab civilne zaštite.

Učešće Vojske Federacije u zaštiti i spašavanju ima privremeni karakter i traje samo do momenta kada se ocijeni da daljnju aktivnost na zaštiti i spašavanju mogu uspješno provoditi snage i sredstva civilne zaštite.

Član 39.

Federalna uprava i Federalno ministarstvo odbrane utvrdit će posebne operativne procedure kojima će urediti sva pitanja učešća Vojske Federacije u pružanju pomoći na zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća.

VI - ORGANIZACIJA CIVILNE ZAŠTITE

1. Zajednička odredba

Član 40.

Organizacija civilne zaštite obuhvata:

- 1) ličnu i uzajamnu zaštitu građana;
- 2) mjere zaštite i spašavanja;
- 3) štabove civilne zaštite;
- 4) povjerenike civilne zaštite;
- 5) službe zaštite i spašavanja;
- 6) jedinice civilne zaštite;
- 7) rukovođenje i upotrebu snaga i sredstava civilne zaštite.

U organizaciju civilne zaštite spada i Federalna uprava, kantonalne uprave civilne zaštite i službe civilne zaštite općina čiji su položaj, ovlaštenja i odgovornosti uređeni ovim i drugim zakonima, drugim propisima i općim aktima.

2. Lična i uzajamna zaštita građana

Član 41.

Lična i uzajamna zaštita građana predstavlja najmasovniji oblik pripremanja i organiziranog učešća građana u zaštiti i spašavanju. Ta zaštita se provodi u stambenim zgradama, javnim i drugim objektima, naseljima i pravnim licima.

Lična i uzajamna zaštita obuhvata naročito: obuku građana, mjere i postupke preventivne zaštite, prvu pomoć i samopomoć, zbrinjavanje djece i nemoćnih lica i druge hitne intervencije u zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara.

3. Mjere zaštite i spašavanja

Član 42.

Mjere zaštite i spašavanja predstavljaju organizirane radnje i postupke preventivne i operativne prirode koje pripremaju i provode organi uprave i drugi organi vlasti i pravna lica (u daljem tekstu: nosioci zaštite i spašavanja).

Nosioci zaštite i spašavanja planiraju i pripremaju:

- 1) mjere i postupke zaštite i spašavanja u slučaju postojanja neposredne opasnosti od nastajanja prirodnih i drugih nesreća;
- 2) mjere i postupke zaštite i spašavanja tokom trajanja prirodnih i drugih nesreća;
- 3) mjere i postupke za ublažavanje i otklanjanje posljedica od prirodnih i drugih nesreća.

Član 43.

Mjere i postupci zaštite i spašavanja u slučaju postojanja neposredne opasnosti od nastajanja prirodne i druge nesreće obuhvataju sljedeće: aktiviranje štabova civilne zaštite i drugih organa nadležnih za rukovođenje zaštitom i spašavanjem; prikupljanje podataka o prijetećim opasnostima i utvrđivanje razmjera tih opasnosti; organiziranje sistema veza potrebnih za rukovođenje, osmatranje, obavještavanje i uzbunjivanje; aktiviranje pravnih lica prema njihovoj djelatnosti u odnosu na vrste opasnosti; mobilizaciju i aktiviranje odgovarajućih službi zaštite i spašavanja i sredstava za zaštitu i spašavanje i provođenje drugih aktivnosti i mjera značajnih za sprečavanje nastajanja i širenja opasnosti, te zaštitu od takvih opasnosti.

Član 44.

Mjere i postupci zaštite i spašavanja u toku trajanja prirodne i druge nesreće obuhvataju sljedeće: neposredno učešće odgovarajućih službi zaštite i spašavanja, odnosno odgovarajućih jedinica civilne zaštite, kao i povjerenika civilne zaštite u provođenju odgovarajućih mjera zaštite i spašavanja; angažiranje odgovarajućih pravnih lica u zaštiti i spašavanju; sklanjanje ljudi i materijalnih dobara; neposredno provođenje drugih mjera u zaštiti i spašavanju; poduzimanje drugih aktivnosti i mjera na sprečavanju širenja djelovanja nastalih posljedica od prirodne i druge nesreće, odnosno ratnih djelovanja i njihovih posljedica.

Član 45.

Mjere i postupci za ublažavanje i otklanjanje posljedica nastalih od prirodne i druge nesreće obuhvataju sljedeće: angažiranje stručnih ekipa zdravstvene, veterinarske, komunalne i drugih službi iz člana 32. ovog zakona i odgovarajućih jedinica civilne zaštite za provođenje asanacije; stvaranje uvjeta za normaliziranje života ljudi i rada na ugroženom području; prikupljanje podataka i utvrđivanje obima posljedica nastalih od djelovanja prirodne i druge nesreće; organiziranje prikupljanja i raspodjele pomoći nastradalom stanovništvu; provođenje zdravstvenih, veterinarskih i higijensko-epidemioloških mjera zaštite i provođenje drugih aktivnosti i mjera kojima se ublažavaju ili otklanjaju neposredne posljedice izazvane prirodnom ili drugom nesrećom.

Član 46.

Mjere i postupci zaštite i spašavanja iz čl. 43. do 45. ovog zakona utvrđuju se planovima zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća.

Planovi zaštite i spašavanja moraju biti međusobno usklađeni i to: planovi zaštite pravnih lica s planom zaštite općine, planovi zaštite općina s planom zaštite kantona, a planovi zaštite kantona s Planom zaštite od prirodnih i drugih nesreća Federacije. Ovi planovi usklađuju se samo u pitanjima u kojima se određuju zadaci za određene nosioce civilne zaštite.

Planovi zaštite i spašavanja mogu biti jedinstveni, skupni prema srodnosti ili pojedinačni za pojedine vrste prirodnih i drugih nesreća.

Član 47.

Sva pravna lica koja su vlasnici poslovnih objekata i stambenih zgrada odgovorni su za provođenje propisanih mjera zaštite i spašavanja i moraju nabaviti i držati u funkcionalnom stanju potrebna sredstva i opremu za zaštitu i spašavanje, te službi civilne zaštite općine i povjereniku civilne zaštite davati podatke o objektima i korisnicima i stanju sredstava i opreme namijenjene za potrebe civilne zaštite.

Ako vlasnik iz stava 1. ovog člana izda u zakup poslovni objekat ili stambenu zgradu dužan je u ugovoru o zakupu utvrditi način nabavke i namjenskog korištenja sredstava i opreme iz stava 1. ovog člana.

Vlada Federacije, na prijedlog Federalne uprave, donosi propis kojim se utvrđuje vrsta i količina sredstava za ličnu i kolektivnu zaštitu građana, odnosno zaposlenika pravnog lica ili drugog poslodavca, te rokove za njihovu nabavku.

Član 48.

U zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od opasnosti i posljedica prirodnih i drugih nesreća provode se sljedeće aktivnosti i mjere u zaštiti i spašavanju:

- 1) sklanjanje ljudi i materijalnih dobara;
- 2) evakuacija;
- 3) zbrinjavanje ugroženih i stradalih;
- 4) zamračivanje;
- 5) zaštita i spašavanje od radioloških, hemijskih i bioloških sredstava;
- 6) zaštita i spašavanje od rušenja;
- 7) zaštita i spašavanje na vodi i pod vodom;
- 8) zaštita i spašavanje od požara;
- 9) zaštita od neeksplozivnih ubojnih sredstava;
- 10) prva medicinska pomoć;
- 11) zaštita i spašavanje životinja i namirnica životinjskog porijekla;
- 12) asanacija terena;

13) zaštita okoliša;

14) zaštita i spašavanje u rudnicima;

15) zaštita bilja i biljnih proizvoda.

Osim provođenja aktivnosti i mjera iz stava 1. ovog člana, ako za to postoji potreba, mogu se planirati, pripremati, organizirati i provoditi i druge aktivnosti i mjere u zaštiti i spašavanju.

Za provođenje pojedinih mjera zaštite i spašavanja direktor Federalne uprave može donositi posebna uputstva.

1) Sklanjanje ljudi i materijalnih dobara

Član 49.

Sklanjanje ljudi i materijalnih dobara obuhvata: planiranje i izgradnju skloništa, drugih zaštitnih objekata, kao i zaklona pogodnih za zaštitu i sklanjanje, njihovo održavanje i organiziranje korištenja za zaštitu ljudi i materijalnih dobara od zračnih opasnosti, raketnih, topovskih, minobacačkih i drugih napada, od upotrebe radioloških, hemijskih i bioloških sredstava i od opasnosti od velikih tehnoloških nesreća.

Pod materijalnim dobrima koja podliježu obavezi sklanjanja smatraju se materijalna i druga dobra koja služe za podmirenje životnih potreba građana, kao i druga materijalna i kulturna dobra i sredstva izuzetne naučne, historijske, kulturne i umjetničke vrijednosti pogodna za prenošenje i sklanjanje.

Član 50.

Pod skloništem, u smislu stava 1. člana 49. ovog zakona, podrazumijeva se dvonamjenski ili poseban objekat za zaštitu ljudi i materijalnih dobara koji pruža zaštitu od zračnog natpripiska, požara i kontaminacije.

Kao zaštitni objekti mogu se koristiti: podrumske i druge prostorije u stambenim i drugim zgradama prilagođene za sklanjanje ljudi i materijalnih dobara, napušteni tuneli, pećine i drugi prirodni i vještački objekti i izrađeni zakloni.

Za sklanjanje ljudi na javnim mjestima koristi se javna skloništa koja kao investitor izgrađuje kanton. Javna skloništa izgrađuju se, po pravilu, u gradovima i drugim većim naseljima, na mjestima gdje se okuplja veći broj građana.

Zakloni se, po pravilu, pripremaju u ratnim uvjetima, a izgrađuju ih građani i pravna lica za zaštitu od ruševina. Zakloni se izgrađuju vlastitim sredstvima.

Prilagodavanje zaštitnih objekata iz stava 2. ovog člana obaveza je općine.

Prostornim i urbanističkim planovima obavezno se uređuju i pitanja izgradnje novih i prilagodavanje postojećih skloništa i drugih zaštitnih objekata za zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara.

Član 51.

U pogledu otpornosti na djelovanje prirodnih i drugih nesreća skloništa mogu biti skloništa osnovne i dopunske zaštite.

Član 52.

Skloništa osnovne zaštite grade se u gradovima i drugim ugroženim većim naseljima, u objektima namijenjenim zdravstvenim ustanovama, obdaništima, osnovnim, srednjim i visokoškolskim ustanovama, hotelima, ustanovama za zaštitu dobara kulturno-historijskog naslijeđa, javnim telekomunikacijama, Federalnoj televiziji i radiju, objektima željezničkog i zračnog prometa i u značajnijim energetske i industrijskim objektima u kojima će se obavljati djelatnost od posebnog značaja za odbranu i zaštitu.

Skloništa iz stava 1. ovog člana dužni su da grade investitori vlastitim sredstvima, a njihovo održavanje vrše vlasnici, odnosno korisnici tih objekata vlastitim sredstvima.

U drugim objektima koji nisu obuhvaćeni u stavu 1. ovog člana, u gradovima i drugim ugroženim naseljima, umjesto skloništa, obavezno se vrši ojačanje objekta, odnosno prve ploče, tako da prva ploča objekta može izdržati urušavanje objekta. U ove objekte spada i individualna stambena izgradnja građana.

Pod skloništem dopunske zaštite podrazumijevaju se objekti iz člana 50. stav 2. ovog zakona.

Federalno ministarstvo prostornog uređenja i okoliša, u saradnji sa Federalnom upravom, propisuje uvjete za izgradnju objekata iz stava 3. ovog člana.

Član 53.

Investitori objekata iz stava 1. člana 52. ovog zakona mogu biti oslobođeni obaveze izgradnje skloništa u sljedećim slučajevima:

- 1) ako izgradnja skloništa nije moguća zbog prirodnih karakteristika zemljišta na kojem se gradi stambena zgrada ili poslovni objekat (podvodnost, klizište i dr.);
- 2) ako u blizini stambene zgrade ili poslovnog objekta koji se gradi postoje prirodni ili izgrađeni objekti pogodni za sklanjanje ljudi i materijalnih dobara, a mogu se prilagoditi za sklanjanje;
- 3) ako kapacitet već izgrađenih skloništa na određenom lokalitetu osigurava potrebe sklanjanja ljudi i materijalnih dobara i za stambene zgrade ili poslovne objekte koji se planiraju graditi na tom lokalitetu;
- 4) ako je objekat građen u skladu sa uvjetima koji su predviđeni u propisu iz stava 5. člana 52. ovog zakona.

Rješenje o oslobađanju investitora od obaveze izgradnje skloništa donosi organ uprave nadležan za poslove prostornog uređenja. To rješenje donosi se prije izdavanja urbanističke suglasnosti.

Član 54.

Investitor koji bude oslobođen obaveze izgradnje skloništa ili koji nije izgradio sklonište u skladu sa rješenjem o dozvoli gradnje, obavezan je platiti naknadu za izgradnju skloništa u iznosu od 1% od ukupne vrijednosti građevinskog dijela objekta i unutrašnjih instalacija.

U vrijednost građevinskog dijela objekta ne uračunava se oprema i namještaj, kao ni troškovi za uređenje građevinskog zemljišta koje služi za redovnu upotrebu objekta, privremeni objekti izvođača koji su služili prilikom izgradnje i svi drugi uređaji i oprema koji ne čine sastavni dio stambene, odnosno poslovne zgrade.

Sredstva iz stava 1. ovog člana uplaćuju se na poseban račun kantonalne uprave civilne zaštite i služe isključivo za izgradnju i održavanje javnih skloništa.

Član 55.

Obračun naknade za izgradnju skloništa vrši se na predračunsku vrijednost stambenog, odnosno poslovnog objekta, utvrđenu po cijenama koje važe u vrijeme izdavanja rješenja.

Rješenje o visini naknade za izgradnju skloništa donosi organ nadležan za poslove prostornog uređenja.

Organ uprave nadležan za poslove prostornog uređenja ne može izdati odobrenje za gradnju prije nego se izvrši uplata naknade za izgradnju skloništa utvrđena rješenjem iz stava 2. ovog člana.

Član 56.

Obaveza plaćanja naknade za izgradnju skloništa postoji i u slučajevima kada se u postojećim stambenim i poslovnim objektima vrši dogradnja i nadzidiivanje, ovisno od obima dogradnje i nadzidiivanja.

Obaveza plaćanja naknade za izgradnju skloništa iz člana 54. stav 1. ovog zakona, ne odnosi se na obnovu i opravku ratom ili prirodnim ili drugim nesrećama uništenih i oštećenih stambenih i poslovnih objekata, ukoliko su ti objekti u vrijeme izgradnje izgrađeni uz dozvolu nadležnog organa.

Član 57.

Obaveza izgradnje skloništa, odnosno plaćanja naknade za izgradnju skloništa, postoji i u slučajevima izgradnje vojnih objekata u kojima su smješteni stacionari, telekomunikacijski uređaji i sjedišta operativnih zapovjedništava.

Za ostale objekte koji služe isključivo potrebama odbrane ne postoji obaveza izgradnje skloništa, niti obaveza plaćanja naknade za izgradnju skloništa.

Član 58.

Obaveza izgradnje skloništa, kao i obaveza uplate naknade za izgradnju skloništa ne postoji kada je u pitanju izgradnja privremenih objekata, privrednih objekata (štala, silosa, peradarnika i drugih objekata namijenjenih za smještaj sitne i krupne stoke i poljoprivrednih proizvođača) i individualnih stambenih objekata na selu i garaža.

Član 59.

Skloništa se, po pravilu, grade kao dvonamjenski objekti koji se pored zaštite ljudi i materijalnih dobara mogu koristiti za druge potrebe u miru.

Vlasnici i korisnici skloništa moraju skloništa stalno održavati u ispravnom i funkcionalnom stanju, tako da uvijek odgovaraju namjeni sklanjanja ljudi i materijalnih dobara.

U slučaju opasnosti, na zahtjev nadležnog štaba civilne zaštite, skloništa se moraju odmah staviti na raspolaganje za sklanjanje ljudi i materijalnih dobara, kojima su ta skloništa i namijenjena.

Član 60.

Kantoni mogu javna skloništa, u miru, davati na korištenje građanima, organima uprave i drugim organima vlasti i pravnim licima, u skladu sa propisima o zakupu poslovnih prostorija i pod sljedećim uvjetima:

- 1) da se ne vrše adaptacije koje bi uticale ili bi mogle uticati na promjenu njihove osnovne namjene i smanjenje zaštitne moći, kao i za namjene drugih prostorija u zgradi;
- 2) da se ne koriste u svrhe kojim bi se pogoršali higijensko-tehnički uvjeti skloništa;
- 3) da se u skloništu ne čuvaju radioaktivne, zapaljive ili druge opasne materije štetne po život i zdravlje ljudi ili zagađenje okoliša;
- 4) da se korištenjem skloništa ne narušava kućni red;
- 5) da se u slučaju neposredne ratne opasnosti ili rata moraju odmah, a najkasnije u roku od 24 sata isprazniti i osposobiti za sklanjanje ljudi i materijalnih dobara.

Ako korisnik skloništa kasni u plaćanju ugovorene zakupnine duže od 30 dana, dužan je na zahtjev nadležne uprave civilne zaštite kantona, kojoj sklonište pripada, odmah, a najkasnije u roku od tri dana od podnesenog zahtjeva isprazniti sklonište i predati toj upravi.

Ugovor o zakupu skloništa zaključen suprotno uvjetima iz stava 1. ovog člana je ništavan.

Član 61.

Vlada Federacije, na prijedlog Federalne uprave i Federalnog ministarstva prostornog uređenja i okoliša, propisat će mjerila i kriterije o načinu izgradnje skloništa i tehničke normative za kontrolu ispravnosti skloništa.

Član 62.

Kantoni i općine donose svoje dugoročne programe i godišnje planove izgradnje i održavanja javnih skloništa, odnosno prilagođavanja drugih zaštitnih objekata za sklanjanje na svom području.

Sredstva ostvarena od naknada za skloništa izdata u zakup, u skladu sa članom 60. ovog zakona, kanton može koristiti isključivo za finansiranje izgradnje novih i održavanje izgrađenih skloništa.

Kantoni su dužni finansijski pomagati općine u ostvarivanju programa i planova općina za prilagođavanje i održavanje drugih zaštitnih objekata koji su u nadležnosti općina.

2) Evakuacija

Član 63.

Evakuacija je mjera zaštite i spašavanja koja predstavlja plansko, organizirano i privremeno premještanje stanovništva i materijalnih dobara iz područja za koja se procjenjuje da mogu biti zahvaćena prirodnim i drugim nesrećama, odnosno iz područja zahvaćenih prirodnim i drugim nesrećama, na neugrožena ili manje ugrožena područja te, susjedne ili druge općine, pod uvjetom da drugim mjerama zaštite i spašavanja nije moguće zaštititi ljude i materijalna dobra.

Evakuacija, u smislu stava 1. ovog člana, provodi se s ciljem da se izbjegne ili umanju masovno stradanje stanovništva i uništenje materijalnih dobara ili da se Vojsci Federacije u ratu osiguraju uvjeti za efikasno izvođenje borbenih djelovanja.

Član 64.

Ovisno od stepena ugroženosti određenog područja, evakuacija može biti po obimu potpuna ili djelomična, a po vremenu izvođenja pravovremena ili naknadna.

Potpuna evakuacija obuhvata evakuaciju cjelokupnog stanovništva s područja koje može biti zahvaćeno ili je zahvaćeno prirodnim i drugim nesrećama ili u slučaju opasnosti od rušenja ili prelijevanja visokih brana na akumulacijama.

Djelomična evakuacija obuhvata evakuaciju samo određenih kategorija stanovništva kao što su:

- 1) teško ranjeni i bolesni;
- 2) invalidi preko 60% invalidnosti;
- 3) stari i iznemogli građani;
- 4) trudnice;
- 5) majke s djecom do sedam, odnosno dvoje i više djece do deset godina života;
- 6) djeca i učenici osnovnih škola;
- 7) druga lica za koja se ocijeni da nemaju uvjeta za život i efikasnu zaštitu na ugroženom području.

Odluku o kategorijama stanovništva koje se evakuše donosi štab iz stava 1. člana 65. ovog zakona koji naređuje evakuaciju.

Pravovremena evakuacija podrazumijeva potpunu ili djelomičnu evakuaciju koja se izvodi prije početka ili nastanka prirodne i druge nesreće.

Naknadna evakuacija podrazumijeva potpunu ili djelomičnu evakuaciju koja se izvodi po nastanku prirodne ili druge nesreće ili njenom prestanku.

Član 65.

Evakuaciju stanovništva i materijalnih dobara naređuje štab civilne zaštite općine - ako se radi o evakuaciji s jednog na drugo područje općine, štab civilne zaštite kantona - ako se radi o evakuaciji s jedne ili više općina na drugu ili više općina na području kantona, odnosno Federalni štab - ako se radi o evakuaciji s područja jednog ili više kantona na područje drugog ili više kantona na teritoriju Federacije.

U ratu, kada su u pitanju interesi vođenja borbenih djelovanja, evakuaciju može narediti i nadležna komanda Vojske Federacije o čemu odmah obavještava nadležni štab civilne zaštite.

Član 66.

Provođenje evakuacije vrši štab civilne zaštite općine koja planira evakuaciju i štab civilne zaštite općine koja vrši prihvata evakuisanog stanovništva. Plan evakuacije i plan prihvata evakuisanog stanovništva i materijalnih dobara obavezno se međusobno usklađuju.

Pored štaba civilne zaštite u izvršavanju evakuacije učestvuju i službe za upravu općine nadležne za prostorno planiranje i urbanizam, promet, zdravstvo i socijalnu zaštitu, snabdijevanje, stambeno-komunalne poslove, obrazovanje i druge službe.

Pri provođenju evakuacije ostvaruje se suradnja sa policijom, humanitarnim organizacijama i privrednim društvima koja mogu pomoći u efikasnom izvršavanju evakuacije i nadležnom komandom Vojske Federacije.

Evakuaciju materijalnih dobara planiraju i provode nosioci zaštite i spašavanja koji raspolazu tim dobrima.

3) Zbrinjavanje ugroženih i stradalih

Član 67.

Radi zbrinjavanja ugroženog i stradalog stanovništva od prirodnih i drugih nesreća, te prognanika i izbjeglica u slučaju ratnog stanja ili neposredne ratne opasnosti, preduzimaju se hitne aktivnosti i mjere za smještaj, ishranu i osiguranje drugih prijeko potrebnih uvjeta za život ugroženih, stradalih, prognanih i izbjeglih ljudi.

Član 68.

Štabovi i povjerenici civilne zaštite neposredno rukovode postupcima zbrinjavanja, privremeno, dok se ne stvore uvjeti u kojima će daljnju brigu o zbrinjavanju moći preuzeti nadležne službe za upravu općine ili dok se odlukom vlade kantona za to ne formiraju posebne službe.

Pripremu i provođenje zbrinjavanja ugroženih i stradalih vrše štabovi civilne zaštite koji planiraju, u skladu sa sopstvenim procjenama ugroženosti, prihvata i smještaj evakuisanog stanovništva i štabovi civilne zaštite koji planiraju evakuaciju ili izmještanje stanovništva s ugroženog područja, u skladu sa stavom 1. člana 66. ovog zakona.

U ostvarivanju zadataka zbrinjavanja ugroženih i stradalih građana, pomoć i suradnju pružaju humanitarne organizacije i građani.

Član 69.

Troškovi zbrinjavanja ugroženih, stradalih, prognanih i izbjeglih lica podmiruju se iz budžeta općina i kantona na čijem području je organizirano zbrinjavanje i iz budžeta Federacije, iz sredstava solidarne i humanitarne pomoći i inozemnih donacija.

Član 70.

Vlasnici i korisnici objekata i prostorija u javnoj upotrebi (domovi, škole, hoteli i dr.), koji su pogodni za smještaj, dužni su primiti na privremeni smještaj građane i materijalna dobra s ugroženih područja, ako to naredi nadležni štab civilne zaštite koji rukovodi akcijama zaštite i spašavanja na određenom području.

4) Zamračivanje

Član 71.

U ratu, a prema potrebi i u slučaju neposredne ratne opasnosti, kada prijete opasnosti od zračnih i drugih djelovanja tokom noći, provodi se zamračivanje naseljenih mjesta, privrednih i drugih objekata, te prometnih vozila, u skladu sa procjenom opasnosti od zračnih i drugih napada.

Zamračivanje može biti potpuno ili djelomično.

Pravna lica i građani, vlasnici ili korisnici objekata tokom trajanja zamračivanja obavezni su provoditi naredene mjere i postupke zamračivanja.

Pravna lica koja su odgovorna za javnu rasvjetu, organiziraju i provode zamračivanje javnih mjesta, ulica i objekata.

Naredbu o provođenju mjera zamračivanja na području općine donosi općinski štab civilne zaštite kojom se propisuje i način provođenja zamračivanja.

5) Radiološka, hemijska i biološka zaštita

Član 72.

Radiološka, hemijska i biološka zaštita (u daljem tekstu: RHB zaštita) obuhvata mjere i postupke koji se organiziraju i provode radi sprečavanja, ublažavanja i otklanjanja posljedica od RHB djelovanja na stanovništvo, životinjski i biljni svijet i materijalna dobra u ratu, kao i ublažavanje i otklanjanje posljedica tehnoloških havarija i drugih akcidenata od RHB agenasa u miru.

Član 73.

RHB zaštita obuhvata: RHB kontrolu, RHB zaštitu (ličnu i kolektivnu) i RHB dekontaminaciju.

RHB kontrola se ostvaruje: RHB izvidanjem, dozimetrijskom kontrolom i laboratorijskim poslovima.

Član 74.

Lična zaštita obuhvata mjere i postupke koje je dužan provoditi svaki građanin radi lične samozaštite koja se ostvaruje upotrebom sredstava iz člana 75. stav 2. ovog zakona.

Kolektivna zaštita stanovništva predstavlja osnovu zaštite u urbanoj sredini i pravnim licima kojom se osigurava kolektivna zaštita ljudi i materijalnih dobara od posljedica RHB djelovanja.

RHB dekontaminacija je mjera kojom se otklanjaju i neutralizuju posljedice i normalizira život poslije upotrebe RHB sredstava.

Član 75.

Radi osiguranja uvjeta za zaštitu od posljedica upotrebe RHB sredstava koriste se odgovarajuća sredstva za ličnu RHB zaštitu.

U obavezna sredstva za ličnu RHB zaštitu spadaju zaštitna maska, zaštitni ogrtač i prvi zavoj.

Član 76.

Kolektivnom RHB zaštitom potrebno je osigurati zaštitu od RHB kontaminacije i zaštitu od radioaktivnog zračenja.

Radi osiguranja uvjeta za zaštitu ljudi i materijalnih dobara od RHB kontaminacije i radioaktivnog zračenja sredstva za kolektivnu zaštitu osiguravaju se u skloništima, a osiguravaju ih:

- 1) kantoni - za javna skloništa;
- 2) pravna lica - za svoje zaposlenike;

- 3) vlasnici i drugi korisnici poslovnih prostora - za svoje zaposlenike;
- 4) vlasnici stambenih objekata - za svoje potrebe.

6) Zaštita i spašavanje od rušenja

Član 77.

Radi zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara iz ruševina koje mogu nastati uslijed potresa, odrona, klizanja tla, bujičnih voda ili drugih prirodnih i drugih nesreća, kao i s visokih i nepristupačnih objekata, organiziraju se i provode odgovarajuće aktivnosti i mjere zaštite i spašavanja od rušenja koje obuhvataju: mjere, radnje i postupke na izvidanju ruševina i pronalaženju lica zatrpanih u ruševinama; osiguranje oštećenih i pomjerenih dijelova konstrukcija zgrada i objekata radi sprečavanja zarušavanja, odnosno naknadnog rušenja; spašavanje zatrpanih, odnosno njihovo izvlačenje izvan zona rušenja i poduzimanje mjera zdravstvenog i drugih oblika zbrinjavanja, kao i izvlačenje materijalnih dobara; spašavanje stanovništva i materijalnih dobara s visokih zgrada i objekata i druge mjere zaštite kojima se doprinosi zaštiti i spašavanju iz ruševina.

Zaštita i spašavanje od rušenja obavezno se planira i provodi, kao preventivna mjera, u postupku donošenja i ostvarivanja prostornih i urbanističkih planova i na način što se predviđaju građevinsko-tehničke i druge potrebne mjere u izgradnji objekata kojima se može uticati na sprečavanje, odnosno smanjenje štetnih uticaja prirodnih i drugih nesreća na mogućnost rušenja.

Projekti za izgradnju skloništa, objekata i uređaja namijenjenih javnom prometu i skladištenju, proizvodnji i upotrebi opasnih tvari, nafte i naftnih derivata i zapaljivih plinova moraju sadržavati mjere i postupke za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća.

Član 78.

Zaštitu i spašavanje iz ruševina provode: građani u okviru samozaštite; građevinska, komunalna, rudarska, transportna i druga privredna društva, vatrogasne jedinice, kao i druga pravna lica koja raspolažu odgovarajućim materijalno-tehničkim sredstvima, opremom, znanjem i radnom snagom; jedinice civilne zaštite, kao i jedinice radne obveze i gorske službe spašavanja; nadležni kantonalni i općinski organi, kao i drugi učesnici zaštite i spašavanja koji se angažiraju u skladu sa planom zaštite i spašavanja.

7) Zaštita i spašavanje na vodi i pod vodom

Član 79.

Zaštita i spašavanje na vodi i pod vodom je mjera koja sadrži provedbu zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara u područjima oko rijeka, jezera i na moru koja mogu biti ugrožena poplavama koje mogu nastati oštećenjima ili rušenjem visokih brana, nasipa ili drugih vodozaštitnih objekata, kao i od opasnosti od bujičnih i podzemnih voda.

Član 80.

Zaštita i spašavanje na vodi i pod vodom obuhvata: izgradnju, održavanje i saniranje oštećenih objekata za zaštitu od poplava; osmatranje i izvidanje stanja vodotoka, objekata i terena; planiranje i provođenje evakuacije stanovništva i materijalnih dobara iz ugroženih područja; planiranje i osiguranje prevoženja i prijelaza preko rijeka, jezera i na moru; ispumpavanje vode iz poplavljenih objekata i izvlačenje utopljenika i materijalnih dobara iz rijeka, jezera i mora; snabdijevanje poplavom ugroženog stanovništva potrebnim namirnicama i drugim sredstvima radi preživljavanja i učešće na saniranju posljedica izazvanih poplavama.

Vlasnici kupališta, plaža i sličnih objekata u pružanju usluga dužni su, o svom trošku, osigurati i odgovarajuće spasilačke službe za spašavanje kupaca-utopljenika.

Član 81.

Organi uprave kantona nadležni za vodoprivredu i privredna društva u oblasti vodoprivrede odgovorni su za otkrivanje i utvrđivanje opasnosti i organiziranja provođenja zaštite i spašavanja od poplava izazvanih oštećenjem ili rušenjem visokih

brana, nasipa ili drugih vodozaštitnih objekata, te opasnosti od bujičnih i podzemnih voda koje uzrokuju poplave.

U planovima odbrane od poplava koji se donose po posebnom zakonu, utvrđuju se mjere i postupci predviđeni u čl. 79. do 81. ovog zakona.

Član 82.

Zaštitu i spašavanje na vodi i pod vodom provode: građani u okviru samozaštite, pravna lica čija je to osnovna djelatnost ili je ta djelatnost vezana uz more, rijeke i jezera, kao i sportska i druga udruženja koja se bave sportom na vodi ili pod vodom i službe zaštite i spašavanja koje su opremljene i osposobljene za ovu vrstu zaštite i spašavanja, jedinice civilne zaštite za zaštitu i spašavanje na vodi i pod vodom, te organi uprave i službe za upravu općina nadležne za vodoprivredu.

8) Zaštita i spašavanje od požara

Član 83.

Zaštita i spašavanje od požara obuhvata: pripremu i provođenje preventivnih mjera u svim sredinama, objektima, mjestima i prostorima gdje postoji mogućnost nastanka požara; organiziranje i pripremanje snaga za gašenje požara; organiziranje osmatranja i uzbunjivanja o pojavama požara; gašenje i lokaliziranje požara i spašavanje ljudi i materijalnih dobara iz objekata i područja ugroženih požarom.

Zaštita i spašavanje od požara iz stava 1. ovog člana, organizira se i provodi kao lična i uzajamna zaštita.

Organi uprave i druge institucije koje se bave zaštitom od požara kao svojom glavnom djelatnošću, a posebno profesionalne i dobrovoljne vatrogasne jedinice, kao i drugi oblici vatrogasnog organiziranja, dužni su djelovati u skladu sa ovim zakonom i naredbama nadležnih štabova civilne zaštite.

Član 84.

Godišnje planove aktivnosti na pripremi i provođenju mjera zaštite od šumskih i drugih požara na otvorenom prostoru koji mogu poprimiti razmjere prirodnih i drugih nesreća donose nadležni organi određeni posebnim zakonom.

Pitanja koja se odnose na upravne, organizacijske, tehničke, obrazovne, propagandne i druge mjere i postupke, a koji se poduzimaju u cilju sprečavanja izbijanja i širenja požara, njihovog otkrivanja i gašenja i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od opasnosti od požara, te osnivanje i djelovanje vatrogasnih društava, uređuju se posebnim zakonom.

Član 85.

Zaštita i spašavanje od požara organizira se i provodi u okviru stambenih i poslovnih objekata.

Profesionalne i dobrovoljne vatrogasne jedinice, kao i drugi oblici vatrogasnog organiziranja, dužni su planirati, pripremati i provoditi zaštitu od požara, te djelovati u skladu sa propisima o zaštiti od požara i vatrogastvu.

9) Zaštita od neeksplozivnih ubojnih sredstava

Član 86.

Zaštita od neeksplozivnih ubojnih sredstava (u daljem tekstu: NUS-a) je mjera koja se sastoji u pronalaženju, otkrivanju, obilježavanju, iskopavanju, prenošenju, utovaru, prevoženju, istovaru, privremenom skladištenju, dezaktiviranju i uništavanju NUS-a na svim područjima na kojima se nalaze ta sredstva.

Izuzetno od odredaba stava 1. ovog člana, izvidanje i obilježavanje mina u minskim poljima se posebno organizira i vrši u nadležnosti ureda Centra za uklanjanje mina u Bosni i Hercegovini, suglasno Zakonu o deminiranju u Bosni i Hercegovini.

Mjere zaštite od NUS-a iz stava 1. ovog člana ne odnose se na sljedeća sredstva:

- 1) neeksplozivne diverzantsko-terorističke naprave koje su predmet krivičnog djela ili prekršaja i spadaju u isključivu nadležnost organa unutrašnjih poslova;
- 2) potrebe Vojske Federacije u postupku uklanjanja i uništavanja upotrijebljenih, a neeksplozivnih ubojnih sredstava za vrijeme i poslije obuke i vježbi njenih pripadnika, kao i NUS-a kojem je istekao rok upotrebe ili je nepouzdan pa ga treba uništiti;

- 3) otpadne tvari u proizvodnji naoružanja i vojne opreme privrednih društava koja se bave tim poslom.

Član 87.

Građani i druga lica dužni su o otkrivenim NUS-a odmah obavijestiti najbliži centar za osmatranje i uzbunjivanje ili najbližu policijsku upravu ili službu civilne zaštite općine, a nekim vidljivim znakom obilježiti mjesto gdje se nalazi NUS i, po mogućnosti, to mjesto osigurati dok ne dođu ovlaštena lica.

Član 88.

Poslove iz stava 1. člana 86. ovog zakona organizira Federalna uprava i uprave civilne zaštite kantona, preko posebno organiziranih timova za uništavanje NUS-a, kao i fizička i pravna lica koja dobiju ovlaštenje za obavljanje tih poslova, kao i specijalizirane jedinice civilne zaštite i Vojska Federacije, u skladu sa propisima kojim su uređena ta pitanja.

Član 89.

Timovi i jedinice iz stava 1. člana 88. ovog zakona poslove NUS-a vrše na način i pod uvjetima koji su utvrđeni međunarodnim standardima za humanitarne operacije razminiranja, objavljenih pod pokroviteljstvom Ujedinjenih naroda, Standardima kvalitete u operacijama uklanjanja mina donesenim od Komisije za deminiranje Bosne i Hercegovine i Standardne operativne procedure uklanjanja i uništavanja NUS-a koje donosi Federalna uprava.

Lica koja obavljaju poslove iz stava 1. člana 86. ovog zakona trebaju ispunjavati uvjete utvrđene Pravilnikom o stručnoj spremi, načinu stručnog osposobljavanja i drugim uvjetima za lica koja mogu vršiti uništavanje neeksplozivnih ubojnih sredstava, načinu osiguranja, prijevoza, uskladištenja i uništavanja tih sredstava, kojeg donosi direktor Federalne uprave, uz suglasnost Komisije za deminiranje Bosne i Hercegovine.

10) Prva medicinska pomoć

Član 90.

Prva medicinska pomoć je mjera zaštite i spašavanja koja obuhvata: preventivnu zaštitu koju čine protivepidemijske i higijenske mjere zaštite stanovništva, operativnu zaštitu koja se sastoji od pružanja prve pomoći standardnim i priručnim sredstvima na licu mjesta, medicinske trijaže ranjenih, povrijeđenih i oboljelih ljudi, sanitetske evakuacije i transporta do najbliže zdravstvene ustanove radi pružanja opće medicinske pomoći ili do odgovarajuće specijalističke zdravstvene ustanove radi potpunog zdravstvenog zbrinjavanja.

Član 91.

Radi uspješnog provođenja prve medicinske pomoći, zdravstvene ustanove u općini dužne su, za potrebe stanovništva na području općine, osigurati odgovarajuće rezerve krvi i krvne plazme, te ostalih neophodnih lijekova i sanitetskog materijala.

Rezerve krvi i krvne plazme prikupljaju se od dobrovoljnih davalaca krvi, izvođenjem akcija dobrovoljnog darivanja krvi koje organiziraju i provode zdravstvene ustanove, organizacije Crvenog krsta i druge humanitarne organizacije u suradnji sa štabovima civilne zaštite.

Prvu medicinsku pomoć organiziraju i neposredno provode nadležne zdravstvene ustanove u suradnji sa štabovima civilne zaštite.

Federalno ministarstvo zdravstva donosi propise o načinu prikupljanja, čuvanja i korištenja rezervi krvi i krvne plazme, te obaveznih rezervi neophodnih lijekova i sanitetskog materijala.

11) Zaštita i spašavanje životinja i namirnica životinjskog porijekla

Član 92.

Zaštita i spašavanje životinja i namirnica životinjskog porijekla je mjera koja se sastoji u: sklanjanju i izmještanju; sprečavanju i lokaliziranju pojava parazitskih, zaraznih i uzgojnih bolesti; kontroli životinja, sirovina, proizvoda i otpadaka životinjskog porijekla; kontroli ispravnosti stočne hrane i vode; ukazivanju prve veterinarske pomoći oboljeloj i ranjenoj stoci; uklanjanju leševa životinja i drugog otpada animalnog porijekla i poduzimanjem drugih odgovarajućih mjera.

Član 93.

Zaštitu, spašavanje i zbrinjavanje ugroženih, stradalih, oboljelih i otrovanih životinja, kao i zaštitu i spašavanje namirnica životinjskog porijekla od opasnosti i posljedica prirodnih i drugih nesreća, organiziraju, usklađuju, a po potrebi neposredno i provode nadležni federalni i kantonalni organi uprave i općinske službe za upravu nadležni za poljoprivredu i stočarstvo, odnosno za veterinarsku zaštitu, u suradnji s nadležnim štabovima civilne zaštite.

U provođenju zaštite i spašavanja iz stava 1. ovog člana obavezno učestvuju privredna društva (poljoprivredna, proizvodna, prometna, trgovačka), službe zaštite i spašavanja koje su za to osposobljene, jedinice civilne zaštite, veterinarske službe Vojske Federacije, te druga pravna lica i građani vlasnici životinja i namirnica životinjskog porijekla.

12) Asanacija terena

Član 94.

Asanacija terena je mjera koja se sastoji od poduzimanja sanitarno-higijenskih i sanitarno-tehničkih mjera na terenu, u naselju i stambenim i drugim objektima u cilju sprečavanja širenja zaraze, epidemije i drugih štetnih posljedica po ljude i materijalna dobra, a obuhvata organiziranje i provođenje sljedećih radnji: uklanjanje, identifikaciju i pokop poginulih ljudi, uklanjanje leševa uginulih životinja, dezinfekciju, dezinfekciju i deratizaciju objekata i terena i uklanjanje otpadnih i štetnih tvari koje ugrožavaju zdravlje i život ljudi i okoliša.

Član 95.

Asanaciju terena organiziraju i provode općine i kantoni na svome području i poduzimaju druge potrebne aktivnosti i mjere za ublažavanje i otklanjanje nastalih posljedica.

U otklanjanju posljedica i provođenju aktivnosti i mjera asanacije iz stava 1. ovog člana dužni su učestvovati pravna lica, zdravstvene i veterinarske ustanove, vatrogasne jedinice, jedinice civilne zaštite, te organi uprave i općinske službe za upravu koji su nadležni za poslove iz člana 94. ovog zakona.

13) Zaštita okoliša

Član 96.

Zaštita okoliša je mjera koja se sastoji u sprečavanju nastanka štetnih posljedica od uništavanja i zagađivanja okoliša i u otklanjanju posljedica nastalih uslijed:

- 1) tehničko-tehnoloških havarija u industriji, posebno hemijskoj, farmaceutskoj i petrohemijskoj, u prometu, kao i drugih nesreća i katastrofa čije posljedice mogu ugroziti okoliš, a naročito prirodne resurse;
- 2) ispuštanja toksičnih i štetnih hemijskih i drugih materija u okoliš iz industrijskih i termoelektričnih postrojenja, motornih vozila i individualnih ložišta u domaćinstvima u količinama koje uzrokuju emisione koncentracije u vodi, zraku i tlu iznad maksimalno dozvoljenih vrijednosti;
- 3) odlaganja komunalnog, industrijsko-tehnološkog i drugog čvrstog i tečnog otpada;
- 4) djelovanja vremenskih nepogoda na okolicu (snježne padavine, poplave, suše, klizišta), kao i drugih prirodnih nepogoda.

Član 97.

Pravna lica iz oblasti proizvodnje i prometa hemijskih, toksičnih, eksplozivnih, bioloških, radioaktivnih i drugih opasnih tvari, te pravna lica koja prijevoze ili se koriste tim sredstvima, obavezni su planirati, organizirati, pripremati i provoditi aktivnosti i mjere na sprečavanju nastajanja štetnih posljedica po okoliš, poduzimanjem brzih aktivnosti i mjera u zaštiti i spašavanju u slučaju nesreća i otklanjanja posljedica nastalih od tehnoloških i ekoloških nesreća u zaštiti okoliša od nekontroliranog širenja opasnih tvari.

Član 98.

Pravna lica iz člana 97. ovog zakona obavezna su organizirati i osposobiti stručne ekipe i osigurati potrebnu opremu i sredstva za brze intervencije u zaštiti i spašavanju od opasnosti i posljedica od tehnološke ili ekološke nesreće u okviru svojih objekata, te na području općine ako se posljedice takve nesreće prošire na njenom području.

Pravna lica koja se bave proizvodnjom, preradom, prometom i upotrebom opasnih tvari dužna su predvidjeti i u slučaju neposredne ratne opasnosti osigurati pravovremeno sklanjanje i dislokaciju tih tvari u sigurne objekte i na, za to pogodne lokacije, odnosno na područja kojima ne prijete takva opasnost.

Član 99.

Vlada Federacije, na prijedlog Federalnog ministarstva zdravstva, donosi poseban plan zaštite i spašavanja od jonizirajućeg zračenja na teritoriji Federacije, u skladu sa posebnim zakonom.

14) Zaštita i spašavanje u rudnicima

Član 100.

Zaštita i spašavanje u rudnicima je mjera koja se sastoji od zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara u slučaju rudarskih nesreća uzrokovanih eksplozijom plinova ili ugljene prašine, jamskih požara i poplava, trovanjem otrovnim plinovima, klizanjem ili obrušavanjem zemljišta na površinskim i jamskim kopovima i drugih sličnih nesreća koje mogu ugroziti ljude i tehnička i druga sredstva u rudnicima.

Član 101.

Zaštita i spašavanje u rudnicima obuhvata: gradnju, održavanje i korištenje rudnika u skladu sa posebnim propisima, standardima i normativima iz oblasti rudarstva i nadzor nad njihovim provođenjem; uređenje jama, površinskih kopova, muljišta i drugih rudarskih objekata od značaja za zaštitu od poplava, požara, eksplozija i trovanja i dosljedno provođenje svih propisa o rudarstvu; spašavanje zatrpanih, povrijeđenih i zatrovanih zaposlenika; pružanje prve medicinske pomoći zatrovanim; pokop poginulih; raščišćavanje ruševina i sanaciju jama, površinskih kopova i drugih objekata u kojima je nastala nesreća; gašenje požara u jamama i na površinskim kopovima; sprečavanje istjecanja toksičnih i drugih opasnih tvari iz muljanih akumulacija i drugih rudarskih objekata i instalacija i druge mjere kojima se može doprinijeti saniranju posljedica izazvanih tim nesrećama.

Član 102.

Zaštitu i spašavanje u rudnicima provode: pravna lica i inspeksijske službe iz oblasti rudarstva, građevinarstva, vodoprivrede i druga pravna lica koja vrše planiranje, izgradnju i održavanje rudnika, postrojenja i objekata u rudarstvu; službe zaštite i spašavanja u rudnicima, kao i službe iz oblasti zdravstva, vatrogastva, građevinarstva i komunalne i druge službe zaštite i spašavanja; pravna lica opremljena i osposobljena za ovu vrstu zaštite i spašavanja i specijalizirane jedinice civilne zaštite (za zaštitu od požara, na vodi i pod vodom, za spašavanje s visina, prve medicinske pomoći, spašavanje iz ruševina i asanaciju terena) i organi uprave nadležni za rudarstvo.

15) Zaštita bilja i biljnih proizvoda

Član 103.

Zaštita i spašavanje bilja i biljnih proizvoda je mjera kojom se provodi zaštita i spašavanje bilja i biljnih proizvoda od radioaktivne, hemijske i biološke kontaminacije i svih drugih oblika zagađivanja, kao i zaraznih bolesti i štetočina.

Pod biljem i biljnim proizvodima, u smislu stava 1. ovog člana, podrazumijeva se: povrće, voće, žitarice, ljekovito, ukrasno, krmno, stočno i druge vrste bilja i zasada, šume i šumske kulture, biljne sirovine, sjeme i gotovi proizvodi od bilja koji se koriste za ishranu i liječenje.

Član 104.

Zaštita i spašavanje bilja i biljnih proizvoda obuhvata: izbor optimalnih sorti bilja i pravilan uzgoj; korištenje zaštitnih sredstava u skladu sa standardima i normativima iz oblasti poljoprivrede, industrijske proizvodnje hrane, lijekova i stočarstva; pravilno sušenje, silaža i skladištenje, čuvanje i transport sjemenskog bilja i gotovih proizvoda; zaštitu od požara, kao i druge mjere kojima se osigurava zaštita bilja i biljnih proizvoda od svih vrsta biljnih bolesti i štetočina i trovanja sirovina i gotovih proizvoda; prekrivanja bilja, sjemena, rasada, sirovina i gotovih proizvoda plastičnim folijama i drugim sličnim materijalima radi zaštite od kontaminacije; sklanjanje bilja i

biljnih proizvoda u za to namijenjena skloništa ili utrapljivanje; dekontaminacija, dezinfekcija, dezinskcija i deratizacija skladišta; sušenje, konzerviranje i prerada voća i povrća; ubiranje jestivog i ljekovitog bilja, krmnog, stočnog i drugih vrsta bilja i zasada u slučaju opasnosti od prirodnih i drugih nesreća.

Član 105.

Zaštitu bilja i biljnih proizvoda organiziraju i provode organi uprave i općinske službe za upravu koje su nadležni za poslove iz čl. 103. i 104. ovog zakona, te privredna društva iz oblasti poljoprivrede, šumarstva i snabdijevanja; poljoprivredna gazdinstva i individualni poljoprivredni proizvođači; druge stručne poljoprivredne institucije; uzgajivači bilja i proizvođači hrane; poljoprivredne službe zaštite i spašavanja i jedinice civilne zaštite (za zaštitu i spašavanje bilja i biljnih proizvoda, RHB zaštitu, asanaciju terena).

4. Štabovi civilne zaštite

Član 106.

Za rukovođenje akcijama zaštite i spašavanja na teritoriji Federacije, odnosno području kantona i općine, te za obavljanje drugih poslova u zaštiti i spašavanju, u skladu sa zakonom i drugim propisima, osnivaju se štabovi civilne zaštite kao operativno-stručni organi. Te štabove osniva Federacija, kantoni i općine.

Štabovi civilne zaštite funkcioniraju u miru samo onda kada nadležni organ proglasi da je nastalo stanje prirodne i druge nesreće na određenom području, odnosno kada treba preventivno djelovati prije nastanka prirodne i druge nesreće, kao i za vrijeme vježbi civilne zaštite, a u ratu funkcioniraju stalno.

Član 107.

Štab civilne zaštite može se osnovati i u pravnim licima iz člana 32. ovog zakona u skladu sa njihovim procjenama ugroženosti, te u mjesnim zajednicama.

Ako se ne osnuje štab civilne zaštite po odredbama stava 1. ovog člana, pravna lica su dužna svojim općim aktom odrediti organ koji će rukovoditi akcijama zaštite i spašavanja u pravnom licu.

Ako je u istom objektu ili u više objekata na istom lokalitetu smješteno više pravnih lica, može se osnovati zajednički štab civilne zaštite o čemu sporazumno odlučuju nadležni organi tih pravnih lica.

Član 108.

U rukovođenju akcijama zaštite i spašavanja štabovi civilne zaštite iz čl. 106. i 107. ovog zakona vrše sljedeće poslove:

- 1) odlučuju o upotrebi snaga i sredstava civilne zaštite na zaštiti i spašavanju ugroženih i stradalih ljudi i materijalnih dobara i te snage raspoređuju na ona područja koja su ugrožena;
- 2) naređuju provođenje odgovarajućih mjera zaštite i spašavanja i određuju snage i sredstva koje će provoditi te mjere;
- 3) usmjeravaju, koordiniraju i rukovode akcijama zaštite i spašavanja svih učesnika angažiranih na zaštiti i spašavanju na svome području;
- 4) rješavaju sva pitanja koja se u toku provođenja aktivnosti na zaštiti i spašavanju pojave u vezi sa angažiranjem snaga i sredstava civilne zaštite i provođenja mjera zaštite i spašavanja i samozaštite građana.

Član 109.

Pored poslova iz člana 108. ovog zakona Federalni štab civilne zaštite (u daljem tekstu: Federalni štab) vrši i sljedeće poslove:

- 1) naređuje kontonalnim i općinskim štabovima civilne zaštite i službama zaštite i spašavanja, koje formira Vlada Federacije, poduzimanje mjera i aktivnosti na zaštiti i spašavanju;
- 2) naređuje angažiranje snaga i sredstava civilne zaštite s područja jednog kantona na ugroženo područje drugog kantona;
- 3) naređuje angažiranje snaga i sredstava civilne zaštite Federacije na pružanju pomoći Republici Srpskoj, u skladu sa Sporazumom o suradnji entiteta u ostvarivanju zadataka civilne zaštite;

- 4) po zahtjevu nadležnih državnih organa angažira snage i sredstva civilne zaštite Federacije u pomoći drugim državama na saniranju posljedica prirodnih i drugih nesreća.

Član 110.

Pored poslova iz člana 108. ovog zakona kantonalni štab civilne zaštite vrši i sljedeće poslove:

- 1) naređuje općinskim štabovima civilne zaštite, štabovima civilne zaštite pravnih lica u kojima su ti štabovi osnovani i službama zaštite i spašavanja koje formira vlada kantona da učestvuju u poduzimanju mjera i aktivnosti na zaštiti i spašavanju na određenom području;
- 2) naređuje angažiranje snaga i sredstava civilne zaštite s područja jedne općine na ugroženo područje druge općine na području kantona.

Član 111.

Rukovođenje akcijama zaštite i spašavanja u organima uprave i drugim tijelima vlasti i pravnim licima vrše i to:

- 1) u organu uprave i drugim organima vlasti - rukovodilac organa uprave, odnosno drugog organa vlasti putem povjerenika civilne zaštite;
- 2) u pravnom licu - štab civilne zaštite ako je osnovan, odnosno direktor ili drugi organ određen općim aktom kada štab nije osnovan - putem povjerenika civilne zaštite;
- 3) u mjesnoj zajednici - štab civilne zaštite, a ako štab nije osnovan povjerenik civilne zaštite.

Član 112.

Direktor Federalne uprave propisat će način rada i rukovođenja štaba civilne zaštite, kao i organa iz člana 111. ovog zakona.

Član 113.

Federalni, kantonalni i općinski štabovi civilne zaštite sastoje se od: komandanta, načelnika i članova štaba.

Član 114.

Komandanta, načelnika i članove Federalnog štaba, postavlja i razrješava Vlada Federacije.

Zamjenik premijera Vlade Federacije, po položaju, jeste komandant Federalnog štaba, a direktor Federalne uprave, po položaju, jeste načelnik štaba, s tim da komandant štaba i načelnik štaba ne mogu biti iz istog konstitutivnog naroda.

Sekretar Crvenog krsta Federacije Bosne i Hercegovine je po funkciji član Federalnog štaba.

Za članove Federalnog štaba postavljaju se pomoćnici ministara i drugi rukovodni službenici iz federalnih ministarstava i drugih federalnih organa uprave i službenici Federalne uprave, u skladu sa aktom o unutrašnjoj organizaciji Federalnog štaba, kojega donosi Vlada Federacije na prijedlog Federalne uprave.

Član 115.

U uvjetima kada prirodna i druga nesreća zaprijeti ili nastane iznenada, a komandant nadležnog štaba civilne zaštite nije u mogućnosti izvršavati svoje dužnosti, načelnik štaba civilne zaštite ovlašten je da u ime komandanta poduzima sve potrebne mjere značajne za zaštitu i spašavanje dok komandant ne počne vršiti svoju funkciju.

O poduzetim mjerama i postupcima iz stava 1. ovog člana načelnik štaba civilne zaštite je dužan obavijestiti komandanta štaba civilne zaštite, odmah, kada komandant počne vršiti svoju funkciju.

Član 116.

Postavljanje, razrješavanje i popuna kantonalnih i općinskih štabova civilne zaštite vrši se analognom primjenom kriterija iz čl. 113. i 114. ovoga zakona, u skladu sa aktima o unutrašnjoj organizaciji štaba i kadrovskim mogućnostima kantona, odnosno općina.

Član 117.

Sastav i način popune štaba civilne zaštite u pravnim licima, u kojima se formiraju ovi štabovi, uređuje se općim aktom pravnog lica.

5. Povjerenici civilne zaštite

Član 118.

Povjerenici civilne zaštite (u daljem tekstu: povjerenik) određuju se u naselju, dijelu naselja, stambenim zgradama, selima i zaseocima (u daljem tekstu: naselja), u organima uprave i službama za upravu općine, drugim organima i ustanovama i pravnim licima u kojima se ne osniva štab civilne zaštite.

U organima uprave i drugim organima i ustanovama i službama za upravu, određuje se jedan povjerenik za svaki organ, odnosno svaku ustanovu, a ako je više organa, odnosno više ustanova smješteno u istoj zgradi može se odrediti jedan zajednički povjerenik za tu zgradu.

U većim pravnim licima može se odrediti više povjerenika, što se određuje prema vlastitoj procjeni pravnog lica, s tim što se u obzir uzima broj zaposlenika, unutrašnja organizacija pravnog lica, kao i drugi uvjeti bitni za određivanje broja povjerenika.

Član 119.

Povjerenike postavlja i razrješava:

- 1) u organima uprave i drugim organima vlasti i ustanovama - rukovodilac koji rukovodi organom uprave, odnosno ustanove, a kada je više organa smješteno u istoj zgradi - sporazumno rukovodioci koji rukovode tim organima, odnosno ustanovama;
- 2) u pravnom licu - direktor, odnosno drugi organ određen općim aktom pravnog lica;
- 3) u naselju i službama za upravu općine - općinski načelnik, na prijedlog službe civilne zaštite općine.

Član 120.

Povjerenici u organima uprave i drugim organima vlasti, ustanovama i pravnim licima vrše poslove koji se odnose na organiziranje i pripremanje mjera i aktivnosti na sudjelovanju službenika i zaposlenika na provođenju lične i kolektivne zaštite i mjera zaštite i spašavanja u zgradama i objektima za koje su zaduženi.

Povjerenici u naseljima vrše poslove koji se odnose na organiziranje i poduzimanje neposrednih mjera na učešću građana u provođenju samozaštite, kao i mjera zaštite i spašavanja koje su od značaja za samozaštitu i učestvuju u svim aktivnostima civilne zaštite koje se provode u akcijama zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara na određenom području, odnosno u objektima za koje su zaduženi.

Planom zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća vrši se određivanje broja povjerenika civilne zaštite, razrada njihovih poslova i zadataka u miru, za vrijeme prirodnih nepogoda i drugih nesreća, neposrednoj ratnoj opasnosti i ratu, u skladu sa propisima iz člana 121. ovog zakona.

Član 121.

Direktor Federalne uprave propisat će poslove i zadatke i način rada povjerenika civilne zaštite iz stava 1. člana 118. ovog zakona.

6. Službe zaštite i spašavanja

Član 122.

Službe zaštite i spašavanja, po pravilu, organiziraju se u pravnim licima iz člana 32. ovog zakona, čija je redovna djelatnost od neposrednog značaja za zaštitu i spašavanje.

Službe zaštite i spašavanja vrše poslove zaštite i spašavanja po pitanjima koja proizlaze iz osnovne djelatnosti pravnog lica. Te poslove služba ostvaruje provođenjem preventivnih i operativnih mjera zaštite i spašavanja.

Preventivne mjere zaštite i spašavanja službe zaštite i spašavanja ostvaruju provođenjem odgovarajućih mjera, postupaka i zadataka u okviru njihove redovne djelatnosti, a kojima se može uticati na sprečavanje nastanka određenih pojava i opasnosti koje mogu izazvati prirodnu ili drugu nesreću i čijim štetnim djelovanjem mogu biti ugroženi životi i zdravlje ljudi i materijalna dobra.

Operativne mjere zaštite i spašavanja službe zaštite i spašavanja ostvaruju izvršavanjem odgovarajućih mjera, postupaka i zadataka iz svog djelokruga, od momenta angažiranja na zaštitu i spašavanje do otklanjanja nastalih posljedica, odnosno do momenta kada se ocijeni da prestaje potreba za angažiranjem tih službi.

U službe iz stava 1. ovog člana, po pravilu, raspoređuju se zaposlenici pravnog lica u kojima se osnivaju te službe.

Član 123.

Pravna lica iz stava 1. člana 122. ovog zakona, koja ne organiziraju službe zaštite i spašavanja, u akcijama zaštite i spašavanja imaju prava, obaveze i odgovornosti službi zaštite i spašavanja.

Funkciju službe zaštite i spašavanja može imati cijelo pravno lice ili samo njihov dio čija je djelatnost od značaja za zaštitu i spašavanje.

Vlada Federacije, na prijedlog Federalne uprave, određuje pravna lica i udruženja građana od kojih će se organizirati služba zaštite i spašavanja koja će djelovati na teritoriji Federacije, a vlada kantona, odnosno općinski načelnik određuje pravna lica i udruženja građana u kojima će se organizirati službe zaštite i spašavanja koje će djelovati na području kantona, odnosno općine.

Član 124.

U slučaju kada ne postoje uvjeti za organiziranje službi prema odredbama člana 122. stav 1. ovog zakona, Vlada Federacije, na prijedlog Federalne uprave, može, u skladu sa procjenom ugroženosti, formirati samostalne službe zaštite i spašavanja koje će djelovati na teritoriji Federacije, a vlada kantona, odnosno općinski načelnik mogu organizirati te službe za potrebe kantona, odnosno općine.

Aktom iz stava 1. ovog člana utvrđuje se naziv, sjedište, zadaci, unutrašnja organizacija i način rukovođenja službom, broj ljudi koji se angažiraju u službu i način popune, te materijalno - tehnička i finansijska sredstva potrebna za rad tih službi.

Dvije ili više općina mogu organizirati zajedničku službu zaštite i spašavanja.

Član 125.

Pravna lica koja nisu obuhvaćena odredbama člana 32. ovog zakona, a opremljena su i osposobljena za vršenje određenih poslova zaštite i spašavanja, mogu se angažirati, u skladu sa planom zaštite od prirodnih i drugih nesreća, kao ispomoć na zadacima zaštite i spašavanja u uvjetima kada službe iz čl. 122. i 124. ovog zakona nisu u mogućnosti same, pravovremeno i potpuno izvršiti sve zadatke zaštite i spašavanja na kojima su angažirane.

Član 126.

Direktor Federalne uprave će svojim propisom bliže utvrditi poslove i zadatke i način rada službi iz čl. 122. i 124. ovog zakona.

7. Jedinice civilne zaštite

Član 127.

Jedinice civilne zaštite formiraju se, opremaju i osposobljavaju kao operativne snage radi neposrednog angažiranja na izvršavanju zadataka zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, kao i otklanjanja posljedica nastalih djelovanjem tih nesreća.

Jedinice civilne zaštite formiraju se kao jedinice opće i specijalizovane namjene.

Jedinice opće namjene, po pravilu, formiraju se na načelima teritorijalne popune.

Jedinice opće i specijalizirane namjene mogu se formirati kao timovi, odjeljenja i vodovi.

Član 128.

Vrste, veličina i broj jedinica civilne zaštite utvrđuju se na osnovu procjene ugroženosti po ljude i materijalna dobra koje mogu nastati od prirodnih i drugih nesreća, kao i ljudskih, materijalnih i drugih mogućnosti kojima raspolažu općine i pravna lica koja formiraju te jedinice.

Ako je u istom objektu smješteno više organa uprave, službi za upravu, ustanova i pravnih lica, mogu se formirati zajedničke jedinice opće namjene, o čemu sporazumno odlučuju nadležni organi tih organa i pravnih lica.

Član 129.

Jedinice opće namjene organiziraju se, opremaju i obučavaju za izvršavanje zadataka na pružanju podrške u provođenju mjera prve medicinske pomoći, za gašenje početnih i manjih požara, zaštiti od poplava, spašavanju ugroženih iz ruševina, izgradnji skloništa i zaklona, provođenju mjera RHB zaštite, evakuaciji i zbrinjavanju ugroženih i stradalih, transportu i snabdijevanju osnovnim sredstvima za ishranu, smještaj i zdravlje ugroženog stanovništva, te zaštitu životinja.

Jedinice opće namjene formiraju se u općinama, a mogu se formirati i u organima uprave, službama za upravu, ustanovama i pravnim licima. Te jedinice u općini formira općinski načelnik, a u organima uprave i ustanovama i pravnim licima rukovodioci tih organa, odnosno pravnih lica.

Član 130.

Jedinice civilne zaštite specijalizirane namjene formiraju kanton i općina, u skladu sa vlastitim procjenama i potrebama, po pravilu, kada snage i sredstva pravnih lica i službe zaštite i spašavanja, te jedinica civilne zaštite opće namjene nisu dovoljne za ostvarivanje efikasne zaštite i spašavanja na području kantona, odnosno općine.

Jedinice civilne zaštite specijalizirane namjene formiraju se, pripremaju, opremaju i obučavaju radi izvršavanja složenijih i istovrsnih zadataka zaštite i spašavanja, čiji pripadnici pri vršenju tih poslova moraju imati odgovarajuće stručno znanje i koristiti odgovarajuća tehnička sredstva i opremu.

Član 131.

O formiranju specijaliziranih jedinica u kantonu odlučuje vlada kantona na prijedlog uprave civilne zaštite kantona, odnosno u općini općinski načelnik, na prijedlog službe civilne zaštite općine.

Specijalizirane jedinice mogu se formirati za:

- 1) zaštitu od požara;
- 2) prvu medicinsku pomoć;
- 3) zaštitu i spašavanje od NUS-a;
- 4) RHB zaštitu;
- 5) zaštitu i spašavanje iz ruševina;
- 6) asanaciju terena.

Prema vlastitim procjenama mogu se formirati i druge specijalizirane jedinice.

Dvije ili više općina mogu organizirati zajedničke jedinice civilne zaštite opće i specijalizirane namjene.

Član 132.

Vlada Federacije, na prijedlog Federalne uprave, organizira specijalizirane jedinice civilne zaštite Federacije koje obavljaju složenije poslove zaštite i spašavanja na cijelom teritoriju Federacije kada nisu dovoljne specijalizirane jedinice i druge snage civilne zaštite kantona.

Prema ukazanoj potrebi, na zahtjev nadležnih organa jedinice iz stava 1. ovog člana mogu se angažirati na pružanju pomoći Republici Srpskoj i Distriktu Brčko Bosne i Hercegovine, susjednim i drugim državama, a u skladu sa konvencijama i posebnim sporazumima o suradnji na zaštiti i spašavanju od prirodnih i drugih nesreća.

Član 133.

Direktor Federalne uprave svojim propisom utvrdit će poslove, zadatke i način rada jedinica iz člana 127. ovog zakona.

8. Rukovođenje i upotreba snaga i sredstava civilne zaštite

Član 134.

Kada nadležni organ proglasi da je na određenom području nastala prirodna ili druga nesreća, aktiviraju se štabovi civilne zaštite na tom području radi rukovođenja akcijama zaštite i spašavanja.

Izuzetno od odredbe stava 1. ovog člana, štabovi civilne zaštite mogu se aktivirati i u slučaju kada prijeti neposredna opasnost od nastanka prirodne i druge nesreće. Aktiviranje štaba civilne zaštite u ovim situacijama vrši nadležna uprava civilne zaštite, odnosno služba zaštite i spašavanja općine, zavisno od područja koje je ugroženo.

Član 135.

U rukovođenju akcijama zaštite i spašavanja svaki štab civilne zaštite poduzima one mjere i aktivnosti za koje je ovlašten ovim i drugim zakonom i drugim propisima i općim aktima.

Član 136.

Tokom provođenja akcije zaštite i spašavanja općinski štabovi civilne zaštite dužni su provoditi odluke i naredbe kantonalnog štaba civilne zaštite, a ti štabovi odluke i naredbe Federalnog štaba.

Član 137.

Angažiranje i upotreba snaga i sredstava civilne zaštite u akcijama zaštite i spašavanja štabovi civilne zaštite vrše na osnovu prethodno izvršene procjene o vrsti prirodne i druge nesreće, području na kojemu djeluje ta nesreća i obimu i vrsti mogućih posljedica po ljude i materijalna dobra na ugroženom području.

Član 138.

Jedinice i povjerenici civilne zaštite, službe zaštite i spašavanja, kao i sredstva civilne zaštite upotrebljavaju se u svim vrstama opasnosti u miru i ratu, kada ljudi i materijalna dobra budu ugroženi prirodnim i drugim nesrećama, kao i za vrijeme vježbi i drugih oblika obuke.

Jedinice i povjerenici civilne zaštite koji su formirani u organima uprave i drugim organima, ustanovama, službama za upravu i pravnim licima upotrebljavaju se, u skladu sa planovima zaštite i spašavanja, prvenstveno na zadacima zaštite ljudi i materijalnih dobara tih organa, ustanova i pravnih lica, a mogu se upotrijebiti i za izvršavanje zadataka i izvan tih organa, ustanova i pravnih lica o čemu odlučuje nadležni štab civilne zaštite koji rukovodi akcijama zaštite i spašavanja na određenom području.

Član 139.

Jedinice civilne zaštite i službe zaštite i spašavanja koje formiraju kantoni i općine, upotrebljavaju se na zadacima zaštite i spašavanja na području kantona i općina koje su ih formirale, s tim da se te jedinice i službe mogu upotrijebiti i na području druge općine, odnosno području drugog kantona o čemu odlučuje nadležni štab civilne zaštite koji rukovodi akcijama zaštite i spašavanja na određenom području.

Član 140.

Upotreba snaga i sredstava iz čl. 138. i 139. ovog zakona, na zadacima zaštite i spašavanja na području općine, odnosno kantona, vrši se u skladu sa planovima zaštite i spašavanja općine, odnosno kantona.

Upotreba snaga i sredstava iz stava 1. ovog člana traje do momenta kada je završeno spašavanje ugroženih i stradalih ljudi i materijalnih dobara, odnosno kada se ocijeni da daljnju aktivnost na obavljanju tih poslova i zadataka mogu uspješno provoditi nadležni organi i pravna lica u okviru svoje redovne djelatnosti o čemu odlučuje nadležni štab civilne zaštite.

Član 141.

Naredbu o upotrebi snaga i sredstava civilne zaštite i službi zaštite i spašavanja, na zadacima zaštite i spašavanja, donosi:

- 1) za snage i sredstva iz člana 138. stav 1. i člana 139. ovog zakona za potrebe općine - općinski štab civilne zaštite, za potrebe kantona - kantonalni štab civilne zaštite, a za potrebe Federacije - Federalni štab;
- 2) za snage i sredstva iz člana 138. stav 2. ovog zakona za potrebe organa i ustanova - rukovodioci tih organa i ustanova, odnosno za potrebe službi za upravu - općinski načelnik;
- 3) za potrebe pravnog lica - štab civilne zaštite, odnosno direktor ili drugi nadležni organ, ako štab nije osnovan.

Član 142.

U toku vršenja poslova iz svoje nadležnosti komandovanje jedinicama civilne zaštite vrše komandiri tih jedinica.

Za komandovanje jedinicama civilne zaštite, komandiri tih jedinica odgovorni su štabu civilne zaštite koji rukovodi akcijama zaštite i spašavanja na području na kojem su angažirane te jedinice.

Lica raspoređena u jedinice civilne zaštite dužna su izvršavati naređenja komandira jedinice civilne zaštite u koju su

raspoređena, a jedinice civilne zaštite dužne su izvršavati naređenja nadležnog štaba civilne zaštite.

Niko nije dužan i ne smije izvršiti naređenja ako je očito da bi time izvršio krivično djelo ili kršio međunarodno humanitarno pravo.

VII - POPUNA, MATERIJALNO OPREMANJE I EVIDENCIJA

1. Popuna civilne zaštite

Član 143.

U skladu sa ovim zakonom, obveznike civilne zaštite na dužnosti u civilnu zaštitu raspoređuju nadležni organi, u skladu sa propisom Vlade Federacije o kriterijima i normativima raspoređivanja građana i materijalnih sredstava u oružane snage i druge potrebe odbrane i to:

- 1) građane - vojne obveznike u civilnu zaštitu raspoređuju nadležne organizacijske jedinice Federalnog ministarstva odbrane - na zahtjev organa uprave, ustanove ili pravnog lica koji traže popunu putem službe civilne zaštite općine, odnosno uprave civilne zaštite kantona ili Federalne uprave;
- 2) građane - koji nisu vojni obveznici u civilnu zaštitu raspoređuju službe civilne zaštite općine na čijem području građanin ima prebivalište, a na zahtjev zainteresiranog organa uprave, ustanove ili drugog pravnog lica ili samoinicijativno.

Na zahtjev nadležne službe civilne zaštite općine, odnosno uprave civilne zaštite kantona ili Federalne uprave nadležna policijska uprava će omogućiti korištenje službenih podataka o prebivalištu građana iz stava 1. tačka 2. ovog člana.

Pripadnici štaba i jedinica civilne zaštite, kao i pripadnici civilne zaštite koji su raspoređeni i osposobljeni za specijalne dužnosti u civilnoj zaštiti ne mogu se raspoređivati ni na kakve druge poslove odbrane bez prethodne suglasnosti nadležne uprave civilne zaštite, odnosno službe civilne zaštite općine.

2. Materijalno opremanje

Član 144.

Štabovi, službe zaštite i spašavanja, jedinice i povjerenici civilne zaštite opremaju se odgovarajućom opremom i materijalno-tehničkim sredstvima koja su neophodna za njihovu ličnu zaštitu i za izvršavanje zadataka civilne zaštite iz njihove nadležnosti.

Vrsta i količina sredstava i opreme iz stava 1. ovog člana utvrđuje se materijalnim formacijama koje utvrđuje organ koji ih organizira, u skladu sa okvirnom ličnom i materijalnom formacijom štabova, službi i jedinica, te materijalnoj formaciji povjerenika civilne zaštite koje donosi direktor Federalne uprave.

Član 145.

Prilikom izvršavanja zadataka civilne zaštite, pripadnici štabova, službi zaštite i spašavanja, jedinica i povjerenici civilne zaštite nose odjeću civilne zaštite na kojoj je na vidnom mjestu istaknut znak civilne zaštite.

Radi identifikiranja i utvrđivanja statusa pripadnici civilne zaštite u toku izvršavanja zadataka civilne zaštite dužni su nositi identifikacijsku iskaznicu pripadnika civilne zaštite, čiji je oblik i sadržaj usuglašen s Dopunskim protokolom I, uz Ženevsku konvenciju o zaštiti žrtava međunarodnih oružanih sukoba od 12. kolovoza 1949. godine.

Direktor Federalne uprave donosi propis o odjeći i obući i oznakama specijalnosti jedinica i komandnih dužnosti pripadnika civilne zaštite, te propis o načinu upotrebe znaka civilne zaštite u miru i ratu i veličini i sadržaju identifikacijske iskaznice za pripadnike civilne zaštite.

Član 146.

Sredstva i oprema za namjene iz čl. 144. i 145. ovog zakona osiguravaju i to:

- 1) pravna lica iz člana 32. ovog zakona rasporedom vlastitih materijalno-tehničkih sredstava za te namjene;
- 2) rasporedom materijalnih sredstava i opreme iz popisa, u skladu sa propisom iz člana 16. stav 3. ovog zakona;
- 3) nabavkom novih nedostajućih sredstava i opreme.

Član 147.

Na sredstva i opremu koja služi isključivo za potrebe civilne zaštite ne plaćaju se carine i porezi.

Federalni ministar finansija - federalni ministar financija, na prijedlog direktora Federalne uprave, određuje materijalno-tehnička sredstva i opremu za potrebe civilne zaštite na koja se ne plaćaju carine i porezi.

3. Evidencija

Član 148.

O pripadnicima štaba, službi zaštite i spašavanja, jedinica i povjerenika civilne zaštite, službe civilne zaštite općina i uprave civilne zaštite kantona vode evidencije, u skladu sa propisom o sadržaju i načinu vođenja evidencije koji donosi direktor Federalne uprave.

VIII - OSMATRANJE I UZBUNJIVANJE

Član 149.

U sastavu Federalne uprave, uprave civilne zaštite kantona i službe civilne zaštite općine organiziraju se službe osmatranja i uzbunjivanja (u daljem tekstu: služba OiU).

Služba OiU-a vrši osmatranje, otkrivanje i praćenje opasnosti od prirodnih i drugih nesreća, te pravovremeno izvještava nadležne organe i uzbunjuje stanovništvo o predojećoj ili nastaloj opasnosti.

Dvije ili više susjednih općina, a naročito u gradovima podijeljenim na općine, mogu formirati zajednički centar OiU o čemu sporazumno odlučuju općinski načelnici tih općina.

Član 150.

Službu OiU čine:

- 1) centri OiU-a;
- 2) osmatračka jedinice; i
- 3) osmatračka mreža.

Član 151.

Centri OiU u Federalnoj upravi i kantonalnoj upravi civilne zaštite funkcioniraju i u miru i u ratu neprekidno 24 sata svaki dan, a centri OiU u općini u miru rade prema potrebi, a najmanje osam sati svaki radni dan.

Pri određivanju dužine radnog vremena centra OiU općine u miru polazi se od procjene stepena ugroženosti i drugih kriterija koji mogu biti od značaja za određivanje radnog vremena ovog centra, veličine općine, broja stanovnika i drugih činjenica.

Broj službenika u centru OiU općine u miru određuje se na osnovu vlastite procjene svake općine, s tim da obavezno mora biti zaposleno najmanje jedno lice, a u ratu ti centri funkcioniraju u punom sastavu neprekidno 24 sata svaki dan.

U slučaju prirodnih i drugih nesreća vrši se mobilizacija pripadnika centra OiU općine do pune formacije od pet pripadnika koji rade 24 sata svaki dan do dana prestanka stanja proglašene prirodne i druge nesreće.

Član 152.

Centri OiU prikupljaju i obrađuju podatke o svim vidovima opasnosti, vrše uzbunjivanje i upozoravanje građana, prenose naređenja nadležnog štaba civilne zaštite, oglašavaju prestanak opasnosti, te primaju, pripremaju i šalju izvještaje o poduzetim mjerama, provedenoj mobilizaciji i drugim mjerama i aktivnostima nadležnim organima vlasti, susjednim općinskim centrima OiU, kao i centrima OiU kantona, odnosno centru OiU Federacije.

Direktor Federalne uprave propisat će listu pitanja za rad centara OiU i način rada ovih centara.

Član 153.

Operativni centri osmatranja i uzbunjivanja Vojske Federacije dužni su centrima OiU dostavljati podatke o stanju u zračnom prostoru i drugim pitanjima od značaja za zaštitu i spašavanje (požar, zarazne bolesti ljudi i stoke, RHB zaštita i dr.).

Član 154.

Za potrebe rada centara OiU organiziraju se i održavaju vlastite veze koje u uvjetima prirodnih i drugih nesreća koriste štabovi civilne zaštite općina, kantona i Federacije u rukovođenju akcija zaštite i spašavanja.

Centri OiU koriste frekventni spektar elektromagnetnih radijskih valova koje im, za potrebe rukovođenja akcijama zaštite i spašavanja, odobrava organ uprave nadležan za promet i komunikacije.

Centri OiU pri obavljanju svojih zadataka koriste veze javnih telekomunikacijskih pravnih lica, radija i televizije, elektroprivrede, željeznice, federalnih i kantonalnih organa uprave i drugih posjednika veza.

Služba OiU može imati posebne veze namijenjene za zaštitu i spašavanje za čije se korištenje ne plaćaju nikakve dažbine.

Posjednici sistema veza iz stava 3. ovog člana, dužni su centru OiU-a omogućiti prioriteto korištenje tih veza, a na zahtjev Federalnog štaba osloboditi zauzete kanale veza i ustupiti ih na korištenje centrima OiU-a.

Član 155.

Osmatračke jedinice osnivaju, po pravilu, općine, a mogu ih osnivati i kantoni za potrebe općina na svom području.

Osmatračke jedinice mobiliziraju se u slučaju prirodnih i drugih nesreća koje mogu ugroziti ljude i materijalna dobra.

Član 156.

Osmatračke jedinice su namijenjene da neposredno i pravovremeno uočavaju određene pojave i opasnosti na određenom području i podatke o tim pojavama sredstvima veze ili na drugi pogodan i brz način odmah dostavljaju centru OiU općine.

Osmatračke jedinice iz stava 1. ovog člana moraju biti osposobljene i opremljene potrebnim tehničkim sredstvima.

Član 157.

Osmatračku mrežu čine:

- 1) uprave civilne zaštite, službe civilne zaštite i štabovi civilne zaštite;
- 2) organi unutrašnjih poslova;
- 3) profesionalne vatrogasne jedinice i dobrovoljna vatrogasna društva;
- 4) službe za RHB zaštitu;
- 5) seizmološke službe;
- 6) hidrometeorološke službe;
- 7) službe koje se bave ekološkom zaštitom;
- 8) zdravstvene i veterinarske službe;
- 9) pošta i komunikacije (PTT);
- 10) radio i televizija (RTV);
- 11) željeznička, cestovna, zračna i pomorska pravna lica;
- 12) pravna lica u oblasti industrije, energije i rudarstva; i
- 13) pravna lica poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva i druga.

Pored organa i službi iz stava 1. ovog člana osmatračku mrežu čine udruženja građana (gorska služba spašavanja, planinari, speleolozi, alpinisti, radioamateri i sl.) i pravna lica koja uoče ili imaju zadaću osmatrati, pratiti i utvrđivati određene pojave i događaje koji na bilo koji način mogu ugroziti građane i materijalna dobra.

Član 158.

Osmatračka mreža iz člana 157. ovog zakona dužna je centrima OiU redovno i po potrebi dostavljati:

- 1) izvještaje, odluke i naređenja o provedenim mjerama zaštite i spašavanja, kao i podatke o drugim aktivnostima koje se provode radi zaštite i spašavanja;
- 2) podatke o otkrivenim i primijećenim opasnostima od prirodnih nepogoda (potresa, poplava, leda, klizanja tla i dr.), tehničko-tehnoloških i ekoloških nesreća (rušenja brana i nasipa, prometne nezgode, nesreće u rudnicima, požari i dr.) i posljedica tih opasnosti, te poduzimanje mjera za ublažavanje posljedica opasnosti;
- 3) podatke o utvrđenim opasnostima i izvještaje o njihovom nastanku, postupcima građana i prestanku opasnosti;
- 4) podatke o otkrivanju prisustva i praćenju radiološko-biološko-hemijskih opasnosti;
- 5) prikupljene i obrađene podatke o opasnostima i drugim pojavama od interesa za zaštitu i spašavanje.

Dostavljanje podataka iz stava 1. ovog člana vrši se bez naknade.

Federalna uprava propisuje koji su organi, službe i pravna lica iz člana 157. ovog zakona dužni, na vlastiti trošak, povezati

se posebnim sistemom veza i drugim tehničkim sredstvima s nadležnim centrom OiU.

Član 159.

Uzbunjivanje se vrši znakovima za uzbunjivanje koji su jedinstveni za Federaciju.

Znake za uzbunjivanje i postupke građana u slučaju opasnosti propisuje direktor Federalne uprave.

Stanovništvo Federacije obavezno se upoznaje sa znacima za uzbunjivanje putem isticanja tih znakova na vidnim mjestima u zgradama i drugim objektima gdje ljudi stanuju i rade.

Član 160.

Za uzbunjivanje građana organiziraju se i osiguravaju odgovarajuća tehnička i druga sredstva čiju funkcionalnu provjeru ispravnosti i tekuće održavanje vrše nadležni centri OiU.

Centar OiU koji je dao znak opasnosti, neposredno nakon davanja znaka, dužan je upoznati građane i organe vlasti putem elektronskih medija o razlozima davanja znaka opasnosti.

Vlada Federacije, na prijedlog Federalne uprave, propisuje kriterije za ugradnju i održavanje sredstava za uzbunjivanje.

Član 161.

Izvjštavanje građana o opasnostima provodi se putem radio i TV stanica, razglasnim stanicama i drugim pogodnim akustičnim sredstvima.

Radio i TV stanice dužne su određena obavještenja objaviti odmah, odnosno prekinuti emitiranje emisija kako bi se obavještenja koja daju centri OiU brzo prenijela do građana.

Član 162.

Elektroprivreda, vodoprivreda i druga pravna lica koja koriste hidrosisteme ili proizvodne pogone posebne namjene dužna su osigurati pravovremeno izvještavanje i po potrebi uzbunjivanje građana o opasnostima koje se mogu izazvati u hidrosistemima ili u posebnim proizvodnim pogonima.

Pravna lica iz stava 1. ovog člana dužna su svojim sredstvima izgrađivati, održavati i doradivati sredstva za uzbunjivanje u područjima koja mogu biti ugrožena.

Član 163.

Vlasnici poslovnih, stambenih i drugih objekata dužni su ustupiti dio prostora za instaliranje uređaja i sredstava za potrebe službe OiU.

Građani kao vlasnici stambenih objekata mogu ustupiti dio prostora za instaliranje uređaja i sredstava za potrebe službe OiU ako se to ne može riješiti na drugi način.

Rješenje o postavljanju sredstava i drugih uređaja iz st. 1. i 2. ovog člana donosi služba civilne zaštite općine.

IX - OBUČAVANJE I OSPOSOBLJAVANJE

Član 164.

Radi sticanja stručnih znanja i vještina za zaštitu i spašavanje građani su dužni obučavati se i osposobljavati, u skladu sa nastavnim planom i programom kojeg donosi direktor Federalne uprave.

Obučavanje građana za ličnu i uzajamnu zaštitu može se vršiti i putem sredstava masovnog informiranja (radio, TV) i na drugi prigodan način.

Pripadnici štabova, službi zaštite i spašavanja, jedinica i povjerenici civilne zaštite dužni su obučavati se i osposobljavati za izvršavanje svojih zadataka u civilnoj zaštiti.

Pored obaveze iz stava 3. ovog člana komandanti, načelnici i članovi štabova i komandiri jedinica civilne zaštite, rukovodioci službi zaštite i spašavanja i rukovodioci specijalnim materijalno-tehničkim sredstvima dužni su obučavati se na specijalističkim kursovima koji se, po pravilu, organiziraju svake druge godine.

Obučavanje i osposobljavanje iz st. 2. i 3. ovog člana vrši se po nastavnim planovima i programima koje donosi direktor Federalne uprave.

Član 165.

Za potrebe obučavanja i osposobljavanja iz člana 164. ovog zakona osniva se Federalni centar za obuku za zaštitu i spašavanje (u daljem tekstu: Federalni centar) koji se nalazi u

sastavu Federalne uprave, a kantoni mogu osnivati centre za obuku za vlastite potrebe.

Pored poslova obučavanja i osposobljavanja iz člana 164. ovog zakona, Federalni centar obavlja i sljedeće poslove:

- 1) priprema i izdaje publikacije i stručnu literaturu za obuku;
- 2) vrši obuku za potrebe pravnih lica, nevladinih organizacija i drugih organizacija od značaja za zaštitu i spašavanje;
- 3) štampa propise i publikacije za obuku;
- 4) provodi Program svjesnosti o opasnosti od mina i vrši druge poslove u vezi sa obukom;
- 5) vrši ispitivanje zaštitne i spasilačke opreme ako za to ispunjava zakonom propisane uvjete.

Poslovi iz ovog člana obavljaju se uz naknadu koja se utvrđuje ugovorom. Ostvarena sredstva se koriste za potrebe Federalnog centra.

Član 166.

Federalna uprava, u suradnji s federalnim ministarstvima i drugim tijelima federalne uprave, u okviru njihovog djelokruga, obavlja obučavanje njihovih službenika i namještenika za ličnu i uzajamnu zaštitu i vrši osposobljavanje federalnih službi zaštite i spašavanja koje formira Vlada Federacije, u skladu sa članom 124. ovog zakona.

Obučavanje i osposobljavanje štaba i jedinica civilne zaštite, službi zaštite i spašavanja i povjerenika civilne zaštite u kantonu i općini, kao i građana za ličnu i uzajamnu zaštitu obavljaju uprave civilne zaštite kantona, odnosno službe civilne zaštite općine.

Član 167.

U osnovnom obrazovanju obavezno se obrađuju osnovna znanja o opasnostima od prirodnih i drugih nesreća i načinu zaštite od tih nesreća.

U srednjem i visokom obrazovanju obavezno se izučavaju znanja i vještine o zaštiti od prirodnih i drugih nesreća.

Federalna uprava, u suradnji s Federalnim ministarstvom obrazovanja, nauke, kulture i sporta i odgovarajućim organima uprave kantona nadležnim za obrazovanje, učestvuje u utvrđivanju programskih sadržaja i fonda sati za obučavanje za zaštitu i spašavanje lica iz st. 1. i 2. ovog člana.

X - PROGRAMIRANJE I PLANIRANJE

Član 168.

Organiziranje i provođenje zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća vrši se na osnovu programa i planova zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća.

Član 169.

Federalnim programom određuju se ciljevi, politika i strategija zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća u Federaciji za najmanje pet godina.

Federalni program obavezno sadrži:

- 1) elemente za procjenu ugroženosti;
- 2) procjenu ugroženosti;
- 3) podatke o stanju organiziranja i provođenja zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća;
- 4) podatke o stepenu zaštite i spašavanja od pojedinih prirodnih i drugih nesreća;
- 5) osnovne ciljeve, zadatke i način ostvarivanja zaštite i spašavanja;
- 6) preventivne mjere zaštite i spašavanja koje će se provoditi;
- 7) smjernice za organiziranje snaga i sredstava za zaštitu i spašavanje;
- 8) smjernice za izradu programa obučavanja i osposobljavanja pripadnika civilne zaštite i stanovništva;
- 9) smjernice za istraživačku i razvojnu djelatnost u oblasti zaštite i spašavanja;
- 10) analizu očekivanih troškova sa izvorima finansiranja.

Član 170.

Zadaci utvrđeni u Federalnom programu razrađuju se u Federalnom planu.

Federalni plan sadrži:

- 1) dokumente o osmatranju i uzbunjivanju;
- 2) dokumente o mobilizaciji i aktiviranju;

- 3) dokumente o provođenju aktivnosti za zaštitu i spašavanje;
- 4) dokumente o mjerama zaštite i spašavanja;
- 5) dokumente podataka o nosiocima aktivnosti, opremi i drugim materijalnim sredstvima za zaštitu i spašavanje.

Član 171.

Planiranje zaštite i spašavanja mora se zasnivati na procjenama ugroženosti i drugim stručnim podlogama.

Procjenu ugroženosti Federacije od prirodnih i drugih nesreća izrađuje Federalna uprava u suradnji sa federalnim ministarstvima, ovisno od oblasti koje su u njihovoj nadležnosti.

Direktor Federalne uprave propisuje metodologiju za izradu procjena ugroženosti od prirodnih i drugih nesreća za Federaciju, kanton i općinu.

Član 172.

Planovima zaštite i spašavanja osiguravaju se organizirano i usklađeno djelovanje za sprečavanje nesreća, odnosno smanjenje njihovih posljedica i što brže osiguranje osnovnih uvjeta za život u slučaju prirodne ili druge nesreće.

Federalni plan izrađuje Federalna uprava u suradnji s federalnim ministarstvima a donosi ga Vlada Federacije.

Vlada Federacije, na prijedlog Federalne uprave, utvrđuje sadržaj i način izrade planova zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća.

Član 173.

Kantoni donose svoje programe i planove zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća, u skladu sa ovim zakonom i drugim propisima.

Kantonalni programi i planovi moraju biti usuglašeni sa Federalnim programom i Federalnim planom.

Procjenu ugroženosti kantona i kantonalne programe i planove izrađuje kantonalna uprava civilne zaštite u suradnji s kantonalnim ministarstvima, ovisno od oblasti koje su u njihovoj nadležnosti.

Na prijedlog vlade kantona programe kantona donosi skupština kantona.

Kantonalne planove donosi vlada kantona na prijedlog kantonalne uprave civilne zaštite.

Član 174.

Općine donose svoje programe i planove zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća, u skladu sa ovim zakonom i drugim propisima.

Općinski programi i planovi moraju biti usuglašeni sa kantonalnim programima i planovima.

Procjenu ugroženosti općine i općinske programe i planove zaštite i spašavanja izrađuje služba civilne zaštite općine u suradnji sa službama za upravu općine, ovisno od oblasti koje su u njihovoj nadležnosti.

Na prijedlog općinskog načelnika općinsko vijeće donosi općinski program zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća.

Općinski plan zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća donosi općinski načelnik na prijedlog službe civilne zaštite općine.

XI - MOBILIZACIJA SNAGA I SREDSTAVA CIVILNE ZAŠTITE

Član 175.

Kada se procijeni da postoji, ili utvrdi da postoji mogućnost nastanka neke prirodne i druge nesreće, nadležni štabovi civilne zaštite i drugi organi za stručno-operativno rukovođenje akcijama zaštite i spašavanja, obavezni su poduzeti odgovarajuće mjere pripravnosti utvrđene planom zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća.

Na području na kojem prijete neposredna opasnost odlukom nadležnog štaba civilne zaštite mogu se aktivirati pojedini dijelovi službe OiU radi praćenja nastajanja ili širenja prirodne ili druge nesreće.

Član 176.

Gradani, pripadnici štaba, jedinica i povjerenici civilne zaštite, službe zaštite i spašavanja, privredna društva, društvene i

humanitarne organizacije i druga pravna lica dužni su, u skladu sa uvjetima propisanim zakonom i bez posebnog poziva, poduzimati potrebne mjere zaštite i spašavanja ako prirodna i druga nesreća zaprijeti ili nastupi iznenada, te su o tome obavezni odmah, na najbrži način, obavijestiti najbliži centar OiU, ili službu civilne zaštite općine, odnosno policiju.

Član 177.

Mobilizacija obuhvata postupke, zadatke i aktivnosti koje po naređenju nadležnog organa, koji je odlučio o proglašenju prirodne ili druge nesreće, provode štabovi, jedinice i povjerenici civilne zaštite i službe zaštite i spašavanja, te rukovodioci određenih pravnih lica u skladu sa svojim planovima kojima se osigurava organizirano aktiviranje i upotreba snaga i sredstava civilne zaštite na zaštiti i spašavanju.

Mobilizacija započinje prijemom naređenja, a završava se u vremenu koje je određeno u planu mobilizacije.

Organizacija i način prijema i prenošenja naređenja i provođenja mobilizacije u civilnoj zaštiti propisuje direktor Federalne uprave.

Član 178.

Vlasnici i korisnici nekretnina dužni su omogućiti da se na njihovim nekretninama provode radovi neophodni za zaštitu i spašavanje od prirodnih i drugih nesreća i opasnosti (rušenje objekata, uklanjanje materijala, rušenje stabala i sl.) koje naredi nadležni štab civilne zaštite.

Vlasnici i korisnici opreme, odnosno materijalno-tehničkih sredstava (strojevi, cisterne, motorna vozila, zaprege, alati, sredstva veze i dr.) potrebnih za zaštitu i spašavanje od prirodnih i drugih nesreća, dužni su tu opremu i sredstva, zajedno s potrebnim ljudstvom, staviti na raspolaganje štabu civilne zaštite koji rukovodi akcijama zaštite i spašavanja na određenom području. O izuzetnoj opremi i sredstvima štab vodi odgovarajuću evidenciju.

Vlasnici zaliha hrane, medicinske opreme i lijekova, odjeće, obuće, građevinskog i drugog materijala neophodnog za zaštitu i spašavanje ugroženog ili stradalog stanovništva, dužni su ta sredstva i materijale staviti na raspolaganje nadležnom štabu civilne zaštite koji rukovodi akcijama zaštite i spašavanja. O izuzetnoj hrani, opremi, sredstvima i materijalu štab vodi odgovarajuću evidenciju.

XII - FINANSIRANJE I NAKNADE

1. Finansiranje civilne zaštite

Član 179.

Zaštita od prirodnih i drugih nesreća finansira se iz:

- 1) budžeta Federacije, kantona i općina;
- 2) sredstava pravnih lica;
- 3) osiguranja;
- 4) dobrovoljnih priloga;
- 5) međunarodne pomoći;
- 6) drugih izvora utvrđenih ovim i drugim zakonom.

Član 180.

Sva privredna društva i građani koji obavljaju samostalnu djelatnost dužni su plaćati poseban porez za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća u visini od 0,5 % od osnovice koju čine isplaćene netoplaće zaposlenika u radnom odnosu i svih lica angažiranih po ugovoru o vršenju privremenih i povremenih poslova i po ugovoru o djelu.

Porez iz stava 1. ovog člana obračunava se i uplaćuje istovremeno sa isplatom plaće.

Za porez koji obveznik nije uplatio u propisanom roku plaća se kamata po stopi od 0,06 % dnevno za svaki dan zakašnjenja.

Sredstva ostvarena po odredbama st. 1. do 3. ovog člana se posebno evidentiraju u budžetu Federacije. Od evidentiranih sredstava iz stava 4. ovog člana, 20% pripada Federaciji i služe isključivo za namjene iz člana 182. tač. 2. do 5; 30 % kantonu i služe isključivo za namjene iz člana 183. tač. 2. do 6; a 50 % općini u kojoj su ta sredstva ostvarena i služe isključivo za namjene iz člana 184. ovog zakona.

Vlada Federacije, na prijedlog Federalne uprave, utvrđuje uvjete i način korištenja sredstava ostvarenih po osnovu posebnog poreza iz stava 1. ovog člana.

Federalni ministar finansija - Federalni ministar financija donijet će propis o načinu obračunavanja i uplati posebnog poreza iz stava 1. ovog člana.

Član 181.

U budžetu Federacije osiguravaju se potrebna finansijska sredstva za finansiranje obaveza Federacije utvrđenih u članu 182. ovog zakona.

U budžetu kantona osiguravaju se potrebna sredstva za finansiranje obaveza iz člana 183., a u budžetu općine za obaveze utvrđene u članu 184. ovog zakona.

Federalna uprava, uprave civilne zaštite kantona i službe civilne zaštite općine mogu ostvarivati dodatne prihode od obavljanja svoje osnovne djelatnosti koji će služiti isključivo za finansiranje potreba iz čl. 182. do 184. ovog zakona.

Sredstva namijenjena za finansiranje zaštite i spašavanja, propisana posebnim zakonom, kao što je "markica solidarnosti" ili dio naplaćene premije osiguranja od požara i druga sredstva predviđena za te namjene, naplaćuju se i koriste za potrebe civilne zaštite za namjene utvrđene u ovom zakonu.

Član 182.

Federacija finansira:

- 1) organiziranje, opremanje i rad Federalne uprave;
- 2) pripremanje, opremanje i obuku Federalnog štaba, službi zaštite i spašavanja i specijaliziranih jedinica civilne zaštite koje formira Federacija i troškove njihovog učešća u provođenju mjera zaštite i spašavanja po naredbi Federalnog štaba;
- 3) pružanje materijalne pomoći službama zaštite i spašavanja, a naročito za nabavku specifične opreme i obuku njenih članova za upotrebu te opreme;
- 4) pružanje materijalne pomoći kantonima i općinama za uklanjanje posljedica koje su nastale od prirodnih i drugih nesreća, sprečavanja nastajanja daljnjih šteta i osiguranja osnovnih uvjeta za život ljudi na ugroženom području;
- 5) istraživačke i razvojne projekte od značaja za organiziranje i provođenje zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća;
- 6) prema potrebi, pružanje finansijske podrške kantonima i općinama za opremanje i obuku službi zaštite i spašavanja i jedinica civilne zaštite, te istraživačkih i razvojnih projekata od značaja za organizaciju i provođenje zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća;
- 7) obučavanje kantonálnih štabova civilne zaštite za koordinaciju, usmjeravanje i vodenje akcija zaštite i spašavanja u skladu sa članom 164. stav 5. ovog zakona;
- 8) druge potrebe zaštite i spašavanja u skladu sa zakonom ili drugim propisima.

Član 183.

Kanton finansira:

- 1) opremanje, obučavanje i rad uprave civilne zaštite kantona;
- 2) pripremanje, opremanje i obuku kantonálnog štaba, službi zaštite i spašavanja i jedinica civilne zaštite koje organizira kanton, kao i troškove koji nastaju tokom njihovog učešća u provođenju mjera zaštite i spašavanja po narednji kantonálnog štaba civilne zaštite;
- 3) opremanje i osposobljavanje privrednih društava i drugih pravnih lica u dijelu kada postavljeni zadaci tim društvima nadilaze njihove materijalne mogućnosti;
- 4) izgradnju i održavanje javnih skloništa;
- 5) saniranje dijela šteta nastalih prirodnom ili drugom nesrećom u skladu sa svojim materijalnim mogućnostima;
- 6) istraživačke i razvojne projekte od značaja za organiziranje i provođenje zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća;
- 7) obuku stanovništva;
- 8) prema potrebi, pružanje finansijske podrške općinama u ostvarivanju njihovih zadataka zaštite i spašavanja;
- 9) druge potrebe zaštite i spašavanja u skladu sa zakonom ili drugim propisima.

Član 184.

Općina finansira:

- 1) opremanje, obučavanje i rad službe civilne zaštite općine;

- 2) pripremanje, opremanje i obuku općinskih štabova civilne zaštite, službi zaštite i spašavanja i jedinica civilne zaštite koje organizira općina i povjerenika civilne zaštite općine, kao i troškove koji nastanu tokom njihovog učešća u provođenju mjera zaštite i spašavanja po narednji općinskog štaba civilne zaštite;
- 3) opremanje pravnih lica u dijelu kada postavljeni zadaci tim licima nadilaze njihove materijalne mogućnosti;
- 4) prilagodavanje i održavanje drugih zaštitnih objekata potrebama sklanjanja ljudi i materijalnih dobara;
- 5) nabavku i održavanje sistema za uzbunjivanje stanovništva;
- 6) saniranje dijela šteta nastalih prirodnom i drugom nesrećom u skladu sa svojim materijalnim mogućnostima;
- 7) druge potrebe zaštite i spašavanja u skladu sa zakonom ili drugim propisima.

Član 185.

Pravna lica iz vlastitih sredstava finansiraju troškove koji se odnose na pripremanje i opremanje štaba, povjerenika i jedinica civilne zaštite koje osnivaju radi zaštite i spašavanja vlastitog ljudstva, imovine i drugih materijalnih dobara od opasnosti i djelovanja prirodnih i drugih nesreća.

2. Naknade u civilnoj zaštiti

Član 186.

Građani kada učestvuju u zaštiti vlastite imovine i drugih materijalnih dobara u naselju u kojem žive i pravna lica kada štite vlastita sredstva i imovinu i druga materijalna dobra koja koriste u svom radu, nemaju pravo na naknadu za učešće u tim akcijama zaštite i spašavanje od prirodnih i drugih nesreća.

Član 187.

Građani i pravna lica imaju pravo na naknadu za materijalna sredstva, stoku i opremu koja je data na korištenje civilnoj zaštiti tokom učešća u akcijama zaštite i spašavanja, vježbi ili obuke, kao i naknadu za nastale štete po tom osnovu, u skladu sa propisom Vlade Federacije iz člana 16. stav 3. ovog zakona.

Građani i pravna lica čija je hrana i druga materijalna sredstva iz člana 178. st. 2. i 3. ovog zakona uzeta za zbrinjavanje stradalog i ugroženog stanovništva, imaju pravo na naknadu za tu hranu, opremu i sredstva u iznosu koji se određuje prema mjesečnim dnevnim tržišnim cijenama u maloprodaji na dan kada su ta hrana i sredstva predata.

Član 188.

Naknade iz čl. 16., 18., 19., 20., 21. i 178. ovog zakona isplaćuju se na teret općine, kantona ili Federacije čiji je organ naredio učešće ljudi i materijalnih sredstava u zaštiti i spašavanju, a u ostalim slučajevima naknade isplaćuju pravna lica, iz vlastitih sredstava, kod kojih su građani sudjelovali u zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih sredstava.

Član 189.

Pravna lica koja su namjerno ili zbog nepažnje prouzrokovala opasnosti radi kojih su nastali troškovi u otklanjanju posljedica, dužni su nadoknaditi sljedeće troškove:

- 1) troškove izvedenih zaštitnih i spasilačkih mjera;
- 2) troškove sanacije i dovođenja u prvobitno stanje;
- 3) troškove šteta fizičkim i pravnim licima.

Ako je više pravnih lica iz stava 1. ovog člana uzrokovalo nesreću, a ne može se utvrditi njihov pojedinačni udio, nastale troškove snose solidarno.

Pravo na naknadu troškova iz stava 1. ovog člana pripada onome ko je isplatio te troškove.

XIII - INSPEKCIJSKI NADZOR

Član 190.

Federalna uprava, u okviru svoje nadležnosti, vrši poslove inspekciskog nadzora koji se odnose na organiziranje i funkcioniranje civilne zaštite iz nadležnosti Federacije u federalnim organima uprave i drugim federalnim tijelima, kantonima, općinama i pravnim licima, a koja se odnose na sljedeća pitanja:

- 1) provođenje ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona;

- 2) pripreme federalnih ministarstava i drugih organa federalne uprave i službi zaštite i spašavanja koje organizira Federacija;
- 3) mjere zaštite i spašavanja koje proizlaze iz Federalnog plana;
- 4) pripreme civilne zaštite u pravnim licima iz člana 32. ovog zakona od značaja za Federaciju;
- 5) izdvajanje i korištenje sredstava za finansiranje civilne zaštite;
- 6) obučavanje kantonalnih i općinskih štabova civilne zaštite i specijaliziranih jedinica civilne zaštite;
- 7) obučavanje kantonalnih i općinskih službi OiU;
- 8) plan mobilizacije civilne zaštite u Federaciji i kantonu;
- 9) kontrolu kvalitete i primjenu standardnih operativnih procedura u procesu razminiranja NUS-a;
- 10) raspored ljudstva u civilnu zaštitu na nivou Federacije.

Pri vršenju inspeksijskog nadzora glavni federalni inspektor civilne zaštite može narediti praktičnu provjeru ili izvođenje vježbi civilne zaštite ili službe OiU.

Poslove inspeksijskog nadzora iz stava 1. ovog člana vrše inspektori.

Direktor Federalne uprave donosi propis o sadržaju i načinu vršenja inspeksijskog nadzora u zaštiti i spašavanju za federalnu i kantonalnu inspekciju.

Član 191.

Kantonalna uprava civilne zaštite, u okviru svoje nadležnosti, vrši poslove inspeksijskog nadzora koji se odnose na organiziranje i funkcioniranje civilne zaštite iz nadležnosti kantona u kantonalnim organima uprave i kantonalnim ustanovama, općinama i pravnim licima od značaja za kanton i općinu, a koja se odnose na sljedeća pitanja:

- 1) provođenje ovog zakona u pitanjima koja su u nadležnosti kantona i pripreme kantonalnih ministarstava i drugih organa kantonalne uprave;
- 2) provođenje ovog zakona u pitanjima koja su u nadležnosti općina i pripreme općinskih službi za upravu;
- 3) pripreme u službama zaštite i spašavanja koje organizira kanton i općina;
- 4) mjere zaštite i spašavanja koje proizlaze iz plana zaštite kantona i općina;
- 5) pripreme civilne zaštite u pravnim licima iz člana 32. ovog zakona od značaja za kanton i općinu;
- 6) izdvajanje i korištenje sredstava za finansiranje civilne zaštite i skloništa;
- 7) obučavanje kantonalnog i općinskih štabova civilne zaštite i jedinica civilne zaštite kantona i općina;
- 8) obučavanje kantonalne i općinskih službi OiU;
- 9) plan mobilizacije civilne zaštite u kantonu i općinama;
- 10) raspored ljudstva u civilnu zaštitu u kantonu i općinama.

Poslove inspeksijskog nadzora iz stava 1. ovog člana vrše inspektori.

XIV - RADNI ODNOSI

Član 192.

Na službenike i namještenike Federalne uprave, primjenjuju se propisi koji važe za službenike u organima uprave Federacije, ako ovim zakonom nije drugačije uređeno.

Kada to zahtijevaju potrebe službe (dežurstvo, obuka i vježbe, provjere spremnosti štabova, jedinica i službi civilne zaštite, akcije zaštite i spašavanja, te drugi neodložni poslovi), službenici i namještenici Federalne uprave dužni su te poslove obavljati i duže od punog radnog vremena, u skladu sa zakonom.

Zbog posebnih uvjeta rada, težine i prirode poslova i odgovornosti za njihovo obavljanje u budžetu Federacije visina sredstava za plaće rukovodilaca, službenika i namještenika Federalne uprave određuje se kao u federalnim organima uprave, uvećana do 20 %. Vrsta poslova i broj izvršilaca koji ostvaruju ovo pravo utvrđuje se Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji Federalne uprave.

Kantoni i općine će svojim propisom utvrditi analogne kriterije iz ovoga člana za plaće zaposlenika u kantonalnim upravama civilne zaštite i službama civilne zaštite općina.

XV - PRIZNANJA I NAGRADE U CIVILNOJ ZAŠTITI

Član 193.

Za naročite uspjehe u organiziranju i provođenju priprema, obučavanju i ostvarenim rezultatima u provođenju zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara, štabovima, jedinicama i povjerenicima civilne zaštite, službama zaštite i spašavanja, organima uprave, humanitarnim organizacijama, udruženjima građana, službi OiU, drugim pravnim licima i pojedincima mogu se dodjeljivati priznanja i nagrade civilne zaštite.

Vlada Federacije, na prijedlog direktora Federalne uprave, propisat će vrstu, kriterije i postupak za dodjelu priznanja i nagrada civilne zaštite.

XVI - KAZNE ODREDBE

Član 194.

Novčanom kaznom u iznosu od 2.000,00 KM do 10.000,00 KM kaznit će se za prekršaj pravno lice ako:

- 1) ne provodi odgovarajuće pripreme ili ne donese i razradi svoj plan zaštite i spašavanja, ili ne upozna svoje zaposlenike i organe rukovođenja i upravljanja, jedinice ili druge oblike organiziranja civilne zaštite s planiranim aktivnostima i mjerama zaštite i spašavanja ili ih ne opremi i osposobi za njihovo djelovanje i učešće u zaštiti i spašavanju (član 32. st. 1. i 2.);
- 2) u uvjetima vođenja akcija zaštite i spašavanja svoju redovnu djelatnost ne prilagodi potrebama zaštite i spašavanja (član 32. stav 3.);
- 3) u roku ne dostavi podatke o postojanju opasnosti koje proisteknu iz njegove djelatnosti (član 32. stav 4.);
- 4) službama osmatranja i uzbuñivanja i organima civilne zaštite ne daje prioritet u korištenju telekomunikacijskih i informativnih sustava i veza (član 35.);
- 5) ne daje materijalna sredstva za potrebe civilne zaštite (član 36.);
- 6) ne nabavi ili ne drži u funkcionalnom stanju potrebna sredstva i opremu za zaštitu i spašavanje (član 47.);
- 7) ne izgradi i ne održava sklonište (član 52. stav 2.);
- 8) ne vrši ojačavanje objekta, odnosno prve ploče da može izdržati urušavanje objekta (član 52. stav 3.);
- 9) ne održava sklonište u ispravnom i funkcionalnom stanju (član 59. stav 2.);
- 10) koristi javno sklonište suprotno ugovoru o zakupu (član 60. stav 1.);
- 11) po nalogu nadležnog štaba ne vrši prijem za privremeni smještaj građana i materijalnih dobara s ugroženog područja (član 70.);
- 12) ne provodi naredene mjere i postupke zamračivanja, kao zamračivanje javnih mjesta, ulica i objekata (član 71. st. 3. i 4.);
- 13) ako ne osigura uvjete za zaštitu ljudi i materijalnih dobara od RHB kontaminacije (član 76.);
- 14) ne osigura prisustvo odgovarajućih spasilačkih službi za spašavanje kupača-utopljenika (član 80. stav 2.);
- 15) bez ovlaštenja ili suprotno važećim propisima vrši poslove uklanjanja i uništavanja NUS-a (član 88. i član 89. stav 2.);
- 16) za potrebe stanovništva na području općine ne osigura odgovarajuće rezerve krvi i krvne plazme (član 91. stav 1.);
- 17) ne učestvuje u otklanjanju posljedica i provođenja aktivnosti i mjera asanacije (član 95. stav 2.);
- 18) ne provodi zaštitu i spašavanje u rudnicima (član 102.);
- 19) ne provodi operativne mjere zaštite i spašavanja (član 122. stav 4.);
- 20) centrima OiU ne ustupa na korištenje veze, kao i ne osigurava uspostavu posebnih, besplatnih veza namijenjenih zaštiti i spašavanju (član 154. st. 3. i 5.);
- 21) službama za osmatranje i uzbuñivanje ne dostavi određene podatke (član 158.);
- 22) ne osigura pravovremeno izvještavanje i uzbuñivanje stanovništva o opasnostima izazvanim na hidrosistemima ili proizvodnim pogonima posebne namjene ili ne izradi, doradi i ne održava te sisteme ili se ne uključi u sistem za uzbuñivanje u Federaciji (član 162. st. 1. i 2.);

- 23) ne poduzme potrebne mjere zaštite i spašavanja od prirodne ili druge nesreće kada nastupi iznenada ili o tome ne obavijesti nadležni organ (član 176.);
- 24) ne izda odgovarajuće potvrde vlasnicima i korisnicima opreme, odnosno vlasnicima zaliha hrane, medicinske opreme i lijekova (član 178.).

Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kaznit će se novčanom kaznom od 500,00 KM do 2.000,00 KM i odgovorno lice u pravnom licu.

Član 195.

Novčanom kaznom u iznosu od 1.000,00 KM do 5.000,00 KM kaznit će se za prekršaj pravno lice ako:

- 1) ne učestvuje u pripremi i provođenju zaštite i spašavanja i ne ostvaruje koordinaciju i suradnju s nadležnim organima i službama, odnosno štabovima civilne zaštite ili u svojim programima rada ne utvrdi zadatke i organiziranje djelovanja u zaštiti i spašavanju (član 33.);
- 2) ne daje podatke i obavještenja iz svojih istraživanja koja su od značaja za civilnu zaštitu (član 34.);
- 3) svoj plan zaštite i spašavanja ne uskladi s odgovarajućim višim planom zaštite (član 46. stav 2.);
- 4) nadležnom organu ne daje podatke o objektima i korisnicima i stanju sredstava i opreme za zaštitu i spašavanje (član 47. stav 1.);
- 5) ne provodi preventivne mjere zaštite i spašavanja (član 122. stav 3.);
- 6) ne ustupi dio poslovnog, stambenog ili drugog objekta za instaliranje uređaja i sredstava za osmatranje i uzbuđivanje (član 163. stav 1.).

Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kaznit će se novčanom kaznom od 250,00 KM do 1.000,00 KM i odgovorno lice u pravnom licu.

Član 196.

Novčanom kaznom u iznosu od 100,00 KM do 1.000,00 KM kaznit će se za prekršaj građanin ako:

- 1) ne daje na privremeno korištenje civilnoj zaštiti sredstva, zemljište, objekte i druga sredstva (član 16. stav 1.);
- 2) se ne odazove pozivu nadležnog štaba, uprave ili službe za upravu radi učešća u zaštiti i spašavanju (član 17.);
- 3) ne provodi mjere i postupke lične i uzajamne zaštite (član 41.);
- 4) na stambenoj zgradi ne izgradi ojačanu prvu ploču tako da ona izdrži urušavanje tog objekta (član 52. stav 3.);
- 5) ne pruži pomoć u zbrinjavanju ugroženih i stradalih građana (član 68. stav 3.);
- 6) ne izvrši naredene mjere i postupke zamračivanja (član 71. stav 3.);
- 7) ne koristi sredstva za ličnu RHB zaštitu (član 74. stav 1.);
- 8) ne obavijesti nadležni organ o otkrivenom NUS-u (član 87.);
- 9) ako ne izvršava naređenja komandira jedinice civilne zaštite (član 142. stav 3.);
- 10) se kao pripadnik štaba, službe zaštite i spašavanja i jedinice civilne zaštite ili kao povjerenik civilne zaštite ne odazove pozivu radi obuke (član 164. st. 3. i 4.);
- 11) ne poduzme potrebne mjere zaštite i spašavanja od prirodne ili druge nesreće kada nastupi iznenada ili o tome ne obavijesti nadležni organ (član 176.);
- 12) onemogućujući provođenje radova ili ne ustupi materijalno-tehnička sredstva, hranu, medicinsku opremu, lijekove, odjeću, obuću, građevinski i drugi materijal kad to zahtijevaju potrebe zaštite i spašavanja (član 178.).

XVII - PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 197.

Kantoni i općine će u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona dovršiti postupak organiziranja kantonalnih uprava civilne zaštite, odnosno općinskih službi civilne zaštite, te preuzeti poslove, službenike i namještenike, sredstva i opremu, dokumentaciju i arhivu civilne zaštite iz uprava i ureda odbrane Federalnog ministarstva odbrane u kantonu i općini, u skladu sa ovim zakonom.

Kantoni i općine će u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona dovršiti konstituiranje kantonalnih i općinskih štabova civilne zaštite, u skladu sa ovim zakonom.

Član 198.

Federalna uprava će preuzeti poslove, sredstva i opremu Federalnog centra za uklanjanje mina i neeksplozivnih ubojnih sredstava ("Službene novine Federacije BiH", broj 31/97, 20/98 i 19/00) kada Vlada Federacije odluči da prestaje s radom ovaj centar.

Odlukom iz stava 1. ovog člana uredit će se i pitanja primanja i preuzimanja određenih službenika i namještenika u radni odnos u Federalnu upravu, suglasno njenim potrebama i uvjetima utvrđenim u Pravilniku o unutrašnjem organiziranju Federalne uprave.

Član 199.

Kantoni su dužni stvarati materijalne pretpostavke za potpuno učešće u stvaranju održivosti svojih timova za uklanjanje NUS-a (u daljem tekstu: TUN tim), koji se finansira iz sredstava Komisije Evropske zajednice i Federacije, u skladu sa Memorandumom o razumijevanju za stvaranje održivog odjela za uklanjanje NUS-a u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: MOR).

Federalna uprava će pripremiti plan održivosti odjela za uklanjanje NUS-a u Federaciji poslije isteka Četvrtre i Pete faze MOR-a kada prestaje obaveza njegovog finansiranja od Komisije Evropske zajednice. Ovaj plan donosi Vlada Federacije na prijedlog Federalne uprave.

U skladu sa planom iz stava 2. ovog člana, kantonalne uprave civilne zaštite preuzet će u radni odnos članove svojih TUN timova s pripadajućim sredstvima i opremom, uz obavezu stalnog finansiranja i upotrebe TUN tima.

Član 200.

Vlada Federacije, Federalna uprava i drugi federalni organi uprave donijet će propise za koje su ovlašteni ovim zakonom u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Kantoni i općine i pravna lica uskladit će svoju organizaciju civilne zaštite s odredbama ovog zakona najkasnije u roku od tri mjeseca od dana donošenja propisa iz stava 1. ovog člana.

Član 201.

U roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovog zakona kantoni će izvršiti preuzimanje prava, obaveza i odgovornosti općina iz zaključenih ugovora o zakupu javnih skloništa u miru, te izvršiti noveliranje ugovora u skladu sa ovim zakonom.

Član 202.

Do donošenja propisa iz člana 200. stav 1. ovog zakona ostaju na snazi:

- 1) Uredba o organiziranju, sadržaju i provođenju mjera zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara ("Službene novine Federacije BiH", broj 27/98.);
- 2) Uredba o organiziranju službe za RHB zaštitu Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 45/99);
- 3) Uredba o Federalnom štabu civilne zaštite ("Službene novine Federacije BiH", broj 36/00);
- 4) Pravilnik o stručnoj spremi, načinu stručnog osposobljavanja i drugim uvjetima za lica koja mogu vršiti uništavanje neeksplozivnih ubojnih sredstava, načinu osiguranja, prijevoza, skladištenja i uništavanja tih sredstava ("Službene novine Federacije BiH", broj 32/99).

Član 203.

Kantonalne uprave civilne zaštite i općinske službe civilne zaštite preuzet će dio sredstava, opreme i dokumentaciju službi veze, kriptozaštite, osmatranja i uzbuđivanja iz organizacijskih jedinica Federalnog ministarstva odbrane u kantonu i općini.

Službenici i namještenici Federalnog ministarstva odbrane koji su bili zaposleni na poslovima i zadacima osmatranja i obavještanja, a po stupanju na snagu ovog zakona ostanu neraspoređeni, bez javnog oglašavanja, preuzet će se u radni odnos na iste poslove u službu civilne zaštite općine, upravu civilne zaštite kantona ili Federalnu upravu, u skladu sa

odredbama člana 151. ovog zakona i aktima o unutrašnjoj organizaciji tih službi i uprava.

Član 204.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH".

Predsjedavajući
Doma naroda Parlamenta
Federacije BiH
Slavko Matić, s. r.

Predsjedavajući
Predstavničkog doma
Parlamenta Federacije BiH
Muhamed Ibrahimović, s. r.

Na temelju članka IV.B.7. a) (IV) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, donosim

UKAZ

O PROGLAŠENJU ZAKONA O ZAŠTITI I SPAŠAVANJU LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA

Progllašava se Zakon o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća koji je donio Parlament Federacije BiH na sjednici Zastupničkog doma od 20. svibnja 2003. godine i na sjednici Doma naroda od 9. srpnja 2003. godine.

Broj 01-543/03
30. srpnja 2003. godine
Sarajevo

Predsjednik
Niko Lozančić, v. r.

ZAKON

O ZAŠTITI I SPAŠAVANJU LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA

I - TEMELJNE ODREDBE

Članak 1.

Ovim se Zakonom uređuje sustav zaštite i spašavanja ljudi, biljnog i životinjskog svijeta, materijalnih, kulturnih, povijesnih i drugih dobara i okoliša (u daljnjem tekstu: ljudi i materijalna dobra) od prirodnih nepogoda, tehničko-tehnoloških, ekoloških i drugih nesreća ili ratnih opasnosti (u daljnjem tekstu: prirodne i druge nesreće), prava i dužnosti građana i tijela Federacije, kantona i općina, gospodarskih društava i drugih pravnih osoba, te druga pitanja od značenja za područje zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Federacija).

Članak 2.

Zaštita i spašavanje od prirodnih i drugih nesreća obuhvaća: programiranje, planiranje, organiziranje, obučavanje i osposobljavanje, provedbu, nadzor i financiranje mjera i djelatnosti za zaštitu i spašavanje od prirodnih i drugih nesreća s ciljem sprečavanja opasnosti, smanjenja broja nesreća i žrtava, te otklanjanja i ublažavanja štetnih djelovanja i posljedica prirodnih i drugih nesreća.

Poslovi zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća su od općeg interesa za Federaciju.

Članak 3.

U smislu ovoga Zakona pod pojmom:

- 1) prirodne nepogode podrazumijevaju se događaji koji su prouzročeni djelovanjem prirodne sile na koje ljudski faktor ne može utjecati poput: potresa, poplave, visokog snijega i snježnih nanosa, olujnih ili orkanskih vjetrova, tuča, proloma oblaka, klizišta, suše, hladnoće, te masovne pojave ljudskih, životinjskih i biljnih bolesti;
- 2) tehničko-tehnološke nesreće podrazumijevaju se događaji koji su izmakli nadzoru pri obavljanju određene djelatnosti ili upravljanja određenim sredstvima za rad i rad s opasnim tvarima, naftom i njezinim preradevinama i energetskim plinovima tijekom njihove proizvodnje, prerade, upotrebe, skladištenja, pretovara, prijevoza ili uklanjanja, čije posljedice ugrožavaju ljude i materijalna dobra;

- 3) druge nesreće podrazumijevaju velike nesreće u cestovnom, željezničkom, zračnom ili pomorskom prometu, požar, rudarske nesreće, rušenje brana, atomske, nuklearne ili druge nesreće koje uzroči čovjek svojim djelovanjem, rat, izvanredno stanje ili drugi oblici masovnog uništavanja ljudi i materijalnih dobara.

Članak 4.

Federacija osigurava izgradnju jedinstvene organizacije zaštite i spašavanja na teritoriju Federacije, sukladno ovome Zakonu i drugim propisima, planovima i drugim dokumentima kojima se uređuju pitanja organiziranja, razvitka, pripremanja i uporabe snaga i sredstava namijenjenih za zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća.

Svi vidovi zaštite od prirodnih i drugih nesreća organiziraju se i provode sukladno načelima međunarodnog humanitarnog prava i međunarodnog prava o zaštiti ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, te preuzetim međunarodnim obvezama.

Članak 5.

Jedinstveno ustrojavanje zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, po ovome Zakonu, ostvaruje se organiziranjem i poduzimanjem sljedećih mjera i djelatnosti:

- 1) otkrivanje, praćenje i sprječavanje opasnosti od prirodnih i drugih nesreća;
- 2) motrenje i uzbunjivanje o opasnostima i davanje naputaka za zaštitu i spašavanje;
- 3) obučavanje i osposobljavanje za zaštitu i spašavanje;
- 4) organiziranje, opremanje, obučavanje i osposobljavanje civilne zaštite i uspostava i održavanje drugih vidova zaštite i spašavanja;
- 5) mobiliziranje i aktiviranje snaga i sredstava za zaštitu i spašavanje;
- 6) otklanjanje posljedica prirodnih i drugih nesreća do osiguranja temeljnih uvjeta za život;
- 7) nadzor nad provedbom propisa o zaštiti od prirodnih i drugih nesreća;
- 8) pružanje pomoći Republici Srpskoj i Distriktu Brčko Bosne i Hercegovine, susjednim i drugim državama u slučaju prirodne ili druge nesreće,
- 9) traženje pomoći od Republike Srpske i Distrikta Brčko Bosne i Hercegovine i susjednih i drugih država u slučaju prirodne ili druge nesreće.

Članak 6.

Mjere i djelatnosti iz članka 5. ovoga Zakona, ostvaruju se putem civilne zaštite koja predstavlja organizirani oblik zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, sukladno ovome Zakonu i drugim propisima.

Civilna zaštita i druge djelatnosti namijenjene za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća imaju humanitarne, nevojne i natpolitičke značajke i zasnivaju se na solidarnosti i uzajamnom pomaganju svih sudionika u zaštiti i spašavanju.

Članak 7.

Zaštitu i spašavanje provode građani, tijela vlasti, gospodarska društva i druge pravne osobe, službe zaštite i spašavanja, stožeri, postrojbe i povjerenici civilne zaštite, u okviru svojih prava i dužnosti, a na načelima suradnje, solidarnosti i uzajamnosti svih sudionika u sprječavanju, otklanjanju ili ublažavanju posljedica djelovanja prirodnih ili drugih nesreća.

Zaštita i spašavanje života i zdravlja ljudi ima prvenstvo u odnosu na sve druge zaštitne i spasilačke djelatnosti.

U slučaju prirodne ili druge nesreće svatko je dužan pomagati sukladno svojim mogućnostima i sposobnostima.

Članak 8.

Nadležna tijela Federacije putem nadležnih institucija Bosne i Hercegovine i izravno, sukladno Ustavu Bosne i Hercegovine i Ustavu Federacije, ostvaruju međunarodnu suradnju radi provedbe zaštite od prirodnih i drugih nesreća, osobito zaključivanjem međunarodnih ugovora i izvješćivanjem drugih država o opasnostima i posljedicama prirodnih i drugih nesreća i, po potrebi, pružanjem ili traženjem pomoći u zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara na teritoriju Federacije.

Članak 9.

Dan civilne zaštite Federacije je 1. ožujak - svjetski Dan civilne zaštite.

II - PRAVA I DUŽNOSTI GRAĐANA

Članak 10.

Građani imaju pravo i dužnost sudjelovati u civilnoj zaštiti, službi motrenja i uzbunjivanja, izvršavati obvezu davanja materijalnih sredstava i obučavati se za osobnu i uzajamnu zaštitu i za provedbu mjera zaštite i spašavanja.

Pored prava i dužnosti iz stavka 1. ovoga članka, građani imaju i pravo i dužnost:

- 1) da sukladno zakonu i planovima zaštite i spašavanja budu raspoređeni u stožere, službe zaštite i spašavanja, postrojbe i povjerenike civilne zaštite;
- 2) da podatke značajne za zaštitu i spašavanje koje saznaju ili primijete, žurno dostave najbližem centru za motrenje i uzbunjivanje ili policijskoj upravi ili upravi civilne zaštite kantona ili službi civilne zaštite općine;
- 3) da daju podatke potrebne za vođenje evidencija u području zaštite i spašavanja, te da, u roku od osam dana od dana nastale promjene, prijaviti sve promjene koje se odnose na prebivalište, adresu stana, ime, zasnivanje i prestanak radnog odnosa, stjecanje stručne spreme i druge podatke od značenja za zaštitu i spašavanje.

Članak 11.

U zaštiti i spašavanju dužni su sudjelovati radnosposobni građani od 18 do 60 godina života (muškarci), odnosno od 18 do 55 godina života (žene).

Članak 12.

U civilnu zaštitu ne raspoređuju se:

- 1) osobe na službi u Vojski Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Vojska Federacije);
- 2) službenici i namještenici tijela unutarnjih poslova, pripadnici policije i kazneno-popravnih zavoda;
- 3) trudnice, majke i samohrani roditelji koji imaju jedno dijete mlađe od sedam godina života, odnosno dvoje ili više djece mlađe od 10 godina života, kao i skrbnici djece bez roditelja tih godina života;
- 4) skrbnici starih i iznemoglim osobama;
- 5) osobe proglašene nesposobnim za služenje u civilnoj zaštiti.

Članak 13.

Zdravstvenu sposobnost građana za služenje u civilnoj zaštiti i obučavanju za civilnu zaštitu utvrđuju nadležne zdravstvene ustanove, sukladno propisu iz stavka 2. ovoga članka.

Vlada Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Vlada Federacije), na prijedlog Federalne uprave civilne zaštite, propisat će osnove i mjerila za utvrđivanje zdravstvene i psihofizičke sposobnosti za služenje građana u civilnoj zaštiti i obučavanju za civilnu zaštitu.

Članak 14.

Pravo i dužnost obučavanja za sudjelovanje u civilnoj zaštiti imaju, pod uvjetima propisanim ovim Zakonom, građani od navršanih 15 do 60 godina života (muškarci), odnosno od 15 do 55 godina života (žene), ako su sposobni polaziti obuku.

Članak 15.

U civilnoj zaštiti dragovoljno mogu sudjelovati svi muškarci i žene stariji od 15 godina, s pravima i dužnostima pripadnika civilne zaštite.

Članak 16.

Građani imaju obvezu davanja na privremeno korištenje civilnoj zaštiti vozila, strojeva, opreme i drugih materijalnih sredstava, zemljišta, objekata, naprava i energetskih izvora potrebnih za zaštitu i spašavanje od prirodnih i drugih nesreća.

Pod davanjem materijalnih sredstava smatra se i postavljanje sredstava i naprava za službu motrenja i uzbunjivanja na poslovnim i drugim objektima građana, a iznimno i na stambenim zgradama, ako se ta sredstva i naprave ne mogu postaviti na drugim objektima.

Vlada Federacije, na prijedlog Federalne uprave civilne zaštite, odredit će materijalna sredstva iz st. 1. i 2. ovoga članka, koja će građani biti dužni davati za potrebe civilne zaštite i utvrditi svrhu i način predaje, kao i davanje naknade za korištena, oštećena ili uništena sredstva.

Članak 17.

Građanin koji je od nadležnog stožera civilne zaštite ili uprave civilne zaštite ili službe civilne zaštite pozvan radi sudjelovanja u zaštiti i spašavanju, dužan je odazvati se pozivu tog stožera odnosno uprave ili službe, na mjesto i vrijeme određeno u pozivu.

Članak 18.

Osobe u radnom odnosu koje budu pozvane na obavljanje poslova civilne zaštite, sukladno članku 17. ovoga Zakona, imaju pravo na novčanu naknadu koju obračunava i isplaćuje tijelo koje ih je pozvalo od osnove koju čini njegova prosječna mjesečna plaća, ostvarena u prethodnom mjesecu prije mjeseca u kojem je obavljao poslove civilne zaštite, razmjerno vremenu angažiranja u civilnoj zaštiti.

Vrijeme provedeno na vršenju poslova iz stavka 1. ovoga članka računa se u radni staž i doprinos za mirovinsko-invalidsko osiguranje plaća pravna osoba kod koje se osoba iz stavka 1. ovoga članka nalazi u radnom odnosu.

Osobe koje samostalno obavljaju neku djelatnost i koje budu pozvane na obavljanje poslova civilne zaštite, sukladno članku 17. ovoga Zakona imaju pravo na novčanu naknadu, koju obračunava i isplaćuje tijelo koje ih je pozvalo, s tim što te osobe same ulaćuju doprinose za mirovinsko-invalidsko osiguranje.

Naknada iz stavka 1. ovoga članka pripada i nezaposlenim građanima, koju isplaćuje nadležno tijelo civilne zaštite koje je građanina angažirao za vršenje poslova. Naknada se obračunava na osnovicu koju čini prosječna mjesečna netto plaća ostvarena u Federaciji prema posljednjem saopćenju Federalnog zavoda za statistiku, u prethodnom mjesecu u odnosu na mjesec u kojem je građanin angažiran na poslovima civilne zaštite.

Članak 19.

Građanin, kada po odluci nadležnog tijela civilne zaštite, sudjeluje u zaštiti i spašavanju od prirodnih i drugih nesreća, pa bude povrijeđen ili kod kojega nastupi bolest odnosno invalidnost, za neposrednu posljedicu obavljanja zadataka u toj zaštiti, ima po toj osnovi prava iz mirovinsko-invalidskog i zdravstvenog osiguranja, kao za slučaj povrede na radu.

Članovi obitelji građanina, koji je sudjelujući u zaštiti i spašavanju od prirodnih i drugih nesreća izgubio život, imaju prava iz mirovinsko-invalidskog i zdravstvenog osiguranja, kao da je izgubio život za slučaj povrede na radu.

Prava iz st. 1. i 2. ovoga članka, ostvaruju se na način i pod uvjetima utvrđenim zakonom i drugim propisima o mirovinsko-invalidskom i zdravstvenom osiguranju.

Članak 20.

Građanin, kada po odluci nadležnog tijela civilne zaštite, sudjeluje u zaštiti i spašavanju od prirodnih i drugih nesreća i bez svoje krivnje zadobije ozljedu ili oboli, te zbog toga kod njega nastupi tjelesno oštećenje od najmanje 20%, ima pravo na jednokratnu novčanu pomoć čija se visina utvrđuje prema stupnju tjelesnog oštećenja.

Ako građanin u uvjetima iz stavka 1. ovoga članka, izgubi život, pravo na jednokratnu novčanu pomoć pripada njegovoj obitelji.

Visinu i postupak ostvarivanja prava na jednokratnu novčanu pomoć propisuje Vlada Federacije, na prijedlog Federalne uprave civilne zaštite, s tim što ta pomoć ne može biti manja od tri prosječne plaće u Federaciji, ostvarene u kalendarskoj godini koja prethodi godini u kojoj su se dogodile okolnosti iz st. 1. ili 2. ovoga članka.

Članak 21.

Građanin, kada po odluci nadležnog tijela civilne zaštite, sudjeluje u zaštiti i spašavanju od prirodne i druge nesreće ili obuci ili vježbi civilne zaštite, ima pravo na prijevoz, smještaj i ishranu tijekom sudjelovanja u zaštiti i spašavanju, obuci ili vježbi.

Smještaj i ishrana iz stavka 1. ovoga članka, osigurava se pod uvjetom ako je sudjelovanje u zaštiti i spašavanju, obuci ili vježbi, trajalo neprekidno dulje od osam sati.

Građaninu, kojemu nije osigurana odgovarajuća odjeća i obuća civilne zaštite, već u akcijama zaštite i spašavanja nosi vlastitu odjeću i obuću, pripada pravo na naknadu za uništenu ili oštećenu odjeću i obuću, razmjerno vrijednosti uništenja ili oštećenja prema mjesnim prilikama.

Sredstva za naknade iz ovoga članka osiguravaju se u proračunu kantona i općina, a isplaćuje tijelo koji je pozvalo građanina na obavljanje poslova civilne zaštite, obuku ili vježbu.

Članak 22.

Građanin koji je angažiran za obavljanje kurirsko-pozivarskih poslova, radi provedbe mobilizacije snaga i sredstava civilne zaštite, tijekom obavljanja tih poslova ima status pripadnika civilne zaštite.

III - PRAVA I DUŽNOSTI TIJELA FEDERACIJE, KANTONA, GRADOVA I OPĆINA

1. Nadležnost tijela Federacije

Članak 23.

Parlament Federacije Bosne i Hercegovine donosi Program zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Federalni program).

Članak 24.

Vlada Federacije, u području zaštite i spašavanja:

- 1) donosi procjenu ugroženosti od prirodnih i drugih nesreća u Federaciji;
- 2) predlaže Federalni program;
- 3) donosi Plan zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Federalni plan);
- 4) utvrđuje jedinstvenu metodologiju za procjenu šteta od prirodnih i drugih nesreća;
- 5) razmatra stanje zaštite i spašavanja u Federaciji i donosi propise o ustrojavanju, pripremanju i djelovanju civilne zaštite u Federaciji;
- 6) na prijedlog Federalnog stožera civilne zaštite, proglašava nastanak prirodne i druge nesreće u Federaciji;
- 7) osigurava potrebna financijska sredstva u proračunu Federacije za financiranje potreba zaštite i spašavanja iz nadležnosti Federacije;
- 8) obavlja i druge poslove zaštite i spašavanja, sukladno zakonu i drugim propisima.

Članak 25.

Federalna ministarstva i druga tijela Federacije, u okviru svojega djelokruga, u području zaštite i spašavanja:

- 1) ustrojavaju, planiraju i osiguravaju provedbu preventivnih mjera zaštite za zaštitu vlastitog ljudstva, materijalnih sredstava i objekata koje koriste u svomjenu radu;
- 2) provode mjere zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara iz svojeg područja, a osobito mjere koje zapovijedi Federalni stožer civilne zaštite, koje se odnose na angažiranje službi zaštite i spašavanja, gospodarskih društava i drugih pravnih osoba u zaštiti i spašavanju;
- 3) obavješćuju Federalnu upravu civilne zaštite o podacima koji su od značenja za planiranje, ustrojavanje i provedbu zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara iz nadležnosti Federacije;
- 4) sudjeluju u izradi elaborata za izvođenje zajedničkih i samostalnih vježbi zaštite i spašavanja;
- 5) obavljaju i druge poslove u području zaštite i spašavanja, sukladno zakonu, drugim propisima i općim aktima.

Članak 26.

Upravne, stručne i druge poslove iz područja zaštite i spašavanja u nadležnosti Federacije obavlja Federalna uprava civilne zaštite (u daljnjem tekstu: Federalna uprava), kao samostalna federalna uprava.

Federalna uprava, u području zaštite i spašavanja, obavlja sljedeće poslove:

- 1) provodi utvrđenu politiku i osigurava izvršenje federalnih zakona i drugih federalnih propisa iz područja zaštite i spašavanja;
- 2) izrađuje Procjenu ugroženosti za teritorij Federacije;
- 3) izrađuje Federalni program zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća Federacije;
- 4) predlaže Federalni plan zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća Federacije;
- 5) priprema elemente Plana obrane Federacije iz područja zaštite i spašavanja;
- 6) donosi propise o sadržaju, načinu i rokovima izvješćivanja o prirodnim i drugim nesrećama;
- 7) organizira, priprema i obučava stožere, postrojbe i povjerenike civilne zaštite i službe zaštite i spašavanja;
- 8) organizira i usklađuje provedbu mjera zaštite i spašavanja;
- 9) organizira službu motrenja i uzbunjivanja;
- 10) ostvaruje međunarodnu suradnju u području zaštite i spašavanja, sukladno propisima iz nadležnosti državnih tijela vlasti;
- 11) kantonalnim tijelima uprave, kantonalnim ustanovama i općinskim službama za upravu izdaje instrukcije za provođenje federalne politike, ovoga Zakona i drugih federalnih propisa iz područja zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara;
- 12) vrši inspekcijski nadzor u području zaštite i spašavanja;
- 13) vodi propisane evidencije i obavlja druge poslove zaštite i spašavanja, sukladno zakonu i drugim propisima i općim aktima.

2. Nadležnost kantona

Članak 27.

Kanton u području zaštite i spašavanja:

- 1) razmatra stanje priprema za zaštitu i spašavanje i donosi mjere za organiziranje, razvijanje i jačanje civilne zaštite u kantonu;
- 2) donosi program zaštite od prirodnih i drugih nesreća kantona;
- 3) donosi propise o organiziranju i funkcioniranju civilne zaštite kantona, sukladno ovome Zakonu i drugim propisima;
- 4) organizira službu motrenja i uzbunjivanja u kantonu, sukladno ovome Zakonu i osigurava njezino funkcioniranje;
- 5) uređuje pitanja financiranja zaštite i spašavanja iz nadležnosti kantona;
- 6) donosi akte o osnivanju kantonalnog stožera civilne zaštite, postavljenju zapovjednika i načelnika stožera i određivanju funkcija u kantonalnim ministarstvima, kantonalnoj upravi civilne zaštite i drugim tijelima kantonalne uprave - čiji su nositelji po položaju članovi kantonalnog stožera civilne zaštite;
- 7) donosi plan zaštite od prirodnih i drugih nesreća kantona;
- 8) na prijedlog kantonalnog stožera civilne zaštite, proglašava stanje prirodne i druge nesreće na području kantona i zapovijeda uporabu snaga i sredstava civilne zaštite, tijela uprave, gospodarskih društava i drugih pravnih osoba s područja kantona na prevenciji, ublažavanju i otklanjanju štetnih posljedica po ljude i materijalna dobra;
- 9) obavlja i druge poslove zaštite i spašavanja, sukladno zakonu i drugim propisima.

Propisom kantona utvrđuju se nadležnosti kantonalnih tijela vlasti u obavljanju poslova iz stavka 1. ovoga članka, sukladno ovome Zakonu.

Članak 28.

Upravne, stručne i druge poslove iz područja zaštite i spašavanja u nadležnosti kantona, obavlja kantonalna uprava civilne zaštite, kao samostalna kantonalna uprava.

Kantonalna uprava civilne zaštite obavlja sljedeće poslove:

- 1) organizira, priprema i prati funkcioniranje zaštite i spašavanja na području kantona;
- 2) izrađuje procjenu ugroženosti za područje kantona;
- 3) priprema program zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća kantona;

4) predlaže plan zaštite od prirodnih i drugih nesreća kantona; 5) prati stanje priprema zaštite i spašavanja i predlaže mjere za unaprjeđenje organizacije i osposobljavanja civilne zaštite kantona i općina; 6) organizira i prati realiziranje obuke nositelja civilne zaštite; 7) organizira i koordinira provedbu mjera zaštite i spašavanja; 8) predlaže programe zajedničkih i samostalnih vježbi i izradu elaborata za izvođenje vježbi pripadnika civilne zaštite, tijela uprave, gospodarskih društava i drugih pravnih osoba iz područja zaštite i spašavanja; 9) predlaže i poduzima mjere za popunu ljudstvom stožera, postrojbi civilne zaštite i službi zaštite i spašavanja, te njihovo opremanje materijalno-tehničkim sredstvima; 10) priprema propise iz područja zaštite i spašavanja u nadležnosti kantona; 11) organizira i provodi obuku stanovništva i pruža pomoć službama civilne zaštite općina u obavljanju poslova u njihovoj nadležnosti; 12) obavlja inspekcijski nadzor iz područja zaštite i spašavanja; 13) vodi propisane evidencije i obavlja druge poslove zaštite i spašavanja, sukladno zakonu, drugim propisima i općim aktima.	4) predlaže plan zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća općine; 5) prati stanje priprema za zaštitu i spašavanje i predlaže mjere za unaprjeđenje organiziranja i osposobljavanja civilne zaštite; 6) organizira, izvodi i prati realizaciju obuke građana na provedbi osobne i uzajamne zaštite; 7) organizira i koordinira provedbu mjera zaštite i spašavanja, predlaže program samostalnih vježbi i izrađuje elaborat za izvođenje vježbi civilne zaštite u općini; 8) obavlja popunu ljudstvom stožera civilne zaštite, službi zaštite i spašavanja i postrojbi civilne zaštite i određuje povjerenike civilne zaštite, osigurava njihovo opremanje materijalno-tehničkim sredstvima, te organizira, izvodi i prati realizaciju njihove obuke; 9) priprema propise iz područja zaštite i spašavanja iz nadležnosti općine; 10) vodi propisane evidencije i obavlja druge poslove zaštite i spašavanja, sukladno Zakonu i drugim propisima i općim aktima.

3. Nadležnost općine odnosno Grada

Članak 29.

U ostvarivanju prava i dužnosti iz područja zaštite i spašavanja, općina odnosno Grad:

- 1) donosi odluku o organiziranju i funkcioniranju zaštite i spašavanja općine odnosno Grada i osigurava njezinu provedbu, sukladno ovome Zakonu i propisima kantona;
- 2) donosi program zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća općine odnosno Grada;
- 3) planira i utvrđuje izvore financiranja za izvršavanje poslova zaštite i spašavanja u nadležnosti općine odnosno Grada;
- 4) organizira službu motrenja i uzbunjivanja u općini odnosno Gradu, sukladno ovome Zakonu i osigurava njezino funkcioniranje;
- 5) donosi akte o osnivanju općinskog odnosno gradskog stožera civilne zaštite, postavljenju zapovjednika i načelnika stožera i određivanju funkcija u općinskim odnosno gradskim službama za upravu i službi civilne zaštite općine odnosno Grada, čiji su nositelji po položaju članovi općinskog odnosno gradskog stožera civilne zaštite;
- 6) donosi plan zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća općine odnosno Grada;
- 7) proglašava stanje prirodne i druge nesreće i zapovijeda uporabu snaga i sredstava civilne zaštite, službi za upravu, gospodarskih društava i drugih pravnih osoba s područja općine odnosno Grada na prevenciji, ublažavanju i otklanjanju štetnih posljedica od prirodnih i drugih nesreća po ljude i materijalna dobra na području općine odnosno Grada;
- 8) obavlja i druge poslove zaštite i spašavanja, sukladno zakonu, drugim propisima i općim aktima.

Članak 30.

Propisom općine odnosno Grada utvrđuju se nadležnosti općinskih odnosno gradskih tijela vlasti u obavljanju poslova iz članka 29. ovoga Zakona, sukladno ovome Zakonu i propisima kantona.

Članak 31.

Upravne, stručne i druge poslove zaštite i spašavanja iz nadležnosti općine obavlja služba civilne zaštite općine.

Služba civilne zaštite općine iz područja zaštite i spašavanja obavlja sljedeće poslove:

- 1) organizira, priprema i provodi zaštitu i spašavanje na području općine;
- 2) izrađuje procjenu ugroženosti na području općine;
- 3) priprema program zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća općine;

IV - PRAVA I DUŽNOSTI GOSPODARSKIH DRUŠTAVA I DRUGIH PRAVNIH OSOBA

Članak 32.

Gospodarska društva i druge pravne osobe (u daljnjem tekstu: pravne osobe) koje obavljaju djelatnosti iz područja: zdravstva, veterinarstva, stambenih i komunalnih poslova, vodoprivrede, šumarstva, poljoprivrede, kemijske i petrokemijske industrije, rudarstva, građevinarstva, transporta, opskrbe, ugostiteljstva, vatrogastva, hidrometeorologije, seizmologije, ekologije i drugih područja u kojima se obavljaju djelatnosti od značenja za zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća dužna su organizirati i provoditi poslove zaštite i spašavanja, sukladno ovome i drugim zakonima, drugim propisima i općim aktima nadležnih tijela.

U obavljanju poslova iz stavka 1. ovoga članka pravne osobe provode odgovarajuće pripreme, donose i razrađuju planove zaštite i spašavanja za svoje djelovanje u zaštiti i spašavanju, planiraju i osiguravaju materijalno-tehnička sredstva za provedbu mjera zaštite i spašavanja i organiziraju postrojbe i povjerenike civilne zaštite, opremaju te postrojbe i povjerenike potrebnom opremom i sredstvima i osposobljavaju ih za njihovo sudjelovanje u zaštiti i spašavanju.

Tijekom vođenja akcija zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća pravne osobe iz stavka 1. ovoga članka dužne su provoditi odluke nadležnog stožera civilne zaštite, koji upravlja akcijama zaštite i spašavanja na području na kojem se nalaze objekti tih pravnih osoba.

Kada pravne osobe, u okviru obavljanja svoje redovite djelatnosti, utvrde postojanje određene opasnosti od prirodne nepogode, tehnološke, ekološke ili druge nesreće, dužne su podatke o takvoj opasnosti odmah dostaviti najbližoj službi motrenja i uzbunjivanja ili službi civilne zaštite ili najbližoj policijskoj upravi.

Članak 33.

U pripremi i provedbi zaštite i spašavanja, u okviru svoje redovite djelatnosti, obvezno sudjeluju organizacije Crvenog križa i druge humanitarne organizacije i udruge građana (gorska služba spašavanja, planinari, speleolozi, alpinisti, radio-amateri, ronici i dr.), sukladno međunarodnim ugovorima i sporazumima i njihovim pravilima o organiziranju. U obavljanju tih poslova, te organizacije i udruge ostvaruju suradnju s upravama civilne zaštite kantona i službama civilne zaštite općina i postupaju po nalogu nadležnog stožera civilne zaštite.

Organizacije iz stavka 1. ovoga članka dužne su u svojim programima rada utvrditi zadatke, organizaciju djelovanja i djelatnosti kojima se osigurava sudjelovanje njihovih članova, tijela i službi u zaštiti i spašavanju.

Članak 34.

Fakulteti i druge visokoškolske ustanove i pravne osobe koje se bave znanstvenoistraživačkim radom dužni su obavještavati Federalnu upravu i kantonalne uprave civilne zaštite o znanstvenim saznanjima i davati im podatke i obavještenja o

svojim istraživanjima, a koja su od značenja za zaštitu i spašavanje.

Članak 35.

Pravne osobe, vlasnici i korisnici telekomunikacijskih i informacijskih sustava i veza dužni su dati prvenstvo u korištenju tih sustava i veza službama motrenja i uzbuđivanja, upravama civilne zaštite i službama civilne zaštite općine, odnosno stožerima civilne zaštite kada upravljaju akcijama zaštite i spašavanja na određenom području.

Članak 36.

Sve pravne osobe dužne su davati materijalna sredstva za potrebe civilne zaštite, sukladno propisu Vlade Federacije, koji se donosi sukladno odredbi stavka 3. članka 16. ovoga Zakona.

V - SUDJELOVANJE VOJSKE FEDERACIJE U ZAŠTITI I SPAŠAVANJU

Članak 37.

U uvjetima kada snage i sredstva civilne zaštite nisu dovoljne za učinkovitu zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, zapovjednik Federalnog stožera civilne zaštite može podnijeti zahtjev Federalnom ministarstvu obrane - Federalnom ministarstvu obrane (u daljnjem tekstu: Federalnom ministarstvu obrane), za uporabu Vojske Federacije na zadacima zaštite i spašavanja, što se provodi sukladno procedurama iz članka 39. ovoga Zakona.

Kada u zaštiti i spašavanju sudjeluju vojne postrojbe njima zapovjedaju vojne starješine, sukladno zapovijedima zapovjednika stožera civilne zaštite, koji na određenom prostoru upravlja akcijama zaštite i spašavanja.

Članak 38.

U žurnim slučajevima, a osobito kada je u pitanju spašavanje ugroženih ljudskih života, Vojska Federacije može intervenirati i samoinicijativno, o čemu odmah izvješćuje neposredno više zapovjedništvo i nadležni stožer civilne zaštite.

Sudjelovanje Vojske Federacije u zaštiti i spašavanju privremenoga je karaktera i traje samo do trenutka kada se ocijeni da dalje djelovanje na zaštiti i spašavanju mogu uspješno provoditi snage i sredstva civilne zaštite.

Članak 39.

Federalna uprava i Federalno ministarstvo obrane utvrdit će posebne operativne postupke kojima će urediti sva pitanja sudjelovanja Vojske Federacije u pružanju pomoći na zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća.

VI - USTROJSTVO CIVILNE ZAŠTITE

1. Zajednička odredba

Članak 40.

Ustrojstvo civilne zaštite obuhvaća:

- 1) osobnu i uzajamnu zaštitu građana;
- 2) mjere zaštite i spašavanja;
- 3) stožere civilne zaštite;
- 4) povjerenike civilne zaštite;
- 5) službe zaštite i spašavanja;
- 6) postrojbe civilne zaštite;
- 7) upravljanje i uporabu snaga i sredstava civilne zaštite.

U organizaciju civilne zaštite spada i Federalna uprava, kantonalne uprave civilne zaštite, i službe civilne zaštite općina čiji su položaj, ovlasti i odgovornosti propisane ovim i drugim zakonima, drugim propisima i općim aktima.

2. Osobna i uzajamna zaštita građana

Članak 41.

Osobna i uzajamna zaštita građana znači najmasovniji oblik pripremanja i organiziranog sudjelovanja građana u zaštiti i spašavanju. Ta zaštita se provodi u stambenim zgradama, javnim i drugim objektima, naseljima i pravnim osobama.

Osobna i uzajamna zaštita obuhvaća osobito: obuku građana, mjere i postupke preventivne zaštite, prvu pomoć i samopomoć,

zbrinjavanje djece i nemoćnih osoba i druge žurne intervencije u zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara.

3. Mjere zaštite i spašavanja

Članak 42.

Mjere zaštite i spašavanja znače organizirane radnje i postupke preventivne i operativne naravi, koje pripremaju i provode tijela uprave i druga tijela vlasti i pravne osobe (u daljnjem tekstu: nositelji zaštite i spašavanja).

Nositelji zaštite i spašavanja planiraju i pripremaju:

- 1) mjere i postupke zaštite i spašavanja u slučaju postojanja izravne opasnosti od nastanka prirodnih i drugih nesreća;
- 2) mjere i postupke zaštite i spašavanja tijekom trajanja prirodnih i drugih nesreća;
- 3) mjere i postupke za ublažavanje i otklanjanje posljedica od prirodnih i drugih nesreća.

Članak 43.

Mjere i postupci zaštite i spašavanja u slučaju postojanja izravne opasnosti od nastanka prirodne i druge nesreće obuhvaća sljedeće: aktiviranje stožera civilne zaštite i drugih tijela nadležnih za upravljanje zaštitom i spašavanjem; prikupljanje podataka o prijetećim opasnostima i utvrđivanje razmjera tih opasnosti; organiziranje sustava veza potrebnih za upravljanje, motrenje i uzbuđivanje; aktiviranje pravnih osoba prema njihovoj djelatnosti u odnosu na vrste opasnosti; mobilizaciju i aktiviranje odgovarajućih službi zaštite i spašavanja i sredstava za zaštitu i spašavanje i provedbu drugih djelatnosti i mjera od značenja za sprječavanje nastanka i širenja opasnosti, te zaštitu od takvih opasnosti.

Članak 44.

Mjere i postupci zaštite i spašavanja tijekom trajanja prirodne i druge nesreće obuhvaća sljedeće: izravno sudjelovanje odgovarajućih službi zaštite i spašavanja, odnosno odgovarajućih postrojbi civilne zaštite, te povjerenika civilne zaštite u provedbi odgovarajućih mjera zaštite i spašavanja; angažiranje odgovarajućih pravnih osoba u zaštiti i spašavanju; sklanjanje ljudi i materijalnih dobara; neposredna provedba drugih mjera u zaštiti i spašavanju; poduzimanje drugih djelatnosti i mjera na sprječavanju širenja djelovanja nastalih posljedica od prirodne i druge nesreće, odnosno ratnih djelovanja i njihovih posljedica.

Članak 45.

Mjere i postupci za ublažavanje i otklanjanje posljedica nastalih od prirodne i druge nesreće obuhvaća sljedeće: angažiranje stručnih timova zdravstvene, veterinarske, komunalne i drugih službi iz članka 32. ovoga Zakona i odgovarajućih postrojbi civilne zaštite za provedbu asanacije; stvaranje uvjeta za normaliziranje života ljudi i rada na ugroženom području; prikupljanje podataka i utvrđivanje obujma posljedica nastalih djelovanjem prirodne i druge nesreće; organiziranje prikupljanja i raspodjele pomoći postradalom stanovništvu; provedba zdravstvenih, veterinarskih i higijensko-epidemioloških mjera zaštite i provedba drugih djelatnosti i mjera kojima se ublažavaju ili otklanjaju neposredne posljedice izazvane prirodnom ili drugom nesrećom.

Članak 46.

Mjere i postupci zaštite i spašavanja iz čl. 43. do 45. ovoga Zakona, utvrđuju se planovima zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća.

Planovi zaštite i spašavanja moraju biti međusobno usklađeni i to: planovi zaštite pravnih osoba s planom zaštite općine, planovi zaštite općina s planom zaštite kantona, a planovi zaštite kantona s Planom zaštite od prirodnih i drugih nesreća Federacije. Ovi planovi usklađuju se samo u pitanjima u kojima se određuju zadaci za određene nositelje civilne zaštite.

Planovi zaštite i spašavanja mogu biti jedinstveni, skupni prema srodnosti ili pojedinačni za pojedine vrste prirodnih i drugih nesreća.

Članak 47.

Sve pravne osobe koje su vlasnici poslovnih objekata i stambenih zgrada odgovorni su za provedbu propisanih mjera zaštite i spašavanja i moraju nabaviti i držati u funkcionalnom

stanju potrebna sredstva i opremu za zaštitu i spašavanje, te službi civilne zaštite općine i povjereniku civilne zaštite davati podatke o objektima i korisnicima i stanju sredstava i opreme namijenjene za potrebe civilne zaštite.

Ako vlasnik iz stavka 1. ovoga članka izda u zakup poslovni objekt ili stambenu zgradu dužan je u ugovoru o zakupu utvrditi način nabavke i namjenskog korištenja sredstava i opreme iz stavka 1. ovoga članka.

Vlada Federacije, na prijedlog Federalne uprave, donosi propis kojim se utvrđuje vrsta i količina sredstava za osobnu i kolektivnu zaštitu građana, odnosno zaposlenika pravne osobe ili drugog poslodavca, te rokove za njihovu nabavku.

Članak 48.

U zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od opasnosti i posljedica prirodnih i drugih nesreća, provode se sljedeće djelatnosti i mjere u zaštiti i spašavanju:

- 1) sklanjanje ljudi i materijalnih dobara;
- 2) evakuacija;
- 3) zbrinjavanje ugroženih i postradalih;
- 4) zamračivanje;
- 5) zaštita i spašavanje od radijacijskih, kemijskih i bioloških sredstava;
- 6) zaštita i spašavanje od rušenja;
- 7) zaštita i spašavanje na vodi i pod vodom;
- 8) zaštita i spašavanje od požara;
- 9) zaštita od neeksplozivnih ubojitih sredstava;
- 10) prva medicinska pomoć;
- 11) zaštita i spašavanje životinja i namirnica životinjskog podrijetla;
- 12) asanacija terena;
- 13) zaštita okoliša;
- 14) zaštita i spašavanje u rudnicima;
- 15) zaštita bilja i biljnih proizvoda.

Osim provedbe djelatnosti i mjera iz stavka 1. ovoga članka, ako za to postoji potreba, mogu se planirati, pripremati, organizirati i provoditi i druge djelatnosti i mjere u zaštiti i spašavanju.

Radi provedbe pojedinih mjera zaštite i spašavanja direktor Federalne uprave može donositi posebne naputke.

1) Sklanjanje ljudi i materijalnih dobara

Članak 49.

Sklanjanje ljudi i materijalnih dobara obuhvaća: planiranje i izgradnju skloništa, drugih zaštitnih objekata, kao i zaklona pogodnih za zaštitu i sklanjanje, njihovo održavanje i organiziranje korištenja za zaštitu ljudi i materijalnih dobara, od zračnih opasnosti, raketnih, topničkih, minobacačkih i drugih napada, od uporabe radijacijskih, kemijskih i bioloških sredstava i od opasnosti od velikih tehnoloških nesreća.

Pod materijalnim dobrima koja podliježu obvezi sklanjanja smatraju se materijalna i druga dobra koja služe za podmirenje životnih potreba građana, te druga materijalna i kulturna dobra i sredstva iznimne znanstvene, povijesne, kulturne i umjetničke vrijednosti, pogodna za prenošenje i sklanjanje.

Članak 50.

Pod skloništem, u smislu stavka 1. članka 49. ovoga Zakona podrazumijeva se dvonamjenski ili poseban objekt za zaštitu ljudi i materijalnih dobara, koji pruža zaštitu od zračnog natpritisaka, požara i kontaminacije.

Kao zaštitni objekti mogu se koristiti: podrumске i druge prostorije u stambenim i drugim zgradama prilagođene za sklanjanje ljudi i materijalnih dobara, napušteni tuneli, spilje i drugi prirodni i umjetni objekti i izrađeni zakloni.

Za sklanjanje ljudi na javnim mjestima koriste se javna skloništa koja kao investitor izgrađuje kanton. Javna skloništa izgrađuju se, u pravilu, u gradovima i drugim većim naseljima, na mjestima gdje se okuplja veći broj građana.

Zakloni se, u pravilu, pripremaju u ratnim uvjetima, a izgrađuju ih građani i pravne osobe za zaštitu od ruševina. Zakloni se izgrađuju vlastitim sredstvima.

Prilagodbu zaštitnih objekata iz stavka 2. ovoga članka obveza je općine.

Prostornim i urbanističkim planovima obvezno se uređuju i pitanja izgradnje novih i prilagodba postojećih skloništa i drugih

zaštitnih objekata za zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara.

Članak 51.

Glede otpornosti na djelovanje prirodnih i drugih nesreća, skloništa mogu biti skloništa osnovne i dopunske zaštite.

Članak 52.

Skloništa osnovne zaštite grade se u gradovima i drugim ugroženim većim naseljima, u objektima namijenjenim zdravstvenim ustanovama, obdaništima, osnovnim, srednjim i visoko školskim ustanovama, hotelima, ustanovama za zaštitu dobara kulturno-povijesnog naslijeđa, javnim telekomunikacijama, Federalnoj televiziji i radiju, objektima željezničkog i zračnog prometa i u značajnijim energetskim i industrijskim objektima u kojima će se obavljati djelatnost od posebnog značenja za obranu i zaštitu.

Skloništa iz stavka 1. ovoga članka dužni su graditi investitori vlastitim sredstvima, a održavaju ih vlasnici odnosno korisnici tih objekata, vlastitim sredstvima.

U drugim objektima, koji nisu obuhvaćeni u stavku 1. ovoga članka, u gradovima i drugim ugroženim naseljima umjesto skloništa obvezno se vrši ojačanje objekta, odnosno prve ploče, tako da prva ploča objekta može izdržati urušavanje objekta. U ove objekte spada i individualna stambena izgradnja građana.

Pod skloništem dopunske zaštite podrazumijevaju se objekti iz članka 50. stavak 2. ovoga Zakona.

Federalno ministarstvo prostornog uređenja i okoliša, u suradnji s Federalnom upravom, propisuje uvjete za izgradnju objekata iz stavka 3. ovoga članka.

Članak 53.

Investitori objekata iz stavka 1. članka 52. ovoga Zakona mogu biti oslobođeni obveze izgradnje skloništa u sljedećim slučajevima:

- 1) ako izgradnja skloništa nije moguća zbog prirodnih značajki tla na kojemu se gradi stambena zgrada ili poslovni objekt (podzemna voda, klizište i dr.);
- 2) ako u blizini stambene zgrade ili poslovnog objekta koji se gradi postoje prirodni ili izgrađeni objekti pogodni za sklanjanje ljudi i materijalnih dobara, a mogu se prilagoditi za sklanjanje;
- 3) ako kapacitet već izgrađenih skloništa na određenom lokalitetu osigurava potrebe sklanjanja ljudi i materijalnih dobara i za stambene zgrade ili poslovne objekte koji se planiraju graditi na tom lokalitetu;
- 4) ako je objekt građen sukladno uvjetima koji su predviđeni u propisu iz stavka 5. članka 52. ovoga Zakona.

Rješenje o oslobađanju investitora od obveze izgradnje skloništa donosi tijelo uprave nadležno za poslove prostornog uređenja. To se rješenje donosi prije izdavanja urbanističke suglasnosti.

Članak 54.

Investitor koji bude oslobođen obveze izgradnje skloništa ili koji nije izgradio sklonište sukladno rješenju o dozvoli gradnje obvezan je platiti naknadu za izgradnju skloništa u iznosu od 1% od ukupne vrijednosti građevnog dijela objekta i unutarnjih instalacija.

U vrijednost građevnog dijela objekta ne uračunava se oprema i namještaj, kao ni troškovi za uređenje građevnog zemljišta koje služi za redovitu uporabu objekta, privremeni objekti izvođača koji su služili prilikom izgradnje i svi drugi uređaji i oprema koji ne čine sastavni dio stambene odnosno poslovne zgrade.

Sredstva iz stavka 1. ovoga članka uplaćuju se na poseban račun kantonalne uprave civilne zaštite i služe isključivo za izgradnju i održavanje javnih skloništa.

Članak 55.

Obračun naknade za izgradnju skloništa vrši na predračunsku vrijednost stambenog odnosno poslovnog objekta, utvrđenu po cijenama koje vrijede u vrijeme izdavanja rješenja.

Rješenje o visini naknade za izgradnju skloništa donosi tijelo nadležno za poslove prostornog uređenja.

Tijelo uprave nadležno za poslove prostornog uređenja ne može izdati odobrenje za građenje prije nego se uplati naknada za

izgradnju skloništa, utvrđena rješenjem iz stavka 2. ovoga članka.

Članak 56.

Obveza plaćanja naknade za izgradnju skloništa postoji i u slučajevima kada se u postojećim stambenim i poslovnim objektima dograđuje i nadziduje, ovisno od obujma dogradnje i nadzidivanja.

Obveza plaćanja naknade za izgradnju skloništa iz članka 54. stavka 1. ovoga Zakona ne odnosi se na obnovu i popravku ratom ili prirodnim ili drugim nesrećama uništenih i oštećenih stambenih i poslovnih objekata, ukoliko su ti objekti u vrijeme izgradnje izgrađeni uz dozvolu nadležnog tijela.

Članak 57.

Obveza izgradnje skloništa, odnosno plaćanja naknade za izgradnju skloništa postoji i u slučajevima izgradnje vojnih objekata u kojima su smješteni stacionari, telekomunikacijski uređaji i sjedišta operativnih zapovjedništava.

Za ostale objekte koji služe isključivo potrebama obrane ne postoji obveza izgradnje skloništa, niti obveza plaćanja naknade za izgradnju skloništa.

Članak 58.

Obveza izgradnje skloništa, kao i obveza uplate naknade za izgradnju skloništa ne postoji kada je u pitanju izgradnja privremenih objekata, gospodarskih objekata (štala, silosa, peradarnika i drugih objekata namijenjenih za smještaj sitne i krupne stoke i poljoprivrednih proizvoda) i individualnih stambenih objekata na selu i garaža.

Članak 59.

Skloništa se, u pravilu, grade kao dvonamjenski objekti, koji se pored zaštite ljudi i materijalnih dobara, mogu koristiti za druge potrebe u miru.

Vlasnici i korisnici skloništa moraju skloništa stalno održavati u ispravnom i funkcionalnom stanju, tako da uvijek odgovaraju namjeni sklanjanja ljudi i materijalnih dobara.

U slučaju opasnosti, na zahtjev nadležnog stožera civilne zaštite, skloništa se moraju odmah staviti na raspolaganje za sklanjanje ljudi i materijalnih dobara, kojima su ta skloništa i namijenjena.

Članak 60.

Kantoni mogu javna skloništa u miru davati na korištenje građanima, tijelima uprave i drugim tijelima vlasti i pravnim osobama, sukladno propisima o zakupu poslovnih prostorija i pod sljedećim uvjetima:

- 1) da se ne obavljaju adaptacije koje bi utjecale ili bi mogle utjecati na promjenu njihove osnovne namjene i smanjenje zaštitne moći, te za namjene drugih prostorija u zgradi;
- 2) da se ne koriste u svrhe kojima bi se pogoršali higijensko-tehnički uvjeti skloništa;
- 3) da se u skloništu ne čuvaju radioaktivne, zapaljive ili druge opasne tvari štetne po život i zdravlje ljudi ili zagađenje okoliša;
- 4) da se korištenjem skloništa ne narušava kućni red;
- 5) da se u slučaju izravne ratne opasnosti ili rata moraju odmah, a najkasnije u roku od 24 sata, isprazniti i osposobiti za sklanjanje ljudi i materijalnih dobara.

Ako korisnik skloništa kasni u plaćanju ugovorene zakupnine dulje od 30 dana, dužan je na zahtjev nadležne uprave civilne zaštite kantona kojoj sklonište pripada odmah, a najkasnije u roku od tri dana od podnesenog zahtjeva, isprazniti sklonište i predati toj upravi.

Ugovor o zakupu skloništa zaključen oprečno uvjetima iz stavka 1. ovoga članka je ništavan.

Članak 61.

Vlada Federacije, na prijedlog Federalne uprave i Federalnog ministarstva prostornog uređenja i okoliša, propisat će mjerila i kriterije o načinu izgradnje skloništa i tehničke normative za nadzor ispravnosti skloništa.

Članak 62.

Kantoni i općine donose svoje dugoročne programe i godišnje planove izgradnje i održavanja javnih skloništa,

odnosno prilagodbe drugih zaštitnih objekata za sklanjanje na svojem području.

Sredstva ostvarena od naknada za skloništa izdana u zakup, sukladno članku 60. ovoga Zakona, kanton može koristiti isključivo za financiranje izgradnje novih i održavanje izgrađenih skloništa.

Kantoni su dužni financijski pomagati općine u ostvarivanju programa i planova općina za prilagodbu i održavanje drugih zaštitnih objekata koji su u nadležnosti općina.

2) Evakuacija

Članak 63.

Evakuacija je mjera zaštite i spašavanja koja znači plansko, organizirano i privremeno premještanje stanovništva i materijalnih dobara iz područja za koja se procjenjuje da mogu biti zahvaćena prirodnim i drugim nesrećama, odnosno iz područja zahvaćenih prirodnim i drugim nesrećama na neugrožena ili manje ugrožena područja iste, susjedne ili druge općine, pod uvjetom da drugim mjerama zaštite i spašavanja nije moguće zaštititi ljude i materijalna dobra.

Evakuacija, u smislu stavka 1. ovoga članka, provodi se s ciljem da se izbjegne ili umanji masovno stradanje stanovništva i uništenje materijalnih dobara ili da se Vojsci Federacije u ratu osiguraju uvjeti za učinkovito izvođenje borbenih djelovanja.

Članak 64.

Ovisno od stupnja ugroženosti određenog područja, evakuacija po obujmu može biti potpuna ili djelomična, a po vremenu izvođenja pravodobna ili naknadna.

Potpuna evakuacija obuhvaća evakuaciju cjelokupnog stanovništva s područja koje može biti zahvaćeno ili je zahvaćeno prirodnim i drugim nesrećama ili u slučaju opasnosti od rušenja ili prelijevanja visokih brana na akumulacijama.

Djelomična evakuacija obuhvaća evakuaciju samo određenih kategorija stanovništva, kao što su:

- 1) teško ranjeni i bolesni;
- 2) invalidi preko 60% invalidnosti;
- 3) stari i iznemogli građani;
- 4) trudnice;
- 5) majke s djecom do sedam, odnosno dvoje i više djece do deset godina života;
- 6) djeca i učenici osnovnih škola;
- 7) druge osobe za koje se ocijeni da nemaju uvjeta za život i učinkovitu zaštitu na ugroženom području.

Odluku o kategorijama stanovništva koje se evakuira donosi stožer iz stavka 1. članka 65. ovoga Zakona, koji zapovijeda evakuaciju.

Pravodobna evakuacija podrazumijeva potpunu ili djelomičnu evakuaciju koja se izvodi prije početka ili nastanka prirodne i druge nesreće.

Naknadna evakuacija podrazumijeva potpunu ili djelomičnu evakuaciju koja se izvodi po nastanku prirodne ili druge nesreće ili njezinom prestanku.

Članak 65.

Evakuaciju stanovništva i materijalnih dobara zapovijeda stožer civilne zaštite općine - ako se radi o evakuaciji s jednog na drugo područje općine, stožer civilne zaštite kantona - ako se radi o evakuaciji s jedne ili više općina na drugu ili više općina na području kantona, odnosno Federalni stožer - ako se radi o evakuaciji s područja jednog ili više kantona na područje drugog ili više kantona na teritoriju Federacije.

U ratu, kada su u pitanju interesi vođenja borbenih djelovanja, evakuaciju može naložiti i nadležno zapovjedništvo Vojske Federacije, o čemu odmah obavještava nadležni stožer civilne zaštite.

Članak 66.

Evakuaciju provodi stožer civilne zaštite općine koja planira evakuaciju i stožer civilne zaštite općine koja obavlja prihvat evakuiranog stanovništva. Plan evakuacije i plan prihvata evakuiranog stanovništva i materijalnih dobara obvezno se međusobno usklađuju.

Pored stožera civilne zaštite, u evakuiranju sudjeluju i službe za upravu općine nadležne za prostorno planiranje i urbanizam,

promet, zdravstvo i socijalnu zaštitu, opskrbu, stambeno-komunalne poslove, obrazovanje i druge službe.

Pri provođenju evakuacije ostvaruje se suradnja s policijom, humanitarnim organizacijama i gospodarskim društvima koja mogu pomoći u učinkovitom izvršavanju evakuacije i nadležnim zapovjedništvom Vojske Federacije.

Evakuaciju materijalnih dobara planiraju i provode nositelji zaštite i spašavanja koji raspolažu tim dobrima.

3) Zbrinjavanje ugroženih i stradalih

Članak 67.

Radi zbrinjavanja ugroženog i stradalog stanovništva od prirodnih i drugih nesreća, te prognanika i izbjeglica u slučaju ratnog stanja ili izravne ratne opasnosti poduzimaju se žurne aktivnosti i mjere za smještaj, ishranu i osiguranje drugih prijeko potrebitih uvjeta za život ugroženih, stradalih, prognanih i izbjeglih ljudi.

Članak 68.

Stožeri i povjerenici civilne zaštite neposredno upravljaju postupcima zbrinjavanja, privremeno dok se ne stvore uvjeti u kojima će dalju brigu o zbrinjavanju moći preuzeti nadležne službe za upravu općine ili dok se odlukom vlade kantona za to ne formiraju posebne službe.

Pripremu i provedbu zbrinjavanja ugroženih i stradalih obavljaju stožeri civilne zaštite koji planiraju, sukladno vlastitim procjenama ugroženosti, prihvata i smještaj evakuiranog stanovništva i stožeri civilne zaštite koji planiraju evakuaciju ili premještanje stanovništva s ugroženog područja, sukladno stavku 1. članka 66. ovoga Zakona.

U ostvarivanju zadataka zbrinjavanja ugroženih i stradalih građana pomoć i suradnju pružaju humanitarne organizacije i građani.

Članak 69.

Troškovi zbrinjavanja ugroženih, stradalih, prognanih i izbjeglih osoba podmiruju se iz proračuna općina i kantona na čijem području je organizirano zbrinjavanje i iz proračuna Federacije, iz sredstava solidarne i humanitarne pomoći i inozemnih darovnica.

Članak 70.

Vlasnici i korisnici objekata i prostorija u javnoj uporabi (domovi, škole, hoteli i dr.), koji su pogodni za smještaj, dužni su primiti na privremeni smještaj građane i materijalna dobra s ugroženih područja, ako to naloži nadležni stožer civilne zaštite koji upravlja akcijama zaštite i spašavanja na određenom području.

4) Zamračivanje

Članak 71.

U ratu, a prema potrebi i u slučaju izravne ratne opasnosti, kada prijete opasnosti od zračnih i drugih djelovanja tijekom noći, provodi se zamračivanje naseljenih mjesta, gospodarskih i drugih objekata, te prometnih vozila, sukladno procjeni opasnosti od zračnih i drugih napada.

Zamračivanje može biti potpuno ili djelomično.

Pravne osobe i građani, vlasnici ili korisnici objekata tijekom trajanja zamračivanja obvezni su provoditi naložene mjere i postupke zamračivanja.

Pravne osobe koje su odgovorne za javnu rasvjetu organiziraju i provode zamračivanje javnih mjesta, ulica i objekata.

Nalog o provedbi mjera zamračivanja na području općine donosi općinski stožer civilne zaštite, a kojim se propisuje i način provedbe zamračivanja.

5) Radijacijska, kemijska i biološka zaštita

Članak 72.

Radijacijska, kemijska i biološka zaštita (u daljnjem tekstu: RKB zaštita) obuhvaća mjere i postupke koji se organiziraju i provode radi sprječavanja, ublažavanja i otklanjanja posljedica od RKB djelovanja na stanovništvo, životinjski i biljni svijet i

materijalna dobra u ratu, te ublažavanje i otklanjanje posljedica tehnoloških havarija i drugih akcidenata od RKB agensa u miru.

Članak 73.

RKB zaštita obuhvaća: RKB nadzor, RKB zaštitu (osobnu i kolektivnu) i RKB dekontaminaciju.

RKB se nadzor ostvaruje: RKB izviđanjem, dozimetrijskim nadzorom i laboratorijskim poslovima.

Članak 74.

Osobna zaštita obuhvaća mjere i postupke koje je dužan provoditi svaki građanin radi osobne samozaštite, koja se ostvaruje uporabom sredstava iz članka 75. stavak 2. ovoga Zakona.

Kolektivna zaštita stanovništva predstavlja temelj zaštite u urbanoj sredini i pravnim osobama, kojom se osigurava kolektivna zaštita ljudi i materijalnih dobara od posljedica RKB djelovanja.

RKB dekontaminacija je mjera kojom se otklanjaju i neutraliziraju posljedice i normalizira život nakon uporabe RKB sredstava.

Članak 75.

Radi osiguranja uvjeta za zaštitu od posljedica uporabe RKB sredstava koriste se odgovarajuća sredstva za osobnu RKB zaštitu.

U obvezna sredstva za osobnu RKB zaštitu spadaju zaštitna maska, zaštitni ogrtač i prvi zavoj.

Članak 76.

Kolektivnom RKB zaštitom potrebno je osigurati zaštitu od RKB kontaminacije i zaštitu od radio-aktivnog zračenja.

Radi osiguranja uvjeta za zaštitu ljudi i materijalnih dobara od RKB kontaminacije i radio-aktivnog zračenja, sredstva za kolektivnu zaštitu osiguravaju se u skloništima, a osiguravaju ih:

- 1) kantoni - za javna skloništa;
- 2) pravne osobe - za svoje zaposlenike;
- 3) vlasnici i drugi korisnici poslovnih prostora - za svoje zaposlenike;
- 4) vlasnici stambenih objekata - za svoje potrebe.

6) Zaštita i spašavanje od rušenja

Članak 77.

Radi zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara iz ruševina koje mogu nastati uslijed potresa, odrona, klizanja tla, bujičnih voda ili drugih prirodnih i drugih nesreća, kao i s visokih i nepristupačnih objekata organiziraju se i provode odgovarajuće djelatnosti i mjere zaštite i spašavanja od rušenja koje obuhvaćaju: mjere, radnje i postupke na izviđanju ruševina i pronalaženju osoba zatrpanih u ruševinama; osiguranje oštećenih i pomjerenih dijelova konstrukcija zgrada i objekata radi sprječavanja urušavanja, odnosno naknadnog rušenja; spašavanje zatrpanih odnosno njihovo izvlačenje izvan zona rušenja i poduzimanje mjera zdravstvenog i drugih oblika zbrinjavanja, te izvlačenje materijalnih dobara; spašavanje stanovništva i materijalnih dobara s visokih zgrada i objekata i druge mjere zaštite kojima se doprinosi zaštiti i spašavanju iz ruševina.

Zaštita i spašavanje od rušenja obvezno se planira i provodi kao preventivna mjera u postupku donošenja i ostvarivanja prostornih i urbanističkih planova i na način što se predviđaju građevinsko-tehničke i druge potrebne mjere u izgradnji objekata, kojima se može utjecati na sprječavanje odnosno smanjenje štetnih utjecaja prirodnih i drugih nesreća na mogućnost rušenja.

Projekti za izgradnju skloništa, objekata i naprava namijenjenih javnom prometu i skladištenju, proizvodnji i uporabi opasnih tvari, nafte i naftnih preradevina i zapaljivih plinova moraju sadržavati mjere i postupke za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća.

Članak 78.

Zaštitu i spašavanje iz ruševina provode: građani u okviru samozaštite; građevinska, komunalna, rudarska, prijevozna i druga gospodarska društva, vatrogasne postrojbe, kao i druge pravne osobe koje raspolažu odgovarajućim materijalno-tehničkim sredstvima, opremom, znanjem i radnom snagom;

postrojbe civilne zaštite, kao i postrojbe radne obveze i gorske službe spašavanja; nadležna kantonalna i općinska tijela, te drugi sudionici zaštite i spašavanja koji se angažiraju sukladno planu zaštite i spašavanja.

7) Zaštita i spašavanje na vodi i pod vodom

Članak 79.

Zaštita i spašavanje na vodi i pod vodom mjera je koja sadrži provedbu zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara u područjima oko rijeka, jezera i na moru, koja mogu biti ugrožena poplavama koje mogu nastati oštećenjima ili rušenjem visokih brana, nasipa ili drugih vodozaštitnih objekata, te od opasnosti od bujičnih i podzemnih voda.

Članak 80.

Zaštita i spašavanje na vodi i pod vodom obuhvaća: izgradnju, održavanje i saniranje oštećenih objekata za zaštitu od poplava; motrenje i izvidanje stanja vodotoka, objekata i terena; planiranje i provedbu evakuacije stanovništva i materijalnih dobara iz ugroženih područja; planiranje i osiguranje prijevoza i prijelaza preko rijeka, jezera i na moru; crpljenje vode iz poplavljenih objekata i izvlačenje utopljenika i materijalnih dobara iz rijeka, jezera i mora; opskrba poplavom ugroženog stanovništva potrebitim namirnicama i drugim sredstvima radi preživljavanja i sudjelovanje na saniranju posljedica izazvanih poplavama.

Vlasnici kupališta, plaža i sličnih objekata u pružanju usluga dužni su, o svom trošku, osigurati i odgovarajuće spasilačke službe za spašavanje kupaća-utopljenika.

Članak 81.

Tijela uprave kantona nadležna za vodoprivredu i gospodarska društva iz područja vodoprivrede odgovorni su za otkrivanje i utvrđivanje opasnosti i organiziranja provedbe zaštite i spašavanja od poplava izazvanih oštećenjem ili rušenjem visokih brana, nasipa ili drugih vodozaštitnih objekata, te opasnosti od bujičnih i podzemnih voda koje uzroče poplave.

U planovima obrane od poplava, koji se donose po posebnom zakonu, utvrđuju se mjere i postupci predviđeni u čl. 79. do 81. ovoga Zakona.

Članak 82.

Zaštitu i spašavanje na vodi i pod vodom provode: građani u okviru samozaštite; pravne osobe čija je to osnovna djelatnost ili je ta djelatnost vezana uz more, rijeke i jezera, kao i sportske i druge udruge koje se bave sportom na vodi ili pod vodom i službe zaštite i spašavanja koje su opremljene i osposobljene za ovu vrstu zaštite i spašavanja, postrojbe civilne zaštite za zaštitu i spašavanje na vodi i pod vodom, te tijela uprave i službe za upravu općina nadležne za vodoprivredu.

8) Zaštita i spašavanje od požara

Članak 83.

Zaštita i spašavanje od požara obuhvaća: pripremu i provedbu preventivnih mjera u svim sredinama, objektima, mjestima i prostorima gdje postoji mogućnost nastanka požara; organiziranje i pripremanje snaga za gašenje požara; organiziranje motrenja i uzbunjivanja o pojavama požara; gašenje i lokaliziranje požara i spašavanje ljudi i materijalnih dobara iz objekata i područja ugroženih požarom.

Zaštita i spašavanje od požara iz stavka 1. ovoga članka, organizira se i provodi kao osobna i uzajamna zaštita.

Tijela uprave i druge institucije koje se bave zaštitom od požara kao svojom glavnom djelatnošću, a posebno profesionalne i dragovoljne vatrogasne postrojbe te drugi oblici vatrogasnog organiziranja, dužni su djelovati sukladno ovome Zakonu i zapovijedima nadležnih stožera civilne zaštite.

Članak 84.

Godišnje planove djelovanja na pripremi i provedbi mjera zaštite od šumskih i drugih požara na otvorenom prostoru, koji mogu poprimiti razmjere prirodnih i drugih nesreća, donose nadležna tijela određena posebnim zakonom.

Pitanja koja se odnose na upravne, organizacijske, tehničke, obrazovne, propagandne i druge mjere i postupke, a koji se poduzimaju s ciljem sprječavanja izbijanja i širenja požara,

njihovog otkrivanja i gašenja i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od opasnosti od požara, te osnivanje i djelovanje vatrogasnih društava propisuju se posebnim zakonom.

Članak 85.

Zaštita i spašavanje od požara organizira se i provodi u okviru stambenih i poslovnih objekata.

Profesionalne i dragovoljne vatrogasne postrojbe te drugi oblici vatrogasnog organiziranja, dužni su planirati, pripremati i provoditi zaštitu od požara, te djelovati sukladno propisima o zaštiti od požara i vatrogastvu.

9) Zaštita od neeksplozivnih ubojitih sredstava

Članak 86.

Zaštita od neeksplozivnih ubojitih sredstava (u daljnjem tekstu: NUS-a) je mjera koja se sastoji u pronalaženju, otkrivanju, označavanju, iskopavanju, prenošenju, utovaru, prevoženju, istovaru, privremenom skladištenju, deaktiviranju i uništavanju NUS-a na svim područjima na kojima se nalaze ta sredstva.

Iznimno od odredaba stavka 1. ovoga članka, izvidanje i označavanje mina u minskim poljima se posebno organizira i obavlja u nadležnosti ureda Centra za uklanjanje mina u Bosni i Hercegovini, sukladno Zakonu o razminiranju u Bosni i Hercegovini.

Mjere zaštite od NUS-a iz stavka 1. ovoga članka se ne odnose na sljedeća sredstva:

- 1) neeksplozivne diverzantsko-terorističke naprave koje su predmetom kaznenog djela ili prekršaja i spadaju u isključivu nadležnost tijela unutarnjih poslova;
- 2) potrebe Vojske Federacije u postupku uklanjanja i uništavanja uporabljanih, a neeksplozivnih ubojitih sredstava za vrijeme i nakon obuke i vježbi njezinih pripadnika, te NUS kojem je istekao rok uporabe ili je nepouzdan pa ga treba uništiti;
- 3) otpadne tvari u proizvodnji naoružanja i vojne opreme gospodarskih društava koja se bave tim poslom.

Članak 87.

Građani i druge osobe su dužni o otkrivenim NUS odmah obavijestiti najbliži centar za motrenje i uzbunjivanje ili najbližu policijsku upravu ili službu civilne zaštite općine, a nekim vidljivim znakom označiti mjesto gdje se nalazi NUS i, po mogućnosti, to mjesto osigurati dok ne dođu ovlaštene osobe.

Članak 88.

Poslove iz stavka 1. članka 86. ovoga Zakona, organizira Federalna uprava i uprave civilne zaštite kantona, preko posebno organiziranih timova za uništavanje NUS-a, te i fizičke i pravne osobe koje dobiju ovlasti za obavljanje tih poslova, specijalizirane postrojbe civilne zaštite i Vojska Federacije, sukladno propisima kojima su ta pitanja uređena.

Članak 89.

Timovi i postrojbe iz stavka 1. članka 88. ovoga Zakona poslove NUS-a obavljaju na način i pod uvjetima koji su utvrđeni međunarodnim standardima za humanitarne operacije razminiranja, objavljenih pod pokroviteljstvom Ujedinjenih naroda, Standardima kvalitete u operacijama uklanjanja mina donesenim od Komisije za razminiranje Bosne i Hercegovine, i Standardne operativne procedure uklanjanja i uništavanja NUS-a koje donosi Federalna uprava.

Osobe koje obavljaju poslove iz stavka 1. članka 86. ovoga Zakona trebaju ispunjavati uvjete utvrđene Pravilnikom o stručnoj spremi, načinu stručnog osposobljavanja i drugim uvjetima za osobe koje mogu uništavati neeksplozivna ubojita sredstva, načinu osiguranja, prijevoza, uskladištenja i uništavanja tih sredstava, kojeg donosi ravnatelj Federalne uprave uz suglasnost Komisije za razminiranje Bosne i Hercegovine.

10) Prva medicinska pomoć

Članak 90.

Prva medicinska pomoć je mjera zaštite i spašavanja koja obuhvaća: preventivnu zaštitu koju čine protuepidemijske i higijenske mjere zaštite stanovništva; operativna zaštita koja se

sastoji od pružanja prve pomoći standardnim i priručnim sredstvima na licu mjesta, medicinske trijaže ranjenih, ozlijeđenih i oboljelih ljudi, sanitetske evakuacije i transport do najbliže zdravstvene ustanove radi pružanja opće medicinske pomoći ili do odgovarajuće specijalističke zdravstvene ustanove radi potpunog zdravstvenog zbrinjavanja.

Članak 91.

Radi uspješnog provođenja prve medicinske pomoći zdravstvene ustanove u općini dužne su za potrebe stanovništva na području općine osigurati odgovarajuće pričuve krvi i krvne plazme, te ostalih neophodnih lijekova i sanitetskog materijala.

Pričuve krvi i krvne plazme prikupljaju se od dragovoljnih davatelja krvi, izvođenjem akcija dragovoljnog darivanja krvi koje organiziraju i provode zdravstvene ustanove, organizacije Crvenog križa i druge humanitarne organizacije u suradnji sa stožerima civilne zaštite.

Prvu medicinsku pomoć organiziraju i neposredno provode nadležne zdravstvene ustanove u suradnji sa stožerima civilne zaštite.

Federalno ministarstvo zdravstva donosi propise o načinu prikupljanja, čuvanja i korištenja pričuva krvi i krvne plazme, te obveznih pričuva neophodnih lijekova i sanitetskog materijala.

11) Zaštita i spašavanje životinja i namirnica životinjskog podrijetla

Članak 92.

Zaštita i spašavanje životinja i namirnica životinjskog podrijetla mjera je koja se sastoji u: sklanjanju i premještanju; sprječavanju i lokaliziranju pojava parazitnih, zaraznih i uzgojnih bolesti; nadzoru životinja, sirovina, proizvoda i otpadaka životinjskog porijekla; nadzoru ispravnosti stočne hrane i vode; ukazivanju prve veterinarske pomoći oboljeloj i ranjenoj stoci; uklanjanju leševa životinja i drugog otpada animalnog podrijetla i poduzimanjem drugih odgovarajućih mjera.

Članak 93.

Zaštitu, spašavanje i zbrinjavanje ugroženih, postradalih, oboljelih i zatrovanih životinja, kao i zaštitu i spašavanje namirnica životinjskog podrijetla od opasnosti i posljedica prirodnih i drugih nesreća organiziraju, usklađuju, a po potrebi neposredno i provode nadležna federalna i kantonalna tijela uprave i općinske službe za upravu, nadležni za poljoprivredu i stočarstvo odnosno za veterinarsku zaštitu, u suradnji s nadležnim stožerima civilne zaštite.

U provedbi zaštite i spašavanja iz stavka 1. ovoga članka obvezno sudjeluju gospodarska društva (poljoprivredna, proizvodna, prometna, trgovačka), službe zaštite i spašavanja koje su za to osposobljene, postrojbe civilne zaštite, veterinarske službe Vojske Federacije, te druge pravne osobe i građani vlasnici životinja i namirnica životinjskog podrijetla.

12) Asanacija terena

Članak 94.

Asanacija terena je mjera koja se sastoji od poduzimanja sanitarno-higijenskih i sanitarno-tehničkih mjera na terenu, u naselju i stambenim i drugim objektima, s ciljem sprječavanja širenja zaraze, epidemije i drugih štetnih posljedica po ljude i materijalna dobra, a obuhvaća organiziranje i provođenje sljedećih radnji: uklanjanje, identificiranje i pokop poginulih ljudi, uklanjanje leševa uginulih životinja, dezinfekciju, dezinfekciju i deratizaciju objekata i terena i uklanjanje otpadnih i štetnih tvari koje ugrožavaju zdravlje i život ljudi i okoliša.

Članak 95.

Asanaciju terena organiziraju i provode općine i kantoni na svojem području i poduzimaju druge potrebne aktivnosti i mjere za ublažavanje i otklanjanje nastalih posljedica.

U otklanjanju posljedica i provođenju aktivnosti i mjera asanacije iz stavka 1. ovoga članka dužni su sudjelovati pravne osobe, zdravstvene i veterinarske ustanove, vatrogasne postrojbe, postrojbe civilne zaštite, te tijela uprave i općinske službe za upravu koji su nadležni za poslove iz članka 94. ovoga Zakona.

13) Zaštita okoliša

Članak 96.

Zaštita okoliša je mjera koja se sastoji u sprječavanju nastanka štetnih posljedica od uništavanja i onečišćavanja okoliša i u otklanjanju posljedica nastalih uslijed:

- 1) tehničko-tehnoških havarija u industriji, posebice kemijskoj, farmaceutskoj i petrokemijskoj, u prometu, kao i drugih nesreća i katastrofa čije posljedice mogu ugroziti okoliš, a osobito prirodne resurse;
- 2) ispuštanja otrovnih i štetnih kemijskih i drugih tvari u okoliš iz industrijskih i termoelektričnih postrojenja, motornih vozila i individualnih ložišta u kućanstvima, u količinama koje uzroče emisione koncentracije u vodi, zraku i tlu iznad maksimalno dopuštenih vrijednosti;
- 3) odlaganja komunalnog, industrijsko-tehnoškog i drugog čvrstog i tečnog otpada;
- 4) djelovanja vremenskih nepogoda na okolicu (snježne padavine, poplave, suše, klizišta) te drugih prirodnih nepogoda.

Članak 97.

Pravne osobe iz područja proizvodnje i prometa kemijskih, otrovnih, eksplozivnih, bioloških, radioaktivnih i drugih opasnih tvari, te pravne osobe koje prevoze ili se koriste tim sredstvima obvezni su planirati, organizirati, pripremati i provoditi djelatnosti i mjere na sprječavanju nastajanja štetnih posljedica po okoliš, poduzimanjem brzih djelatnosti i mjera u zaštiti i spašavanju u slučaju nesreća i otklanjanja posljedica nastalih od tehnoloških i ekoloških nesreća u zaštiti okoliša od nekontroliranog širenja opasnih tvari.

Članak 98.

Pravne osobe iz članka 97. ovoga Zakona obvezne su organizirati i osposobiti stručne ekipe i osigurati potrebnu opremu i sredstva za brze intervencije u zaštiti i spašavanju od opasnosti i posljedica od tehnološke ili ekološke nesreće u okviru svojih objekata te na području općine, ako se posljedice takve nesreće prošire na njezinom području.

Pravne osobe koje se bave proizvodnjom, preradom, prometom i uporabom opasnih tvari dužne su predvidjeti i u slučaju izravne ratne opasnosti osigurati pravodobno sklanjanje i izmještanje tih tvari u sigurne objekte i za to pogodne lokacije, odnosno na područja kojima ne prijete takva opasnost.

Članak 99.

Vlada Federacije, na prijedlog Federalnog ministarstva zdravstva, donosi poseban plan zaštite i spašavanja od ionizirajućeg zračenja na teritoriju Federacije, sukladno posebnom zakonu.

14) Zaštita i spašavanje u rudnicima

Članak 100.

Zaštita i spašavanje u rudnicima mjera je koja se sastoji od zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara u slučaju rudarskih nesreća uzročenih eksplozijom plinova ili ugljene prašine, jamskih požara i poplava, trovanjem otrovnim plinovima, klizanjem ili obrušavanjem tla na površinskim i jamskim kopovima i drugih sličnih nesreća, koje mogu ugroziti ljude i tehnička i druga sredstva u rudnicima.

Članak 101.

Zaštita i spašavanje u rudnicima obuhvaća: gradnju, održavanje i korištenje rudnika sukladno posebnim propisima, standardima i normativima iz područja rudarstva i nadzor nad njihovom provedbom; uređenje jama, površinskih kopova, muljišta i drugih rudarskih objekata od značenja za zaštitu od poplava, požara, eksplozija i trovanja i dosljednu provedbu svih propisa o rudarstvu; spašavanje zatrpanih, ozlijeđenih i zatrovanih zaposlenika; pružanje prve medicinske pomoći zatrovanim; pokop poginulih; raščišćavanje ruševina i sanaciju jama, površinskih kopova i drugih objekata u kojima je nastala nesreća; gašenje požara u jamama i na površinskim kopovima; sprječavanje istjecanja toksičnih i drugih opasnih tvari iz muljanih akumulacija i drugih rudarskih objekata i instalacija i druge mjere kojima se može doprinijeti saniranju posljedica izazvanih tim nesrećama.

Članak 102.

Zaštitu i spašavanje u rudnicima provode: pravne osobe i inspeksijske službe iz područja rudarstva, građevinarstva, vodoprivrede i druge pravne osobe koje obavljaju planiranje, izgradnju i održavanje rudnika, postrojenja i objekata u rudarstvu; službe zaštite i spašavanja u rudnicima, te službe iz područja zdravstva, vatrogastva, građevinarstva i komunalne i druge službe zaštite i spašavanja; pravne osobe opremljene i osposobljene za ovu vrstu zaštite i spašavanja i specijalizirane postrojbe civilne zaštite (za zaštitu od požara, na vodi i pod vodom, za spašavanje s visina, prve medicinske pomoći, spašavanje iz ruševina i asanaciju terena) i tijela uprave nadležna za rudarstvo.

15) Zaštita bilja i biljnih proizvoda

Članak 103.

Zaštita i spašavanje bilja i biljnih proizvoda mjera je kojom se provodi zaštita i spašavanje bilja i biljnih proizvoda od radijacijske, kemijske i biološke kontaminacije i svih drugih oblika zagađivanja, te zaraznih bolesti i štetočina.

Pod biljem i biljnim proizvodima u smislu stavka 1. ovoga članka podrazumijeva se: povrće, voće, žitarice, ljekovito, ukrasno, krmno, stočno i druge vrste bilja i zasada, šume i šumske kulture, biljne sirovine, sjeme i gotovi proizvodi od bilja koji se koriste za ishranu i liječenje.

Članak 104.

Zaštita i spašavanje bilja i biljnih proizvoda obuhvaća: izbor optimalnih sorti bilja i pravilan uzgoj; korištenje zaštitnih sredstava sukladno standardima i normativima iz područja poljoprivrede, industrijske proizvodnje hrane, lijekova i stočarstva; pravilno sušenje, silažu i skladištenje, čuvanje i prijevoz sjemenskog bilja i gotovih proizvoda; zaštitu od požara, te druge mjere kojima se osigurava zaštita bilja i biljnih proizvoda od svih vrsta biljnih bolesti i štetočina i trovanja sirovina i gotovih proizvoda; prekrivanja bilja, sjemena, rasada, sirovina i gotovih proizvoda plastičnim folijama i drugim sličnim materijalima radi zaštite od kontaminacije; sklanjanje bilja i biljnih proizvoda u za to namijenjena skloništa ili utrapljivanje; dekontaminacija, dezinfekcija, dezinfekcija i deratizacija skladišta; sušenje, konzerviranje i prerada voća i povrća; ubiranje jestivog i ljekovitog bilja, krmnog, stočnog i drugih vrsta bilja i zasada u slučaju opasnosti od prirodnih i drugih nesreća.

Članak 105.

Zaštitu bilja i biljnih proizvoda organiziraju i provode tijela uprave i općinske službe za upravu nadležne za poslove iz čl. 103. i 104. ovoga Zakona, te gospodarska društva iz područja poljoprivrede, šumarstva i opskrbe; poljoprivredna gazdinstva i individualni poljoprivredni proizvođači; druge stručne poljoprivredne institucije; uzgajivači bilja i proizvođači hrane; poljoprivredne službe zaštite i spašavanja i postrojbe civilne zaštite (za zaštitu i spašavanje bilja i biljnih proizvoda, RKB zaštitu, asanaciju terena).

4. Stožeri civilne zaštite

Članak 106.

Za upravljanje akcijama zaštite i spašavanja na teritoriju Federacije, odnosno području kantona i općine, te za obavljanje drugih poslova u zaštiti i spašavanju, sukladno zakonu i drugim propisima, osnivaju se stožeri civilne zaštite kao operativno-stručna tijela. Te stožere osnivaju Federacija, kantoni i općine.

Stožeri civilne zaštite funkcioniraju u miru samo onda kada nadležno tijelo proglasi da je nastalo stanje prirodne i druge nesreće na određenom području, odnosno kada treba preventivno djelovati prije nastanka prirodne i druge nesreće, te vrijeme vježbi civilne zaštite, a u ratu funkcioniraju stalno.

Članak 107.

Stožer civilne zaštite može se osnovati i u pravnim osobama iz članka 32. ovoga Zakona, sukladno njihovim procjenama ugroženosti, te u mjesnim zajednicama.

Ako se ne osnuje stožer civilne zaštite po odredbama stavka 1. ovoga članka, pravne osobe su dužne svojim općim aktom odrediti tijelo koje će upravljati akcijama zaštite i spašavanja u pravnoj osobi.

Ako je u istom objektu ili u više objekata na istom području smješteno više pravnih osoba, može se osnovati zajednički stožer civilne zaštite, o čemu sporazumno odlučuju nadležna tijela tih pravnih osoba.

Članak 108.

U upravljanju akcijama zaštite i spašavanja stožeri civilne zaštite iz čl. 106. i 107. ovoga Zakona obavljaju sljedeće poslove:

- 1) odlučuju o uporabi snaga i sredstava civilne zaštite na zaštitu i spašavanju ugroženih i postradalih ljudi i materijalnih dobara i te snage raspoređuju na ona područja koja su ugrožena;
- 2) nalažu provedbu odgovarajućih mjera zaštite i spašavanja i određuju snage i sredstva koje će provoditi te mjere;
- 3) usmjeravaju, koordiniraju i upravljaju akcijama zaštite i spašavanja svih sudionika angažiranih na zaštitu i spašavanju na svojem području;
- 4) rješavaju sva pitanja koja se tijekom provedbe djelatnosti na zaštitu i spašavanju pojave u svezi angažiranja snaga i sredstava civilne zaštite i provedbi mjera zaštite i spašavanja i samozaštite građana.

Članak 109.

Pored poslova iz članka 108. ovoga Zakona, Federalni stožer civilne zaštite (u daljnjem tekstu: Federalni stožer), obavlja i sljedeće poslove:

- 1) nalaže kantonalnim i općinskim stožerima civilne zaštite i službama zaštite i spašavanja, koje osniva Vlada Federacije, poduzimanje mjera i djelatnosti na zaštitu i spašavanju;
- 2) nalaže angažiranje snaga i sredstava civilne zaštite s područja jednoga kantona na ugroženo područje drugoga kantona;
- 3) nalaže angažiranje snaga i sredstava civilne zaštite Federacije na pružanju pomoći Republici Srpskoj, sukladno Sporazumu o suradnji entiteta u ostvarivanju zadataka civilne zaštite;
- 4) na zahtjev nadležnih državnih tijela, angažira snage i sredstva civilne zaštite Federacije u pomoći drugim državama na saniranju posljedica prirodnih i drugih nesreća.

Članak 110.

Pored poslova iz članka 108. ovoga Zakona kantonalni stožer civilne zaštite, obavlja i sljedeće poslove:

- 1) nalaže općinskim stožerima civilne zaštite, stožerima civilne zaštite pravnih osoba u kojima su ti stožeri osnovani i službama zaštite i spašavanja koje osniva vlada kantona da sudjeluju u poduzimanju mjera i djelatnosti na zaštitu i spašavanju na određenome području;
- 2) nalaže angažiranje snaga i sredstava civilne zaštite s područja jedne općine na ugroženo područje druge općine na području kantona.

Članak 111.

Upravljanje akcijama zaštite i spašavanja, u tijelima uprave i drugim tijelima vlasti i pravnim osobama, obavljaju i to:

- 1) u tijelu uprave i drugim tijelima vlasti - rukovoditelj tijela uprave, odnosno drugog tijela vlasti putem povjerenika civilne zaštite;
- 2) u pravnoj osobi - stožer civilne zaštite ako je osnovan, odnosno ravnatelj ili drugo tijelo određeno općim aktom, kada stožer nije osnovan - posredstvom povjerenika civilne zaštite;
- 3) u mjesnoj zajednici - stožer civilne zaštite, a ako stožer nije osnovan, povjerenik civilne zaštite.

Članak 112.

Ravnatelj Federalne uprave propisat će način rada i upravljanja stožera civilne zaštite, te tijela iz članka 111. ovoga Zakona.

Članak 113.

Federalni, kantonalni i općinski stožeri civilne zaštite sastoje se od: zapovjednika, načelnika i članova stožera.

Članak 114.

Zapovjednika, načelnika i članove Federalnog stožera, postavlja i razrješava Vlada Federacije.

Zamjenik premijera Vlade Federacije po položaju je zapovjednik Federalnog stožera, a ravnatelj Federalne uprave po položaju je načelnik stožera, s tim što zapovjednik Stožera i načelnik Stožera ne mogu biti iz istog konstitutivnog naroda.

Tajnik Crvenog križa Federacije Bosne i Hercegovine po funkciji je član Federalnog stožera.

Za članove Federalnog stožera postavljaju se pomoćnici ministara i drugi rukovodni službenici iz federalnih ministarstava i drugih federalnih tijela uprave i službenici Federalne uprave, sukladno aktu o unutarnjoj organizaciji Federalnog stožera, kojega donosi Vlada Federacije, na prijedlog Federalne uprave.

Članak 115.

U uvjetima kada prirodna i druga nesreća zaprijeti ili nastane iznenada, a zapovjednik nadležnog stožera civilne zaštite nije u mogućnosti obavljati svoje dužnosti, načelnik stožera civilne zaštite ovlašten je da u ime zapovjednika poduzima sve potrebne mjere od značenja za zaštitu i spašavanje dok zapovjednik ne počne obavljati svoju funkciju.

O poduzetim mjerama i postupcima iz stavka 1. ovoga članka načelnik stožera civilne zaštite dužan je obavijestiti zapovjednika stožera civilne zaštite, odmah kada zapovjednik počne obavljati svoju funkciju.

Članak 116.

Postavljanje, razrješenje i popuna kantonalnih i općinskih stožera civilne zaštite vrši se analognom primjenom kriterija iz čl. 113. i 114. ovoga Zakona, sukladno aktima o unutarnjoj organizaciji stožera i kadrovskim mogućnostima kantona odnosno općina.

Članak 117.

Sastav i način popune stožera civilne zaštite u pravnim osobama, u kojima se osnivaju ti stožeri, uređuje se općim aktom pravnih osoba.

5. Povjerenici civilne zaštite

Članak 118.

Povjerenici civilne zaštite (u daljnjem tekstu: povjerenik), određuju se u naselju, dijelu naselja, stambenim zgradama, selima i zaseocima (u daljnjem tekstu: naselja), u tijelima uprave i službama za upravu općine, drugim tijelima i ustanovama i pravnim osobama u kojima se ne osniva stožer civilne zaštite.

U tijelima uprave i drugim tijelima i ustanovama i službama za upravu određuje se jedan povjerenik za svako tijelo odnosno svaku ustanovu, a ako je više tijela odnosno više ustanova smješteno u istoj zgradi može se odrediti jedan zajednički povjerenik za tu zgradu.

U većim pravnim osobama može se odrediti više povjerenika, što se određuje prema vlastitoj procjeni pravne osobe, s tim što se u obzir uzima broj zaposlenika, unutarnja organizacija pravne osobe, te drugi uvjeti bitni za određivanje broja povjerenika.

Članak 119.

Povjerenike postavlja i razrješava:

- 1) u tijelima uprave i drugim tijelima vlasti i ustanovama - rukovoditelj koji upravlja tijelom uprave odnosno ustanove, a kada je više tijela smješteno u istoj zgradi - sporazumno rukovoditelji koji upravljaju tim tijelima odnosno ustanovama;
- 2) u pravnoj osobi - ravnatelj odnosno drugo tijelo određeno općim aktom pravne osobe;
- 3) u naselju i službama za upravu općine - općinski načelnik, na prijedlog službe civilne zaštite općine.

Članak 120.

Povjerenici u tijelima uprave i drugim tijelima vlasti, ustanovama i pravnim osobama obavljaju poslove koji se odnose na organiziranje i pripremanje mjera i djelatnosti na sudjelovanju službenika i zaposlenika na provedbi osobne i kolektivne zaštite i mjera zaštite i spašavanja u zgradama i objektima za koje su zaduženi.

Povjerenici u naseljima obavljaju poslove koji se odnose na organiziranje i poduzimanje neposrednih mjera na sudjelovanju građana u provedbi samozaštite, te mjera zaštite i spašavanja koje

su od značenja za samozaštitu i sudjeluje u svim djelatnostima civilne zaštite koje se provode u akcijama zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara na određenom području, odnosno u objektima za koje su zaduženi.

Planom zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća vrši se određivanje broja povjerenika civilne zaštite, razrada njihovih poslova i zadataka u miru, za vrijeme prirodnih nepogoda i drugih nesreća, izravnoj ratnoj opasnosti i ratu, sukladno propisima iz članka 121. ovoga Zakona.

Članak 121.

Ravnatelj Federalne uprave propisat će poslove i zadatke i način rada povjerenika civilne zaštite iz članka 118. stavak 1. ovoga Zakona.

6. Službe zaštite i spašavanja

Članak 122.

Službe zaštite i spašavanja, u pravilu, organiziraju se u pravnim osobama iz članka 32. ovoga Zakona, čija je redovita djelatnost od neposrednog značenja za zaštitu i spašavanje.

Službe zaštite i spašavanja obavljaju poslove zaštite i spašavanja po pitanjima koja proizlaze iz osnovne djelatnosti pravne osobe. Te poslove služba ostvaruje provedbom preventivnih i operativnih mjera zaštite i spašavanja.

Preventivne mjere zaštite i spašavanja službe zaštite i spašavanja ostvaruju provedbom odgovarajućih mjera, postupaka i zadataka u okviru njihove redovite djelatnosti, a kojima se može utjecati na sprječavanje nastanka određenih pojava i opasnosti koje mogu izazvati prirodnu ili drugu nesreću i čijim štetnim djelovanjem mogu biti ugroženi životi i zdravlje ljudi i materijalnih dobara.

Operativne mjere zaštite i spašavanja, službe zaštite i spašavanja ostvaruju provedbom odgovarajućih mjera, postupaka i zadataka iz svojega djelokruga, od trenutka angažiranja na zaštitu i spašavanje do otklanjanja nastalih posljedica, odnosno do trenutka kada se ocijeni da prestaje potreba za angažiranjem tih službi.

U službe iz stava 1. ovoga članka, u pravilu, raspoređuju se zaposlenici pravne osobe u kojima se osnivaju te službe.

Članak 123.

Pravne osobe iz stavka 1. članka 122. ovoga Zakona, koje ne organiziraju službe zaštite i spašavanja, u akcijama zaštite i spašavanja imaju prava, obveze i odgovornosti službi zaštite i spašavanja.

Funkciju službe zaštite i spašavanja može imati cijela pravna osoba ili samo njihov dio čija je djelatnost od značenja za zaštitu i spašavanje.

Vlada Federacije, na prijedlog Federalne uprave, određuje pravne osobe i udruge građana od kojih će se organizirati služba zaštite i spašavanja, koja će djelovati na teritoriju Federacije, a vlada kantona odnosno općinski načelnik određuje pravne osobe i udruge građana u kojima će se organizirati službe zaštite i spašavanja koje će djelovati na području kantona odnosno općine.

Članak 124.

U slučaju kada ne postoje uvjeti za organiziranje službi prema odredbama članka 122. stavak 1. ovoga Zakona, Vlada Federacije, na prijedlog Federalne uprave, može sukladno procjeni ugroženosti osnovati samostalne službe zaštite i spašavanja koje će djelovati na teritoriju Federacije, a vlada kantona odnosno općinski načelnik mogu organizirati te službe za potrebe kantona odnosno općine.

Aktom iz stavka 1. ovoga članka, utvrđuje se naziv, sjedište, zadaci, unutarnja organizacija i način upravljanja službom, broj ljudi koji se angažiraju u službu i način popune, te materijalno - tehnička i financijska sredstva potrebna za rad tih službi.

Dvije ili više općina mogu organizirati zajedničku službu zaštite i spašavanja.

Članak 125.

Pravne osobe koje nisu obuhvaćene odredbama članka 32. ovoga Zakona, a opremljena su i osposobljena za obavljanje određenih poslova zaštite i spašavanja, mogu se angažirati, sukladno planu zaštite od prirodnih i drugih nesreća, kao ispomoć na zadacima zaštite i spašavanja, u uvjetima kada službe

iz čl. 122. i 124. ovoga Zakona nisu u mogućnosti same, pravodobno i potpuno izvršiti sve zadatke zaštite i spašavanja na kojima su angažirane.

Članak 126.

Ravnatelj Federalne uprave svojim propisom će bliže utvrditi poslove i zadatke i način rada službi iz čl. 122. i 124. ovoga zakona.

7. Postrojbe civilne zaštite

Članak 127.

Postrojbe civilne zaštite osnivaju se, opremaju i osposobljavaju kao operativne snage radi neposrednog angažiranja na izvršavanju zadataka zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, te otklanjanja posljedica nastalih djelovanjem tih nesreća.

Postrojbe civilne zaštite osnivaju se kao postrojbe opće i specijalizirane namjene.

Postrojbe opće namjene, u pravilu, osnivaju se na načelima teritorijalne popune.

Postrojbe opće i specijalizirane namjene mogu se osnivati kao timovi, odjeljenja i vodovi.

Članak 128.

Vrste, veličina i broj postrojbi civilne zaštite utvrđuju se temeljem procjene ugroženosti po ljude i materijalna dobra koje mogu nastati od prirodnih i drugih nesreća, te ljudskih, materijalnih i drugih mogućnosti kojima raspolažu općine i pravne osobe koje osnivaju te postrojbe.

Ako je u istom objektu smješteno više tijela uprave, službi za upravu, ustanova i pravnih osoba, mogu se osnivati zajedničke postrojbe opće namjene, o čemu sporazumno odlučuju nadležna tijela tih tijela i pravnih osoba.

Članak 129.

Postrojbe opće namjene organiziraju se, opremaju i obučavaju za izvršavanje zadataka na pružanju potpore u provedbi mjera prve medicinske pomoći, za gašenje početnih i manjih požara, zaštiti od poplava, spašavanju ugroženih iz ruševina, izgradnji skloništa i zaklona, provedbi mjera RKB zaštite, evakuaciji i zbrinjavanju ugroženih i stradalih, prijevozu i opskrbi osnovnim sredstvima za ishranu, smještaj i zdravlje ugroženog stanovništva, te zaštitu životinja.

Postrojbe opće namjene osnivaju se u općinama, a mogu se osnivati i u tijelima uprave, službama za upravu, ustanovama i pravnim osobama. Te postrojbe u općini osniva općinski načelnik, a u tijelima uprave i ustanovama i pravnim osobama, rukovoditelji tih organa, odnosno pravnih osoba.

Članak 130.

Postrojbe civilne zaštite specijalizirane namjene osnivaju kanton i općina, sukladno vlastitim procjenama i potrebama, u pravilu, kada snage i sredstva pravnih osoba i službe zaštite i spašavanja, te postrojbe civilne zaštite opće namjene nisu dovoljne za ostvarivanje učinkovite zaštite i spašavanja na području kantona odnosno općine.

Postrojbe civilne zaštite specijalizirane namjene osnivaju se, pripremaju, opremaju i obučavaju radi izvršavanja složenijih i istovrsnih zadataka zaštite i spašavanja, čiji pripadnici pri obavljanju tih poslova moraju imati odgovarajuće stručno znanje i koristiti odgovarajuća tehnička sredstva i opremu.

Članak 131.

O osnivanju specijaliziranih postrojbi u kantonu odlučuje vlada kantona na prijedlog uprave civilne zaštite kantona, odnosno u općini općinski načelnik na prijedlog službe civilne zaštite općine.

Specijalizirane postrojbe mogu se osnovati za:

- 1) zaštitu od požara;
- 2) prvu medicinsku pomoć;
- 3) zaštitu i spašavanje od NUS-a;
- 4) RKB zaštitu;
- 5) zaštitu i spašavanje iz ruševina;
- 6) asanaciju terena.

Prema vlastitim procjenama mogu se osnovati i druge specijalizirane postrojbe.

Dvije ili više općina mogu organizirati zajedničke postrojbe civilne zaštite opće i specijalizirane namjene.

Članak 132.

Vlada Federacije, na prijedlog Federalne uprave, organizira specijalizirane postrojbe civilne zaštite Federacije, koje obavljaju složenije poslove zaštite i spašavanja na cijelom teritoriju Federacije, kada nisu dovoljne specijalizirane postrojbe i druge snage civilne zaštite kantona.

Prema ukazanoj potrebi, na zahtjev nadležnih tijela, postrojbe iz stavka 1. ovoga članka, mogu se angažirati na pružanju pomoći Republici Srpskoj i Distriktu Brčko Bosne i Hercegovine, susjednim i drugim državama, sukladno konvencijama i posebnim sporazumima o suradnji na zaštiti i spašavanju od prirodnih i drugih nesreća.

Članak 133.

Ravnatelj Federalne uprave svojim propisom utvrdit će poslove, zadatke i način rada postrojbi iz članka 127. ovoga Zakona.

8. Upravljanje i uporaba snaga i sredstava civilne zaštite

Članak 134.

Kada nadležno tijelo proglasi da je na određenome području nastala prirodna ili druga nesreća, aktiviraju se stožeri civilne zaštite na tome području radi upravljanja akcijama zaštite i spašavanja.

Iznimno od odredbe stavka 1. ovoga članka, stožeri civilne zaštite mogu se aktivirati i u slučaju kada prijete izravna opasnost od nastanka prirodne i druge nesreće. Aktiviranje stožera civilne zaštite u tim prilikama obavlja nadležna uprava civilne zaštite odnosno služba zaštite i spašavanja općine, ovisno od područja koje je ugroženo.

Članak 135.

U upravljanju akcijama zaštite i spašavanja svaki stožer civilne zaštite poduzima one mjere i aktivnosti za koje je ovlašten ovim i drugim zakonom i drugim propisima i općim aktima.

Članak 136.

Tijekom provedbe akcije zaštite i spašavanja, općinski stožeri civilne zaštite dužni su provoditi odluke i naredbe kantonalnog stožera civilne zaštite, a ti stožeri odluke i zapovijedi Federalnog stožera.

Članak 137.

Angažiranje i uporaba snaga i sredstava civilne zaštite u akcijama zaštite i spašavanja stožeri civilne zaštite provode na temelju prethodno izvršene procjene o vrsti prirodne i druge nesreće, području na kojemu djeluje ta nesreća i obujmu i vrsti mogućih posljedica po ljude i materijalna dobra na ugroženom području.

Članak 138.

Postrojbe i povjerenici civilne zaštite, službe zaštite i spašavanja, te sredstva civilne zaštite upotrebljavaju se u svim vrstama opasnosti u miru i ratu, kada ljudi i materijalna dobra budu ugroženi prirodnim i drugim nesrećama, kao i za vrijeme vježbi i drugih oblika obuke.

Postrojbe i povjerenici civilne zaštite koji su osnovani u tijelima uprave i drugim tijelima, ustanovama, službama za upravu i pravnim osobama upotrebljavaju se, sukladno planovima zaštite i spašavanja, prvenstveno na zadacima zaštite ljudi i materijalnih dobara tih tijela, ustanova i pravnih osoba, a mogu se upotrijebiti i za izvršavanje zadataka i izvan tih tijela, ustanova i pravnih osoba, o čemu odlučuje nadležni stožer civilne zaštite koji upravlja akcijama zaštite i spašavanja na određenom području.

Članak 139.

Postrojbe civilne zaštite i službe zaštite i spašavanja koje osnivaju kantoni i općine, upotrebljavaju se na zadacima zaštite i spašavanja na području kantona i općina koje su ih osnovale, s tim što se te postrojbe i službe mogu upotrijebiti i na području druge općine, odnosno području drugoga kantona, o čemu odlučuje nadležni stožer civilne zaštite koji upravlja akcijama zaštite i spašavanja na određenom području.

Članak 140.

Uporaba snaga i sredstava iz čl. 138. i 139. ovoga Zakona, na zadacima zaštite i spašavanja na području općine odnosno kantona, provodi se sukladno planovima zaštite i spašavanja općine odnosno kantona.

Uporaba snaga i sredstava iz stavka 1. ovoga članka traje do trenutka kada je završeno spašavanje ugroženih i stradalih ljudi i materijalnih dobara, odnosno kada se ocijeni da dalju aktivnost na obavljanju tih poslova i zadataka mogu uspješno provoditi nadležna tijela i pravne osobe u okviru svoje redovite djelatnosti, o čemu odlučuje nadležni stožer civilne zaštite.

Članak 141.

Naredbu o uporabi snaga i sredstava civilne zaštite i službi zaštite i spašavanja na zadacima zaštite i spašavanja donosi:

- 1) za snage i sredstva iz članka 138. stavak 1. i članka 139. ovoga Zakona za potrebe općine - općinski stožer civilne zaštite, za potrebe kantona - kantonalni stožer civilne zaštite, a za potrebe Federacije - Federalni stožer;
- 2) za snage i sredstva iz članka 138. stavak 2. ovoga Zakona, za potrebe tijela i ustanova - rukovoditelji tih tijela i ustanova, odnosno za potrebe službi za upravu - općinski načelnik;
- 3) za potrebe pravne osobe - stožer civilne zaštite odnosno ravnatelj ili drugo nadležno tijelo, ako stožer nije osnovan.

Članak 142.

Tijekom vršenja poslova iz svoje nadležnosti, zapovijedanje postrojbama civilne zaštite vrše zapovjednici tih postrojbi.

Za zapovijedanje postrojbama civilne zaštite zapovjednici tih postrojbi odgovorni su stožeru civilne zaštite, koji upravlja akcijama zaštite i spašavanja na području na kojemu su angažirane te postrojbe.

Osobe raspoređene u postrojbe civilne zaštite dužne su izvršavati zapovijedi zapovjednika postrojbe civilne zaštite u koju su raspoređene, a postrojbe civilne zaštite dužne su izvršavati zapovijedi nadležnog stožera civilne zaštite.

Nitko nije dužan i ne smije izvršiti naredbe ako je očito da bi time počinio kazneno djelo ili kršio međunarodno humanitarno pravo.

VII - POPUNA, MATERIJALNO OPREMANJE I EVIDENCIJA

1. Popuna civilne zaštite

Članak 143.

Sukladno ovome Zakonu, obveznike civilne zaštite u dužnosti u civilnu zaštitu raspoređuju nadležna tijela, sukladno propisu Vlade Federacije o kriterijima i normativima raspoređivanja građana i materijalnih sredstava u oružane snage i druge potrebe obrane, i to:

- 1) građane - vojne obveznike, u civilnu zaštitu raspoređuju nadležne organizacijske postrojbe Federalnog ministarstva obrane, na zahtjev tijela uprave, ustanove ili pravne osobe, koji traže popunu putem službe civilne zaštite općine, odnosno uprave civilne zaštite kantona ili Federalne uprave;
- 2) građane - koji nisu vojni obveznici u civilnu zaštitu raspoređuju službe civilne zaštite općine na čijem području građanin ima prebivalište, a na zahtjev zainteresiranog tijela uprave, ustanove ili druge pravne osobe ili samoinicijativno.

Na zahtjev nadležne službe civilne zaštite općine, odnosno uprave civilne zaštite kantona ili Federalne uprave, nadležna će policijska uprava omogućiti korištenje službenih podataka o prebivalištu građana iz stavka 1. točka 2. ovoga članka.

Pripadnici stožera i postrojbi civilne zaštite, te pripadnici civilne zaštite koji su raspoređeni i osposobljeni za specijalne dužnosti u civilnoj zaštiti ne mogu se raspoređivati ni na kakve druge poslove obrane bez prethodne suglasnosti nadležne uprave civilne zaštite, odnosno službe civilne zaštite općine.

2. Materijalno opremanje

Članak 144.

Stožeri, službe zaštite i spašavanja, postrojbe i povjerenici civilne zaštite opremaju se odgovarajućom opremom i materijalno-tehničkim sredstvima koja su neophodna za njihovu osobnu zaštitu i za izvršavanje zadataka civilne zaštite iz njihove nadležnosti.

Vrsta i količina sredstava i opreme iz stavka 1. ovoga članka utvrđuje se materijalnim formacijama, koje utvrđuje tijelo koje ih organizira, sukladno okvirnoj osobnoj i materijalnoj formaciji stožera, službi i postrojbi, te materijalnoj formaciji povjerenika civilne zaštite, koje donosi ravnatelj Federalne uprave.

Članak 145.

Prilikom izvršavanja zadataka civilne zaštite, pripadnici stožera, službi zaštite i spašavanja, postrojbe i povjerenici civilne zaštite nose odjeću civilne zaštite na kojoj je na vidnome mjestu istaknut znak civilne zaštite.

Radi identificiranja i utvrđivanja položaja pripadnici civilne zaštite tijekom izvršavanja zadataka civilne zaštite, dužni su nositi identifikacijsku iskaznicu pripadnika civilne zaštite, čiji je oblik i sadržaj usuglašen s Dopunskim protokolom I uz Ženevsku konvenciju o zaštiti žrtava međunarodnih oružanih sukoba od 12. kolovoza 1949. godine.

Ravnatelj Federalne uprave donosi propis o odjeći i obući i oznakama specijalnosti postrojbi i zapovjednih dužnosti pripadnika civilne zaštite, te propis o načinu uporabe znaka civilne zaštite u miru i ratu i veličini i sadržaju identifikacijske iskaznice za pripadnike civilne zaštite.

Članak 146.

Sredstva i oprema za namjene iz čl. 144. i 145. ovoga Zakona osiguravaju, i to:

- 1) Pravne osobe iz članka 32. ovoga Zakona, rasporedom vlastitih materijalno-tehničkih sredstava za te namjene;
- 2) rasporedom materijalnih sredstava i opreme iz popisa, sukladno propisu iz članka 16. stavak 3. ovoga Zakona;
- 3) nabavkom novih nedostajućih sredstava i opreme.

Članak 147.

Na sredstva i opremu koja služi isključivo za potrebe civilne zaštite se ne plaćaju carine i porezi.

Federalni ministar financija - federalni ministar finansija, na prijedlog ravnatelja Federalne uprave, određuje materijalno-tehnička sredstva i opremu za potrebe civilne zaštite na koja se ne plaćaju carine i porezi.

3. Evidencija

Članak 148.

O pripadnicima stožera, službi zaštite i spašavanja, postrojbi i povjerenika civilne zaštite, službe civilne zaštite općina i uprave civilne zaštite kantona vode evidencije, sukladno propisu o sadržaju i načinu vođenja evidencije koji donosi ravnatelj Federalne uprave.

VIII - MOTRENJE I UZBUNJIVANJE

Članak 149.

U sastavu Federalne uprave, uprave civilne zaštite kantona i službe civilne zaštite općine organiziraju se službe motrenja i uzbuñivanja (u daljnjem tekstu: služba MiU).

Služba MiU-a vrši motrenje, otkrivanje i praćenje opasnosti od prirodnih i drugih nesreća, te pravodobno izvješćuje nadležna tijela i uzbuñuje stanovništvo o predstojećoj ili nastaloj opasnosti.

Dvije ili više susjednih općina, a osobito u gradovima podijeljenim na općine, mogu osnovati zajednički centar MiU, o čemu sporazumno odlučuju općinski načelnici tih općina.

Članak 150.

Službu MiU čine:

- 1) centri MiU-a;
- 2) motriteljske postrojbe i
- 3) motriteljska mreža.

Članak 151.

Centri MiU u Federalnoj upravi i kantonalnoj upravi civilne zaštite funkcioniraju i u miru i u ratu neprekidno 24 sata svaki dan, a centri MiU u općini u miru rade prema potrebi, a najmanje osam sati svaki radni dan.

Pri određivanju duljine radnog vremena centra MiU općine u miru polazi se od procjene stupnja ugroženosti i drugih kriterija koji mogu biti od značenja za određivanje radnog vremena tog centra, veličine općine, broja stanovnika i drugih činjenica.

Broj službenika u centru MiU općine u miru određuje se na temelju vlastite procjene svake općine, s tim što obvezno mora biti zaposlena najmanje jedna osoba, a u ratu ti centri funkcioniraju u punom sastavu neprekidno 24 sata svaki dan.

U slučaju prirodnih i drugih nesreća mobiliziraju se pripadnici centra MiU općine do punog ustroja od pet pripadnika, koji rade 24 sata svaki dan do dana prestanka stanja proglašene prirodne i druge nesreće.

Članak 152.

Centri MiU prikupljaju i obrađuju podatke o svim oblicima opasnosti, vrše uzbunjivanje i upozoravanje građana, prenose naredbe nadležnog stožera civilne zaštite, oglašavaju prestanak opasnosti te primaju, pripremaju i šalju izvješća o poduzetim mjerama, provedenoj mobilizaciji i drugim mjerama i aktivnostima nadležnim tijelima vlasti, susjednim općinskim centrima MiU, te centrima MiU kantona odnosno centru MiU Federacije.

Ravnatelj će Federalne uprave propisati listu pitanja za rad centara MiU i način rada tih centara.

Članak 153.

Operativni centri motrenja i uzbunjivanja Vojske Federacije dužni su centrima MiU dostavljati podatke o stanju u zračnom prostoru i drugim pitanjima od značenja za zaštitu i spašavanje (požar, zarazne bolesti ljudi i stoke, RKB zaštita i dr.).

Članak 154.

Za potrebe rada centara MiU organiziraju se i održavaju vlastite veze, koje u uvjetima prirodnih i drugih nesreća koriste stožeri civilne zaštite općina, kantona i Federacije u upravljanju akcijama zaštite i spašavanja.

Centri MiU koriste frekventni spektar elektromagnetnih radijskih valova, koje im za potrebe upravljanja akcijama zaštite i spašavanja odobrava tijelo uprave nadležno za promet i komunikacije.

Centri MiU pri obavljanju svojih zadataka koriste veze javnih telekomunikacijskih pravnih osoba, radija i televizije, elektroprivrede, željeznice, federalnih i kantonalnih tijela uprave i drugih posjednika veza.

Služba MiU može imati posebne veze namijenjene za zaštitu i spašavanje za čije se korištenje ne plaćaju nikakve dažbine.

Posjednici sustava veza iz stavka 3. ovoga članka, dužni su centru MiU-a omogućiti prvenstveno korištenje tih veza, a na zahtjev Federalnog stožera osloboditi zauzete kanale veza i ustupiti ih na korištenje centrima MiU-a.

Članak 155.

Motriteljske postrojbe osnivaju u pravilu općine, a mogu ih osnivati i kantoni za potrebe općina na svome području.

Motriteljske postrojbe mobiliziraju se u slučaju prirodnih i drugih nesreća koje mogu ugroziti ljude i materijalna dobra.

Članak 156.

Motriteljske postrojbe namijenjene su da neposredno i pravodobno uočavaju određene pojave i opasnosti na određenom području i podatke o tim pojavama sredstvima veze, ili na drugi pogodan i brz način, odmah dostavljaju centru MiU općine.

Motriteljske postrojbe iz stavka 1. ovoga članka moraju biti osposobljene i opremljene potrebnim tehničkim sredstvima.

Članak 157.

Motriteljsku mrežu čine:

- 1) uprave civilne zaštite, službe civilne zaštite i stožeri civilne zaštite;
- 2) tijela unutarnjih poslova;
- 3) profesionalne vatrogasne postrojbe i dragovoljna vatrogasna društva;
- 4) službe za RKB zaštitu;

- 5) seizmološke službe;
- 6) hidrometeorološke službe;
- 7) službe koje se bave ekološkom zaštitom;
- 8) zdravstvene i veterinarske službe;
- 9) pošta i telekomunikacije (PTT);
- 10) radio i televizija (RTV);
- 11) željezničke, cestovne, zračne i pomorske pravne osobe;
- 12) pravne osobe iz područja industrije, energije i rudarstva; i
- 13) pravne osobe poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva i druga.

Pored tijela i službi iz stavka 1. ovoga članka motriteljsku mrežu čine udruge građana (gorska služba spašavanja, planinari, speleolozi, alpinisti, radio-amateri i sl.) i pravne osobe, koje uoče ili imaju zadaću motriti, pratiti i utvrđivati određene pojave i događaje koji na bilo koji način mogu ugroziti građane i materijalna dobra.

Članak 158.

Motriteljska mreža iz članka 157. ovoga Zakona, dužna je centrima MiU redovito i po potrebi dostavljati:

- 1) izvješća, odluke i naredbe o provedenim mjerama zaštite i spašavanja, te podatke o drugim djelatnostima koje se provode radi zaštite i spašavanja;
- 2) podatke o otkrivenim i primijećenim opasnostima od prirodnih nepogoda (potresa, poplava, tuča, klizanja tla i dr.), tehničko-tehnoloških i ekoloških nesreća (rušenja brana i nasipa, prometne nezgode, nesreće u rudnicima, požari i dr.) i posljedica tih opasnosti, te poduzimanje mjera za ublažavanje posljedica opasnosti;
- 3) podatke o utvrđenim opasnostima i izvješća o njihovom nastanku, postupcima građana i prestanku opasnosti;
- 4) podatke o otkrivanju prisustva i praćenju radijacijsko-biološko-kemijskih opasnosti;
- 5) prikupljene i obrađene podatke o opasnostima i drugim pojavama od interesa za zaštitu i spašavanje.

Dostava podataka iz stavka 1. ovoga članka vrši se bez naknade.

Federalna uprava propisuje koja su tijela, službe i pravne osobe iz članaka 157. ovoga Zakona dužne, na vlastiti trošak, povezati se posebnim sustavom veza i drugim tehničkim sredstvima s nadležnim centrom MiU.

Članak 159.

Uzbunjivanje se vrši znakovima za uzbunjivanje koji su jedinstveni za Federaciju.

Znake za uzbunjivanje i postupke građana u slučaju opasnosti propisuje ravnatelj Federalne uprave.

Stanovništvo Federacije obvezno se upoznaje sa znacima za uzbunjivanje putem isticanja tih znakova na vidnim mjestima u zgradama i drugim objektima gdje ljudi stanuju i rade.

Članak 160.

Za uzbunjivanje građana organiziraju se i osiguravaju odgovarajuća tehnička i druga sredstva čiju funkcionalnu provjeru ispravnosti i tekuće održavanje obavljaju nadležni centri MiU.

Centar MiU koji je dao znak opasnosti je neposredno nakon davanja znaka dužan upoznati građane i tijela vlasti putem elektronskih medija o razlozima davanja znaka opasnosti.

Vlada Federacije, na prijedlog Federalne uprave, propisuje kriterije za ugradnju i održavanje sredstava za uzbunjivanje.

Članak 161.

Obavještavanje građana o opasnostima provodi se putem radio i TV postaja, razglasnim postajama i drugim pogodnim zvučnim sredstvima.

Radio i TV postaje dužne su određene obavijesti objaviti odmah, odnosno prekinuti emitiranje emisija kako bi se obavijesti koje daju centri MiU brzo prenijele građanima.

Članak 162.

Elektroprivreda, vodoprivreda i druge pravne osobe koje koriste hidro-sustave ili proizvodne pogone posebne namjene dužni su osigurati pravodobno izvješćivanje i, po potrebi, uzbunjivanje građana o opasnostima koje se mogu izazvati u hidro-sustavima ili u posebnim proizvodnim pogonima.

Pravne osobe iz stavka 1. ovoga članka, dužna su svojim sredstvima izgrađivati, održavati i doradivati sredstva za uzbuđivanje u područjima koja mogu biti ugrožena.

Članak 163.

Vlasnici poslovnih, stambenih i drugih objekata dužni su ustupiti dio prostora za instaliranje naprava i sredstava za potrebe službe MiU.

Građani kao vlasnici stambenih objekata mogu ustupiti dio prostora za instaliranje naprava i sredstava za potrebe službe MiU, ako se to ne može riješiti na drugi način.

Rješenje o postavljanju sredstava i drugih naprava iz st. 1. i 2. ovoga članka donosi služba civilne zaštite općine.

IX - OBUČAVANJE I OSPOSOBLJAVANJE

Članak 164.

Radi stjecanja stručnih znanja i vještina za zaštitu i spašavanje građani su dužni obučavati se i osposobljavati, sukladno nastavnom planu i programu kojega donosi ravnatelj Federalne uprave.

Obučavanje građana za osobnu i uzajamnu zaštitu može se vršiti i putem sredstava masovnog informiranja (radio, TV) i na drugi pogodan način.

Pripadnici stožera, službi zaštite i spašavanja, postrojbi i povjerenici civilne zaštite dužni su obučavati se i osposobljavati za izvršavanje svojih zadataka u civilnoj zaštiti.

Pored obveze iz stavka 3. ovoga članka zapovjednici, načelnici i članovi stožera i zapovjednici postrojbi civilne zaštite, rukovoditelji službi zaštite i spašavanja i rukovoditelji specijalnim materijalno-tehničkim sredstvima dužni su obučavati se na specijalističkim tečajevima koji se, u pravilu, organiziraju svake druge godine.

Obučavanje i osposobljavanje iz st. 2. i 3. ovoga članka vrši se po nastavnim planovima i programima koje donosi ravnatelj Federalne uprave.

Članak 165.

Za potrebe obučavanja i osposobljavanja iz članka 164. ovoga Zakona osniva se Federalni centar za obuku za zaštitu i spašavanje (u daljnjem tekstu: Federalni centar) koji se nalazi u sastavu Federalne uprave, a kantoni mogu osnivati centre za obuku za vlastite potrebe.

Pored poslova obučavanja i osposobljavanja iz članka 164. ovoga Zakona, Federalni centar obavlja i sljedeće poslove:

- 1) priprema i izdaje publikacije i stručnu literaturu za obuku;
- 2) obučava za potrebe pravnih osoba, nevladinih organizacija i drugih organizacija od značenja za zaštitu i spašavanje;
- 3) tiska propise i publikacije za obuku;
- 4) provodi Program svjesnosti o opasnosti od mina i obavlja druge poslove u svezi obuke;
- 5) ispituje zaštitnu i spasilačku opremu ako za to ispunjava zakonom propisane uvjete.

Poslovi iz ovog članka obavljaju se uz naknadu koja se utvrđuje ugovorom. Ostvarena sredstva se koriste za potrebe Federalnog centra.

Članak 166.

Federalna uprava, u suradnji s federalnim ministarstvima i drugim tijelima federalne uprave u okviru njihova djelokruga, obavlja obučavanje njihovih službenika i namještenika za osobnu i uzajamnu zaštitu i osposobljava federalne službe zaštite i spašavanja koje osniva Vlada Federacije, sukladno članku 124. ovoga Zakona.

Obučavanje i osposobljavanje stožera i postrojbi civilne zaštite, službi zaštite i spašavanja i povjerenika civilne zaštite u kantonu i općini, te građana za osobnu i uzajamnu zaštitu obavljaju uprave civilne zaštite kantona, odnosno službe civilne zaštite općine.

Članak 167.

U osnovnom obrazovanju obvezatno se obrađuju osnovna znanja o opasnostima od prirodnih i drugih nesreća i načinu zaštite od tih nesreća.

U srednjem i visokom obrazovanju obvezatno se izučavaju znanja i vještine o zaštiti od prirodnih i drugih nesreća.

Federalna uprava, u suradnji s Federalnim ministarstvom obrazovanja, znanosti, kulture i športa i odgovarajućim tijelima uprave kantona nadležnim za obrazovanje, sudjeluje u utvrđivanju programskih sadržaja i fonda sati za obučavanje za zaštitu i spašavanje osoba iz st. 1. i 2. ovoga članka.

X - PROGRAMIRANJE I PLANIRANJE

Članak 168.

Organiziranje i provedba zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća obavlja se na temelju programa i planova zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća.

Članak 169.

Federalnim programom određuju se ciljevi, politika i strategija zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća u Federaciji za najmanje pet godina.

Federalni program obvezno sadrži:

- 1) elemente za procjenu ugroženosti;
- 2) procjenu ugroženosti;
- 3) podatke o stanju ustrojavanja i provedbe zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća;
- 4) podatke o stupnju zaštite i spašavanja od pojedinih prirodnih i drugih nesreća;
- 5) temeljne ciljeve, zadatke i način ostvarivanja zaštite i spašavanja;
- 6) preventivne mjere zaštite i spašavanja koje će se provoditi;
- 7) smjernice za ustrojavanje snaga i sredstava za zaštitu i spašavanje;
- 8) smjernice za izradu programa obučavanja i osposobljavanja pripadnika civilne zaštite i stanovništva;
- 9) smjernice za istraživačku i razvojnu djelatnost u području zaštite i spašavanja;
- 10) analizu očekivanih troškova sa izvorima financiranja.

Članak 170.

Zadaci utvrđeni u Federalnom programu razrađuju se u Federalnom planu.

Federalni plan sadrži:

- 1) dokumente o motrenju i uzbuđivanju;
- 2) dokumente o mobilizaciji i aktiviranju;
- 3) dokumente o provedbi aktivnosti za zaštitu i spašavanje;
- 4) dokumente o mjerama zaštite i spašavanja;
- 5) dokumenti podataka o nositeljima aktivnosti, opremi i drugim materijalnim sredstvima za zaštitu i spašavanje.

Članak 171.

Planiranje zaštite i spašavanja mora se zasnivati na procjenama ugroženosti i drugim stručnim podlogama.

Procjenu ugroženosti Federacije od prirodnih i drugih nesreća izrađuje Federalna uprava, u suradnji s federalnim ministarstvima, ovisno od područja koje su u njihovoj nadležnosti.

Ravnatelj Federalne uprave propisuje metodologiju za izradu procjena ugroženosti od prirodnih i drugih nesreća, za Federaciju, kanton i općinu.

Članak 172.

Planovima zaštite i spašavanja osigurava se ustroj i usklađeno djelovanje za sprječavanje nesreća, odnosno smanjenje njihovih posljedica i što brže osiguravanje osnovnih uvjeta za život u slučaju prirodne ili druge nesreće.

Federalni plan izrađuje Federalna uprava, u suradnji s federalnim ministarstvima, a donosi ga Vlada Federacije.

Vlada Federacije, na prijedlog Federalne uprave, utvrđuje sadržaj i način izrade planova zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća.

Članak 173.

Kantoni donose svoje programe i planove zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća, sukladno ovome Zakonu i drugim propisima.

Kantonalni programi i planovi moraju biti usuglašeni s Federalnim programom i Federalnim planom.

Procjenu ugroženosti kantona i kantonalne programe i planove izrađuje kantonalna uprava civilne zaštite, u suradnji s

kantonalnim ministarstvima, ovisno od područja koja su u njihovoj nadležnosti.

Na prijedlog vlade kantona programe kantona donosi skupština kantona.

Kantonalne planove donosi vlada kantona na prijedlog kantonalne uprave civilne zaštite.

Članak 174.

Općine donose svoje programe i planove zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća, sukladno ovome Zakonu i drugim propisima.

Općinski programi i planovi moraju biti usuglašeni s kantonalnim programima i planovima.

Procjenu ugroženosti općine i općinske programe i planove zaštite i spašavanja izrađuje služba civilne zaštite općine, u suradnji sa službama za upravu općine, ovisno od područja koja su u njihovoj nadležnosti.

Na prijedlog općinskog načelnika, općinsko vijeće donosi općinski program zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća.

Općinski plan zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća donosi općinski načelnik na prijedlog službe civilne zaštite općine.

XI - MOBILIZACIJA SNAGA I SREDSTAVA CIVILNE ZAŠTITE

Članak 175.

Kada se procijeni ili utvrdi da postoji mogućnost nastanka neke prirodne i druge nesreće, nadležni stožeri civilne zaštite i druga tijela za stručno-operativno upravljanje akcijama zaštite i spašavanja, obvezni su poduzeti odgovarajuće mjere pripravnosti utvrđene planom zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća.

Na području na kojem prijete izravna opasnost odlukom nadležnog stožera civilne zaštite mogu se aktivirati pojedini dijelovi službe MiU radi praćenja nastajanja ili širenja prirodne ili druge nesreće.

Članak 176.

Gradani, pripadnici stožera, postrojbi i povjerenici civilne zaštite, službe zaštite i spašavanja, gospodarska društva, društvene i humanitarne organizacije i druge pravne osobe dužni su, sukladno uvjetima propisanim zakonom i bez posebnog poziva, poduzimati potrebne mjere zaštite i spašavanja, ako prirodna i druga nesreća zaprijeti ili nastupi iznenada, te su o tome obvezni odmah, na najbrži način, obavijestiti najbliži centar MiU ili službu civilne zaštite općine odnosno policiju.

Članak 177.

Mobilizacija obuhvaća postupke, zadatke i aktivnosti koje po zapovijedi nadležnog tijela, koji je odlučio o proglašenju prirodne ili druge nesreće, provode stožeri, postrojbe i povjerenici civilne zaštite i službe zaštite i spašavanja, te rukovoditelji određenih pravnih osoba, sukladno svojim planovima kojima se osigurava ustrojeno aktiviranje i uporaba snaga i sredstava civilne zaštite na zaštitu i spašavanje.

Mobilizacija započinje primitkom zapovijedi, a okončava se u vremenu koje je određeno u planu mobilizacije.

Ustrojstvo i način primitka i prijenosa zapovijedi i provedbe mobilizacije u civilnoj zaštiti propisuje ravnatelj Federalne uprave.

Članak 178.

Vlasnici i korisnici nekretnina dužni su omogućiti da se na njihovim nekretninama obavljaju radovi neophodni za zaštitu i spašavanje od prirodnih i drugih nesreća i opasnosti (rušenje objekata, uklanjanje materijala, rušenje stabala i sl.), koje zapovijedi nadležni stožer civilne zaštite.

Vlasnici i korisnici opreme, odnosno materijalno-tehničkih sredstava (strojevi, cisterne, motorna vozila, zaprege, alati, sredstva veze i dr.) potrebna za zaštitu i spašavanje od prirodnih i drugih nesreća, dužni su tu opremu i sredstva zajedno s potrebnim ljudstvom staviti na raspolaganje stožeru civilne zaštite, koji upravlja akcijama zaštite i spašavanja na određenom području. O izuzetnoj opremi i sredstvima stožer vodi odgovarajuću evidenciju.

Vlasnici zaliha hrane, medicinske opreme i lijekova, odjeće, obuće, građevnog i drugog materijala neophodnog za zaštitu i spašavanje ugroženog ili postradalog stanovništva, dužni su ta sredstva i materijale staviti na raspolaganje nadležnom stožeru civilne zaštite koji upravlja akcijama zaštite i spašavanja. O izuzetnoj hrani, opremi, sredstvima i materijalu stožer vodi odgovarajuću evidenciju.

XII - FINANCIRANJE I NAKNADE

1. Financiranje civilne zaštite

Članak 179.

Zaštita od prirodnih i drugih nesreća financira se iz:

- 1) proračuna Federacije, kantona i općina;
- 2) sredstava pravnih osoba;
- 3) osiguranja;
- 4) dragovoljnih priloga;
- 5) međunarodne pomoći;
- 6) drugih izvora utvrđenih ovim i drugim zakonom.

Članak 180.

Sva gospodarska društva i građani koji obavljaju samostalnu djelatnost dužni su plaćati poseban porez za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća u visini od 0,5 % od osnovice koju čine isplaćene netto plaće zaposlenika u radnom odnosu i svih osoba angažiranih po ugovoru o obavljanju privremenih i povremenih poslova i po ugovoru o djelu.

Porez iz stavka 1. ovoga članka obračunava se i uplaćuje istodobno s isplatom plaće.

Za porez koji obveznik nije uplatio u propisanome roku plaća se kamata po stopi od 0,06 % dnevno za svaki dan zakašnjenja.

Sredstva ostvarena po odredbama st. 1. do 3. ovoga članka se posebno evidentiraju u proračunu Federacije. Od evidentiranih sredstava iz stavka 4. ovoga članka, 20 % pripada Federaciji i služe isključivo za namjene iz članka 182. toč. 2. do 5; 30 % kantonu i služe isključivo za namjene iz članka 183. toč. 2. do 6; a 50 % općini u kojoj su ta sredstva ostvarena i služe isključivo za namjene iz članka 184. ovoga Zakona.

Vlada Federacije, na prijedlog Federalne uprave, utvrđuje uvjete i način korištenja sredstava ostvarenih po osnovi posebnog poreza iz stavka 1. ovoga članka.

Federalni ministar financija - federalni ministar finansija donijet će propis o načinu obračunavanja i uplati posebnog poreza iz stavka 1. ovoga članka.

Članak 181.

U proračunu Federacije osiguravaju se potrebna financijska sredstva za financiranje obveza Federacije utvrđenih u članku 182. ovoga Zakona.

U proračunu kantona osiguravaju se potrebna sredstva za financiranje obveza iz članka 183., a u proračunu općine za obveze utvrđene u članku 184. ovoga Zakona.

Federalna uprava, uprave civilne zaštite kantona i službe civilne zaštite općina mogu ostvarivati dodane prihode od obavljanja svoje osnovne djelatnosti koji će služiti isključivo za financiranje potreba iz čl. 182. do 184. ovoga zakona.

Sredstva namijenjena za financiranje zaštite i spašavanja, propisana posebnim zakonom, poput "markica solidarnosti" ili dio naplaćene premije osiguranja od požara i druga sredstva predviđena za te namjene, naplaćuju se i koriste za potrebe civilne zaštite za namjene utvrđene u ovome Zakonu.

Članak 182.

Federacija financira:

- 1) ustrojavanje, opremanje i rad Federalne uprave;
- 2) pripremanje, opremanje i obuku Federalnog stožera, službi zaštite i spašavanja i specijaliziranih postrojbi civilne zaštite koje osniva Federacija i troškove njihovog sudjelovanja u provedbi mjera zaštite i spašavanja na zapovijed Federalnog stožera;
- 3) pružanje materijalne pomoći službama zaštite i spašavanja, a osobito za nabavku specifične opreme i obuku njezinih članova za uporabu te opreme;
- 4) pružanje materijalne pomoći kantonima i općinama za uklanjanje posljedica koje su nastale od prirodnih i drugih

nesreća, sprječavanja nastajanja daljih šteta i osiguranja osnovnih uvjeta za život ljudi na ugroženom području;

- 5) istraživačke i razvojne projekte od značenja za ustrojavanje i provedbu zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća;
- 6) prema potrebi, pružanje financijske potpore kantonima i općinama za opremanje i obuku službi zaštite i spašavanja i postrojbi civilne zaštite, te istraživačkih i razvojnih projekata od značenja za ustrojavanje i provedbu zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća;
- 7) obučavanje kantonálnih stožera civilne zaštite za koordinaciju, usmjeravanje i vodenje akcija zaštite i spašavanja sukladno članku 164. stavak 5. ovoga Zakona;
- 8) druge potrebe zaštite i spašavanja, sukladno zakonu ili drugim propisima.

Članak 183.

Kanton financira:

- 1) opremanje, obučavanje i rad uprave civilne zaštite kantona;
- 2) pripremanje, opremanje i obuku kantonálnog stožera, službi zaštite i spašavanja i postrojbi civilne zaštite koje ustrojava kanton, te troškove koji nastaju tijekom njihovog sudjelovanja u provedbi mjera zaštite i spašavanja na zapovijed kantonálnog stožera civilne zaštite;
- 3) opremanje i osposobljavanje gospodarskih društava i drugih pravnih osoba u dijelu kada postavljene zadaće tim društvima nadilaze njihove materijalne mogućnosti;
- 4) izgradnju i održavanje javnih skloništa;
- 5) saniranje dijela šteta nastalih prirodnom ili drugom nesrećom, sukladno svojim materijalnim mogućnostima;
- 6) istraživačke i razvojne projekte od značenja za ustrojavanje i provedbu zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća;
- 7) obuka stanovništva;
- 8) prema potrebi, pružanje financijske potpore općinama u ostvarivanju njihovih zadataka zaštite i spašavanja;
- 9) druge potrebe zaštite i spašavanja, sukladno zakonu ili drugim propisima.

Članak 184.

Općina financira:

- 1) opremanje, obučavanje i rad službe civilne zaštite općine;
- 2) pripremanje, opremanje i obuku općinskih stožera civilne zaštite, službi zaštite i spašavanja i postrojbi civilne zaštite koje ustrojava općina i povjerenika civilne zaštite općine, te troškove koji nastanu tijekom njihovog sudjelovanja u provedbi mjera zaštite i spašavanja na zapovijed općinskog stožera civilne zaštite;
- 3) opremanje pravnih osoba u dijelu kada postavljene zadatke tim osobama nadilaze njihove materijalne mogućnosti;
- 4) prilagodavanje i održavanje drugih zaštitnih objekata potrebama sklanjanja ljudi i materijalnih dobara;
- 5) nabavku i održavanje sustava za uzbuđivanje stanovništva;
- 6) saniranje dijela šteta nastalih prirodnom i drugom nesrećom, sukladno svojim materijalnim mogućnostima;
- 7) druge potrebe zaštite i spašavanja, sukladno zakonu ili drugim propisima.

Članak 185.

Pravne osobe iz vlastitih sredstava financiraju troškove koji se odnose na pripremanje i opremanje stožera, povjerenika i postrojbi civilne zaštite koje osnivaju radi zaštite i spašavanja vlastitog ljudstva, imovine i drugih materijalnih dobara od opasnosti i djelovanja prirodnih i drugih nesreća.

2. Naknade u civilnoj zaštiti

Članak 186.

Građani kada sudjeluju u zaštiti vlastite imovine i drugih materijalnih dobara u naselju u kojem žive i pravne osobe kada štite vlastita sredstva i imovinu i druga materijalna dobra koja koriste u svojem radu nemaju pravo na naknadu za sudjelovanje u tim akcijama zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća.

Članak 187.

Građani i pravne osobe imaju pravo na naknadu za materijalna sredstva, stoku i opremu koja je dana na korištenje civilnoj zaštiti tijekom sudjelovanja u akcijama zaštite i spašavanja, vježbi ili obuke, kao i naknadu za nastale štete po tom temelju, sukladno propisu Vlade Federacije iz članka 16. stavak 3. ovoga Zakona.

Građani i pravne osobe čija je hrana i druga materijalna sredstva iz članka 178. st. 2. i 3. ovoga Zakona uzeta za zbrinjavanje postradalog i ugroženog stanovništva, imaju pravo na naknadu za tu hranu, opremu i sredstva u iznosu koji se određuje prema mjesnim dnevnim tržišnim cijenama u maloprodaji, na dan kada su ta hrana i sredstva predana.

Članak 188.

Naknade iz čl. 16., 18., 19., 20., 21. i 178. ovoga Zakona isplaćuju se na teret općine, kantona ili Federacije čije je tijelo zapovjedilo sudjelovanje ljudi i materijalnih sredstava u zaštiti i spašavanju, a u ostalim slučajevima naknade isplaćuju pravne osobe iz vlastitih sredstava, kod kojih su građani sudjelovali u zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih sredstava.

Članak 189.

Pravne osobe koje su namjerno ili zbog nepažnje uzročile opasnosti radi kojih su nastali troškovi u otklanjanju posljedica, dužne su naknaditi sljedeće troškove:

- 1) troškove izvedenih zaštitnih i spasilačkih mjera;
- 2) troškove sanacije i dovođenja u prvobitno stanje;
- 3) troškove šteta fizičkim i pravnim osobama.

Ako je više pravnih osoba iz stavka 1. ovoga članka, uzročilo nesreću, a ne može se utvrditi njihov pojedinačni udio, nastale troškove snose solidarno.

Pravo na naknadu troškova iz stavka 1. ovoga članka pripada onome tko je isplatio te troškove.

XIII - INSPEKCIJSKI NADZOR

Članak 190.

Federalna uprava u okviru svoje nadležnosti obavlja poslove inspekcijskog nadzora, koji se odnose na ustrojavanje i funkcioniranje civilne zaštite iz nadležnosti Federacije, u federalnim tijelima uprave i drugim federalnim tijelima, kantonima, općinama i pravnim osobama, a koja se odnose na sljedeća pitanja:

- 1) provedbu ovoga Zakona i propisa donesenih na temelju ovog Zakona;
- 2) pripreme federalnih ministarstava i drugih tijela federalne uprave i službi zaštite i spašavanja koje ustrojava Federacija;
- 3) mjere zaštite i spašavanja koje proizlaze iz Federalnog plana;
- 4) pripreme civilne zaštite u pravnim osobama iz članka 32. ovoga Zakona, od značenja za Federaciju;
- 5) izdvajanje i korištenje sredstava za financiranje civilne zaštite;
- 6) obučavanje kantonálnih i općinskih stožera civilne zaštite i specijaliziranih postrojbi civilne zaštite;
- 7) obučavanje kantonálnih i općinskih službi MiU;
- 8) plan mobilizacije civilne zaštite u Federaciji i kantonu;
- 9) nadzor kvalitete i primjenu standardnih operativnih procedura u procesu razminiranja NUS-a;
- 10) raspored ljudstva u civilnu zaštitu na razini Federacije.

Pri obavljanju inspekcijskog nadzora, glavni federalni inspektor civilne zaštite može zapovjediti praktičnu provjeru ili izvođenje vježbi civilne zaštite ili službe MiU.

Poslove inspekcijskog nadzora iz stavka 1. ovoga članka obavljaju inspektori.

Ravnatelj Federalne uprave donosi propis o sadržaju i načinu obavljanja inspekcijskog nadzora u zaštiti i spašavanju za federalnu i kantonálnu inspekciju.

Članak 191.

Kantonálna uprava civilne zaštite, u okviru svoje nadležnosti, obavlja poslove inspekcijskog nadzora koji se odnose na ustrojavanje i funkcioniranje civilne zaštite iz nadležnosti kantona u kantonálnim tijelima uprave i kantonálnim

ustanovama, općinama i pravnim osobama od značenja za kanton i općinu, a koja se odnose na sljedeća pitanja:

- 1) provedbu ovoga Zakona za pitanja koja su u nadležnosti kantona i pripreme kantonalnih ministarstava i drugih tijela kantonalne uprave;
- 2) provedbu ovoga Zakona za pitanja koja su u nadležnosti općina i pripreme općinskih službi za upravu;
- 3) pripreme u službama zaštite i spašavanja koje ustrojava kanton i općina;
- 4) mjere zaštite i spašavanja koje proizlaze iz plana zaštite kantona i općina;
- 5) pripreme civilne zaštite u pravnim osobama iz članka 32. ovoga Zakona od značenja za kanton i općinu;
- 6) izdvajanje i korištenje sredstava za financiranje civilne zaštite i skloništa;
- 7) obučavanje kantonalnog i općinskih stožera civilne zaštite i postrojbi civilne zaštite kantona i općina;
- 8) obučavanje kantonalne i općinskih službi MiU;
- 9) plan mobilizacije civilne zaštite u kantonu i općinama;
- 10) raspored ljudstva u civilnu zaštitu u kantonu i općinama.

Poslove inspekcijskog nadzora iz stavka 1. ovoga članka obavljaju inspektori.

XIV - RADNI ODNOSI

Članak 192.

Na službenike i namještenike Federalne uprave primjenjuju se propisi koji važe za službenike u tijelima uprave Federacije, ako ovim Zakonom nije drugačije propisano.

Kada to zahtijevaju potrebe službe (dežurstvo, obuka i vježbe, provjere spremnosti stožera, postrojbi i službi civilne zaštite, akcije zaštite i spašavanja, te drugi neodgodivi poslovi), službenici i namještenici Federalne uprave dužni su te poslove obavljati i dulje od punog radnog vremena, sukladno zakonu.

Zbog posebnih uvjeta rada, težine i naravi poslova i odgovornosti za njihovo obavljanje u proračunu Federacije se visina sredstava za plaće rukovoditelja, službenika i namještenika Federalne uprave određuje kao u federalnim tijelima uprave, uvećana do 20%. Vrsta poslova i broj izvršitelja koji ostvaruju ovo pravo utvrđuje se Pravilnikom o unutarnjoj organizaciji Federalne uprave.

Kantoni i općine će svojim propisom utvrditi istovrsne kriterije iz ovoga članka za plaće zaposlenika u kantonalnim upravama civilne zaštite i službama civilne zaštite općina.

XV - PRIZNANJA I NAGRADE U CIVILNOJ ZAŠTITI

Članak 193.

Za naročite uspjehe u ustrojavanju i provedbi priprema, obučavanju i ostvarenim rezultatima u provedbi zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara, stožerima, postrojbama i povjerenicima civilne zaštite, službama zaštite i spašavanja, tijelima uprave, humanitarnim organizacijama, udrugama građana, službi MiU, drugim pravnim osobama i pojedincima, mogu se dodjeljivati priznanja i nagrade civilne zaštite.

Vlada Federacije, na prijedlog ravnatelja Federalne uprave propisat će vrstu, kriterije i postupak za dodjelu priznanja i nagrada civilne zaštite.

XVI - KAZNENE ODREDBE

Članak 194.

Novčanom kaznom u iznosu od 2.000,00 KM do 10.000,00 KM kaznit će se za prekršaj pravna osoba, ako:

- 1) ne provodi odgovarajuće pripreme ili ne donese i razradi svoj plan zaštite i spašavanja, ili ne upozna svoje zaposlenike i tijela rukovođenja i upravljanja, postrojbe ili druge oblike ustrojavanja civilne zaštite s planiranim aktivnostima i mjerama zaštite i spašavanja ili ih ne opremi i osposobi za njihovo djelovanje i sudjelovanje u zaštiti i spašavanju (članak 32. st. 1. i 2.);
- 2) u uvjetima vođenja akcija zaštite i spašavanja svoju redovitu djelatnost ne prilagodi potrebama zaštite i spašavanja (članak 32. stavak 3.);
- 3) u roku ne dostavi podatke o postojanju opasnosti koje proistječu iz njegove djelatnosti (članak 32. stavak 4.);

- 4) službama motrenja i uzbunjivanja i tijelima civilne zaštite ne daje prvenstvo u korištenju telekomunikacijskih i informacijskih sustava i veza (članak 35.);
- 5) ne daje materijalna sredstva za potrebe civilne zaštite (članak 36.);
- 6) ne nabavi ili ne drži u funkcionalnom stanju potrebna sredstva i opremu za zaštitu i spašavanje (članak 47.);
- 7) ne izgradi i ne održava sklonište (članak 52. stavak 2.);
- 8) ne vrši ojačavanje objekta odnosno prve ploče, da može izdržati urušavanje objekta (članak 52. stavak 3.);
- 9) ne održava sklonište u ispravnom i funkcionalnom stanju (članak 59. stavak 2);
- 10) koristi javno sklonište oprečno ugovoru o zakupu (članak 60. stavak 1.);
- 11) po nalogu nadležnog stožera ne vrši prijam na privremeni smještaj građane i materijalna dobra s ugroženoga područja (članak 70.);
- 12) ne provodi zapovijedene mjere i postupke zamračivanja, poput zamračivanja javnih mjesta, ulica i objekata (članak 71. st. 3. i 4.);
- 13) ne osigura uvjete za zaštitu ljudi i materijalnih dobara od RKB kontaminacije (članak 76.);
- 14) ne osigura nazočnost odgovarajućih spasilačkih službi za spašavanje kupaća-utopljenika (članak 80. stavak 2.);
- 15) bez ovlaštenja ili oprečno važećim propisima obavlja poslove uklanjanja i uništavanja NUS-a (članak 88. i članak 89. stavak 2.);
- 16) za potrebe stanovništva na području općine ne osigura odgovarajuće pričuve krvi i krvne plazme (članak 91. stavak 1.);
- 17) ne sudjeluje u otklanjanju posljedica i provedbi aktivnosti i mjera asanacije (članak 95. stavak 2.);
- 18) ne provodi zaštitu i spašavanje u rudnicima (članak 102.);
- 19) ne provodi operativne mjere zaštite i spašavanja (članak 122. stavak 4.);
- 20) centrima MiU ne ustupa na korištenje veza, te ne osigurava uspostavu posebnih, besplatnih veza namijenjenih zaštiti i spašavanju (članak 154. st. 3. i 5.);
- 21) službama za motrenje i uzbunjivanje ne dostavi određene podatke (članak 158.);
- 22) ne osigura pravodobno izvješćivanje i uzbunjivanje stanovništva o opasnostima izazvanim na hidro-sustavima ili proizvodnim pogonima posebne namjene, ili ne izradi, doradi i ne održava te sustave ili se ne uključi u sustav za uzbunjivanje u Federaciji (članak 162. st. 1. i 2.);
- 23) ne poduzme potrebne mjere zaštite i spašavanja od prirodne ili druge nesreće kada nastupi iznenada ili o tome ne obavijesti nadležno tijelo (članak 176.);
- 24) ne izda odgovarajuće potvrde vlasnicima i korisnicima opreme odnosno vlasnicima zaliha hrane, medicinske opreme i lijekova (članak 178.).

Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se novčanom kaznom od 500,00 KM do 2.000,00 KM i odgovorna osoba u pravnoj osobi.

Članak 195.

Novčanom kaznom u iznosu od 1.000,00 KM do 5.000,00 KM kaznit će se za prekršaj pravna osoba ako:

- 1) ne sudjeluje u pripremi i provedbi zaštite i spašavanja i ne ostvaruje koordinaciju i suradnju s nadležnim tijelima i službama, odnosno štabovima civilne zaštite ili u svojim programima rada ne utvrdi zadatke i ustrojavanje djelovanja u zaštiti i spašavanju (članak 33.);
- 2) ne daje podatke i obavještenja iz svojih istraživanja koja su od značenja za civilnu zaštitu (članak 34.);
- 3) svoj plan zaštite i spašavanja ne uskladi s odgovarajućim višim planom zaštite (članak 46. stavak 2.);
- 4) nadležnom tijelu ne daje podatke o objektima i korisnicima i stanju sredstava i opreme za zaštitu i spašavanje (članak 47. stavak 1.);
- 5) ne provodi preventivne mjere zaštite i spašavanja (članak 122. stavak 3.);
- 6) ne ustupi dio poslovnog, stambenog ili drugog objekta za instaliranje naprava i sredstava za motrenje i uzbunjivanje (članak 163. stavak 1.).

Za prekršaj iz stavaka 1. ovoga članka kaznit će se novčanom kaznom od 250,00 KM do 1.000,00 KM i odgovorna osoba u pravnoj osobi.

Članak 196.

Novčanom kaznom u iznosu od 1.000,00 KM do 1.000,00 KM kaznit će se za prekršaj građanin ako:

- 1) ne dadne na privremeno korištenje civilnoj zaštiti sredstva, zemljište, objekte i druga sredstva (članak 16. stavak 1.);
- 2) ne odazove se pozivu nadležnog stožera, uprave ili službe za upravu radi sudjelovanja u zaštiti i spašavanju (članak 17.);
- 3) ne provodi mjere i postupke osobne i uzajamne zaštite (članak 41.);
- 4) na stambenoj zgradi ne izgradi ojačanu prvu ploču tako da ona izdrži urušavanje tog objekta (članak 52. stavak 3.);
- 5) ne pruži pomoć u zbrinjavanju ugroženih i postradalih građana (članak 68. stavak 3.);
- 6) ne izvrši zapovijedene mjere i postupke zamračivanja (članak 71. stavak 3.);
- 7) ne koristi sredstva za osobnu RKB zaštitu (članak 74. stavak 1.);
- 8) ne obavijesti nadležno tijelo o otkrivenom NUS-u (članak 87.);
- 9) ne izvršava zapovijedi zapovjednika postrojbe civilne zaštite (članak 142. stavak 3.);
- 10) kao pripadnik stožera, službe zaštite i spašavanja i postrojbe civilne zaštite ili kao povjerenik civilne zaštite ne odazove se pozivu radi obuke (članak 164. st. 3. i 4.);
- 11) ne poduzme potrebne mjere zaštite i spašavanja od prirodne ili druge nesreće kada nastupi iznenađa ili o tome ne obavijesti nadležno tijelo (članak 176.);
- 12) onemogućiti provedbu radova ili ne ustupi materijalno-tehnička sredstva, hranu, medicinsku opremu, lijekove, odjeću, obuću, građevni i drugi materijal kada to zahtijevaju potrebe zaštite i spašavanja (članak 178.).

XVII - PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 197.

Kantoni i općine će, u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona okončati postupak ustrojavanja kantonalnih uprava civilne zaštite odnosno općinskih službi civilne zaštite, te preuzeti poslove, službenike i namještenike, sredstva i opremu, dokumentaciju i pismohranu civilne zaštite iz uprava i ureda obrane Federalnog ministarstva obrane u kantonu i općini, sukladno ovom Zakonu.

Kantoni i općine će u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona okončati utemeljenje kantonalnih i općinskih stožera civilne zaštite, sukladno ovome Zakonu.

Članak 198.

Federalna uprava će preuzeti poslove, sredstva i opremu Federalnog centra za uklanjanje mina i neeksploziviranih ubojitih sredstava ("Službene novine Federacije BiH", br. 31/97, 20/98 i 19/00), kada Vlada Federacije odluči da prestaje s radom taj Centar.

Odlukom iz stavka 1. ovoga članka uredit će se i pitanja primanja i preuzimanja određenih službenika i namještenika u radni odnos u Federalnu upravu, suglasno njezinim potrebama i uvjetima utvrđenim u Pravilniku o unutarnjem ustrojavanju Federalne uprave.

Članak 199.

Kantoni su dužni stvarati materijalne pretpostavke za potpuno sudjelovanje u stvaranju održivosti svojih timova za uklanjanje NUS-a, (u daljnjem tekstu: TUN tim), koji se financira iz sredstava Komisije Europske zajednice i Federacije, sukladno Memorandumu o razumijevanju za stvaranje održivog odjela za uklanjanje NUS-a u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: MOR).

Federalna uprava pripremit će plan održivosti odjela za uklanjanje NUS-a u Federaciji nakon isteka Četvrte i Pete faze MOR-a kada prestaje obveza njegovoga financiranja od Komisije Europske zajednice. Ovaj plan donosi Vlada Federacije, na prijedlog Federalne uprave.

Sukladno planu iz stavka 2. ovoga članka, kantonalne uprave civilne zaštite preuzet će u radni odnos članove svojih TUN timova s pripadajućim sredstvima i opremom uz obvezu stalnog financiranja i uporabe TUN tima.

Članak 200.

Vlada Federacije, Federalna uprava i druga federalna tijela uprave donijet će propise za koje su ovlašteni ovim Zakonom u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Kantoni i općine i pravne osobe uskladit će svoje ustrojstvo civilne zaštite s odredbama ovoga Zakona najkasnije u roku od tri mjeseca od dana donošenja propisa iz stavka 1. ovoga članka.

Članak 201.

U roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovoga Zakona kantoni će izvršiti preuzimanje prava, obveza i odgovornosti općina iz zaključenih ugovora o zakupu javnih skloništa u miru, te izvršiti noveliranje ugovora, sukladno ovome Zakonu.

Članak 202.

Do donošenja propisa iz članka 200. stavak 1. ovoga Zakona, ostaju na snazi:

- 1) Uredba o ustrojavanju, sadržaju i provedbi mjera zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara ("Službene novine Federacije BiH", broj 27/98);
- 2) Uredba o ustrojavanju službe za RKB zaštitu Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 45/99);
- 3) Uredba o Federalnom stožeru civilne zaštite ("Službene novine Federacije BiH", broj 36/00);
- 4) Pravilnik o stručnoj spremi, načinu stručnog osposobljavanja i drugim uvjetima za osobe koje mogu uništavati neeksplozivirana ubojita sredstva, načinu osiguranja, prijevoza, skladištenja i uništavanja tih sredstava ("Službene novine Federacije BiH", broj 32/99).

Članak 203.

Kantonalne uprave civilne zaštite i općinske službe civilne zaštite preuzet će dio sredstava, opreme i dokumentaciju službi veze, kriptozastite, motrenja i uzbunjivanja iz organizacijskih postrojbi Federalnog ministarstva obrane u kantonu i općini.

Službenici i namještenici Federalnog ministarstva obrane koji su bili zaposleni na poslovima i zadacima motrenja i uzbunjivanja, a po stupanju na snagu ovoga Zakona ostanu neraspoređeni, bez javnog oglašavanja, preuzet će se u radni odnos, na iste poslove u službu civilne zaštite općine, upravu civilne zaštite kantona ili Federalnu upravu, sukladno odredbama članka 151. ovoga Zakona i aktima o unutarnjem ustrojstvu tih službi i uprava.

Članak 204.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u "Službenim novinama Federacije BiH".

Predsjedatelj Doma naroda Parlamenta Federacije BiH Slavko Matić , v. r.	Predsjedatelj Zastupničkog doma Parlamenta Federacije BiH Muhamed Ibrahimović , v. r.
--	---

На основу члана IV.Б.7. а) (IV) Устава Федерације Босне и Херцеговине, доносим

УКАЗ

**О ПРОГЛАШЕЊУ ЗАКОНА О ЗАШТИТИ И
СПАШАВАЊУ ЉУДИ И МАТЕРИЈАЛНИХ ДОБАРА ОД
ПРИРОДНИХ И ДРУГИХ НЕСРЕЋА**

Проглашава се Закон о заштити и спашавању људи и материјалних добара од природних и других несрећа који је донио Парламент Федерације БиХ на сједници Представничког дома од 20. маја 2003. године и на сједници Дома народа од 9. јула 2003. године.

Број 01-543/03
30. јула 2003. године
Сарајево

Предсједник
Нико Лозанчић, с. р.

ЗАКОН**О ЗАШТИТИ И СПАШАВАЊУ ЉУДИ И МАТЕРИЈАЛНИХ ДОБАРА ОД ПРИРОДНИХ И ДРУГИХ НЕСРЕЋА****I - ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ****Члан 1.**

Овим законом уређује се систем заштите и спасавања људи, биљног и животињског свијета, материјалних, културних, историјских и других добара и околине (у даљем тексту: људи и материјална добра) од природних непогода, техничко-технолошких, еколошких и других несрећа или ратних опасности (у даљем тексту: природне и друге несреће), права и дужности грађана и органа Федерације, кантона и општина, привредних друштава и других правних лица, те друга питања од значаја за област заштите и спасавања од природних и других несрећа у Федерацији Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Федерација).

Члан 2.

Заштита и спасавање од природних и других несрећа обухвата: програмирање, планирање организовање, обучавање и оспособљавање, провођење, надзор и финансирање мјера и активности за заштиту и спасавање од природних и других несрећа с циљем спречавања опасности, смањења броја несрећа и жртава, те отклањања и ублажавања штетних дјеловања и последица природних и других несрећа.

Послови заштите и спасавања људи и материјалних добара од природних и других несрећа су од општег интереса за Федерацију.

Члан 3.

У смислу овога закона под појмом:

- 1) природне непогоде подразумевају се догађаји који су узроковани дјеловањем природне силе на које људски фактор не може да утиче као што су: земљотрес, поплава, високи снијег и снежни наноси, олујни или оркански вјетар, град, пролом облака, клизиште, суша, хладноћа, као и масовне појаве људских, животињских и биљних болести;
- 2) техничко-технолошке несреће подразумевају се догађаји који су измакли контроли при обављању одређене дјелатности или управљања одређеним средствима за рад и рад с опасним материјалима, нафтом и њеним дериватима и енергетским гасовима у току њихове производње, прераде, употребе, складиштења, претовара, пријезова или уклањања, чије последице угрожавају људе и материјална добра;
- 3) друге несреће подразумевају велике несреће у друмском, жељезничком, ваздушном или поморском саобраћају, пожар, рударске несреће, рушење брана, атомске, нуклеарне или друге несреће које узрокује човјек својим активностима, рат, ванредно стање или други облици масовног уништавања људи и материјалних добара.

Члан 4.

Федерација обезбјеђује изградњу јединствене организације заштите и спасавања на територији Федерације, у складу са овим законом и другим прописима, плановима и другим документима којима се уређују питања организовања, развоја, припремања и употребе снага и средстава намијењених за заштиту и спасавање људи и материјалних добара од природних и других несрећа.

Сви видови заштите од природних и других несрећа организују се и проводе у складу с начелима међународног хуманитарног права и међународног права о заштити људи и материјалних добара од природних и других несрећа, као и преузетим међународним обавезама.

Члан 5.

Јединствена организација заштите и спасавања људи и материјалних добара од природних и других несрећа, према овојем закону, остварује се организовањем и предузимањем следећих мјера и активности:

- 1) откривање, праћење и спречавање опасности од природних и других несрећа;
- 2) осматрање и узбуњивање о опасностима и давање упутстава за заштиту и спасавање;
- 3) обучавање и оспособљавање за заштиту и спасавање;

- 4) организовање, опремање, обучавање и оспособљавање цивилне заштите и успостављање и одржавање других видова заштите и спасавања;
- 5) мобилизација и активирање снага и средстава за заштиту и спасавање;
- 6) отклањање последица природних и других несрећа до обезбјеђења основних услова за живот;
- 7) надзор над провођењем прописа о заштити од природних и других несрећа;
- 8) пружање помоћи Републици Српској и Дистрикту Брчко у Босни и Херцеговини, сусједним и другим државама у случају природне или друге несреће,
- 9) тражење помоћи од Републике Српске и Дистрикта Брчко Босне и Херцеговине и сусједних и других држава у случају природне или друге несреће.

Члан 6.

Мјере и активности из члана 5. овог закона, остварују се путем цивилне заштите која представља организовани облик заштите и спасавања људи и материјалних добара од природних и других несрећа, у складу са овим законом и другим прописима.

Цивилна заштита и друге дјелатности намијењене за заштиту од природних и других несрећа имају хуманитарне, невојне и надполитичке карактеристике и заснивају се на солидарности и узајамном помагању свих учесника у заштити и спасавању.

Члан 7.

Заштиту и спасавање проводе грађани, органи власти, привредна друштва и друга правна лица, службе заштите и спасавања, штабови, јединице и повјереници цивилне заштите, у оквиру својих права и дужности, а на принципима сарадње, солидарности и узајамности свих учесника у спречавању, отклањању или ублажавању последица дјеловања природних или других несрећа.

Заштита и спасавање живота и здравља људи има приоритет у односу на све друге заштитне и спасилачке активности.

У случају природне или друге несреће свако је дужан да помаже у складу са својим могућностима и способностима.

Члан 8.

Надлежни органи Федерације путем надлежних институција Босне и Херцеговине и непосредно, у складу са Уставом Босне и Херцеговине и Уставом Федерације, остварују међународну сарадњу ради провођења заштите од природних и других несрећа, нарочито закључивањем међународних уговора и извјештавањем других држава о опасностима и последицама природних и других несрећа и, по потреби, пружањем или тражењем помоћи у заштити и спасавању људи и материјалних добара на територији Федерације.

Члан 9.

Дан цивилне заштите Федерације је 1. март - Свјетски дан цивилне заштите.

II - ПРАВА И ДУЖНОСТИ ГРАЂАНА**Члан 10.**

Грађани имају право и дужност да учествују у цивилној заштити, служби осматрања и узбуњивања, да извршавају обавезу давања материјалних средстава и да се обучавају за личну и узајамну заштиту и за провођење мјера заштите и спасавања.

Поред права и дужности из става 1. овог члана, грађани имају и право и дужност:

- 1) да у складу са законом и плановима заштите и спасавања буду распоређени у штабове, службе заштите и спасавања, јединице и повјеренике цивилне заштите;
- 2) да податке значајне за заштиту и спасавање које знају или примјете, журно достављају најближем центру за осматрање и узбуњивање или полицијској управи или управи цивилне заштите кантона или служби цивилне заштите општине;
- 3) да дају податке потребне за вођење евиденција у области заштите и спасавања, као и да, у року од осам дана од дана настале промјене, пријаве све промјене које се односе на пребивалиште, адресу стана, име, заснивање и престанак радног односа, стицање стручне спреме и друге податке од значаја за заштиту и спасавање.

Члан 11.

У заштити и спасавању дужни су да учествују радно способни грађани од 18 до 60 година живота (мушкарци), односно од 18 до 55 година живота (жене).

Члан 12.

У цивилну заштиту не распоређују се:

- 1) лица на служби у Војсци Федерације Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Војска Федерације);
- 2) службеници и намјештеници органа унутрашњих послова, припадници полиције и казнено-поправних завода;
- 3) труднице, мајке и самохрани родитељи који имају једно дијете млађе од седам година живота, односно двоје или више дјеце млађе од 10 година живота, као и старатељи дјеце без родитеља тих година живота;
- 4) старатељи старим и изнемоглим особама;
- 5) лица проглашена неспособним за служење у цивилној заштити.

Члан 13.

Здравствену способност грађана за служење у цивилној заштити и обучавању за цивилну заштиту утврђују надлежне здравствене установе, у складу са прописом из става 2. овог члана.

Влада Федерације Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Влада Федерације), на приједлог Федералне управе цивилне заштите, прописује основе и мјерила за утврђивање здравствене и психофизичке способности за служење грађана у цивилној заштити и обучавању за цивилну заштиту.

Члан 14.

Право и дужност обучавања за учешће у цивилној заштити имају, под условима прописаним овим законом, грађани од навршених 15 до 60 година живота (мушкарци), односно од 15 до 55 година живота (жене), ако су способни за полазак на обуку.

Члан 15.

У цивилној заштити добровољно могу да учествују сви мушкарци и жене старији од 15 година, са правима и дужностима припадника цивилне заштите.

Члан 16.

Грађани имају обавезу да дају на привремено кориштење цивилној заштити возила, машине, опрему и друга материјална средства, земљиште, објекте, уређаје и енергетске изворе потребне за заштиту и спасавање од природних и других несрећа.

Под давањем материјалних средстава сматра се и постављање средстава и уређаја за службу осматрања и узбуњивања на пословним и другим објектима грађана, а изузетно и на стамбеним зградама, ако се та средства и уређаји не могу поставити на другим објектима.

Влада Федерације, на приједлог Федералне управе цивилне заштите, ће одредити материјална средства из ст. 1. и 2. овог члана, која ће грађани бити дужни давати за потребе цивилне заштите и утврдити сврху и начин предаје, као и давање надокнаде за кориштена, оштећена или уништена средства.

Члан 17.

Грађанин који је, од надлежног штаба цивилне заштите или управе цивилне заштите или службе цивилне заштите, позван ради учешћа у заштити и спасавању, дужан је да се одазове позиву тог штаба односно управе или службе, на мјесто и у вријеме одређено у позиву.

Члан 18.

Лица у радном односу која буду позвана на вршење послова цивилне заштите, у складу са чланом 17. овог закона, имају право на новчану надокнаду коју обрачунава и исплаћује орган који их је позвао од основице коју чини његова просјечна мјесечна плата остварена у претходном мјесецу прије мјесеца у којем је вршио послове цивилне заштите, сразмјерно времену ангажовања у цивилној заштити.

Вријеме проведено на вршењу послова из става 1. овог члана рачуна се у радни стаж и допринос за пензијско-инвалидско обезбјеђење плаћа правно лице код којег се лице из става 1. овог члана налази у радном односу.

Лица која самостално обављају неку дјелатност и која буду позвана на вршење послова цивилне заштите, у складу са чланом 17. овог закона, имају право на новчану надокнаду коју обрачунава и

исплаћује орган који их је позвао, с тим да та лица сама врше уплату доприноса за пензијско-инвалидско обезбјеђење.

Надокнада из става 1. овог члана припада и незапосленим грађанима, коју исплаћује надлежни орган цивилне заштите који је грађанина ангажовао за вршење послова. Надокнада се обрачунава на основицу коју чини просјечна мјесечна нето плата остварена у Федерацији према последњем саопштењу Федералног завода за статистику, у претходном мјесецу у односу на мјесец у којем је грађанин ангажован на пословима цивилне заштите.

Члан 19.

Грађанин, када по одлуци надлежног органа цивилне заштите, учествује у заштити и спасавању од природних и других несрећа, па буде повријеђен или код којег наступи болест односно инвалидност као непосредна посљедица вршења задатака у тој заштити, има по том основу права из пензијско-инвалидског и здравственог обезбјеђења као за случај повреде на раду.

Чланови породице грађанина који је учествујући у заштити и спасавању од природних и других несрећа изгубио живот, имају права из пензијско-инвалидског и здравственог обезбјеђења као да је изгубио живот за случај повреде на раду.

Права из ст. 1. и 2. овог члана, остварују се на начин и под условима утврђеним законом и другим прописима о пензијско-инвалидском и здравственом обезбјеђењу.

Члан 20.

Грађанин, када по одлуци надлежног органа цивилне заштите, учествује у заштити и спасавању од природних и других несрећа и без своје кривице задобије повреду или оболу, те због тога код њега наступи физичко оштећење од најмање 20 %, има право на једнократну новчану помоћ чија се висина утврђује према степену физичког оштећења.

Ако грађанин у условима из става 1. овог члана, изгуби живот, право на једнократну новчану помоћ припада његовој породици.

Висину и поступак остваривања права на једнократну новчану помоћ прописује Влада Федерације, на приједлог Федералне управе цивилне заштите, с тим да та помоћ не може бити мања од три просјечне плате у Федерацији, остварене у календарској години која претходи години у којој су се десиле околности из ст. 1. или 2. овог члана.

Члан 21.

Грађанин, када по одлуци надлежног органа цивилне заштите, учествује у заштити и спасавању од природне и друге несреће, или обуци или вјежби цивилне заштите, има право на превоз, смјештај и исхрану током учешћа у заштити и спасавању, обуци или вјежби.

Смјештај и исхрана из става 1. овог члана обезбјеђује се под условом ако је учешће у заштити и спасавању, обуци или вјежби, трајало непрекидно дуже од осам сати.

Грађанину, којем није обезбјеђена одговарајућа одјећа и обућа цивилне заштите, већ у акцијама заштите и спасавања носи властиту одјећу и обућу, припада право на надокнаду за уништену или оштећену одјећу и обућу, сразмјерно вриједности уништења или оштећења према мјесним приликама.

Средства за надокнаде из овог члана обезбјеђују се у буџету кантона и општина, а исплаћује их орган који је позвао грађанина на вршење послова цивилне заштите, обуку или вјежбу.

Члан 22.

Грађанин који је ангажован за вршење курирско-позиварских послова ради провођења мобилизације снага и средстава цивилне заштите, током вршења тих послова има статус припадника цивилне заштите.

III - ПРАВА И ДУЖНОСТИ ОРГАНА ФЕДЕРАЦИЈЕ, КАНТОНА, ГРАДОВА И ОПШТИНА

1. Надлежност органа Федерације

Члан 23.

Парламент Федерације Босне и Херцеговине доноси Програм заштите и спасавања од природних и других несрећа у Федерацији Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Федерални програм).

Члан 24.

Влада Федерације, у области заштите и спасавања:

- 1) доноси процјену угрожености од природних и других несрећа у Федерацији;
- 2) предлаже Федерални програм;

- 3) доноси План заштите и спашавања од природних и других несрећа у Федерацији Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Федерални план);
- 4) утврђује јединствену методологију за процјену штета од природних и других несрећа;
- 5) разматра стање заштите и спашавања у Федерацији и доноси прописе о организовању, припремању и дјеловању цивилне заштите у Федерацији;
- 6) на приједлог Федералног штаба цивилне заштите проглашава настанак природне и друге несреће у Федерацији;
- 7) обезбјеђује потребна финансијска средства у Буџету Федерације за финансирање потреба заштите и спашавања из надлежности Федерације;
- 8) врши и друге послове заштите и спашавања, у складу са законом и другим прописима.

Члан 25.

Федерална министарства и други органи Федерације, у оквиру свог дјелокруга, у области заштите и спашавања:

- 1) организују, планирају и обезбјеђују провођење превентивних мјера заштите за заштиту властитог људства, материјалних средстава и објеката које користе у свом раду;
- 2) проводе мјере заштите и спашавања људи и материјалних добара из своје области, а нарочито мјере које нареди Федерални штаб цивилне заштите које се односе на ангажовање служби заштите и спашавања, привредних друштава и других правних лица у заштити и спашавању;
- 3) обавјештавају Федералну управу цивилне заштите о подацима који су од значаја за планирање, организовање и провођење заштите и спашавања људи и материјалних добара из надлежности Федерације;
- 4) учествују у изради елабората за извођење заједничких и самосталних вјежби заштите и спашавања;
- 5) врше и друге послове у области заштите и спашавања, у складу са законом, другим прописима и општим актима.

Члан 26.

Управне, стручне и друге послове у области заштите и спашавања, из надлежности Федерације врши Федерална управа цивилне заштите (у даљем тексту: Федерална управа), као самостална федерална управа.

Федерална управа, у области заштите и спашавања, врши следеће послове:

- 1) проводи утврђену политику и обезбјеђује извршење федералних закона и других федералних прописа у области заштите и спашавања;
- 2) израђује Процјену угрожености за територију Федерације;
- 3) израђује Федерални програм заштите и спашавања од природних и других несрећа Федерације;
- 4) предлаже Федерални план заштите и спашавања од природних и других несрећа Федерације;
- 5) припрема елементе Плана одбране Федерације из области заштите и спашавања;
- 6) доноси прописе о садржају, начину и роковима извјештавања о природним и другим несрећама;
- 7) организује, припрема и обучава штабове, јединице и повјеренике цивилне заштите и службе заштите и спашавања;
- 8) организује и усклађује провођење мјера заштите и спашавања;
- 9) организује службу осматрања и узбуњивања;
- 10) остварује међународну сарадњу у области заштите и спашавања, у складу са прописима у надлежности државних органа власти;
- 11) кантоналним органима управе, кантоналним установама и општинским службама за управу издаје инструкције за извршавање федералне политике, овога закона и других федералних прописа из области заштите и спашавања људи и материјалних добара;
- 12) врши инспекцијски надзор у области заштите и спашавања;
- 13) води прописане евиденције и врши друге послове заштите и спашавања, у складу са законом и другим прописима и општим актима.

2. Надлежност кантона

Члан 27.

Кантон у области заштите и спашавања:

- 1) разматра стање припрема за заштиту и спашавање и доноси мјере за организовање, развој и јачање цивилне заштите у кантону;
- 2) доноси програм заштите од природних и других несрећа кантона;
- 3) доноси прописе о организовању и функционисању цивилне заштите кантона, у складу са овим законом и другим прописима;
- 4) организује службу осматрања и узбуњивања у кантону, у складу са овим законом и обезбјеђује њено функционисање;
- 5) уређује питања финансирања заштите и спашавања из надлежности кантона;
- 6) доноси акте о оснивању кантоналног штаба цивилне заштите, постављењу команданта и начелника штаба и одређивању функција у кантоналним министарствима, кантоналној управи цивилне заштите и другим тијелима кантоналне управе - чији су носиоци по положају чланови кантоналног штаба цивилне заштите;
- 7) доноси план заштите од природних и других несрећа кантона;
- 8) на приједлог кантоналног штаба цивилне заштите, проглашава стање природне и друге несреће на подручју кантона и наређује употребу снага и средстава цивилне заштите, органа управе, привредних друштава и других правних лица са подручја кантона на превенцији, ублажавању и отклањању штетних последица по људе и материјална добра;
- 9) врши и друге послове заштите и спашавања, у складу са законом и другим прописима.

Прописом кантона утврђују се надлежности кантоналних органа власти у извршавању послова из става 1. овог члана, у складу са овим законом.

Члан 28.

Управне, стручне и друге послове у области заштите и спашавања из надлежности кантона, врши кантонална управа цивилне заштите, као самостална кантонална управа.

Кантонална управа цивилне заштите обавља следеће послове:

- 1) организује, припрема и прати функционисање заштите и спашавања на подручју кантона;
- 2) израђује процјену угрожености за подручје кантона;
- 3) припрема програм заштите и спашавања од природних и других несрећа у кантону;
- 4) предлаже план заштите од природних и других несрећа у кантону;
- 5) прати стање припрема заштите и спашавања и предлаже мјере за унапређење организације и оспособљавања цивилне заштите кантона и општина;
- 6) организује и прати реализовање обуке носилаца цивилне заштите;
- 7) организује и координира провођење мјера заштите и спашавања;
- 8) предлаже програме заједничких и самосталних вјежби и израду елабората за извођење вјежби припадника цивилне заштите, органа управе, привредних друштава и других правних лица из области заштите и спашавања;
- 9) предлаже и предузима мјере за попуњу људством штабова, јединица цивилне заштите и служби заштите и спашавања, те њихово опремање материјално-техничким средствима;
- 10) припрема прописе у области заштите и спашавања из надлежности кантона;
- 11) организује и проводи обуку становништва и пружа помоћ службама цивилне заштите општина у вршењу послова из њихове надлежности;
- 12) врши инспекцијски надзор из области заштите и спашавања;
- 13) води прописане евиденције и врши друге послове заштите и спашавања, у складу са законом, другим прописима и општим актима.

3. Надлежност општине односно Града

Члан 29.

У остваривању права и дужности у области заштите и спашавања, општина односно Град:

- 1) доноси одлуку о организовању и функционисању заштите и спашавања општине односно Града и обезбјеђује њено провођење у складу са овим законом и прописима кантона;

- 2) доноси програм заштите и спашавања од природних и других несрећа општине односно Града;
- 3) планира и утврђује изворе финансирања за извршавање послова заштите и спашавања из надлежности општине односно Града;
- 4) организује службу осматрања и узбуњивања у општини односно Граду, у складу са овим законом и обезбјеђује њено функционисање;
- 5) доноси акте о оснивању општинског односно градског штаба цивилне заштите, постављењу команданта и начелника штаба и одређивању функција у општинским односно градским службама за управу и служби цивилне заштите општине односно Града, чији су носиоци по положају чланови општинског односно градског штаба цивилне заштите;
- 6) доноси план заштите и спашавања од природних и других несрећа општине односно Града;
- 7) проглашава стање природне и друге несреће и наређује употребу снага и средстава цивилне заштите, служби за управу, привредних друštava и других правних лица са подручја општине односно Града на превенцији, ублажавању и отклањању штетних посљедица од природних и других несрећа по људе и материјална добра на подручју општине односно Града;
- 8) врши и друге послове заштите и спашавања, у складу са законом, другим прописима и општим актима.

Члан 30.

Прописом општине односно Града утврђују се надлежности општинских односно градских органа власти у извршавању послова из члана 29. овога закона, у складу са овим законом и прописима кантона.

Члан 31.

Управне, стручне и друге послове заштите и спашавања из надлежности општине, врши служба цивилне заштите општине.

Служба цивилне заштите општине, у области заштите и спашавања, обавља следеће послове:

- 1) организује, припрема и проводи заштиту и спашавање на подручју општине;
- 2) израђује процјену угрожености за подручје општине;
- 3) припрема програм заштите и спашавања од природних и других несрећа у општини;
- 4) предлаже план заштите и спашавања од природних и других несрећа у општини;
- 5) прати стање припрема за заштиту и спашавање и предлаже мјере за унапређење организовања и оспособљавања цивилне заштите;
- 6) организује, изводи и прати реализацију обуке грађана на спровођењу личне и узајамне заштите;
- 7) организује и координише спровођење мјера заштите и спашавања, предлаже програм самосталних вјежби и израђује елаборат за извођење вјежби цивилне заштите у општини;
- 8) врши попуњу људством штабова цивилне заштите, служби заштите и спашавања и јединица цивилне заштите и одређује повјеренике цивилне заштите и обезбјеђује њихово опремање материјално-техничким средствима, те организује, изводи и прати реализацију њихове обуке;
- 9) припрема прописе у области заштите и спашавања из надлежности општине;
- 10) води прописане евиденције и врши друге послове заштите и спашавања, у складу са законом и другим прописима и општим актима.

IV - ПРАВА И ДУЖНОСТИ ПРИВРЕДНИХ ДРУШТАВА И ДРУГИХ ПРАВНИХ ЛИЦА

Члан 32.

Привредна друштва и друга правна лица (у даљем тексту: правна лица) која обављају дјелатности из области здравства, ветеринарства, стамбених и комуналних послова, водопривреде, шумарства, пољопривреде, хемијске и петрохемијске индустрије, рударства, грађевинарства, транспорта, снабдијевања, угоститељства, ватрогаштва, хидрометеорологије, сеизмологије, екологије и других области у којима се обављају дјелатности од значаја за заштиту и спашавање људи и материјалних добара од природних и других несрећа дужна су да организују и проводе послове заштите и

спашавања, у складу са овим и другим законима, другим прописима и општим актима надлежних органа.

У извршењу послова из става 1. овога члана, правна лица проводе одговарајуће припреме, доносе и разрађују планове заштите и спашавања за своје дјеловање у заштити и спашавању, планирају и обезбјеђују материјално-техничка средства за спровођење мјера заштите и спашавања и организују јединице и повјеренике цивилне заштите, опремају те јединице и повјеренике потребном опремом и средствима и оспособљавају их за њихово учешће у заштити и спашавању.

У току вођења акција заштите и спашавања људи и материјалних добара од природних и других несрећа, правна лица из става 1. овога члана дужна су да проводе одлуке надлежног штаба цивилне заштите који руководи акцијама заштите и спашавања на подручју на којем се налазе објекти тих правних лица.

Када правна лица, у оквиру обављања своје редовне дјелатности, утврде постојање одређене опасности од природне непогоде, технолошке, еколошке или друге несреће, дужна су да податке о таквој опасности одмах доставе најближој служби осматрања и узбуњивања или служби цивилне заштите или најближој полицијској управи.

Члан 33.

У припреми и спровођењу заштите и спашавања, у оквиру своје редовне дјелатности, обавезно учествују организације Црвеног крста и друге хуманитарне организације и удружења грађана (горска служба спашавања, планинари, спелеолози, алпинисти, радио-аматери, рониоци и др.), у складу са међународним уговорима и споразумима и њиховим правилима о организовању. У обављању тих послова, те организације и удружења остварују сарадњу са управама цивилне заштите кантона и службама цивилне заштите општине и поступају по налогу надлежног штаба цивилне заштите.

Организације из става 1. овога члана, дужне су да у својим програмима рада утврде задатке, организацију дјеловања и активности којима се обезбјеђује учешће њихових чланова, органа и служби у заштити и спашавању.

Члан 34.

Факултети и друге високошколске установе и правна лица која се баве научно-истраживачким радом дужна су да обавјештавају Федералну управу и кантоналне управе цивилне заштите о научним сазнањима и дају им податке и обавјештења о својим истраживањима, а која су од значаја за заштиту и спашавање.

Члан 35.

Правна лица, власници и корисници телекомуникационих и информационих система и веза дужни су да дају приоритет у кориштењу тих система и веза службама осматрања и узбуњивања, управама цивилне заштите и службама цивилне заштите општине, односно штабовима цивилне заштите када руководе акцијама заштите и спашавања на одређеном подручју.

Члан 36.

Сва правна лица дужна су да дају материјална средства за потребе цивилне заштите у складу са прописом Владе Федерације, који се доноси у складу са одредбом става 3. члана 16. овога закона.

V - УЧЕШЋЕ ВОЈСКЕ ФЕДЕРАЦИЈЕ У ЗАШТИТИ И СПАШАВАЊУ

Члан 37.

У условима када снаге и средства цивилне заштите нису довољне за ефикасну заштиту и спашавање људи и материјалних добара од природних и других несрећа, командант Федералног штаба цивилне заштите може да поднесе захтјев Федералном министарству одбране - Федералном министарству обране (у даљем тексту: Федералном министарству одбране), за употребу Војске Федерације на задацима заштите и спашавања, што се врши у складу са процедурама из члана 39. овога закона.

Када у заштити и спашавању учествују војне јединице њима командују војне старјешине, у складу са наредбама команданта штаба цивилне заштите који на одређеном простору руководи акцијама заштите и спашавања.

Члан 38.

У хитним случајевима, а нарочито када је у питању спашавање угрожених људских живота, Војска Федерације може интервенисати и самоиницијативно, о чему одмах извјештава непосредно вишу команду и надлежни штаб цивилне заштите.

Учешће Војске Федерације у заштити и спашавању има привремени карактер и траје само до момента када се оцијени да даљу активност на заштити и спашавању могу успјешно да проводе снаге и средства цивилне заштите.

Члан 39.

Федерална управа и Федерално министарство одбране, утврдиће посебне оперативне процедуре којима ће уредити сва питања учешћа Војске Федерације у пружању помоћи на заштити и спашавању људи и материјалних добара од природних и других несрећа.

VI - ОРГАНИЗАЦИЈА ЦИВИЛНЕ ЗАШТИТЕ

1. Заједничка одредба

Члан 40.

Организација цивилне заштите обухвата:

- 1) личну и узајамну заштиту грађана;
- 2) мјере заштите и спашавања;
- 3) штабове цивилне заштите;
- 4) повјеренике цивилне заштите;
- 5) службе заштите и спашавања;
- 6) јединице цивилне заштите;
- 7) руковођење и употребу снага и средстава цивилне заштите.

У организацију цивилне заштите спада и Федерална управа, кантоналне управе цивилне заштите и службе цивилне заштите општина чији су положај, овлашћења и одговорности уређена овим и другим законима, другим прописима и општим актима.

2. Лична и узајамна заштита грађана

Члан 41.

Лична и узајамна заштита грађана представља најмасовнији облик припремања и организованог учешћа грађана у заштити и спашавању. Та заштита се проводи у стамбеним зградама, јавним и другим објектима, насељима и правним лицима.

Лична и узајамна заштита обухвата нарочито: обуку грађана, мјере и поступке превентивне заштите, прву помоћ и самопомоћ, збрињавање дјце и немоћних лица и друге хитне интервенције у заштити и спашавању људи и материјалних добара.

3. Мјере заштите и спашавања

Члан 42.

Мјере заштите и спашавања представљају организоване радње и поступке превентивне и оперативне природе, које припремају и проводе органи управе и други органи власти и правна лица (даљем текст: носиоци заштите и спашавања).

Носиоци заштите и спашавања планирају и припремају:

- 1) мјере и поступке заштите и спашавања у случају постојања непосредне опасности од настајања природних и других несрећа;
- 2) мјере и поступке заштите и спашавања током трајања природних и других несрећа;
- 3) мјере и поступке за ублажавање и отклањање посљедица од природних и других несрећа.

Члан 43.

Мјере и поступци заштите и спашавања у случају постојања непосредне опасности од настајања природне и друге несреће обухватају сљедеће: активирање штабова цивилне заштите и других органа надлежних за руковођење заштитом и спашавањем; прикупљање података о пријетемим опасностима и утврђивање размјера тих опасности; организовање система веза потребних за руковођење, осматрање, обавјештавање и узбуњивање; активирање правних лица према њиховој дјелатности у односу на врсте опасности; мобилизацију и активирање одговарајућих служби заштите и спашавања и средстава за заштиту и спашавање и провођење других активности и мјера значајних за спречавање настајања и ширења опасности те заштиту од таквих опасности.

Члан 44.

Мјере и поступци заштите и спашавања у току трајања природне и друге несреће обухватају сљедеће: непосредно учешће одговарајућих служби заштите и спашавања односно одговарајућих јединица цивилне заштите, као и повјереника цивилне заштите у провођењу одговарајућих мјера заштите и спашавања; ангажовање одговарајућих правних лица у заштити и спашавању; склањање

људи и материјалних добара; непосредно провођење других мјера у заштити и спашавању; предузимање других активности и мјера на спречавању ширења дјеловања насталих посљедица од природне и друге несреће односно ратних дјеловања и њихових посљедица.

Члан 45.

Мјере и поступци за ублажавање и отклањање посљедица насталих од природне и друге несреће обухватају сљедеће: ангажовање стручних екипа здравствене, ветеринарске, комуналне и других служби из члана 32. овога закона и одговарајућих јединица цивилне заштите за провођење асанације; стварање услова за нормализовање живота људи и рада на угроженом подручју; прикупљање података и утврђивање обима посљедица насталих од дјеловања природне и друге несреће; организовање прикупљања и расподеле помоћи настрадалом становништву; провођење здравствених, ветеринарских и хигијенско-епидемиолошких мјера заштите и провођење других активности и мјера којима се ублажавају или отклањају непосредне посљедице изазване природном или другом несрећом.

Члан 46.

Мјере и поступци заштите и спашавања из чл. 43. до 45. овог закона, утврђују се плановима заштите и спашавања од природних и других несрећа.

Планови заштите и спашавања морају бити међусобно усклађени и то: планови заштите правних лица с планом заштите општине, планови заштите општина с планом заштите кантона, а планови заштите кантона с Планом заштите од природних и других несрећа Федерације. Ови планови усклађују се само у питањима у којима се одређују задаци за одређене носиоце цивилне заштите.

Планови заштите и спашавања могу бити јединствени, групни према сродности или појединачни за поједине врсте природних и других несрећа.

Члан 47.

Сва правна лица која су власници пословних објеката и стамбених зграда одговорни су за провођење прописаних мјера заштите и спашавања и морају да набаве и држе у функционалном стању потребна средства и опрему за заштиту и спашавање, те да служби цивилне заштите општине и повјеренику цивилне заштите дају податке о објектима и корисницима и стању средстава и опреме намијењене за потребе цивилне заштите.

Ако власник из става 1. овог члана изда у закуп пословни објекат или стамбену зграду дужан је да у уговору о закупу утврди начин набавке и намјенског кориштења средстава и опреме из става 1. овог члана.

Влада Федерације, на приједлог Федералне управе, доноси пропис којим се утврђује врста и количина средстава за личну и колективну заштиту грађана, односно запосленика правног лица или другог послодавца те рокове за њихову набавку.

Члан 48.

У заштити и спашавању људи и материјалних добара од опасности и посљедица природних и других несрећа, проводе се сљедеће активности и мјере у заштити и спашавању:

- 1) склањање људи и материјалних добара;
- 2) евакуација;
- 3) збрињавање угрожених и страдалих;
- 4) замрачивање;
- 5) заштита и спашавање од радиолошких, хемијских и биолошких средстава;
- 6) заштита и спашавање од рушења;
- 7) заштита и спашавање на води и под водом;
- 8) заштита и спашавање од пожара;
- 9) заштита од неексплодираних убојних средстава;
- 10) прва медицинска помоћ;
- 11) заштита и спашавање животиња и намирица животињског поријекла;
- 12) асанација терена;
- 13) заштита околине;
- 14) заштита и спашавање у рудницима;
- 15) заштита биља и биљних производа.

Осим провођења активности и мјера из става 1. овог члана, ако за то постоји потреба, могу се планирати, припремати, организовати и проводити и друге активности и мјере у заштити и спашавању.

За провођење појединих мјера заштите и спашавања директор Федералне управе може да доноси посебна упутства.

1) *Склањање људи и материјалних добара*

Члан 49.

Склањање људи и материјалних добара обухвата: планирање и изградњу склоништа, других заштитних објеката, као и заклона погодних за заштиту и склањање, њихово одржавање и организовање кориштења за заштиту људи и материјалних добара, од ваздушних опасности, ракетних, топовских, минобачачких и других напада, од употребе радиолошких, хемијских и биолошких средстава и од опасности од великих технолошких несрећа.

Под материјалним добрима која подлијежу обавези склањања сматрају се материјална и друга добра која служе за подмирење животних потреба грађана, као и друга материјална и културна добра и средства изузетне научне, историјске, културне и умјетничке вриједности, погодна за преношење и склањање.

Члан 50.

Под склоништем, у смислу става 1. члана 49. овог закона, подразумијева се двонамјенски или посебан објекат за заштиту људи и материјалних добара који пружа заштиту од ваздушног надпритиска, пожара и контаминације.

Као заштитни објекти могу се користити: подрумске и друге просторије у стамбеним и другим зградама прилагођене за склањање људи и материјалних добара, напуштени тунели, пећине и други природни и вјештачки објекти и израђени заклони.

За склањање људи на јавним мјестима користе се јавна склоништа која као инвеститор изграђује кантон. Јавна склоништа изграђују се, у правилу, у градовима и другим већим насељима, на мјестима гдје се окупља већи број грађана.

Заклони се, у правилу, припремају у ратним условима, а изграђују их грађани и правна лица за заштиту од рушевина. Заклони се изграђују властитим средствима.

Прилагођавање заштитних објеката из става 2. овог члана обавеза је општине.

Просторним и урбанистичким плановима обавезно се уређују и питања изградње нових и прилагођавање постојећих склоништа и других заштитних објеката за заштиту и спасавање људи и материјалних добара.

Члан 51.

У погледу отпорности на дјеловање природних и других несрећа, склоништа могу бити склоништа основне и допунске заштите.

Члан 52.

Склоништа основне заштите граде се у градовима и другим угроженим већим насељима, у објектима намијењеним здравственим установама, обдаништима, основним, средњим и високошколским установама, хотелима, установама за заштиту добара културно-историјског наслијеђа, јавним телекомуникацијама, Федералној телевизији и радију, објектима жељезничког и ваздушног саобраћаја и у значајнијим енергетским и индустријским објектима у којима ће се обављати дјелатност од посебног значаја за одбрану и заштиту.

Склоништа из става 1. овог члана, дужни су да граде инвеститори властитим средствима, а њихово одржавање врше власници односно корисници тих објеката властитим средствима.

У другим објектима који нису обухваћени у ставу 1. овог члана, у градовима и другим угроженим насељима, умјесто склоништа обавезно се врши ојачање објекта односно прве плоче, тако да прва плоча објекта може издржати урушавање објекта. У ове објекте спада и индивидуална стамбена изградња грађана.

Под склоништем допунске заштите подразумијевају се објекти из члана 50. став 2. овог закона.

Федерално министарство просторног уређења и околине, у сарадњи са Федералном управом, прописује услове за изградњу објеката из става 3. овог члана.

Члан 53.

Инвеститори објеката из става 1. члана 52. овог закона могу бити ослобођени обавезе изградње склоништа у сљедећим случајевима:

- 1) ако изградња склоништа није могућа због природних карактеристика земљишта на којем се гради стамбена зграда или пословни објекат (подводност, клизиште и др.);
- 2) ако у близини стамбене зграде или пословног објекта који се гради постоје природни или израђени објекти погодни за

склањање људи и материјалних добара, а могу се прилагодити за склањање;

- 3) ако капацитет већ израђених склоништа на одређеном локалитету обезбеђује потребе склањања људи и материјалних добара и за стамбене зграде или пословне објекте који се планирају градити на том локалитету;
- 4) ако је објекат грађен у складу са условима који су предвиђени у пропису из става 5. члана 52. овог закона.

Рјешење о ослобађању инвеститора од обавезе изградње склоништа доноси орган управе надлежан за послове просторног уређења. Ово рјешење доноси се прије издавања урбанистичке сагласности.

Члан 54.

Инвеститор који буде ослобођен обавезе изградње склоништа или који није изградио склониште у складу са рјешењем о дозволи градње, обавезан је да плати надокнаду за изградњу склоништа у износу од 1% од укупне вриједности грађевинског дијела објекта и унутрашњих инсталација.

У вриједност грађевинског дијела објекта не урачунава се опрема и намјештај, као ни трошкови за уређење грађевинског земљишта које служи за редовну употребу објекта, привремени објекти извођача који су служили приликом изградње и сви други уређаји и опрема који не чине саставни дио стамбене односно пословне зграде.

Средства из става 1. овог члана уплаћују се на посебан рачун кантоналне управе цивилне заштите и служе искључиво за изградњу и одржавање јавних склоништа.

Члан 55.

Обрачун надокнаде за изградњу склоништа врши се на предрачунску вриједност стамбеног односно пословног објекта, утврђену по цијенама које важе у вријеме издавања рјешења.

Рјешење о висини надокнаде за изградњу склоништа доноси орган надлежан за послове просторног уређења.

Орган управе надлежан за послове просторног уређења не може издати одобрење за грађење прије него се изврши уплата надокнаде за изградњу склоништа, утврђене рјешењем из става 2. овог члана.

Члан 56.

Обавеза плаћања надокнаде за изградњу склоништа постоји и у случајевима када се у постојећим стамбеним и пословним објектима врши доградња и надзиђивање, зависно од обима доградње и надзиђивања.

Обавеза плаћања надокнаде за изградњу склоништа из члана 54. става 1. овог закона, не односи се на обнову и оправку ратом или природним или другим несрећама уништених и оштећених стамбених и пословних објеката, уколико су ти објекти у вријеме изградње израђени уз дозволу надлежног органа.

Члан 57.

Обавеза изградње склоништа, односно плаћања надокнаде за изградњу склоништа постоји и у случајевима изградње војних објеката у којима су смјештени стационарни, телекомуникациони уређаји и сједишта оперативних команди.

За остале објекте који служе искључиво за потребе одбране не постоји обавеза изградње склоништа, нити обавеза плаћања надокнаде за изградњу склоништа.

Члан 58.

Обавеза изградње склоништа, као и обавеза уплате надокнаде за изградњу склоништа не постоји када је у питању изградња привремених објеката, привредних објеката (штала, силоса, перадарника и других објеката намијењених за смјештај ситне и крупне стоке и пољопривредних производа) и индивидуалних стамбених објеката на селу и гаража.

Члан 59.

Склоништа се, у правилу, граде као двонамјенски објекти, који се поред заштите људи и материјалних добара могу користити за друге потребе у миру.

Власници и корисници склоништа морају склоништа стално да одржавају у исправном и функционалном стању, тако да увијек одговарају намјени склањања људи и материјалних добара.

У случају опасности, на захтјев надлежног штаба цивилне заштите, склоништа се морају одмах ставити на располагање за склањање људи и материјалних добара, којима су та склањања и намијењена.

Члан 60.

Кантони могу да јавна склоништа у миру дају на кориштење грађанима, органима управе и другим органима власти и правним лицима, у складу са прописима о закупу пословних просторија и под следећим условима:

- 1) да се не врше адаптације које би утицале или би могле утицати на промјену њихове основне намјене и смањење заштитне моћи, као и за намјене других просторија у згради;
- 2) да се не користе у сврхе којим би се погоршали хигијенско-технички услови склоништа;
- 3) да се у склоништу не чувају радиоактивне, запаљиве или друге опасне материје штетне по живот и здравље људи или загађење околине;
- 4) да се кориштењем склоништа не нарушава кућни ред;
- 5) да се у случају непосредне ратне опасности или рата морају одмах, а најкасније у року од 24 сата, испразнити и оспособити за склањање људи и материјалних добара.

Ако корисник склоништа касни у плаћању уговорене закупнине дуже од 30 дана, дужан је на захтјев надлежне управе цивилне заштите кантона којој склониште припада да одмах, а најкасније у року од три дана од поднесеног захтјева, испразни склониште и преда тој управи.

Уговор о закупу склоништа, закључен у супротности са условима из става 1. овог члана, ништаван је.

Члан 61.

Влада Федерације, на приједлог Федералне управе и Федералног министарства просторног уређења и околине, прописаће мјерила и критеријуме о начину изградње склоништа и техничке нормативе за контролу исправности склоништа.

Члан 62.

Кантони и општине доносе своје дугорочне програме и годишње планове изградње и одржавања јавних склоништа, односно прилагођавање других заштитних објеката за склањање на свом подручју.

Средства остварена од надокнада за склоништа издата у закуп, у складу са чланом 60. овог закона, кантон може да користи искључиво за финансирање изградње нових и одржавање изграђених склоништа.

Кантони су дужни да финансијски помажу општине у остваривању програма и планова општина за прилагођавање и одржавање других заштитних објеката који су у надлежности општина.

2) Евакуација

Члан 63.

Евакуација је мјера заштите и спасавања која представља планско, организовано и привремено премјештање становништва и материјалних добара из подручја за која се процјењује да могу бити захваћена природним и другим несрећама, односно из подручја захваћених природним и другим несрећама, на неугрожена или мање угрожена подручја исте, сусједне или друге општине, под условима да другим мјерама заштите и спасавања није могуће заштити људе и материјална добра.

Евакуација, у смислу става 1. овог члана, проводи се с циљем да се избјегне или умањи масовно страдање становништва и уништење материјалних добара или да се Војсци Федерације у рату обезбиједи услови за ефикасно извођење борбених дејстава.

Члан 64.

Зависно од степена угрожености одређеног подручја, евакуација по обиму може бити потпуна или дјелимична, а по времену извођења правремена или накнадна.

Потпуна евакуација обухвата евакуацију цјелокупног становништва с подручја које може бити захваћено или је захваћено природним и другим несрећама или у случају опасности од рушења или прелијевања високих брана на акумулацијама.

Дјелимична евакуација обухвата евакуацију само одређених категорија становништва, као што су:

- 1) тешко рањени и болесни;
- 2) инвалиди преко 60% инвалидности;
- 3) стари и изнемогли грађани;
- 4) труднице;
- 5) мајке са дјецом до седам, односно двоје и више дјеце до десет година живота;
- 6) дјеца и ученици основних школа;

7) друга лица за која се оцијени да немају услова за живот и ефикасну заштиту на угроженом подручју.

Одлуку о категоријама становништва које се евакуише доноси штаб из става 1. члана 65. овог закона који наређује евакуацију.

Правремена евакуација подразумијева потпуну или дјелимичну евакуацију која се изводи прије почетка или настанка природне и друге несреће.

Накнадна евакуација подразумијева потпуну или дјелимичну евакуацију која се изводи по настанку природне или друге несреће или њеном престанку.

Члан 65.

Евакуацију становништва и материјалних добара наређује штаб цивилне заштите општине - ако се ради о евакуацији са једног на друго подручје општине, штаб цивилне заштите кантона - ако се ради о евакуацији са једне или више општина на другу или више општина на подручју кантона, односно Федерални штаб - ако се ради о евакуацији с подручја једног или више кантона на подручје другог или више кантона на територији Федерације.

У рату, када су у питању интереси вођења борбених дејстава, евакуацију може да нареди и надлежна команда Војске Федерације, о чему одмах обавјештава надлежни штаб цивилне заштите.

Члан 66.

Провођење евакуације врши штаб цивилне заштите општине која планира евакуацију и штаб цивилне заштите општине која врши прихват евакуисаног становништва. План евакуације и план прихвата евакуисаног становништва и материјалних добара обавезно се међусобно усклађују.

Поред штаба цивилне заштите у извршавању евакуације учествују и службе за управу општине надлежне за просторно планирање и урбанизам, саобраћај, здравство и социјалну заштиту, снабдијевање, стамбено-комуналне послове, образовање и друге службе.

При провођењу евакуације остварује се сарадња са полицијом, хуманитарним организацијама и привредним друштвима која могу помоћи у ефикасном извршавању евакуације и надлежном командом Војске Федерације.

Евакуацију материјалних добара планирају и проводе носиоци заштите и спасавања који располажу тим добрима.

3) Збрињавање угрожених и страдалих

Члан 67.

Ради збрињавања угроженог и страдалог становништва од природних и других несрећа, те прогнаника и избјеглица у случају ратног стања или непосредне ратне опасности, предузимају се хитне активности и мјере за смјештај, исхрану и обезбјеђивање других неопходних услова за живот угрожених, страдалих, прогнаних и избјеглих људи.

Члан 68.

Штабови и повјереници цивилне заштите непосредно руководе поступцима збрињавања, привремено, док се не створе услови у којима ће даљњу бригу о збрињавању моћи да преузму надлежне службе за управу општине или док се одлуком владе кантона за то не формирају посебне службе.

Припрему и провођење збрињавања угрожених и страдалих врше штабови цивилне заштите који планирају, у складу са сопственим процјенама угрожености, прихват и смјештај евакуисаног становништва и штабови цивилне заштите који планирају евакуацију или измјештање становништва са угроженог подручја, у складу са ставом 1. члана 66. овог закона.

У остваривању задатака збрињавања угрожених и страдалих грађана помоћ и сарадњу пружају хуманитарне организације и грађани.

Члан 69.

Трошкови збрињавања угрожених, страдалих, прогнаних и избјеглих лица подмирују се из буџета општина и кантона на чијем подручју је организовано збрињавање и из Буџета Федерације, из средстава солидарне и хуманитарне помоћи и иностраних донација.

Члан 70.

Власници и корисници објеката и просторија у јавној употреби (домови, школе, хотели и др.), који су погодни за смјештај, дужни су да приме на привремени смјештај грађане и материјална добра са угрожених подручја, ако то нареди надлежни штаб цивилне

заштите који руководи акцијама заштите и спашавања на одређеном подручју.

4) *Замрачивање*

Члан 71.

У рату, а према потреби и у случају непосредне ратне опасности, када пријете опасности од ваздушних и других дејстава у току ноћи, проводи се замрачивање насељених мјеста, привредних и других објеката, као и саобраћајних возила, у складу са процјеном опасности од ваздушних и других напада.

Замрачивање може бити потпуно или дјелимично.

Правна лица и грађани, власници или корисници објеката, у току замрачивања, обавезни су да извршавају наређене мјере и поступке замрачивања.

Правна лица која су одговорна за јавну расвјету, организују и проводе замрачивање јавних мјеста, улица и објеката.

Наредбу о провођењу мјера замрачивања којом се прописује и начин провођења замрачивања на подручју општине доноси општински штаб цивилне заштите.

5) *Радиолошка, хемијска и биолошка заштити*

Члан 72.

Радиолошка, хемијска и биолошка заштита (у даљем тексту: РХБ заштита) обухвата мјере и поступке који се организују и проводе ради спречавања, ублажавања и отклањања посљедица од РХБ дјеловања на становништво, животињски и биљни свијет и материјална добра у рату, као и ублажавања и отклањања посљедица технолошких хаварија и других акцидената од РХБ агенаса у миру.

Члан 73.

РХБ заштита обухвата: РХБ контролу, РХБ заштиту (личну и колективну) и РХБ деконтаминацију.

РХБ контрола се остварује: РХБ извиђањем, дозиметријском контролом и лабораторијским пословима.

Члан 74.

Лична заштита обухвата мјере и поступке које је дужан да проводи сваки грађанин ради личне самозаштите, која се остварује употребом средстава из члана 75. став 2. овог закона.

Колективна заштита становништва представља основу заштите у урбаној средини и правним лицима којом се обезбјеђује колективна заштита људи и материјалних добара од посљедица РХБ дјеловања.

РХБ деконтаминација је мјера којом се отклањају и неутрализују посљедице и нормализује живот после употребе РХБ средстава.

Члан 75.

Ради обезбјеђивања услова за заштиту од посљедица употребе РХБ средстава користе се одговарајућа средства за личну РХБ заштиту.

У обавезна средства за личну РХБ заштиту спадају заштитна маска, заштитни огртач и први завој.

Члан 76.

Колективном РХБ заштитом потребно је обезбиједити заштиту од РХБ контаминације и заштиту од радио-активног зрачења.

Ради обезбјеђивања услова за заштиту људи и материјалних добара од РХБ контаминације и радио-активног зрачења средства за колективну заштиту обезбјеђују се у склоништима, а обезбјеђују их:

- 1) кантони - за јавна склоништа;
- 2) правна лица - за своје запосленике;
- 3) власници и други корисници пословних простора - за своје запосленике;
- 4) власници стамбених објеката - за своје потребе.

б) *Заштити и спасавање од рушења*

Члан 77.

Ради заштите и спасавања људи и материјалних добара из рушевина које могу да настану услед земљотреса, одрона, клизања земљишта, бујица или других природних и других несрећа, као и са високих и неприступачних објеката организују се и врше одговарајуће активности и мјере заштите и спасавања од рушења

које обухватају: мјере, радње и поступке на извиђању рушевина и проналажењу лица затрпаних у рушевинама; обезбјеђење оштећених и помјерених дијелова конструкција зграда и објеката ради спречавања зарушавања, односно накнадног рушења; спашавање затрпаних, односно њихово извлачење изван зона рушења и предузимање мјера здравственог и других видова збрињавања, као и извлачење материјалних добара; спашавање становништва и материјалних добара са високих зграда и објеката и друге мјере заштите којима се доприноси заштити и спасавању из рушевина.

Заштита и спасавање од рушења обавезно се планира и проводи, као превентивна мјера, у поступку доношења и остваривања просторних и урбанистичких планова и на начин којим се предвиђају грађевинско-техничке и друге потребне мјере у изградњи објеката, којима се може утицати на спречавање односно смањење штетних утицаја природних и других несрећа на могућност рушења.

Пројекти за изградњу склоништа, објеката и уређаја намијењених јавном саобраћају и складиштењу, производњи и употреби опасних материја, нафте и нафтних деривата и запаљивих гасова морају садржавати мјере и поступке за заштиту од природних и других несрећа.

Члан 78.

Заштиту и спасавање из рушевина проводе: грађани у оквиру самозаштите; грађевинска, комунална, рударска, транспортна и друга привредна друштва, ватрогасне јединице, као и друга правна лица која располажу одговарајућим материјално-техничким средствима, опремом, знањем и радном снагом; јединице цивилне заштите, као и јединице радне обавезе и горске службе спасавања; надлежни кантонални и општински органи, као и други учесници заштите и спасавања који се ангажују у складу са планом заштите и спасавања.

7) *Заштити и спасавање на води и под водом*

Члан 79.

Заштита и спасавање на води и под водом је мјера која садржи провођење заштите и спасавања људи и материјалних добара у подручјима око ријека, језера и на мору, која могу бити угрожена поплавама које могу настати оштећењима или рушењем високих брана, насипа или других водозащитних објеката, као и од опасности од бујица и подземних вода.

Члан 80.

Заштита и спасавање на води и под водом обухвата: изградњу, одржавање и санирање оштећених објеката за заштиту од поплава; осматрање и извиђање стања водотока, објеката и терена; планирање и провођење евакуације становништва и материјалних добара из угрожених подручја; планирање и обезбјеђење превоза преко ријека, језера и на мору; испумпавање воде из поплавених објеката и извлачење утопљеника и материјалних добара из ријека, језера и мора; снабдијевање поплавом угроженог становништва потребним намирницама и другим средствима ради преживљавања и учешће на санирању посљедица изазваних поплавама.

Власници купалишта, плажа и сличних објеката у пружању услуга дужни су, о свом трошку, да обезбиједу и одговарајуће спасилачке службе за спасавање купача-утопљеника.

Члан 81.

Органи управе кантона надлежни за водопривреду и привредна друштва у области водопривреде одговорни су за откривање и утврђивање опасности и организовање провођења заштите и спасавања од поплава изазваних оштећењем или рушењем високих брана, насипа или других водозащитних објеката, те опасности од бујица и подземних вода које узрокују поплаве.

У плановима одбране од поплава који се доносе по посебном закону, утврђују се мјере и поступци предвиђени у чл. 79. до 81. овог закона.

Члан 82.

Заштиту и спасавање на води и под водом проводе: грађани у оквиру самозаштите; правна лица чија је то основна дјелатност или је та дјелатност везана уз море, ријеке и језера, као и спортска и друга удружења која се баве спортом на води или под водом и службе заштите и спасавања које су опремљене и оспособљене за ову врсту заштите и спасавања, јединице цивилне заштите за

заштиту и спашавање на води и под водом, те органи управе и службе за управу општина надлежне за водопривреду.

8) *Заштита и спавање од пожара*

Члан 83.

Заштита и спашавање од пожара обухвата: припрему и провођење превентивних мјера у свим срединама, објектима, мјестима и просторима гдје постоји могућност настанка пожара; организовање и припремање снага за гашење пожара; организовање осматрања и узбуњивања о појавама пожара; гашење и локализовање пожара и спашавање људи и материјалних добара из објеката и подручја угрожених пожаром.

Заштита и спашавање од пожара из става 1. овога члана, организује се и врши као лична и узајамна заштита.

Органи управе и друге институције које се баве заштитом од пожара као својом главном дјелатношћу, а посебно професионалне и добровољне ватрогасне јединице, као и друге врсте ватрогасног организовања, дужни су да дјелују у складу са овим законом и наредбама надлежних штабова цивилне заштите.

Члан 84.

Годишње планове активности на припреми и провођењу мјера заштите од шумских и других пожара на отвореном простору који могу попримити размјере природних и других несрећа доносе надлежни органи, одређени посебним законом.

Питања која се односе на управне, организационе, техничке, образовне, пропагандне и друге мјере и поступке, а који се предузимају с циљем спречавања избијања и ширења пожара, њиховог откривања и гашења и спашавања људи и материјалних добара од опасности од пожара, те оснивање и дјеловање ватрогасних друштава, уређује се посебним законом.

Члан 85.

Заштита и спашавање од пожара организује се и врши у оквиру стамбених и пословних објеката.

Професионалне и добровољне ватрогасне јединице, као и друге врсте ватрогасног организовања, дужни су да планирају, припремају и проводе заштиту од пожара, као и дјелују у складу са прописима о заштити од пожара и ватрогаштву.

9) *Заштита од неексплодираних убојних средстава*

Члан 86.

Заштита од неексплодираних убојних средстава (у даљем тексту: НУС-а) је мјера која се састоји у проналажењу, откривању, обиљежавању, ископавању, преношењу, уговару, превозењу, истовару, привременом складиштењу, дезактивирању и уништавању НУС-а на свим подручјима на којима се налазе ова средства.

Изузетно од одредаба става 1. овог члана, извиђање и обиљежавање мина у минским пољима се посебно организује и врши у надлежности канцеларије Центра за уклањање мина у Босни и Херцеговини, сагласно Закону о деминирању у Босни и Херцеговини.

Мјере заштите од НУС-а из става 1. овога члана не односе се на следећа средства:

- 1) неексплодираних диверзантско-терористичке природе које су предмет кривичног дјела или прекршаја и спадају у искључиву надлежност органа унутрашњих послова;
- 2) потребе Војске Федерације у поступку уклањања и уништавања употријебљених, а неексплодираних убојних средстава за вријеме и после обуке и вјежби њених припадника, као и НУС-а којем је истекао рок употребе или је непоуздан па га треба уништити;
- 3) отпадне материје у производњи наоружања и војне опреме привредних друштава која се баве тим послом.

Члан 87.

Грађани и друга лица су дужни да о откривеним НУС-а одмах обавјесте најближи центар за осматрање и узбуњивање или најближу полицијску управу или службу цивилне заштите општине, а неким видљивим знаком обиљеже мјесто гдје се налази НУС и, по могућности, то мјесто обезбједи док не дођу овлаштена лица.

Члан 88.

Послове из става 1. члана 86. овога закона, организује Федерална управа и управе цивилне заштите кантона, преко посебно организованих тимова за уништавање НУС-а, као и

физичка и правна лица која добију овлаштење за обављање тих послова као и специјализоване јединице цивилне заштите и Војска Федерације, у складу са прописима којима су уређена та питања.

Члан 89.

Тимови и јединице из става 1. члана 88. овог закона послове НУС-а, врше на начин и под условима који су утврђени међународним стандардима за хуманитарне операције деминиравања, објављених под покровитељством Уједињених народа, Стандардима квалитета у операцијама уклањања мина донесеним од Комисије за деминиравање Босне и Херцеговине, и Стандардне оперативне процедуре уклањања и уништавања НУС-а, које доноси Федерална управа.

Лица која обављају послове из става 1. члана 86. овог закона треба да испуњавају услове утврђене Правилником о стручној спреми, начину стручног оспособљавања и другим условима за лица која могу вршити уништавање неексплодираних убојних средстава, начину обезбјеђења, превоза, ускладиштења и уништавања тих средстава, којег доноси директор Федералне управе уз сагласност Комисије за деминиравање Босне и Херцеговине.

10) *Прва медицинска помоћ*

Члан 90.

Прва медицинска помоћ је мјера заштите и спашавања која обухвата: превентивну заштиту коју чине противепидемијске и хигијенске мјере заштите становништва; оперативну заштиту која се састоји од пружања прве помоћи стандардним и приручним средствима на лицу мјеста, медицинске тријаже рањених, повријеђених и оболелих људи, санитетске евакуације и транспорт до најближе здравствене установе ради пружања опште медицинске помоћи или до одговарајуће специјалистичке здравствене установе ради потпуног здравственог збрињавања.

Члан 91.

Ради успјешног провођења прве медицинске помоћи, здравствене установе у општини дужне су да, за потребе становништва на подручју општине, обезбједи одговарајуће резерве крви и крвне плазме, те осталих неопходних лијекова и санитетског материјала.

Резерве крви и крвне плазме прикупљају се од добровољних давалаца крви, извођењем акција добровољног давања крви које организују и проводе здравствене установе, организације Црвеног крста и друге хуманитарне организације у сарадњи са штабовима цивилне заштите.

Прву медицинску помоћ организују и непосредно проводе надлежне здравствене установе у сарадњи са штабовима цивилне заштите.

Федерално министарство здравства доноси прописе о начину прикупљања, чувања и кориштења резерви крви и крвне плазме, те обавезних резерви неопходних лијекова и санитетског материјала.

11) *Заштита и спавање животиња и намирница животињског поријекла*

Члан 92.

Заштита и спашавање животиња и намирница животињског поријекла је мјера која се састоји у: склањању и измјештању; спречавању и локализовању појава паразитских, заразних и узгојних болести; контроли животиња, сировина, производа и отпадака животињског поријекла; контроли исправности сточне хране и воде; указивању прве ветеринарске помоћи оболелој и рањеној стоци; уклањању лешева животиња и другог отпада анималног поријекла и предузимањем других одговарајућих мјера.

Члан 93.

Заштиту, спашавање и збрињавање угрожених, страдалих, оболелих и отрованих животиња, као и заштиту и спашавање намирница животињског поријекла од опасности и посљедица природних и других несрећа, организују, уклањају, а по потреби непосредно и проводе надлежни федерални и кантонални органи управе и општинске службе за управу надлежни за пољопривреду и сточарство, односно за ветеринарску заштиту, у сарадњи са надлежним штабовима цивилне заштите.

У провођењу заштите и спашавања из става 1. овога члана обавезно учествују привредна друштва (пољопривредна, производна, саобраћајна, трговачка), службе заштите и спашавања које су за то оспособљене, јединице цивилне заштите, ветеринарске

службе Војске Федерације, те друга правна лица и грађани власници животиња и намирница животињског поријекла.

12) Асанација терена

Члан 94.

Асанација терена је мјера која се састоји од предузимања санитарно-хигијенских и санитарно-техничких мјера на терену, у насељу и стамбеним и другим објектима, с циљем спречавања ширења заразе, епидемије и других штетних посљедица по људе и материјална добра, а обухвата организовање и извршавање следећих радњи: уклањање, идентификацију и покоп погинулих људи, уклањање лешева угинулих животиња, дезинфекцију, дезинсекцију и дератизацију објеката и терена и уклањање отпадних и штетних материја које угрожавају здравље и живот људи и околине.

Члан 95.

Асанацију терена организују и проводе општине и кантони на свом подручју и предузимају друге потребне активности и мјере за ублажавање и отклањање насталих посљедица.

У отклањању посљедица и провођењу активности и мјера асанације из става 1. овог члана, дужни су да учествују правна лица, здравствене и ветеринарске установе, ватрогасне јединице, јединице цивилне заштите, те органи управе и општинске службе за управу, надлежни за послове из члана 94. овог закона.

13) Заштита околиша

Члан 96.

Заштита околине је мјера која се састоји у спречавању настанка штетних посљедица од уништавања и загађивања околине и у отклањању посљедица насталих услјед:

- 1) техничко-технолошких хаварија у индустрији, посебно хемијској, фармацеутској и петрохемијској, у саобраћају, као и других несрећа и катастрофа чије посљедице могу угрозити околину, а нарочито природне ресурсе;
- 2) испуштања токсичних и штетних хемијских и других материја у околину из индустријских и термоенергетских постројења, моторних возила и индивидуалних ложишта у домаћинствима, у количинама које узрокују емисионе концентрације у води, ваздуху и земљи изнад максимално дозвољених вриједности;
- 3) одлагања комуналног, индустријско-технолошког и другог чврстог и течног отпада;
- 4) дјеловања временских непогода на околину (сњегне падавине, поплаве, суше, клизишта), као и других природних непогода.

Члан 97.

Правна лица у области производње и промета хемијских, токсичних, експлозивних, биолошких, радиоактивних и других опасних материја, те правна лица која превозе или се користе тим средствима, обавезна су да планирају, организују, припремају и проводе активности и мјере на спречавању настајања штетних посљедица по околину, предузимањем брзих активности и мјера у заштити и спашавању у случају несрећа и отклањања посљедица насталих од технолошких и еколошких несрећа у заштити околине од неконтролисаног ширења опасних материја.

Члан 98.

Правна лица из члана 97. овог закона обавезна су да организују и оспособе стручне екипе и обезбиједу потребну опрему и средства за брзе интервенције у заштити и спашавању од опасности и посљедица од технолошке или еколошке несреће у оквиру својих објеката, те на подручју општине, ако се посљедице такве несреће прошире на њеном подручју.

Правна лица која се баве производњом, прерадом, прометом и употребом опасних материја дужна су да предвиде и у случају непосредне ратне опасности обезбиједу благовремено склањање и дислокацију тих материја у сигурне објекте и за то погодне локације, односно на подручја којима не пријети таква опасност.

Члан 99.

Влада Федерације, на приједлог Федералног министарства здравства, доноси посебан план заштите и спашавања од јонизирајућег зрачења на територији Федерације, у складу са посебним законом.

14) Заштита и спашавање у рудницима

Члан 100.

Заштита и спашавање у рудницима је мјера која се састоји од заштите и спашавања људи и материјалних добара у случају рударских несрећа узрокованих експлозијом гасова или угљене прашине, јамских пожара и поплава, тровањем отровним пливовима, клизањем или обрушавањем земљишта на површинским и јамским коповима и других сличних несрећа које могу да угрозе људе, техничка и друга средства у рудницима.

Члан 101.

Заштита и спашавање у рудницима обухвата: градњу, одржавање и кориштење рудника у складу са посебним прописима, стандардима и нормативима из области рударства и контролу њиховог провођења; уређење јама, површинских копова, муљшта и других рударских објеката од значаја за заштиту од поплава, пожара, експлозија и тровања и досљедно провођење свих прописа о рударству; спашавање затрпаних, повријеђених и затрованих запосленика; пружање прве медицинске помоћи затрованим; покоп погинулих; рашчишћавање рушевина и санацију јама, површинских копова и других објеката у којима је настала несрећа; гашење пожара у јамама и на површинским коповима; спречавање истицања токсичних и других опасних материја из муљевитих акумулација и других рударских објеката и инсталација и друге мјере којима се може допринијети санирању посљедица изазваних тим несрећама.

Члан 102.

Заштиту и спашавање у рудницима проводе: правна лица и инспекцијске службе из области рударства, грађевинарства, водопривреде и друга правна лица која врше планирање, изградњу и одржавање рудника, постројења и објеката у рударству; службе заштите и спашавања у рудницима, као и службе из области здравства, ватрогаштва, грађевинарства и комуналне и друге службе заштите и спашавања; правна лица опремљена и оспособљена за ову врсту заштите и спашавања и специјализоване јединице цивилне заштите (за заштиту од пожара, на води и под водом, за спашавање са висина, прве медицинске помоћи, спашавање из рушевина и асанацију терена) и органа управе надлежног за рударство.

15) Заштита биља и биљних производа

Члан 103.

Заштита и спашавање биља и биљних производа је мјера којом се проводи заштита и спашавање биља и биљних производа од радиоактивне, хемијске и биолошке контаминације и свих других облика загађивања, као и заразних болести и штеточина.

Под биљем и биљним производима у смислу става 1. овога члана, подразумијева се: поврће, воће, житарице, љековито, украсно, крмно, сточно и друге врсте биља и засада, шуме и шумске културе, биљне сировине, сјеме и готови производи од биља који се користе за исхрану и лијечење.

Члан 104.

Заштита и спашавање биља и биљних производа обухвата: избор оптималних сорти биља и правила узгој; кориштење заштитних средстава у складу са стандардима и нормативима из области пољопривреде, индустријске производње хране, лијекова и сточарства; правилно сушење, силажа и складиштење, чување и транспорт сјеменског биља и готових производа; заштиту од пожара, као и друге мјере којима се обезбјеђује заштита биља и биљних производа од свих врста биљних болести и штеточина и тровања сировина и готових производа; прекривања биља, сјемена, расада, сировина и готових производа пластичним фолијама и другим сличним материјалима ради заштите од контаминације; склањање биља и биљних производа у за то намијењена склоништа или утрапљивање; деконтаминација, дезинфекција, дезинсекција и дератизација складишта; сушење, конзервација и прерада воћа и поврћа; убирање јестивог и љековитог биља, крмног, сточног и других врста биља и засада у случају опасности од природних и других несрећа.

Члан 105.

Заштиту биља и биљних производа организују и проводе органи управе и општинске службе за управу које су надлежне за послове из чл. 103. и 104. овог закона, те привредна друштва из области пољопривреде, шумарства и снабдијевања; пољопривредна

газдинства и индивидуални пољопривредни произвођачи; друге стручне пољопривредне институције; узгајивачи биља и произвођачи хране; пољопривредне службе заштите и спашавања и јединице цивилне заштите (за заштиту и спашавање биља и биљних производа, РХБ заштиту, асанацију терена).

4. Штабови цивилне заштите

Члан 106.

За руковођење акцијама заштите и спашавања на територији Федерације, односно подручју кантона и општине, те за обављање других послова у заштити и спашавању, у складу са законом и другим прописима, оснивају се штабови цивилне заштите као оперативно-стручни органи. Те штабове оснива Федерација, кантони и општине.

Штабови цивилне заштите функционишу у миру само онда када надлежни орган прогласи да је настало стање природне и друге несреће на одређеном подручју, односно када треба превентивно дјеловати прије настанка природне и друге несреће, као и за вријеме вјешби цивилне заштите, а у рату функционишу стално.

Члан 107.

Штаб цивилне заштите може се основати и у правним лицима из члана 32. овог закона, у складу са њиховим процјенама угрожености, као и у мјесним заједницама.

Ако се не оснује штаб цивилне заштите по одредбама става 1. овога члана, правна лица су дужна својим општим актом да одреде орган који ће руководити акцијама заштите и спашавања у правном лицу.

Ако је у истом објекту или у више објеката на истом локалитету смјештено више правних лица, може се основати заједнички штаб цивилне заштите, о чему споразумно одлучују надлежни органи тих правних лица.

Члан 108.

У руковођењу акцијама заштите и спашавања штабови цивилне заштите из чл. 106. и 107. овог закона врше сљедеће послове:

- 1) одлучују о употреби снага и средстава цивилне заштите на заштити и спашавању угрожених и страдалих људи и материјалних добара и те снаге распоређују на она подручја која су угрожена;
- 2) наређују провођење одговарајућих мјера заштите и спашавања и одређују снаге и средства које ће проводити те мјере;
- 3) усмјеравају, координишу и руководе акцијама заштите и спашавања свих учесника ангажованих на заштити и спашавању на свом подручју;
- 4) рјешавају сва питања која се у току провођења активности на заштити и спашавању појаве у вези ангажовања снага и средстава цивилне заштите и провођења мјера заштите и спашавања и самозаштите грађана.

Члан 109.

Поред послова из члана 108. овог закона Федерални штаб цивилне заштите (у даљем тексту: Федерални штаб) врши и сљедеће послове:

- 1) наређује кантоналним и општинским штабовима цивилне заштите и службама заштите и спашавања, које формира Влада Федерације, предузимање мјера и активности на заштити и спашавању;
- 2) наређује ангажовање снага и средстава цивилне заштите с подручја једног кантона на угрожено подручје другог кантона;
- 3) наређује ангажовање снага и средстава цивилне заштите Федерације на пружању помоћи Републици Српској, у складу са Споразумом о сарадњи ентитета у остваривању задатака цивилне заштите;
- 4) по захтјеву надлежних државних органа, ангажује снаге и средства цивилне заштите Федерације у помоћи другим државама на санирању посљедица природних и других несрећа.

Члан 110.

Поред послова из члана 108. овог закона, кантонални штаб цивилне заштите, врши и сљедеће послове:

- 1) наређује општинским штабовима цивилне заштите, штабовима цивилне заштите правних лица у којима су ти штабови основани и службама заштите и спашавања које

- 2) формира влада кантона, да учествују у предузимању мјера и активности на заштити и спашавању на одређеном подручју; наређује ангажовање снага и средстава цивилне заштите са подручја једне општине на угрожено подручје друге општине на подручју кантона.

Члан 111.

Руковођење акцијама заштите и спашавања, у органима управе и другим тијелима власти и правним лицима, врше и то:

- 1) у органу управе и другим органима власти - руководиоца органа управе, односно другог органа власти путем повјереника цивилне заштите;
- 2) у правном лицу - штаб цивилне заштите ако је основан, односно директор или други орган одређен општим актом, а када штаб није основан - путем повјереника цивилне заштите;
- 3) у мјесној заједници - штаб цивилне заштите, а ако штаб није основан повјереник цивилне заштите.

Члан 112.

Директор Федералне управе прописатће начин рада и руковођења штаба цивилне заштите, као и органа из члана 111. овог закона.

Члан 113.

Федерални, кантонални и општински штабови цивилне заштите састоје се од: команданта, начелника и чланова штаба.

Члан 114.

Команданта, начелника и чланове Федералног штаба поставља и разрјешава Влада Федерације.

Замјеник премијера Владе Федерације према положају је командант Федералног штаба, а директор Федералне управе према положају је начелник штаба, с тим да командант Штаба и начелник Штаба не могу бити из истог конститутивног народа.

Секретар Црвеног крста Федерације Босне и Херцеговине је по функцији члан Федералног штаба.

За чланове Федералног штаба постављају се помоћници министара и други руководни службеници из федералних министарстава и других федералних органа управе и службеници Федералне управе, у складу са актом о унутрашњој организацији Федералног штаба, којег доноси Влада Федерације на приједлог Федералне управе.

Члан 115.

У условима кад природна и друга несрећа запрјети или настане изненада, а командант надлежног штаба цивилне заштите није у могућности да извршава своје дужности, начелник штаба цивилне заштите овлаштен је да у име команданта предузима све потребне мјере, значајне за заштиту и спашавање, док командант не почне да врши своју функцију.

О предузетим мјерама и поступцима из става 1. овог члана начелник штаба цивилне заштите је дужан да обавјести команданта штаба цивилне заштите, одмах, када командант почне да врши своју функцију.

Члан 116.

Постављање, разрјешење и попуна кантоналних и општинских штабова цивилне заштите врши се аналогном примјеном критеријума из чл. 113. и 114. овог закона, у складу са актима о унутрашњој организацији штаба и кадровским могућностима кантона односно општина.

Члан 117.

Састав и начин попуне штаба цивилне заштите у правним лицима, у којима се формирају ови штабови, уређује се општим актом правног лица.

5. Повјереници цивилне заштите

Члан 118.

Повјереници цивилне заштите (у даљем тексту: повјереник), одређују се у насељу, дијелу насеља, стамбеним зградама, селима и засецима (у даљем тексту: насеља), у органима управе и службама за управу општине, другим органима и установама и правним лицима у којима се не оснива штаб цивилне заштите.

У органима управе и другим органима и установама и службама за управу одређује се један повјереник за сваки орган односно сваку установу, а ако је више органа односно више установа смјештено у

истој згради може се одредити један заједнички повјереник за ту зграду.

У већим правним лицима може се одредити више повјереника, што се одређује према сопственој процјени правног лица, с тим да се у обзир узима број запосленика, унутрашња организација правног лица, као и други услови битни за одређивање броја повјереника.

Члан 119.

Повјеренике поставља и разрјешава:

- 1) у органима управе и другим органима власти и установама-руководилац који руководи органом управе односно установе, а када је више органа смјештено у истој згради - споразумно руководиоци који руководе тим органима односно установама;
- 2) у правном лицу - директор односно други орган одређен општим актом правног лица;
- 3) у насељу и службама за управу општине - општински начелник, на приједлог службе цивилне заштите општине.

Члан 120.

Повјереници у органима управе и другим органима власти, установама и правним лицима врше послове који се односе на организовање и припремање мјера и активности на учествовању службеника и запосленика на провођењу личне и колективне заштите и мјера заштите и спашавања у зградама и објектима за које су задужени.

Повјереници у насељима врше послове који се односе на организовање и предузимање непосредних мјера на учешћу грађана у провођењу самозаштите, као и мјера заштите и спашавања које су од значаја за самозаштиту и учествује у свим активностима цивилне заштите које се проводе у акцијама заштите и спашавања људи и материјалних добара на одређеном подручју, односно у објектима за које су задужени.

Планом заштите и спашавања од природних и других несрећа врши се одређивање броја повјереника цивилне заштите, разрада њихових послова и задатака у миру, за вријеме природних непогода и других несрећа, непосредној ратној опасности и рату, у складу са прописима из члана 121. овог закона.

Члан 121.

Директор Федералне управе прописује послове и задатке и начин рада повјереника цивилне заштите из члана 118. став 1. овог закона.

6. Службе заштите и спашавања

Члан 122.

Службе заштите и спашавања, у правилу, организују се у правним лицима из члана 32. овог закона, чија је редовна дјелатност од непосредног значаја за заштиту и спашавање.

Службе заштите и спашавања врше послове заштите и спашавања по питањима која произлазе из основне дјелатности правног лица. Те послове служба остварује провођењем превентивних и оперативних мјера заштите и спашавања.

Превентивне мјере заштите и спашавања, службе заштите и спашавања остварују провођењем одговарајућих мјера, поступака и задатака у оквиру њихове редовне дјелатности, а којима се може утицати на спречавање настанка одређених појава и опасности које могу да изазову природну или другу несрећу и чијим штетним дјеловањем могу бити угрожени животи и здравље људи и материјалних добара.

Оперативне мјере заштите и спашавања, службе заштите и спашавања остварују извршавањем одговарајућих мјера, поступака и задатака из свог дјелокруга, од момента ангажовања на заштити и спашавању до отклањања насталих посљедица, односно до момента када се оцијени да престаје потреба за ангажовањем тих служби.

У службе из става 1. овог члана, у правилу, распоређују се запосленици правног лица у којима се оснивају те службе.

Члан 123.

Правна лица из става 1. члана 122. овог закона, која не организују службе заштите и спашавања, у акцијама заштите и спашавања имају права, обавезе и одговорности служби заштите и спашавања.

Функцију службе заштите и спашавања може имати цијело правно лице или само његов дио чија је дјелатност од значаја за заштиту и спашавање.

Влада Федерације, на приједлог Федералне управе, одређује правна лица и удружења грађана од којих ће се организовати

служба заштите и спашавања, која ће дјеловати на територији Федерације, а влада кантона односно општински начелник одређује правна лица и удружења грађана у којима ће се организовати службе заштите и спашавања које ће дјеловати на подручју кантона односно општине.

Члан 124.

У случају када не постоје услови за организовање служби према одредбама члана 122. став 1. овог закона, Влада Федерације, на приједлог Федералне управе, може у складу са проценом угрожености да формира самосталне службе заштите и спашавања које ће дјеловати на територији Федерације, а влада кантона односно општински начелник могу да организују те службе за потребе кантона односно општине.

Актом из става 1. овог члана утврђује се назив, сједиште, задаци, унутрашња организација и начин руковођења службом, број људи који се ангажују у службу и начин попуње, те материјално-техничка и финансијска средства потребна за рад тих служби.

Двије или више општина могу да организују заједничку службу заштите и спашавања.

Члан 125.

Правна лица која нису обухваћена одредбама члана 32. овога закона, а опремљена су и оспособљена за вршење одређених послова заштите и спашавања, могу се ангажовати, у складу са планом заштите од природних и других несрећа, као испомоћ на задацима заштите и спашавања у условима када службе из чл. 122. и 124. овог закона нису у могућности саме, благовремено и потпуно извршити све задатке заштите и спашавања на којима су ангажоване.

Члан 126.

Директор Федералне управе ће својим прописом ближе утврдити послове и задатке и начин рада служби из чл. 122. и 124. овог закона.

7. Јединице цивилне заштите

Члан 127.

Јединице цивилне заштите формирају се, опремају и оспособљавају као оперативне снаге ради непосредног ангажовања на извршавању задатака заштите и спашавања људи и материјалних добара од природних и других несрећа, као и отклањања посљедица насталих дјеловањем тих несрећа.

Јединице цивилне заштите формирају се као јединице опште и специјализоване намјене.

Јединице опште намјене, у правилу, формирају се на принципима територијалне попуње.

Јединице опште и специјализоване намјене могу се формирати као тимови, одјељења и водови.

Члан 128.

Врсте, величина и број јединица цивилне заштите утврђују се на основу процјене угрожености за људе и материјална добра које могу настати од природних и других несрећа, као и људских, материјалних и других могућности којима располажу општине и правна лица која формирају те јединице.

Ако је у истом објекту смјештено више органа управе, служби за управу, установа и правних лица, могу се формирати заједничке јединице опште намјене, о чему споразумно одлучују надлежни органи тих органа и правних лица.

Члан 129.

Јединице опште намјене организују се, опремају и обучавају за извршавање задатака на пружању подршке у провођењу мјера прве медицинске помоћи, за гашење почетних и мањих пожара, заштити од поплава, спашавању угрожених из рушевина, изградњи склоништа и заклона, провођењу мјера РХБ заштите, евакуацији и збрињавању угрожених и страдалих, транспорту и снабдијевању основним средствима за исхрану, смјештај и здравље угроженог становништва, те заштиту животиња.

Јединице опште намјене формирају се у општинама, а могу се формирати и у органима управе, службама за управу, установама и правним лицима. Те јединице у општини формира општински начелник, а у органима управе и установама и правним лицима руководиоци тих органа односно правних лица.

Члан 130.

Јединице цивилне заштите специјализоване намјене формирају кантон и општина, у складу са властитим процјенама и потребама, у правилу, када снаге и средства правних лица и службе заштите и спасавања, те јединица цивилне заштите опште намјене нису довољне за остваривање ефикасне заштите и спасавања на подручју кантона, односно општине.

Јединице цивилне заштите специјализоване намјене формирају се, припремају, опремају и обучавају ради извршавања сложенијих и истоврсних задатака заштите и спасавања, чији припадници при вршењу тих послова морају имати одговарајуће стручно знање и користити одговарајућа техничка средства и опрему.

Члан 131.

О формирању специјализованих јединица у кантону одлучује влада кантона, на приједлог управе цивилне заштите кантона, односно у општини општински начелник, на приједлог службе цивилне заштите општине.

Специјализоване јединице могу се формирати за:

- 1) заштиту од пожара;
- 2) прву медицинску помоћ;
- 3) заштиту и спасавање од НУС-а;
- 4) РХБ заштиту;
- 5) заштиту и спасавање из рушевина;
- 6) асанацију терена.

Према сопственим процјенама могу се формирати и друге специјализоване јединице.

Двије или више општина могу организовати заједничке јединице цивилне заштите опште и специјализоване намјене.

Члан 132.

Влада Федерације, на приједлог Федералне управе, организује специјализоване јединице цивилне заштите Федерације, које обављају сложеније послове заштите и спасавања на цијелој територији Федерације, када нису довољне специјализоване јединице и друге снаге цивилне заштите кантона.

Према указаној потреби, на захтјев надлежних органа, јединице из става 1. овог члана, могу се ангажовати на пружању помоћи Републици Српској и Дистрикту Брчко Босне и Херцеговине, сусједним и другим државама, а у складу са конвенцијама и посебним споразумима о сарадњи на заштити и спасавању од природних и других несрећа.

Члан 133.

Директор Федералне управе својим прописом утврдиће послове, задатке и начин рада јединица из члана 127. овог закона.

8. Руковођење и употреба снага и средстава цивилне заштите

Члан 134.

Када надлежни орган прогласи да је на одређеном подручју настала природна или друга несрећа, активирају се штабови цивилне заштите на том подручју ради руковођења акцијама заштите и спасавања.

Изузетно од одредбе става 1. овог члана, штабови цивилне заштите могу се активирати и у случају када пријети непосредна опасност од настанка природне и друге несреће. Активирање штаба цивилне заштите у овим ситуацијама врши надлежна управа цивилне заштите, односно служба заштите и спасавања општине, зависно од подручја које је угрожено.

Члан 135.

У руковођењу акцијама заштите и спасавања сваки штаб цивилне заштите предузима оне мјере и активности за које је овлаштен овим и другим законом, другим прописима и општим актима.

Члан 136.

У току провођења акције заштите и спасавања општински штабови цивилне заштите дужни су да проводе одлуке и наредбе кантоналног штаба цивилне заштите, а ти штабови одлуке и наредбе Федералног штаба.

Члан 137.

Ангажовање и употребу снага и средстава цивилне заштите, у акцијама заштите и спасавања, штабови цивилне заштите врше на основу претходно извршене процјене о врсти природне и друге несреће, подручју на ком дјелује та несрећа и обиму и врсти могућих посљедица по људе и материјална добра на угроженом подручју.

Члан 138.

Јединице и повјереници цивилне заштите, службе заштите и спасавања, као и средства цивилне заштите употребљавају се у свим врстама опасности у миру и рату, када људи и материјална добра буду угрожени природним и другим несрећама, као и за вријеме вјежби и других видова обуке.

Јединице и повјереници цивилне заштите који су формирани у органима управе и другим органима, установама, службама за управу и правним лицима употребљавају се, у складу са плановима заштите и спасавања, првенствено на задацима заштите људи и материјалних добара тих органа, установа и правних лица, а могу се употријебити и за извршавање задатака и изван тих органа, установа и правних лица, о чему одлучује надлежни штаб цивилне заштите, који руководи акцијама заштите и спасавања на одређеном подручју.

Члан 139.

Јединице цивилне заштите и службе заштите и спасавања, које формирају кантони и општине, употребљавају се на задацима заштите и спасавања на подручју кантона и општина које су их формирале, с тим да се те јединице и службе могу употријебити и на подручју друге општине односно подручју другог кантона, о чему одлучује надлежни штаб цивилне заштите, који руководи акцијама заштите и спасавања на одређеном подручју.

Члан 140.

Употреба снага и средстава из чл. 138. и 139. овог закона, на задацима заштите и спасавања на подручју општине односно кантона врши се у складу са плановима заштите и спасавања општине односно кантона.

Употреба снага и средстава из става 1. овог члана траје до момента када је завршено спасавање угрожених и страдалих људи и материјалних добара, односно када се оцијени да даљу активност на обављању тих послова и задатака могу успјешно водити надлежни органи и правна лица у оквиру своје редовне дјелатности, о чему одлучује надлежни штаб цивилне заштите.

Члан 141.

Наредбу о употреби снага и средстава цивилне заштите и служби заштите и спасавања, на задацима заштите и спасавања, доноси:

- 1) за снаге и средства из члана 138. став 1. и члана 139. овог закона, за потребе општине - општински штаб цивилне заштите, за потребе кантона - кантонални штаб цивилне заштите, а за потребе Федерације - Федерални штаб;
- 2) за снаге и средства из члана 138. став 2. овог закона, за потребе органа и установа - руководиоци тих органа и установа, односно за потребе служби за управу - општински начелник;
- 3) за потребе правног лица - штаб цивилне заштите, односно директор или други надлежни орган, ако штаб није основан.

Члан 142.

У току вршења послова из своје надлежности командовање јединицама цивилне заштите врше командири тих јединица.

За командовање јединицама цивилне заштите командири тих јединица одговорни су штабу цивилне заштите, који руководи акцијама заштите и спасавања на подручју на ком су ангажоване те јединице.

Лица распоређена у јединице цивилне заштите дужна су да извршавају наређења командира јединице цивилне заштите у коју су распоређена, а јединице цивилне заштите дужне су да извршавају наређења надлежног штаба цивилне заштите.

Нико није дужан и не смије да изврши наређења ако је очито да би тиме извршио кривично дјело или кршио међународно хуманитарно право.

VII - ПОПУНА, МАТЕРИЈАЛНО ОПРЕМАЊЕ И ЕВИДЕНЦИЈА**1. Попуна цивилне заштите**

Члан 143.

У складу са овим законом, обвезнике цивилне заштите на дужности у цивилној заштити распоређују надлежни органи, у складу са прописом Владе Федерације о критеријумима и нормативима распоређивања грађана и материјалних средстава у оружане снаге и друге потребе одбране, и то:

- 1) грађане - војне обвезнике, у цивилну заштиту распоређују надлежне организационе јединице Федералног министарства одбране - Федералног министарства обране, на захтјев органа управе, установе или правног лица, који траже попуно путем службе цивилне заштите општине, односно управе цивилне заштите кантона или Федералне управе;
- 2) грађане - који нису војни обвезници у цивилну заштиту распоређују службе цивилне заштите општине на чијем подручју грађанин има пребивалиште, а на захтјев заинтересованог органа управе, установе или другог правног лица или самоиницијативно.

На захтјев надлежне службе цивилне заштите општине, односно управе цивилне заштите кантона или Федералне управе, надлежна полицијска управа ће да омогући кориштење службених података о пребивалишту грађана из става 1. тачка 2. овог члана.

Припадници штаба и јединица цивилне заштите, као и припадници цивилне заштите који су распоређени и оспособљени за специјалне дужности у цивилној заштити не могу се распоређивати ни на какве друге послове одбране без претходне сагласности надлежне управе цивилне заштите, односно службе цивилне заштите општине.

2. Материјално опремање

Члан 144.

Штабови, службе заштите и спашавања, јединице и повјереници цивилне заштите опремају се одговарајућом опремом и материјално-техничким средствима која су неопходна за њихову личну заштиту и за извршавање задатака цивилне заштите из њихове надлежности.

Врста и количина средстава и опреме из става 1. овог члана утврђује се материјалним формацијама, које утврђује орган који их организује, у складу са оквирном личном и материјалном формацијом штабова, служби и јединица, те материјалној формацији повјереника цивилне заштите, које доноси директор Федералне управе.

Члан 145.

Приликом извршавања задатака цивилне заштите припадници штабова, служби заштите и спашавања, јединица и повјереници цивилне заштите носе одјећу цивилне заштите на којој је на видном мјесту истакнут знак цивилне заштите.

Ради идентификовања и утврђивања статуса припадници цивилне заштите у току извршавања задатака цивилне заштите дужни су да носе идентификациону легитимацију припадника цивилне заштите, чији је облик и садржај усаглашен са Допунским протоколом и уз Женевску конвенцију о заштити жртава међународних оружаних сукоба од 12. августа 1949. године.

Директор Федералне управе доноси пропис о одјећи и обући и знацима специјалности јединица и командних дужности припадника цивилне заштите, те пропис о начину употребе знака цивилне заштите, у миру и рату, и величини и садржају идентификационе легитимације за припаднике цивилне заштите.

Члан 146.

Средства и опрема за намјене из чл. 144. и 145. овог закона, обезбјеђују и то:

- 1) правних лица из члана 32. овог закона, распоредом властитих материјално-техничких средстава за те намјене;
- 2) распоредом материјалних средстава и опреме из пописа, у складу са прописом из члана 16. став 3. овог закона;
- 3) набавком нових недостајућих средстава и опреме.

Члан 147.

На средства и опрему која служи искључиво за потребе цивилне заштите не плаћају се царине и порези.

Федерални министар финансија - Федерални министар финансија, на приједлог директора Федералне управе, одређује материјално-техничка средства и опрему за потребе цивилне заштите на која се не плаћају царине и порези.

3. Евиденција

Члан 148.

О припадницима штаба, служби заштите и спашавања, јединица и повјереника цивилне заштите, службе цивилне заштите општина и управе цивилне заштите кантона, воде се евиденције, у

складу са прописом о садржају и начину вођења евиденција који доноси директор Федералне управе.

VIII - ОСМАТРАЊЕ И УЗБУЊИВАЊЕ

Члан 149.

У саставу Федералне управе, управе цивилне заштите кантона и службе цивилне заштите општине организују се службе осматрања и узбуњивања (у даљем тексту: служба ОиУ).

Служба ОиУ-а врши осматрање, откривање и праћење опасности од природних и других несрећа, те правовремено извјештава надлежне органе и узбуњује становништво о предстојећој или насталој опасности.

Двије или више сусједних општина, а нарочито у градовима подијељеним на општине, могу да формирају заједнички центар ОиУ, о чему споразумно одлучују општински начелници тих општина.

Члан 150.

Службу ОиУ чине:

- 1) центри ОиУ-а;
- 2) осматрачке јединице и
- 3) осматрачка мрежа.

Члан 151.

Центри ОиУ у Федералној управи и кантоналној управи цивилне заштите функционишу и у миру и у рату непрекидно 24 сата сваки дан, а центри ОиУ у општини у миру раде према потреби, а најмање осам сати сваки радни дан.

При одређивању дужине радног времена центра ОиУ општине у миру, полази се од процјене степена угрожености и других критеријума који могу бити од значаја за одређивање радног времена овог центра, величине општине, броја становника и других чињеница.

Број службеника у центру ОиУ општине у миру одређује се на основу сопствене процјене сваке општине, с тим да обавезно мора бити запослено најмање једно лице, а у рату ти центри функционишу у пуном саставу, непрекидно 24 сата сваки дан.

У случају природних и других несрећа врши се мобилизација припадника центра ОиУ општине до pune формације од пет припадника, који раде 24 сата сваки дан до дана престанка стања проглашене природне и друге несреће.

Члан 152.

Центри ОиУ прикупљају и обрађују податке о свим видовима опасности, врше узбуњивање и упозоравање грађана, преносе наређења надлежног штаба цивилне заштите, оглашавају престанак опасности те примају, припремају и шаљу извјештаје о предузетим мјерама, проведеној мобилизацији и другим мјерама и активностима надлежним органима власти, сусједним општинским центрима ОиУ, као и центрима ОиУ кантона, односно центру ОиУ Федерације.

Директор Федералне управе прописаће листу питања за рад центара ОиУ и начин рада ових центара.

Члан 153.

Оперативни центри осматрања и узбуњивања Војске Федерације дужни су да центрима ОиУ достављају податке о стању у ваздушном простору и другим питањима од значаја за заштиту и спашавање (пожар, заразне болести људи и стоке, РХБ заштита и др.).

Члан 154.

За потребе рада центара ОиУ организују се и одржавају сопствене везе које у условима природних и других несрећа користе штабови цивилне заштите општина, кантона и Федерације у руковођењу акција заштите и спашавања.

Центри ОиУ користе фреквентни спектар електромагнетних радијских таласа, које им за потребе руковођења акцијама заштите и спашавања одобрава орган управе надлежан за промет и комуникације.

Центри ОиУ при обављању својих задатака користе везе јавних телекомуникационих правних лица, радија и телевизије, електропривреде, железнице, федералних и кантоналних органа управе и других имаоца веза.

Служба ОиУ може имати посебне везе намијењене за заштиту и спашавање за чије се кориштење не плаћају никакве дажбине.

Посједници система веза из става 3. овог члана дужни су да центру ОиУ-а омогуће приоритетно кориштење тих веза, а на

захтјев Федералног штаба ослободити заузете канале веза и уступити их на кориштење центрима ОиУ-а.

Члан 155.

Осматрачке јединице оснивају у правилу општине, а могу их оснивати и кантони за потребе општина на свом подручју.

Осматрачке јединице мобилишу се у случају природних и других несрећа које могу да угрозе људе и материјална добра.

Члан 156.

Осматрачке јединице су намијењене да непосредно и благовремено уочавају одређене појаве и опасности на одређеном подручју, и да податке о тим појавама средствима везе, или на други погодан и брз начин, одмах достављају центру ОиУ општине.

Осматрачке јединице из става 1. овога члана, морају бити оспособљене и опремљене потребним техничким средствима.

Члан 157.

Осматрачку мрежу чине:

- 1) управе цивилне заштите, службе цивилне заштите и штабови цивилне заштите;
- 2) органи унутрашњих послова;
- 3) професионалне ватрогасне јединице и добровољна ватрогасна друштва;
- 4) службе за РХБ заштиту;
- 5) сеизмолошке службе;
- 6) хидрометеоролошке службе;
- 7) службе које се баве еколошком заштитом;
- 8) здравствене и ветеринарске службе;
- 9) пошта и телекомуникације (ПТТ);
- 10) радио и телевизија (РТВ);
- 11) жељезничка, друмска, ваздушна и поморска правна лица;
- 12) правна лица у области индустрије, енергије и рударства; и
- 13) правна лица пољопривреде, водопривреде и шумарства и друга.

Поред органа и служби из става 1. овог члана, осматрачку мрежу чине удружења грађана (горска служба спашавања, планинари, спелеолози, алпинисти, радио-аматери и сл.) и правна лица, која уоче или им је задатак да осматрају, прате и утврђују одређене појаве и догађаје који на било који начин могу угрозити грађане и материјална добра.

Члан 158.

Осматрачка мрежа из члана 157. овог закона дужна је да центрима ОиУ редовно и по потреби доставља:

- 1) извјештаје, одлуке и наређења о проведеним мјерама заштите и спашавања, као и податке о другим активностима које се проводе ради заштите и спашавања;
- 2) податке о откривеним и примјећеним опасностима од природних непогода (земљотреса, поплава, леда, клизања земљишта и др.), техничко-технолошких и еколошких несрећа (рушења брана и насипа, саобраћајне несреће, несреће у рудницима, пожари и др.) и посљедица тих опасности, те предузимање мјера за ублажавање посљедица опасности;
- 3) податке о утврђеним опасностима и извјештаје о њиховом настанку, поступцима грађана и престанку опасности;
- 4) податке о откривању присуства и праћењу радиолошко-биолошко-хемијских опасности;
- 5) прикупљене и обрађене податке о опасностима и другим појавама од интереса за заштиту и спашавање.

Достављање података из става 1. овог члана врши се без надокнаде.

Федерална управа прописује који су органи, службе и правна лица из члана 157. овог закона дужни да се на сопствени трошак повежу посебним системом веза и другим техничким средствима са надлежним центром ОиУ.

Члан 159.

Узбуњивање се врши знацима за узбуњивање који су јединствени за Федерацију.

Знаке за узбуњивање и поступке грађана у случају опасности прописује директор Федералне управе.

Становништво Федерације обавезно се упознаје са знацима за узбуњивање путем истицања тих знакова на видним мјестима у зградама и другим објектима гдје људи станују и раде.

Члан 160.

За узбуњивање грађана организују се и обезбјеђују одговарајућа техничка и друга средства чију функционалну проверу исправности и текуће одржавање врше надлежни центри ОиУ.

Центар ОиУ који је дао знак опасности, непосредно након давања знака, дужан је да упозна грађане и органе власти путем електронских медија о разлозима давања знака опасности.

Влада Федерације, на приједлог Федералне управе, прописује критеријуме за уградњу и одржавање средстава за узбуњивање.

Члан 161.

Извјештавање грађана о опасностима проводи се путем радио и ТВ станица, разгласним станицама и другим погодним акустичним средствима.

Радио и ТВ станице дужне су одређена обавјештења да објаве одмах, односно прекину емитавање емисија како би се обавјештења која дају центри ОиУ брзо пренијела до грађана.

Члан 162.

Електропривреда, водопривреда и друга правна лица која користе хидросистеме или производне погоне посебне намјене дужни су да обезбиједу правовремено извјештавање и, по потреби, узбуњивање грађана о опасностима које се могу изазвати у хидросистемима или у посебним производним погонима.

Правна лица из става 1. овог члана дужна су да својим средствима изграђују, одржавају и дорађују средства за узбуњивање у подручјима која могу бити угрожена.

Члан 163.

Власници пословних, стамбених и других објеката дужни су да уступе дио простора за инсталирање уређаја и средстава за потребе службе ОиУ.

Грађани као власници стамбених објеката могу уступити дио простора за инсталирање уређаја и средстава за потребе службе ОиУ, ако се то не може ријешити на други начин.

Рјешење о постављању средстава и других уређаја из ст. 1. и 2. овог члана доноси служба цивилне заштите општине.

IX - ОБУЧАВАЊЕ И ОСПОСОБЉАВАЊЕ

Члан 164.

Ради стицања стручних знања и вјештина за заштиту и спашавање грађани су дужни да се обучавају и оспособљавају, у складу са наставним планом и програмом ког доноси директор Федералне управе.

Обучавање грађана за личну и узајамну заштиту може се вршити и путем средстава масовног информисања (радио, ТВ) и на други погодан начин.

Припадници штабова, служби заштите и спашавања, јединица и повјереници цивилне заштите дужни су се обучаваати и оспособљавати за извршавање својих задатака у цивилној заштити.

Поред обавезе из става 3. овог члана команданти, начелници и чланови штабова и командири јединица цивилне заштите, руководиоци служби заштите и спашавања и руковоаци специјалним материјално-техничким средствима дужни су се обучаваати на специјалистичким курсевима који се, у правилу, организују сваке друге године.

Обучавање и оспособљавање из ст. 2. и 3. овог члана врши се по наставним плановима и програмима које доноси директор Федералне управе.

Члан 165.

За потребе обучавања и оспособљавања из члана 164. овог закона оснива се Федерални центар за обуку за заштиту и спашавање (у даљем тексту: Федерални центар) који се налази у саставу Федералне управе, а кантони могу да оснивају центре за обуку, за властите потребе.

Поред послова обучавања и оспособљавања из члана 164. овог закона Федерални центар обавља и сљедеће послове:

- 1) припрема и издаје публикације и стручну литературу за обуку;
- 2) врши обуку за потребе правних лица, невладиних организација и других организација од значаја за заштиту и спашавање;
- 3) штампа прописе и публикације за обуку;
- 4) проводи Програм свјесности о опасности од мина и врши друге послове у вези са обуком;

- 5) врши испитивање заштитне и спасилачке опреме, ако за то испуњава законом прописане услове.

Послови из овог члана обављају се уз надокнаду која се утврђује уговором. Остварена средства се користе за потребе Федералног центра.

Члан 166.

Федерална управа, у сарадњи са федералним министарствима и другим органима федералне управе, у оквиру њиховог дјелокруга, обавља обучавање њихових службеника и намјештеника за личну и узајамну заштиту и врши оспособљавање федералних служби заштите и спасавања које формира Влада Федерације, у складу са чланом 124. овог закона.

Обучавање и оспособљавање штаба и јединица цивилне заштите, служби заштите и спасавања и повјереника цивилне заштите у кантону и општини, као и грађана за личну и узајамну заштиту обављају управе цивилне заштите кантона, односно службе цивилне заштите општине.

Члан 167.

У основном образовању обавезно се обрађују основна знања о опасностима од природних и других несрећа и начину заштите од тих несрећа.

У средњем и високом образовању обавезно се изучавају знања и вјештине о заштити од природних и других несрећа.

Федерална управа, у сарадњи са Федералним министарством образовања, науке, културе и спорта и одговарајућим органима управе кантона надлежним за образовање, учествује у утврђивању програмских садржаја и фонда часова обучавања за заштиту и спасавање лица из ст. 1. и 2. овог члана.

X - ПРОГРАМИРАЊЕ И ПЛАНИРАЊЕ

Члан 168.

Организовање и провођење заштите и спасавања од природних и других несрећа врши се на основу програма и планова заштите и спасавања од природних и других несрећа.

Члан 169.

Федералним програмом одређују се циљеви, политика и стратегија заштите и спасавања од природних и других несрећа у Федерацији за најмање пет година.

Федерални програм обавезно садржи:

- 1) елементе за процјену угрожености;
- 2) процјену угрожености;
- 3) податке о стању организовања и провођења заштите и спасавања од природних и других несрећа;
- 4) податке о степену заштите и спасавања од појединих природних и других несрећа;
- 5) основне циљеве, задатке и начин остваривања заштите и спасавања;
- 6) превентивне мјере заштите и спасавања које ће се спроводити;
- 7) смјернице за организовање снага и средстава за заштиту и спасавање;
- 8) смјернице за израду програма обучавања и оспособљавања припадника цивилне заштите и становништва;
- 9) смјернице за истраживачку и развојну дјелатност у области заштите и спасавања;
- 10) анализу очекиваних трошкова са изворима финансирања.

Члан 170.

Задаци утврђени у Федералном програму разрађују се у Федералном плану.

Федерални план садржи:

- 1) документе о осматрању и узбуњивању;
- 2) документе о мобилизацији и активирању;
- 3) документе о провођењу активности за заштиту и спасавање;
- 4) документе о мјерама заштите и спасавања;
- 5) документе са подацима о носиоцима активности, опреми и другим материјалним средствима за заштиту и спасавање.

Члан 171.

Планирање заштите и спасавања мора се заснивати на процјенама угрожености и другим стручним подлогама.

Процјену угрожености Федерације од природних и других несрећа израђује Федерална управа, у сарадњи са федералним министарствима, зависно од области које су у њиховој надлежности.

Директор Федералне управе прописује методологију за израду процјена угрожености од природних и других несрећа за Федерацију, кантон и општину.

Члан 172.

Плановима заштите и спасавања обезбјеђује се организовано и усклађено дјеловање за спречавање несрећа, односно смањење њихових посљедица и што брже обезбјеђење основних услова за живот у случају природне или друге несреће.

Федерални план израђује Федерална управа, у сарадњи са федералним министарствима, а доноси га Влада Федерације.

Влада Федерације, на приједлог Федералне управе, утврђује садржај и начин израде планова заштите и спасавања од природних и других несрећа.

Члан 173.

Кантони доносе своје програме и планове заштите и спасавања од природних и других несрећа, у складу са овим законом и другим прописима.

Кантонални програми и планови морају бити усаглашени са Федералним програмом и Федералним планом.

Процјену угрожености кантона и кантоналне програме и планове израђује кантонална управа цивилне заштите, у сарадњи са кантоналним министарствима, зависно од области које су у њиховој надлежности.

На приједлог владе кантона програме кантона доноси скупштина кантона.

Кантоналне планове доноси влада кантона, на приједлог кантоналне управе цивилне заштите.

Члан 174.

Општине доносе своје програме и планове заштите и спасавања од природних и других несрећа, у складу са овим законом и другим прописима.

Општински програми и планови морају бити усаглашени са кантоналним програмима и плановима.

Процјену угрожености општине и општинске програме и планове заштите и спасавања израђује служба цивилне заштите општине, у сарадњи са службама за управу општине, зависно од области које су у њиховој надлежности.

На приједлог општинског начелника, општинско вијеће доноси општински програм заштите и спасавања од природних и других несрећа.

Општински план заштите и спасавања од природних и других несрећа доноси општински начелник, на приједлог службе цивилне заштите општине.

XI - МОБИЛИЗАЦИЈА СНАГА И СРЕДСТАВА ЦИВИЛНЕ ЗАШТИТЕ

Члан 175.

Када се процијени да постоји, или установи да постоји могућност настанка неке природне и друге несреће, надлежни штабови цивилне заштите и други органи за стручно-оперативно руковођење акцијама заштите и спасавања, обавезни су да предузму одговарајуће мјере приправности утврђене планом заштите и спасавања од природних и других несрећа.

На подручју на ком пријети непосредна опасност, одлуком надлежног штаба цивилне заштите могу се активирати поједини дијелови службе ОиУ ради праћења настајања или ширења природне или друге несреће.

Члан 176.

Грађани, припадници штаба, јединица и повјереници цивилне заштите, службе заштите и спасавања, привредна друштва, друштвене и хуманитарне организације и друга правна лица дужни су, у складу са условима прописаним законом и без посебног позива, да предузимају потребне мјере заштите и спасавања, ако природна и друга несрећа запрјети или наступи изненада, те су о томе обавезни да одмах, на најбржи начин, обавијесте најближи центар ОиУ или службу цивилне заштите општине односно полицију.

Члан 177.

Мобилизација обухвата поступке, задатке и активности које по наређењу надлежног органа, који је одлучио о проглашењу природне или друге несреће, проводе штабови, јединице и повјереници цивилне заштите и службе заштите и спасавања, те руководиоци одређених правних лица, у складу са својим плановима

kojima se обезбјеђује организовано активирање и употреба снага и средстава цивилне заштите на заштити и спашавању.

Мобилизација започиње пријемом наређења, а завршава се у времену које је одређено у плану мобилизације.

Организацију и начин пријема и преносења наређења и провођења мобилизације у цивилној заштити прописује директор Федералне управе.

Члан 178.

Власници и корисници некретнина дужни су омогућити да се на њиховим некретностима проводе радови неопходни за заштиту и спашавање од природних и других несрећа и опасности (рушење објеката, уклањање материјала, рушење стабала и сл.), које нареди надлежни штаб цивилне заштите.

Власници и корисници опреме односно материјално-техничких средстава (машине, цистерне, моторна возила, запреге, алати, средства везе и др.) потребних за заштиту и спашавање од природних и других несрећа дужни су да ту опрему и средства, заједно са потребним људством, ставе на располагање штабу цивилне заштите, који руководи акцијама заштите и спашавања на одређеном подручју. О изузетој опреми и средствима штаб води одговарајућу евиденцију.

Власници залиха хране, медицинске опреме и лијекова, одјеће, обуће, грађевинског и другог материјала неопходног за заштиту и спашавање угроженог или страдалог становништва дужни су да та средства и материјале ставе на располагање надлежном штабу цивилне заштите, који руководи акцијама заштите и спашавања. О изузетој храни, опреми, средствима и материјалу штаб води одговарајућу евиденцију.

XII - ФИНАНСИРАЊЕ И НАДОКНАДЕ

1. Финансирање цивилне заштите

Члан 179.

Заштита од природних и других несрећа финансира се из:

- 1) Буџета Федерације, кантона и општина;
- 2) средстава правних лица;
- 3) обезбјеђења;
- 4) добровољних прилога;
- 5) међународне помоћи;
- 6) других извора утврђених овим и другим законом.

Члан 180.

Сва привредна друштва и грађани који обављају самосталну дјелатност дужни су да плаћају посебан порез за заштиту од природних и других несрећа, у висини од 0,5 % од основице коју чине исплаћене нетто плате запосленика у радном односу и свих лица ангажованих по уговору о вршењу привремених и повремених послова и по уговору о дјелу.

Порез из става 1. овог члана обрачунава се и уплаћује истовремено са исплатом плате.

За порез који обвезник није уплатио у прописаном року плаћа се камата по стопи од 0,06 % дневно за сваки дан закашњења.

Средства остварена по одредбама ст. 1. до 3. овог члана се посебно евидентирају у Буџету Федерације. Од евидентисаних средстава из става 4. овог члана 20 % припада Федерацији и служе искључиво за намјене из члана 182. тач. 2. до 5; 30 % кантону и служе искључиво за намјене из члана 183. тач. 2. до 6.; а 50 % општини у којој су та средства остварена и служе искључиво за намјене из члана 184. овог закона.

Влада Федерације, на приједлог Федералне управе, утврђује услове и начин кориштења средстава остварених по основу посебног пореза из става 1. овог члана.

Федерални министар финансија - Федерални министар финансија донијеће пропис о начину обрачунавања и уплати посебног пореза из става 1. овог члана.

Члан 181.

У Буџету Федерације обезбјеђују се потребна финансијска средства за финансирање обавеза Федерације утврђених у члану 182. овог закона.

У буџету кантона обезбјеђују се потребна средства за финансирање обавеза из члана 183., а у буџету општине за обавезе утврђене у члану 184. овог закона.

Федерална управа, управе цивилне заштите кантона и службе цивилне заштите општине могу остваривати додатне приходе од

обављања своје основне дјелатности, који ће служити искључиво за финансирање потреба из чл. 182. до 184. овог закона.

Средства намијењена за финансирање заштите и спашавања прописана посебним законом, као што је "маркица солидарности" или дио наплаћене премије обезбјеђења од пожара и друга средства предвиђена за те намјене, наплаћују се и користе за потребе цивилне заштите за намјене утврђене у овоме закону.

Члан 182.

Федерација финансира:

- 1) организовање, опремање и рад Федералне управе;
- 2) припремање, опремање и обуку Федералног штаба, служби заштите и спашавања и специјализованих јединица цивилне заштите које формира Федерација и трошкове њиховог учешћа у провођењу мјера заштите и спашавања, по наредби Федералног штаба;
- 3) пружање материјалне помоћи службама заштите и спашавања, а нарочито за набавку специфичне опреме и обуку њених чланова за употребу те опреме;
- 4) пружање материјалне помоћи кантонима и општинама за уклањање последица које су настале од природних и других несрећа, спречавања настајања даљњих штета и обезбјеђења основних услова за живот људи на угроженом подручју;
- 5) истраживачке и развојне пројекте од значаја за организовање и провођење заштите и спашавања од природних и других несрећа;
- 6) према потреби, пружање финансијске подршке кантонима и општинама за опремање и обуку служби заштите и спашавања и јединица цивилне заштите, те истраживачких и развојних пројеката од значаја за организацију и провођење заштите и спашавања од природних и других несрећа;
- 7) обучавање кантоналних штабова цивилне заштите за координацију, усмјеравање и вођење акција заштите и спашавања, у складу са чланом 164. став 5. овог закона;
- 8) друге потребе заштите и спашавања, у складу са законом или другим прописима.

Члан 183.

Кантон финансира:

- 1) опремање, обучавање и рад управе цивилне заштите кантона;
- 2) припремање, опремање и обуку кантоналног штаба, служби заштите и спашавања и јединица цивилне заштите које организује кантон, као и трошкове који настају током њиховог учешћа у провођењу мјера заштите и спашавања, по наређењу кантоналног штаба цивилне заштите;
- 3) опремање и оспособљавање привредних друштава и других правних лица у дијелу када постављени задаци тим друштвима надилазе њихове материјалне могућности;
- 4) изградњу и одржавање јавних склоништа;
- 5) санирање дијела штета насталих природном или другом несрећом, у складу са својим материјалним могућностима;
- 6) истраживачке и развојне пројекте од значаја за организовање и провођење заштите и спашавања од природних и других несрећа;
- 7) обуку становништва;
- 8) према потреби, пружање финансијске подршке општинама у остваривању њихових задатака заштите и спашавања;
- 9) друге потребе заштите и спашавања, у складу са законом или другим прописима.

Члан 184.

Општина финансира:

- 1) опремање, обучавање и рад службе цивилне заштите општине;
- 2) припремање, опремање и обуку општинских штабова цивилне заштите, служби заштите и спашавања и јединица цивилне заштите које организује општина и повјереника цивилне заштите општине, као и трошкове који настану током њиховог учешћа у провођењу мјера заштите и спашавања, по наређењу општинског штаба цивилне заштите;
- 3) опремање правних лица у дијелу када постављене задатке тим лицима надилазе њихове материјалне могућности;
- 4) прилагођавање и одржавање других заштитних објеката потребама склањања људи и материјалних добара;
- 5) набавку и одржавање система за узбуњивање становништва;

- 6) санирање дијела штета насталих природном и другом несрећом, у складу са својим материјалним могућностима;
- 7) друге потребе заштите и спашавања, у складу са законом или другим прописима.

Члан 185.

Правна лица, из сопствених средстава, финансирају трошкове који се односе на припремање и опремање штаба, повјереника и јединица цивилне заштите које оснивају ради заштите и спашавање сопственог људства, имовине и других материјалних добара од опасности и дјеловања природних и других несрећа.

2. Надокнаде у цивилној заштити

Члан 186.

Грађани, када учествују у заштити сопствене имовине и других материјалних добара у насељу у ком живе и правна лица, када штите сопствена средства и имовину и друга материјална добра која користе у свом раду, немају право на надокнаду за учешће у тим акцијама заштите и спашавања од природних и других несрећа.

Члан 187.

Грађани и правна лица имају право на надокнаду за материјална средства, стоку и опрему која је дата на кориштење цивилној заштити током учешћа у акцијама заштите и спашавања, вјежби или обуке, као и на надокнаду за настале штете по том основу, у складу са прописом Владе Федерације из члана 16. став 3. овог закона.

Грађани и правна лица чија је храна и друга материјална средства из члана 178. ст. 2. и 3. овог закона узета за збрињавање страдалог и угроженог становништва имају право на надокнаду за ту храну, опрему и средства у износу који се одређује према локалним дневним тржишним цијенама у малопродаји, на дан када су та храна и средства предата.

Члан 188.

Надокнаде из чл. 16., 18., 19., 20., 21. и 178. овог закона, исплаћују се на терет општине, кантона или Федерације чији је орган наредио учешће људи и материјалних средстава у заштити и спашавању, а у осталим случајевима надокнаде исплаћују правна лица, из властитих средстава, код којих су грађани учествовали у заштити и спашавању људи и материјална средства.

Члан 189.

Правна лица која су намјерно или због непажње проузроковала опасности ради којих су настали трошкови у отклањању посљедица, дужни су надокнадити сљедеће трошкове:

- 1) трошкове изведених заштитних и спасилачких мјера;
- 2) трошкове санације и довођења у првобитно стање;
- 3) трошкове штета физичким и правним лицима.

Ако је више правних лица из става 1. овог члана узроковало несрећу, а не може се утврдити њихов појединачни удио, настале трошкове сноси солидарно.

Право на надокнаду трошкова из става 1. овог члана припада ономе ко је исплатио те трошкове.

XIII - ИНСПЕКЦИЈСКИ НАДЗОР

Члан 190.

Федерална управа, у оквиру своје надлежности, врши послове инспекцијског надзора који се односе на организовање и функционисање цивилне заштите из надлежности Федерације, у федералним органима управе и другим федералним органима, кантонима, општинама и правним лицима, а која се односе на сљедећа питања:

- 1) провођење овог закона и прописа донесених на основу овог закона;
- 2) припреме федералних министарстава и других органа федералне управе и служби заштите и спашавања које организује Федерација;
- 3) мјере заштите и спашавања које произлазе из Федералног плана;
- 4) припреме цивилне заштите у правним лицима из члана 32. овог закона, од значаја за Федерацију;
- 5) издавање и кориштење средстава за финансирање цивилне заштите;
- 6) обучавање кантоналних и општинских штабова цивилне заштите и специјализованих јединица цивилне заштите;
- 7) обучавање кантоналних и општинских служби ОиУ;

8) план мобилизације цивилне заштите у Федерацији и кантону;

9) контролу квалитета и примјену стандардних оперативних процедура у процесу разминирања НУС-а;

10) распоред људства у цивилну заштиту на нивоу Федерације.

При вршењу инспекцијског надзора, главни федерални инспектор цивилне заштите може наредити практичну проверу или извођење вјежби цивилне заштите или службе ОиУ.

Послове инспекцијског надзора из става 1. овог члана врше инспектори.

Директор Федералне управе доноси пропис о садржају и начину вршења инспекцијског надзора у заштити и спашавању за федералну и кантоналну инспекцију.

Члан 191.

Кантонална управа цивилне заштите, у оквиру своје надлежности, врши послове инспекцијског надзора који се односе на организовање и функционисање цивилне заштите из надлежности кантона у кантоналним органима управе и кантоналним установама, општинама и правним лицима од значаја за кантон и општину, а која се односе на сљедећа питања:

- 1) провођење овог закона у питањима која су у надлежности кантона и припреме кантоналних министарстава и других органа кантоналне управе;
- 2) провођење овог закона у питањима која су у надлежности општина и припреме општинских служби за управу;
- 3) припреме у службама заштите и спашавања које организује кантон и општина;
- 4) мјере заштите и спашавања које произлазе из плана заштите кантона и општина;
- 5) припреме цивилне заштите у правним лицима из члана 32. овог закона од значаја за кантон и општину;
- 6) издавање и кориштење средстава за финансирање цивилне заштите и склоништа;
- 7) обучавање кантоналног и општинских штабова цивилне заштите и јединица цивилне заштите кантона и општина;
- 8) обучавање кантоналне и општинских служби ОиУ;
- 9) план мобилизације цивилне заштите у кантону и општинама;
- 10) распоред људства у цивилну заштиту у кантону и општинама.

Послове инспекцијског надзора из става 1. овог члана врше инспектори.

XIV - РАДНИ ОДНОСИ

Члан 192.

На службенике и намјештенике Федералне управе примјењују се прописи који важе за службенике у органима управе Федерације, ако овим законом није другачије прописано.

Када то захтијевају потребе службе (дежурство, обука и вјежбе, провере спремности штабова, јединица и служби цивилне заштите, акције заштите и спашавања, те други неодложни послови), службеници и намјештеници Федералне управе дужни су да те послове обављају и дуже од пуног радног времена, у складу са законом.

Због посебних услова рада, тежине и природе послова и одговорности за њихово обављање, у Буџету Федерације висина средстава за плате руководиоца, службеника и намјештеника Федералне управе одређује се као у федералним органима управе, увећана до 20 %. Врста послова и број извршилаца који остварују ово право утврђује се Правилником о унутрашњој организацији Федералне управе.

Кантони и општине ће својим прописом утврдити аналогне критеријуме из овог члана за плате запосленика у кантоналним управама цивилне заштите и службама цивилне заштите општина.

XV - ПРИЗНАЊА И НАГРАДЕ У ЦИВИЛНОЈ ЗАШТИТИ

Члан 193.

За нарочите успјехе у организовању и провођењу припрема, обучавању и оствареним резултатима у провођењу заштите и спашавања људи и материјалних добара, штабовима, јединицама и повјереницима цивилне заштите, службама заштите и спашавања, органима управе, хуманитарним организацијама, удружењима грађана, служби ОиУ, другим правним лицима и појединцима могу се додјеливати признања и награде цивилне заштите.

Влада Федерације, на приједлог директора Федералне управе, прописаће врсту, критеријуме и поступак за додјелу признања и награда цивилне заштите.

XVI- КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 194.

Новчаном казном у износу од 2.000,00 КМ до 10.000,00 КМ казниће се за прекршај правно лице ако:

- 1) не проводи одговарајуће припреме или не донесе и разради свој план заштите и спашавања, или не упозна своје запосленике и органе руковођења и управљања, јединице или друге облике организовања цивилне заштите са планираним активностима и мјерама заштите и спашавања, или их не опреми и оспособи за њихово дјеловање и учешће у заштити и спашавању (члан 32. ст. 1. и 2.);
- 2) у условима вођења акција заштите и спашавања своју редовну дјелатност не прилагоди потребама заштите и спашавања (члан 32. став 3.);
- 3) у року не достави податке о постојању опасности које проистекну из његове дјелатности (члан 32. став 4.);
- 4) службама осматрања и узбуњивања и органима цивилне заштите не даје приоритет у кориштењу телекомуникационих и информативних система и веза (члан 35.);
- 5) не даје материјална средства за потребе цивилне заштите (члан 36.);
- 6) не набави или не држи у функционалном стању потребна средства и опрему за заштиту и спашавање (члан 47.);
- 7) не изгради и не одржава склониште (члан 52. став 2.);
- 8) не врши ојачавање објекта, односно прве плоче, да може издржати урушавање објекта (члан 52. став 3.);
- 9) не одржава склониште у исправном и функционалном стању (члан 59. став 2.);
- 10) користи јавно склониште супротно уговору о закупу (члан 60. став 1.);
- 11) по налогу надлежног штаба не врши пријем на привремени смјештај грађана и материјалних добара са угроженог подручја (члан 70.);
- 12) не проводи наређене мјере и поступке замрачивања као замрачивање јавних мјеста, улица и објеката (члан 71. ст. 3. и 4.);
- 13) не обезбједи услове за заштиту људи и материјалних добара од РХБ контаминације (члан 76.);
- 14) не обезбједи присуство одговарајућих спасилачких служби за спашавање купача-утопљеника (члан 80. став 2.);
- 15) без овлаштења или супротно важећим прописима врши послове уклањања и уништавања НУС-а (члан 88. и члан 89. став 2.);
- 16) за потребе становништва на подручју општине не обезбједи одговарајуће резерве крви и крвне плазме (члан 91. став 1.);
- 17) не учествују у отклањању последица и провођења активности и мјера асанације (члан 95. став 2.);
- 18) не проводи заштиту и спашавање у рудницима (члан 102.);
- 19) не проводи оперативне мјере заштите и спашавања (члан 122. став 4.);
- 20) центрима ОиУ не уступи на кориштење везе, као и не обезбједи успоставу посебних, бесплатних веза намијењених заштити и спашавању (члан 154. ст. 3. и 5.);
- 21) службама за осматрање и узбуњивање не достави одређене податке (члан 158.);
- 22) не обезбједи правремено извјештавање и узбуњивање становништва о опасностима изазваним на хидросистемима или производним погонима посебне намјене или не изрази, доради и не одржава те системе или се не укључи у систем за узбуњивање у Федерацији (члан 162. ст. 1. и 2.);
- 23) не предузме потребне мјере заштите и спашавања од природне или друге несреће када наступи изненада или о томе не обавјести надлежни орган (члан 176.);
- 24) не изда одговарајуће потврде власницима и корисницима опреме, односно власницима залиха хране, медицинске опреме и лијекова (члан 178.).

За прекршај из става 1. овога члана казнит ће се новчаном казном од 500 КМ до 2.000 КМ и одговорно лице у правном лицу.

Члан 195.

Новчаном казном у износу од 1.000,00 КМ до 5.000,00 КМ казниће се за прекршај правно лице ако:

- 1) не учествује у припреми и провођењу заштите и спашавања и не остварује координацију и сарадњу са надлежним органима и службама, односно штабовима цивилне заштите или у својим програмима рада не утврди задатке и организовање дјеловања у заштити и спашавању (члан 33.);
- 2) не даје податке и обавјештења из својих истраживања која су од значаја за цивилну заштиту (члан 34.);
- 3) свој план заштите и спашавања не усклади са одговарајућим вишим планом заштите (члан 46. став 2.);
- 4) надлежном органу не даје податке о објектима и корисницима и стању средстава и опреме за заштиту и спашавање (члан 47. став 1.);
- 5) не проводи превентивне мјере заштите и спашавања (члан 122. став 3.);
- 6) не уступи дио пословног, стамбеног или другог објекта за инсталирање уређаја и средстава за осматрање и узбуњивање (члан 163. став 1.).

За прекршај из става 1. овог члана казниће се новчаном казном од 250,00 КМ до 1.000,00 КМ и одговорно лице у правном лицу.

Члан 196.

Новчаном казном у износу од 100,00 КМ до 1.000,00 КМ казниће се за прекршај грађанин ако:

- 1) не даје на привремено кориштење цивилној заштити средства, земљиште, објекте и друга средства (члан 16. став 1.);
- 2) се не одазове позиву надлежног штаба, управе или службе за управу, ради учешћа у заштити и спашавању (члан 17.);
- 3) не проводи мјере и поступке личне и узајамне заштите (члан 41.);
- 4) на стамбеној згради не изгради ојачану прву плочу тако да она издржи урушавање тог објекта (члан 52. став 3.);
- 5) не пружи помоћ у збрињавању угрожених и страдалих грађана (члан 68. став 3.);
- 6) не изврши наређене мјере и поступке замрачивања (члан 71. став 3.);
- 7) не користи средства за личну РХБ заштиту (члан 74. став 1.);
- 8) не обавјести надлежни орган о откривеном НУС-а (члан 87.);
- 9) не извршава наређења командира јединице цивилне заштите (члан 142. став 3.);
- 10) као припадник штаба, службе заштите и спашавања и јединице цивилне заштите или као повјереник цивилне заштите се не одазове позиву ради обуке (члан 164. ст. 3. и 4.);
- 11) не предузме потребне мјере заштите и спашавања од природне или друге несреће када наступи изненада или о томе не обавјести надлежни орган (члан 176.);
- 12) онемогући провођење радова или не уступи материјално-техничка средства, храну, медицинску опрему, лијекове, одјећу, обућу, грађевински и други материјал када то захтијевају потребе заштите и спашавања (члан 178.).

XVII - ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 197.

Кантони и општине ће, у року од 60 дана од дана ступања на снагу овог закона, довршити поступак организовања кантоналних управа цивилне заштите, односно општинских служби цивилне заштите, те преузети послове, службенике и намјештенике, средстава и опрему, документацију и архиву цивилне заштите из управа и канцеларије одбране Федералног министарства одбране у кантону и општини, у складу са овим законом.

Кантони и општине ће, у року од 90 дана од дана ступања на снагу овог закона, довршити конституисање кантоналних и општинских штабова цивилне заштите, у складу са овим законом.

Члан 198.

Федерална управа ће преузети послове, средства и опрему Федералног центра за уклањање мина и неексплодираних убојних средстава ("Службене новине ФБиХ", број 31/97, 20/98 и 19/00), када Влада Федерације одлучи да престаје са радом овај Центар.

Одлуком из става 1. овог члана уредиће се и питања примања и преузимања одређених службеника и намјештеника у радни однос у Федералну управу, сагласно њеним потребама и условима

утврђеним у Правилнику о унутрашњем организовању Федералне управе.

Члан 199.

Кантони су дужни да стварају материјалне претпоставке за потпуно учешће у стварању одрживости својих тимова за уклањање НУС-а, (у даљем тексту: ТУН тим), који се финансира из средстава Комисије Европске заједнице и Федерације, у складу са Меморандумом о разумијевању за стварање одрживог одјела за уклањање НУС-а у Федерацији Босне и Херцеговине (у даљем тексту: МОР).

Федерална управа ће припремити план одрживости одјела за уклањање НУС-а у Федерацији послје истека Четврте и Пете фазе МОР-а када престаје обавеза његовог финансирања од Комисије Европске заједнице. Овај план доноси Влада Федерације, на приједлог Федералне управе.

У складу са планом из става 2. овог члана, кантоналне управе цивилне заштите преузеће у радни однос чланове својих ТУН тимова, са припадајућим средствима и опремом, уз обавезу сталног финансирања и употребе ТУН тима.

Члан 200.

Влада Федерације, Федерална управа и други федерални органи управе донијеће прописе за које су овлаштени овим законом, у року од шест мјесеци од дана ступања на снагу овог закона.

Кантони и општине и правна лица ускладиће своју организацију цивилне заштите са одредбама овог закона, најкасније у року од три мјесеца од дана доношења прописа из става 1. овог члана.

Члан 201.

У року од три мјесеца од дана ступања на снагу овог закона кантони ће извршити преузимање права, обавеза и одговорности општина из закључених уговора о закупу јавних склоништа у миру, те извршити новелисање уговора, у складу са овим законом.

Члан 202.

До доношења прописа из члана 200. става 1. овог закона остају на снази:

- 1) Уредба о организовању, садржају и провођењу мјера заштите и спасавања људи и материјалних добара ("Службене новине Федерације БиХ", број 27/98.);
- 2) Уредба о организовању службе за РХБ заштиту Федерације Босне и Херцеговине ("Службене новине Федерације БиХ", број 45/99);
- 3) Уредба о Федералном штабу цивилне заштите ("Службене новине Федерације БиХ", број 36/00);
- 4) Правилник о стручној спреми, начину стручног оспособљавања и другим условима за лица која могу вршити уништавање неексплодираних убојних средстава, начину обезбјеђивања, превоза, складиштења и уништавања тих средстава ("Службене новине Федерације БиХ", број 32/99).

Члан 203.

Кантоналне управе цивилне заштите и општинске службе цивилне заштите преузеће дио средстава, опреме и документацију служби везе, криптозаштите, осматрања и обуњивања из организационих јединица Федералног министарства одбране у кантону и општини.

Службеници и намјештеници Федералног министарства одбране који су били запослени на пословима и задацима осматрања и обавјештавања, а по ступању на снагу овог закона остану нераспоређени, без јавног оглашавања преузеће се у радни однос, на исте послове у службу цивилне заштите општине, управу цивилне заштите кантона или Федералну управу, у складу са одредбама члана 151. овог закона и актима о унутрашњој организацији тих служби и управа.

Члан 204.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеним новинама Федерације БиХ".

Председавајући
Дома народа
Парламента Федерације БиХ
Славко Матић, с. р.

Председавајући
Представничког дома
Парламента Федерације БиХ
Мухамед Ибрахимовић, с. р.

SADRŽAJ

PARLAMENT FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

409 Zakon o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća (bosanski jezik) 2117

Zakon o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća (hrvatski jezik) 2137

Zakon o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća (srpski jezik) 2156

Izdavač: Javno preduzeće Novinsko-izdavačka organizacija Službeni list BiH - Sarajevo, ulica Magribija 3 - Poštanski fah 3 - Direktor i odgovorni urednik Mehmedalija Huremović - Telefon - direktor: 663-470, fax: 663-470 - Redakcija i Pretplata: 663-471 - Računovodstvo: 651-257 - Pretplata se utvrđuje polugodišnje, a uplata se vrši UNAPRIJED u korist računa: ZAGREBAČKA BANKA BH d. d. 338 320 22000052 11 - VAKUFСКА BANKA d. d. Sarajevo 160 200 00005746 51 - KRISTAL BANKA Brčko 552-000-00000017-12 - RAIFFEISEN BANK dd BiH Sarajevo 161-000- 00071700-57 - Grafička priprema: JP NIO Službeni list BiH Sarajevo - Štampa: "OKO" Sarajevo - Za štampariju Bajro Šaban - Reklamacije za neprimljene brojeve primaju se 20 dana od izlaska lista. "Službene novine Federacije BiH" su upisane u evidenciju javnih glasila pod rednim brojem 414. Na osnovu odredaba člana 18. stav 1. tačka 10. Zakona o porezu na promet proizvoda i usluga ("Službene novine Federacije BiH", broj 49/02, prečišćeni tekst) i Mišljenja Federalnog ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta broj 03-15-2767-2/01 od 01. 06. 2001. godine, "Službene novine Federacije BiH" su proizvod na čiji se promet ne plaća porez na promet proizvoda.

Upis u sudski registar kod Kantonalnog suda u Sarajevu, broj UF/I 2168/97 od 10.07.1997. godine. - Identifikacijski i porezni broj 4200226120002. Izdanje na bosanskom, hrvatskom i srpskom jeziku. Internet: <http://www.slist.ba>